

DR. KISS LÁSZLÓ

ÖNKORMÁNYZATI

RENDELET-TÁR

(A helyi jogalkotás megújulásának lehetőségei)

**Kiadja a Demokratikus Helyi Közigazgatás
Fejlesztéséért Alapítvány**

Lektorálta: Dr. Hoffman István egyetemi tanár

A kézirat lezárva: 2020. január 15-én.
Készült 100 példányban

ISBN 978 615 00 8839 6

© Demokratikus Helyi Közigazgatás Fejlesztéséért Alapítvány, 2020.

Minden jog fenntartva! A könyv anyagának bármilyen célú
felhasználásához (pl. másoláshoz, sokszorosításhoz)
a kiadó írásbeli hozzájárulása szükséges.

Budapest, 2020

A nyomdai munkálatokat a Starkiss Digitális Nyomda
és Grafikai Stúdió végezte.
Budaörs, 2020

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó.....	1
Helyi ünnepek, szervezettel, működéssel kapcsolatos ügyek, helyi népszavazás, választások	9
Önkormányzati kitüntetések, elismerések, címek, díjak	73
Településfejlesztéssel, településrendezéssel kapcsolatos ügyek.....	101
Szociális támogatások és ellátások, sajátos célú támogatások, ösztöndíjak.....	117
Közterület használat, parkolás rendje.....	203
Környezetvédelem, növénytelepítések.....	251
Helyi közutak, közlekedés, forgalmi rend	305
Helyi építési ügyek	337
Költségvetés, helyi pénzügyek, önkormányzati vagyon kezelése.....	369
Helyi adók, hozzájárulások, díjak	405
Vállalkozások, gazdaságélénkítés, közbeszerzés.....	441
Lakásügyek, bérleti díjak	461
Köznevelés, közművelődés, kulturális ügyek	485
Üdülőhelyek, pihenőhelyek, strandok, uszoda-használat, sport	517
Helyi közszolgáltatások	549
Egészségügy, védőoltások	587
Temetők rendje, temetkezések szabályai	607
Kereskedelem	623
Állattartás.....	637
Helyi rendészeti ügyek	657
Adatkezelés, önkormányzati hatósági ügyek.....	691
Egyéb.....	705
Tárgymutató	709

Előszó

A KÖFOP-2 1.2 -VEKOP – 15. – 2016-001 azonosító számú: „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat – fejlesztés.” elnevezésű kiemelt Kutatási Program keretében 2018-ban elkészült az „ÖNKORMÁNYZATI JOGALKOTÁS, SZABÁLYOZÁS ÉS DEREGULÁCIÓ (Empirikus kutatások eredményeinek hasznosítása) című összeállítás, amely mintegy tíz szerzői ív terjedelemben kísérletet tett arra, hogy bemutassa a helyi önkormányzati rendeletalkotás környezetét, jogi hátterét, a helyi jogalkotásra vonatkozó felhatalmazások típusait, a rendeletalkotási eljárási rendjét, valamint (de lege ferenda igénnyel) a dereguláció lehetséges útjait, módzatait. Az összeállítás a Nemzeti Közszolgálati Egyetem gondozásában, a Dialóg Campus kiadásában 2020-ban digitális és nyomtatott könyv formájában is megjelent.

Abban a műben a jogi háttér felrajzolása az Alaptörvény tárgyát érintő rendelkezéseinek értékelésével kezdődött, folytatódott a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX törvény (Jat.) szabályainak „tükörkénti” bemutatásával, majd a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII.14.) IRM rendelet rendelkezéseinek a felidézésével. Nemkülönben fontos helyt kapott az „alapozó” fejezetek sorában a helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) is, amely már konkrét rendelkezései kapcsán „közelített” rá a helyi jogszabályalkotás tárgyköreire.

E vizsgálat végzése során világosan kirajzolódott számos olyan problémaforrás, amelyek nyilvánvalóan és bizonyíthatóan terhelték és terhelik az önkormányzatok helyi jogszabályalkotási gyakorlatát, alkalmasint annak kifejezett akadályát is jelentették. Ezek sorában messze kiemelkedtek a felhatalmazások kapcsán előbukkanó dilemmák, és pedig több dimenzióban is. Ezek bemutatására azonban a hivatkozott műben nem kerülhetett sor, lévén, hogy arra annak sem a rendeltetése, sem pedig a terjedelme nem teremtett módot. Ezt a hiányt ez a mostani összeállítás hivatott pótolni, s teszi ezt úgy, hogy ezen kívül még más komponenseket is bevon az elemzése körébe.

Már itt utalunk arra, hogy a felhatalmazás fogalmát a Jat. [5.§ (1) bek.] és a Jszer. [54-55. §§-ai, valamint a 73.§ (4) bekezdése] átértelmezte: eszerint

felhatalmazó rendelkezésnek csak az a szabály minősül, amely a felhatalmazás aktusát, a felhatalmazás jogosultját, a felhatalmazás tárgyát a „rendeletben” kifejezést és a rendeletalkotás aktusára utaló kifejezést foglalja magába. Ez a törvények jelentős részében nem így jelenik meg, pusztán arra utalunk, hogy az adott társadalmi viszonyt az önkormányzat „rendelettel” szabályozza. Ezekben az esetekben a rendeletalkotási kötelezettség külön felhatalmazó rendelkezés nélkül is megjelenik. [Köm. 5.009/2013/3 és Köm. 5.012/2018/3]

Jóllehet a vizsgálatok homlokterében változatlanul a helyi önkormányzati rendeletek alkotására felhatalmazó központi jogszabályi rendelkezések beható elemzése és értékelése áll, keresi a vizsgálat az egyes helyi rendeletek történeti múltban eredő gyökereit (1945 előtti szabályrendeletalkotás, tanácsrendeletalkotás), nemzetközi vonatkozásait is. Ugyanúgy gondot fordít az alapjogi biztos (ombudsman) éves jelentéseire, a fellelhető „alkotmányos aggályok” feltérképezésére, vagy az Alkotmánybíróság határozatainak megjelölésére is. Ahol lehet és ahol tud kiterjed a vizsgálat egy-egy önkormányzati rendeletet érintő törvényességi felülvizsgálatok eredményeinek a számbavételére is. Magától értetődik persze, hogy ezt a sokoldalú és sokrétű vizsgálatot nem lehet elvégezni a gyűjteményben szereplő több mint 500 helyi rendelet mindegyikénél már csak azért sem, mivel számos esetben – maga a konkrét rendelet – tárgy olyan, amelyhez nem kapcsolódhat az iménti szempontok egyike sem. (Pl. a település fennállása ... évfordulójának megünnepléséről szóló helyi önkormányzati rendeletnél). Ugyanakkor a gyűjtemény messzemenően szem előtt tartja azt a fontos szempontot, hogy bemutassa a „jó gyakorlatot”, amely esetünkben nem más, mint a helyi önkormányzati rendeletalkotás kívánatos irányainak, tárgyainak a kijelölése. Ezért mindazokban az esetekben, amikor egy-egy helyi szabályozási tárgykör helyi jogszabályban történő rendezését szélesebb körben is kívánatosnak tartanánk, a már meglévő és „alapul” szolgáló önkormányzati rendelet rövid tartalmáról is ismertetést adunk.

A jelen kötet anyagát képező „kutatási zárójelentés” 22 fejezetben mintegy 570 önkormányzati rendelet-tárgyat elemez, egyiket szűkszavúban, másikat bővebben. Gyakorlatilag a mai teljes hatályos helyi önkormányzati rendeletanyagot átfogja, elemzi és értékeli, s teszi ezt úgy, hogy mindegyik fejezet „bevezetőjeként” az adott fejezet legjellemzőbb ismérveit bemutatja azzal a céllal, hogy felhívja a figyelmet mind az elkerülendő, mind pedig a követendő tendenciákra. Magától értetődik, hogy az egyes fejezetekbe felvett önkormányzati rendeletek más fejezetek materiájába is felvehetők

lehettek volna; nincs és nem is lehet tehát merev határ az egyes fejezetek szabályozási tárgyai között. Ezt a kapcsolatot alkalmasint magunk is jelezzük, s egyszer-egyszer magyarázatát is adjuk annak, miért éppen abban a fejezetben szerepel az adott önkormányzati rendelet, ahová azt besoroltuk.

Az összeállításban csak rendkívül kivételes, ritka esetben jelöljük meg a jogalkotó önkormányzatot, tekintettel arra, hogy nem az volt a célunk, hogy egy-egy önkormányzatot szégyenpadra ültessünk. A segítség, az orientálás célja vezetett bennünket, az előremutató megoldások, a „jó gyakorlatok” bemutatása.

Végül köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik hozzájárultak ahhoz, hogy a kézirat nyomtatott formában is megjelenhessen. Köszönettel tartozunk a Demokratikus Helyi Közigazgatás Fejlesztéséért Alapítványnak a támogatásért.

Őszintén reméljük, hogy a jelen összeállítás hasznos alapanyagként szolgálhat azok számára, akik felelősen gondolkodnak a helyi önkormányzati jogszabályalkotás jelenéről és jövőjéről.

Pécs, 2020. január 15.

Dr. Kiss László DSc.
professzor emeritus

**HELYI ÜNNEPSÉGEK,
SZERVEZETTEL,
MŰKÖDÉSSEL
KAPCSOLATOS ÜGYEK,
HELYI NÉPSZAVAZÁS,
VÁLASZTÁSOK**

Helyi ünnepek, szervezettel, működéssel kapcsolatos ügyek, helyi népszavazás, választások

Ebben a fejezetben több mint 50 helyi szabályozási tárgykör elemzésére kerül sor: a helyi ünnepek szervezésével kapcsolatos teendők regulálását követően az önkormányzat szervezetével és működésével összefüggő helyi szabályozások áttekintésére kerítünk sort, majd a helyi népszavazással és a választással összefüggő helyi rendelkezések minősítésére teszünk kísérletet. Mindegyik tárgykör nélkülözi a hagyományos és megszokott – jogok és köteleességek kettőzésének meghatározásán nyugvó – szabályozási megoldásokat, tekintettel arra, hogy a szabályozási tárgyak alapvetően szervezési feladatokat jelenítenek meg. Ebből következően a jogkövetkezmények sem olyan rigorózusak, mint a hagyományos kötelezéseket előíró önkormányzati rendeleteknél.

A helyi ünnepek szervezéséről szóló helyi rendeletek meglehetősen ritkák, a bennük megfogalmazott teendőket inkább határozati formába öntik az érintett önkormányzatok. Ennek ellenére nem kifogásolható, ha ezekben a tárgykörökben a helyi jogszabályok is megjelennek.

A szervezettel, működéssel kapcsolatos szabályozásokat az önkormányzatok a Szervezeti és Működési Szabályzatokban (SZMSZ) foglalták rendszerbe. Minthogy ezek megalkotása minden önkormányzat számára kötelező, így ezek tartomelemzése, a velük kapcsolatos törvényességi felügyeleti vizsgálatok eredményeinek összefoglalása akár külön penzum tárgya is lehetne. (A jellemzőbb „hibaforrásokat” persze „Megjegyzés” rovatban magunk is jelezzük.)

Ebben a blokkban kaptak helyet a köztisztviselők jogállásával, foglalkoztatási viszonyaival kapcsolatos önkormányzati rendeletek, amelyek önmagukban is rendkívül színes csoportot jelentenek. Közülük több, valamennyi helyi köztisztviselőt érint (pl. a köztisztviselői illetményalapról, az

adott évi illetménykiegészítésről, a valamennyiüket megillető juttatásokról és támogatásról szóló rendeletek) míg mások csak a helyi köztisztviselők egy bizonyos körére nézve adnak helyi jogszabályi formában eligazítást. (Pl. a közös önkormányzati hivatalban foglalkoztatott közszolgálati tisztviselők jogviszonyáról szóló önkormányzati rendelet.)

Új elemként jelentek meg az önkormányzatok életében az egyre bővülő nemzetközi kapcsolatok, amelyek ugyancsak lehetnek helyi jogalkotás tárgykörei. A lehetőségekhez mérten ezen a területen még meglehetősen sovány helyi önkormányzati rendeletanyaggal találkozhatunk, amely feltétlenül gazdagítható lehet. A nyomokban már meglévő helyi szabályozásokra („Nemzetközi kapcsolatok szabályozásáról”, „Testvérvárosi kapcsolatok létesítéséről”, „A hivatalos külföldi kiküldetések szabályozásáról”) mindenesetre lehet építeni.

Viszonylag visszafogottabb a helyi önkormányzati rendeletalkotás a helyi választások tárgykerében is. Ugyanakkor megállapíthatjuk, hogy a lassanként előbukkanó helyi szabályozásokra itt is lehet építeni („választási kampányról”, „választási plakátok elhelyezésének tilalmáról”, „választókerületek fejlesztésére fordítható önkormányzati pénzalap felhasználásáról”).

A helyi népi kezdeményezés és helyi népszavazás témaköre az 1990-ben újjáalakult önkormányzatok kedvelt szabályozási tárgyköre volt. (Az Ötv. kötelező szabályozási tárgyként jelölte ki mindkettőt). A korabeli szabályozási tárgyak mára azonban jelentős mértékben beszűkültek (a népi kezdeményezés kiesett, a helyi népszavazás tárgyköre torzójában maradt meg). Ugyanakkor megfigyelhető, hogy a helyi jogalkotói akarat nehezen marad meg a beszűkült szabályozási tárgyon belül, ezért nagy türelemmel kell foglalkoznunk a törvényességi felülvizsgálatok e területet érintő megállapításával.

Tárgy

A Város Alapokmányáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 28/2011. (VI. 30.) önkormányzati rendelete a Város Alapokmányáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 143. § (4) bekezdése e) pontjában kapott felhatalmazás alapján került megalkotásra a helyi rendelet.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Mötv. hivatkozott rendelkezése már nincs hatályban. Erre tekintettel indokolt lenne a felülvizsgálat.

Megjegyzés: Egyedi (egyedüli) helyi rendeletről van szó, amely – egyebek mellett – tartalmazza: a város jelképeit, pecsétlenyomatát, kötelező és önként vállalt feladatait, a Közgyűlés feladatait és működési rendjét. Valójában egy tágabban értelmezett Szervezeti és Működési Szabályzatról van szó.

Az Mötv. 143. § (4) bekezdés e) pontját a 38/2012. (XI. 14.) AB határozat semmisítette meg. Az Mötv. hivatkozott rendelkezése 2014. XI. 15-től nem hatályos.

Tárgy

A Várostitörténeti Alapokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2019. (IV. 26.) önkormányzati rendelete a Várostitörténeti Alapokról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Nem jelölt meg konkrét felhatalmazó jogforrást, csupán az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdését és az Mőtv. 13. § (1) bekezdés 2., és 7. pontját hivatkozva meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A meghivatkozott jogszabályi rendelkezések nem felhatalmazások, hanem a helyi jogalkotás előtt – általánosságban – utat nyitó normák. („Ellátandó helyi önkormányzati feladatok”, amelyeket akár helyi rendeletben is lehetne szabályozni.)

Megjegyzés:

Az önkormányzati rendelet részletesen szól az Alap „forrásairól”, pontosítja a célokat. Hasonló tárgykör volt a tanácsrendszerben a városi (községi) évkönyvek felfektetéséről szóló tanácsrendelet.

Tárgy

Történelmi Emléknapról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete a történelmi Emléklapról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az Mötv. 5.§-a: „a helyi önkormányzatok által ellátott, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésében rögzített feladat- és hatáskörök jogszerű gyakorlása alkotmánybíróági és bíróági védelemben részesül.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó rendelkezés meghivatkozása téves, nem „alapozza meg” a szabályozási tárgyat. Emiatt felhatalmazásnak sem tekinthető.

Megjegyzés:

Néhány hasonló tárgyú helyi tanácsrendelettel egyébként már a tanácsrendszerben is találkozhattunk. Ezek javarészt a település fennállása valamely kerek évfordulójának megünneplésével kapcsolatos teendőket foglalták össze.

Tárgy

Települési Értéktár működéséről („A”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 24/2016. (XII. 2.) önkormányzati rendelete a Városi Értéktár működéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„A Magyar Nemzeti Értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3.§ (1) bekezdésében és a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet 2.§ (1) bekezdésében kapott „felhatalmazás alapján...”
2012. évi XXX. tv. 3.§ (1): „a települési önkormányzat települési értékárát hozhat létre.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Kormányrendeletben nem adható helyi önkormányzati rendelet alkotására felhatalmazás: ennek megfelelően ez a megoldás felülvizsgálatra szorul.
A törvényi rendelkezés „lehetőséget” ad helyi rendeletalkotásra: nincs tehát szó kifejezett felhatalmazásról.

Megjegyzés::

A helyi rendelet az Értéktár „működtetésére” egy Bizottságot hoz létre, s valójában az egész rendelet ennek a grémiumnak a teendőit és eljárási rendjét taglalja. Pártfogolható tárgya lehet ez az önkormányzati rendeletalkotásnak.

Tárgy

Települési Értéktár megalapításáról („B”)

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata
Képviselő-testületének 13/2015. (VIII. 28.)
önkormányzati rendelete a Települési Érték-
tár megalapításáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

„A Magyar Nemzeti Értékekről és hungari-
kumokról szóló 2012. évi XXX. törvényben,
valamint a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet-
ben kapott felhatalmazás alapján.....
2012. évi XXX. tv. 3.§ (1): „a települési önkor-
mányzat települési értéktárat hozhat létre.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Kormányrendelet nem adhat felhatalmazást
helyi önkormányzati rendelet alkotására.
Erre tekintettel az idézett rendelkezés felül-
vizsgálatra szorul. Ezen túlmenően pontatlan
a törvényre utalás is: nem felel meg a felha-
talmazásokkal szemben a Jat.-ban támasztott
követelményeknek sem. [Jat. 5.§ (1) bek.]

Megjegyzés:

A helyi rendelet célja „a településen meglévő
értékek megőrzése.” Erre vonatkozó javasla-
tot bárki tehet a polgármesternek. A javaslatot
külön Bizottság vizsgálja meg, s tesz javasla-
tot a testületnek az Értéktárba történő felvé-
telre.

Tárgy

A városnév használatáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 16/1994. (VI. 9.) önkormányzati rendelete a városnév használatáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg külön felhatalmazó rendelkezést, mindössze az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A helyi rendelet pontosan körülírja azt a személyi kört, amely jogosult lehet a városnév feltüntetésére, de körül határolja azokat az eseteket is, amikor kérhető a városnév feltüntetése.

Németországban a hasonló tárgyú helyi rendeletek gyakorlatilag kimerítően felsorolják azokat az esetköröket, amikor valamely terméken nem megengedett a város nevének a feltüntetése. Van arra is példa, hogy a város (település) nevének feltüntetéséért fizetni is kell. Ennek a tárgykörnek egyébként az 1945 előtti magyar önkormányzati rendszerben is voltak már szabályozott formái. Ilyenek voltak például a „Város nevének és címerének magánosok és intézmények általi használatáról” szóló szabályrendeletek.

Sok önkormányzat önálló helyi rendeletben szabályozta a közterületek elnevezését, s vele összefüggésben a házszámozás rendjét is. A közterületek elnevezésekor ugyanakkor több helyütt nem tartották szem előtt az Mötvt.

14. § (2) bekezdésében rögzített követelményeket, amelyek értelmében az Mötv. 13. § (1) bekezdés 3. pontjában meghatározott közterület, illetve közintézmény nem viselheti olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében, fenntartásában részt vett, vagy olyan kifejezést vagy szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül is utal.

Tárgy

Önkormányzat jelképeiről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/1999. (IV. 30.) önkormányzati rendelete a község önkormányzati jelképeiről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Nem jelöl meg felhatalmazó rendelkezést, de még csak helyi jogalkotási hatáskört vagy feladatkört megjelölő alaptörvényi rendelkezésre sem utal. Ez a megoldás ütközik a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet (IRM. rend.) 53. § (2) bekezdésében, 54.§ (1) bekezdésében, 55.§ (5) bekezdésében foglaltakkal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Lásd: a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2000. (XII. 14.) IRM rendelet 53. § (2) bekezdését.

Megjegyzés:

Az önkormányzati jelképek sorában kitüntetett helyet foglal el az önkormányzat címere. Ezzel összefüggésben utalunk arra, hogy a helyi önkormányzat a címerének a megalkotása vagy módosítása előtt köteles kikérni a Nemzeti Címer Bizottság véleményét. [Lásd: Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről szóló 2011. évi CCII. törvény 4. § (2) bekezdését].

Lásd még:
681/B/2007. AB határozat. (ABH 2008, 3278.)

Tárgy

Az országzászlóra vonatkozó előírásokról, valamint a középületek és közterületek fellobogózásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2000. (X. 3.) önkormányzati rendelete az országzászlóra vonatkozó előírásokról, valamint a középületek és közterületek fellobogózásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A Magyar Köztársaság nemzeti jelképeinek és a Magyar Köztársaságra utaló elnevezések használatáról szóló 1995. évi LXXXIII. törvény módosításáról rendelkező 2000. évi XXXVIII. törvény 21.§ (2) bekezdés b) pontja, valamint 21. § (3) pontja:

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A felhatalmazó törvényi rendelkezés megjelölése pontatlan: ilyen jogszabályi rendelkezés nem található a jogszabálykeresőben.

Megjegyzés: A helyi rendelet az általánosan szabályozottak mellett szól a szélsőséges időjárás esetén a bevonás rendjéről, a karbantartásról és a cseréről is. Van „zászló-nyilvántartása” is, melynek a pontos kezelési szabályait is meghatározza.

Ez a tárgykör nyomokban megjelent már az 1945 előtti önkormányzatok jogalkotási palettáján is. Városokban több helyütt is alkottak ugyanis szabályrendeletet a „zászlók mikénti kitéréséről, valamint utcán való hordozásáról.”

Tárgy

Ünnepségek rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2000. (IV. 2.) önkormányzati rendelete az ünnepségek rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 16.§ (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Ötv. idézett rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat engedő hatásköri szabály volt. A felhatalmazásnak minősített rendelkezés egyébként is az Ötv.-vel együtt mára már hatályon kívül került.

Megjegyzés:

A tanácsrendszerben volt olyan helyi rendelet, amely a „Település fennállása ... -ik évfordulója méltó módon történő megünnepléséről” szólt. Az ilyen tárgyú rendelet gyakorlatilag a szervezési feladatokat tartalmazta, ekként talán „kilógott” a rendeletek sorából. Ennek ellenére „jó gyakorlat” lenne, ha a hasonló tárgykörök manapság is a helyi jogalkotás tárgykörei lehetnének nagyobb számban. Voltak – ha szórványosan is – helyi tanácsrendeletek a „Tudományos és Kulturális Napok megrendezéséről” is, amelyek hasonlóképpen szervezési jellegű teendőket rögzítettek.

Tárgy

Nemzeti ünnepek koszorúzási rendjéről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Közgyűlésének 20/2017. (V. 17.) önkormányzati rendelete a nemzeti ünnepek koszorúzási rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését említi meg. Ez a megoldás nem felel meg az IRM. rendelet 53. § (2) bekezdésében, 54. § (1) bekezdésében és 55. § (5) bekezdésében írtaknak.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Nem lenne kifogásolható, ha ez a tárgykör gyakrabban megjelenne a helyi önkormányzati jogszabályalkotás területén. Néhány településen már ma is szabályozási tárgy (Pl. Kerepes, Kőszeg, Szombathely)

Tárgy

Újszülöttek városi polgárrá fogadásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 29/2010. (XII. 17.) önkormányzati rendelete az újszülöttek városi polgárrá fogadásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésére és 44/A. § (1) bekezdés 7) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Támogatható iránya a helyi önkormányzati jogalkotásnak.

Tárgy

Az újonnan-ba költöző polgárok köszöntéséről

A rendelet megjelölése: Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 15/2019. (IV. 30.) önkormányzati rendelete az újonnan-re költöző polgárok köszöntéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, mindössze az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) és 32. cikk (2) bekezdését említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Meghatározza a köszöntés formáit és módját, rögzíti, hogy milyen tájékoztató kiadványokat és kisebb ajándéktárgyakat kell átadni a beköltözőnek.

Tárgy

A névadó és házassági évforduló megünnepléséről

A rendelet megjelölése: Városi Önkormányzata Képviselő-testületének 28/2018. (XI. 9.) önkormányzati rendelete a névadó és házassági évforduló megünnepléséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, de jogalkotási hatáskört, feladatkört sem. Ez a megoldás ütközik az IRM. rend. 53. § (2) bekezdésében, 54.§ (1) bekezdésében és 55.§ (5) bekezdésében foglaltakkal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Szinte példa nélküli, hogy egy fővárosi kerület önkormányzati rendelete még az Alaptörvény helyi önkormányzati hatáskört és feladatkört rögzítő rendelkezését sem említi meg.

Megjegyzés: A helyi rendelet szerint az igényt személyesen kell bejelenteni, a szolgáltatásért díjat kell fizetni. (Ennek összegét részletezi az önkormányzati rendelet.)

Tárgy

Az anyakönyvvezető közreműködésével tartott névadó ünnepségek megtartásának szabályairól

A rendelet megjelölése: Községi Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2018. (IX. 12.) önkormányzati rendelete az anyakönyvvezető közreműködésével tartott névadó ünnepségek megtartásának szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó jogforrást, mindössze az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés a) és c) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Ilyen alkalmakkor a helyi rendelet szerint – többlet szolgáltatási díjként – 25000 Ft-ot kell fizetni, az anyakönyvvezetőnek pedig 15000 Ft-ot. (A névadó ünnepség engedélyezése a jegyző hatáskörébe tartozik).

A Megyei Kormányhivatalok törvényességi felügyeleti vizsgálatai szerint sok helyi önkormányzati rendelet alkalmazta az „anyakönyvi esemény” megjelölést. Voltak közülük olyanok, amelyek tágitották az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (At.) 3.§ b) pontjában írt anyakönyvi esemény fogalmát, miután abba belevontak olyan családi eseményeket is, mint pl. a névadó vagy a házassági évforduló megünneplése. Ez azonban túllépett jelent(ett) a felhatalmazás keretein.

Tárgy

Nagykorúak köszöntéséről és egyszeri támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2011. (II. 11.) önkormányzati rendelete a nagykorúak köszöntéséről és egyszeri támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését és az Ötv. 16. § (1) bekezdését említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Nem zárható ki a helyi önkormányzati jogszabályalkotás területéről.

Tárgy

Házasságkötés előtt álló párok megajándékozásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 9/2017. (III. 31.) önkormányzati rendelete a házasságkötés előtt álló párok megajándékozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg felhatalmazást, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és 32. cikk (1) bekezdés a) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Új színfoltja lehet a helyi önkormányzati jogszabályalkotásnak, ma még azonban csak nagyon szórványosan bukkan elő. (Pl. a bemutatott példán kívül Budapest Főváros VI. Kerületi Önkormányzatánál).

Tárgy

Időskorú polgárok köszöntéséről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 8/2014. (IV. 14.) önkormányzati rendelete az időskorú polgárok köszöntéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Nem jelöl meg konkrét felhatalmazást, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését említi meg. Ez a megoldás nem felel meg az IRM. rend. 53. § (2) bekezdésében, 54.§ (1) bekezdésében és 55.§ (5) bekezdésében foglaltaknak.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

–

Megjegyzés:

Támogatható e tárgyban a helyi rendeletalkotás. Sokhelyütt helyi önkormányzati rendelet nélkül is gyakorlat az időskorúak felköszöntése és megajándékozása.

Tárgy

Szervezeti és Működési Szabályzatról

A rendelet megjelölése: Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2015. (IV. 10.) önkormányzati rendelete a Szervezeti és Működési Szabályzatról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése:
„Feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.”
Mötv. 143.§ (4) bekezdés a) pontja: (Hatályon kívüli!)

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati jogszabályalkotás előtt utat nyitó hatáskört telepítő szabály.

Megjegyzés:

Már 1945 előtt is alkottak a korabeli önkormányzatok „Szervezési Szabályrendelet” elnevezéssel helyi rendeletet. A rendezett tanácsú városok „A képviselő-testület Szervezetéről” alkottak szabályrendeleteket. Ezek megalkotásához a vármegyék ún. „szervezési irányelvek”-et adtak ki.

A ma hatályos Szervezeti és Működési Szabályzatokkal (SZMSZ) kapcsolatban a kormányhivatali törvényességi felülvizsgálatok főképpen a következő problémákat hozták felszínre: hiányosan határozzák meg a személyes érintettség bejelentésének jogkövetkez-

ményeit; jogszabálysértő módon határozzák meg a nyilvános – zárt ülések tartását előíró szabályokat; nem felelnek meg az Mötv.-nek a bizottsági ülések jegyzőkönyveinek a tartalmi elemei; nem rendelkeznek a jegyzői, aljegyzői tisztség betöltetlensége esetére a jegyzői feladatok ellátásának módjáról. Az SZMSZ a tanácsrendszerben az ún. harmadik tanácstörvénnyel (1971. évi I. törvény) jelent meg újra, sokak által a tanácsok „alkotmányának” titulálva.

Lásd még:

1039/B/2005. AB határozat.

(ABH, 2004, 31569)

1277/H/2007. AB határozat.

(ABH, 2008, 3301)

83/2008. AB határozat.

(ABH, 2008)

117/2008. (IX.26.) AB határozat

(ABH 2008, 1459)

120/2008. (X.3.) AB határozat

(ABH 2008, 1468)

611/B/2003. AB határozat.

(ABH, 2008, 2969)

43/2009. (IV.3.) AB határozat.

(ABH, 2009, 1132)

399/H/2004. AB határozat. (ABH, 2009.)

68/2009. (VI.24.) AB határozat.

(ABH, 2009, 1159)

145/2011. (XII.29.) AB határozat.

(MK. 2011. évi 143. szám)

179/2011. (XII.29.) AB határozat.

(MK. 2011. évi 163. szám)

83/2008. (VI.23.) AB határozat.

(ABH, 2008, 1407)

Tárgy

Önkormányzati rendeletek előkészítésében való társadalmi részvételről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2011. (VIII. 30.) önkormányzati rendelete az önkormányzati rendeletek előkészítésében való társadalmi részvételről.

(Jelenleg hatályon kívüli. Hatályban volt: 2011. 09. 01 – 2016. 10. 25-ig.)

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az Ötv. 103/B §-át jelölte meg felhatalmazó rendelkezésként. (Hatályon kívüli!)

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Ötv. idézett rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó norma volt.

A szabályozási tárgy üdvözölhető helyi rendeletalkotási tárgyként, de meg kell keresni hozzá az időszerű központi jogszabályi hátteret!

Megjegyzés:

E helyi rendeletek „ötletadója” minden bizonnyal a jogszabályok társadalmi egyeztetéséről szóló 2010. évi CXXXI. törvény volt. A helyi önkormányzatok ritkábban önálló helyi rendeletet alkotnak ebben a tárgykörben, gyakoribb azonban az, hogy ezeknek a rendelkezéseknek inkább a helyi Szervezeti és Működési Szabályzatban találnak helyet.

Tárgy

Lakossággal való kapcsolattartás helyi formáiról és azok szabályairól

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata
Képviselő-testületének 19/2011. (VI. 29.)
önkormányzati rendelete a lakossággal való
kapcsolattartás helyi formáiról és azok szabá-
lyairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdés:
„Feladatkörében eljárva a helyi önkormány-
zat törvény által nem szabályozott helyi társa-
dalmi viszonyok rendezésére, illetve törvény-
ben kapott felhatalmazás alapján önkormány-
zati rendeletet alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem
felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati
rendeletalkotás előtt utat engedő hatásköri
norma.

Megjegyzés:

1990 előtt Gyomaendrőd tanácsának volt
hasonló tárgyú helyi tanácsrendelete: „A ta-
nács és szervei lakossági kapcsolatairól”.

Tárgy

Polgármesteri Hivatalról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2001. (III. 31.) önkormányzati rendelete a Polgármesteri Hivatalról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alkotmány 44/A § (2) bekezdését és az Ötv. 38. § (1) bekezdését említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Célszerű ezt a tárgykört teljesen bevinni az SZMSZ-be.

Tárgy

Közzolgálati Tisztviselők Napjának munkaszüneti nappá nyilvánításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 23/2017. (VI. 1.) önkormányzati rendelete a Közzolgálati Tisztviselők Napjának munkaszüneti nappá nyilvánításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg felhatalmazó rendelkezést, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésre és 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Nem kötelezésről, hanem lehetőségről van itt szó: az önkormányzat képviselő-testületére van bízva, él-e ezzel a lehetőséggel.

Tárgy

Igazgatási szünetről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 21/2014. (XII. 5.) önkormányzati rendelete az igazgatási szünetről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Nem jelöl meg felhatalmazó rendelkezést, csupán a helyi jogalkotói hatáskört rögzítő Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és 32. cikk (2) bekezdését, valamint a Közfoglalkoztatási törvény 232. §. (3) bekezdését említi.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

–

Megjegyzés:

Általában önálló szabályozás tárgya, de szerencsés például az összekapcsolása a helyi ügyfelfogadási renddel.

Tárgy

Képviselői Alap

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 16/2012. (III. 8.) önkormányzati rendelete a Képviselői Alapról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és 32. cikk (2) bekezdése és az Ötv. 16.§ (1) bekezdésére utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az „alapján” szóhasználatvalójában mégiscsak felhatalmazásnak tekinti a helyi jogalkotó az általa megidézett rendelkezéseket.

Megjegyzés: Ez a szabályozási tárgy a tanácsrendszer bizonyos időszakában gyakori volt. Jellemzően alacsony összegek rendelkezésére bocsátásáról volt szó, amelyekkel túl látványos eredményeket nem lehetett elérni. Ezért az volt a gyakorlat, hogy az egyes tanácsstagok „összeadták” a pénzeszközeiket, amely így már látványosabb (bár kisebb) beruházásokhoz elegendőnek bizonyulhatott. (A sorra kerülő választóközeteket sorsolás révén jelölték ki.)

Tárgy

A választókerületek, a polgármester, az alpolgármesterek részére meghatározott keretek felosztásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 39/2013. (IX. 13.) önkormányzati rendelete választókerületek, polgármester, az alpolgármesterek részére meghatározott keretek felosztásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„..... a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény 18. § (2) bekezdése: „Felhatalmazást kapnak a helyi önkormányzatok, hogy rendeletben egyes, az önkormányzati költségvetési alrendszerből folyósított támogatások tekintetében e törvénnél szigorúbb összeférhetetlenségi szabályokat állapítsanak meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó rendelkezés szövegezése nem hagy maga után kívánnivalót.

Megjegyzés:

A rendelet hasonló célt szolgál, mint a polgármester számára biztosított költségvetési keretösszeg felhasználásáról szóló önkormányzati rendelet, csak itt a több alany miatt eleve átfogóbb a szabályozás.

Tárgy

Az önkormányzati képviselői vagyonyilatkozatok nyilvántartásáról és ellenőrzéséről

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata
Képviselő-testületének 1/2015. (II. 17.) önkor-
mányzati rendelete az önkormányzati képv-
selői vagyonyilatkozatok nyilvántartásáról
és ellenőrzéséről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Semmilyen forrást nem jelöl meg. Ez a meg-
oldás nem felel meg az IRM. rend. 53. § (2)
bekezdésében, 54. § (1) bekezdésében és 55. §
(5) bekezdésében foglaltaknak.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: Támogatható hasonló tárgyú helyi önkor-
mányzati rendeletek alkotása.

Tárgy
Közigyűlés egyes hatáskörei gyakorlásának
a polgármesterre átruházásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Közigyűlé-
sének 20/2012. (V. 2.) önkormányzati rende-
lete a Közigyűlés egyes hatáskörei gyakorlásá-
nak a polgármesterre átruházásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Az Ötv. 9.§ (3) bekezdése.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Ötv. 2012. V. 2-án már nem volt hatály-
ban, másrészt a hivatkozott rendelkezés nem
helyi jogalkotásra utaló felhatalmazás volt.
A felhatalmazó jogszabályi rendelkezés miatt
(is) megfontolandó a felülvizsgálat.

Megjegyzés: Jobb megoldás lenne, ha a Szervezeti és
Működési Szabályzatban kerülnének rögzíté-
sre ezek a rendelkezések.

Tárgy

Átruházott hatáskörök gyakorlásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Képviselő-testületének 44/2014. (XII. 1.) önkormányzati rendelete az átruházott hatáskörök gyakorlásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés d) pontja:
„A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között:
(...)
d) meghatározza szervezeti és működési rendjét.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A meghivatkozott alaptörvényi rendelkezés nem felhatalmazás, hanem képviselő-testületi hatáskört megállapító norma.

Megjegyzés:

Megfontolandó a szabályozási tárgy teljes bevétele az SZMSZ-be.

Tárgy

Polgármester, alpolgármesterek és a jegyző kötelezettségeiről és jogairól

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Közgyűlésének 2/1991. (II. 14.) önkormányzati rendelete a polgármester, alpolgármesterek és a jegyző kötelezettségeiről és jogairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvényt és a helyi Szervezeti és Működési Szabályzat rendelkezéseit „egészíti” ki.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Felülvizsgálatra szorul. Egy „rendszerben” felejtett rendeletről van szó.

Megjegyzés: Lásd a felhatalmazás értékelésénél írtakat!
1945 előttről a helyi önkormányzati vezető foglalkoztatási viszonyairól bőven lehetett helyi szabályrendeleteket találni. Ilyen volt például a „segédjegyzői állás betöltéséről” szóló helyi rendelet.

Tárgy

Bizottsági megnevezéseket tartalmazó önkormányzati rendeletek módosításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 19/2014. (XII. 17.) önkormányzati rendelete a bizottsági megnevezéseket tartalmazó önkormányzati rendeletek módosításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és 32. cikk (1) bekezdés d) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Az Mötv. 53. § (1) bekezdés b) pontja kifejezetten előírja, hogy a hatásköri átruházások jelenjenek meg az SZMSZ-ben (tipikusan is annak a mellékletében). Ezért felesleges a tárgykörben még külön rendeletet alkotni.

Tárgy

Önkormányzati képviselőknek, bizottsági elnököknek és tagoknak járó tiszteletdíj megállapításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 33/2014. (XI. 18.) önkormányzati rendelete az önkormányzati képviselőknek, bizottsági elnököknek és tagoknak járó tiszteletdíj megállapításáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Mötv. 143. § (4) bekezdés f) pontja:
„Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben határozza meg:
(...)
f) az önkormányzati képviselőnek, a bizottsági elnöknek és tagnak, továbbá a tanácsnokoknak járó tiszteletdíjat és természetbeni juttatást ...”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** rendben

Megjegyzés: Erősen függ az ilyen tárgyú rendeletek száma, alkotásának intenzitása az önkormányzatok anyagi helyzetétől, „teherbíró” képességétől.
Lásd még:
118/2009. (XI. 20.) AB határozat.
(ABH 2009, 1262.)
197/2010. (XII. 17.) AB határozat
(ABH 2010, 1165.)

Tárgy

A tanácsnok tiszteletdíjáról és költségtérítéséről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 10/2015. (IV. 27.) önkormányzati rendelete a tanácsnok tiszteletdíjáról és költségtérítéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az Mötv. 35. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület az önkormányzati képviselőnek, a bizottsági elnöknek, a bizottság tagjának, a tanácsnoknak rendeletében meghatározott tiszteletdíjat, természetbeni juttatást állapíthat meg”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A felhatalmazó rendelkezés kifogástalan.

Megjegyzés: Az önkormányzati rendelet 60 000 Ft-ot biztosít erre a célra.

Tárgy

A fenntartói pótlékról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2019. (III. 1.) önkormányzati rendelete a fenntartói pótlékról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét központi felhatalmazó rendelkezést, mindössze az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdésére és az Mötv. 13. § (1) bekezdés 6. pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A helyi rendelet célja a közszférában dolgozók megbecsülése, elismerése, akik bölcsődékben, óvodákban, kulturális és szociális intézményekben dolgoznak. Az önkormányzat a fedezetet a saját bevételeiből biztosítja, gyakorlatilag egy többletpótlékot juttat a vezetői pótlék mellett.

Tárgy

A helyi Esélyegyenlőségi szósólóról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 38/2015. (XII.17.) önkormányzati rendelete a helyi Esélyegyenlőségi szósólóról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, mindössze az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és a 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A rendeletben szabályozott szósólót 3 évre választják. Feladatai között szerepel a döntések előkészítésében való részvétel, intézkedések kezdeményezése, és a különböző állami – társadalmi szervezetekkel való széleskörű kapcsolattartás.

Tárgy

Vezetői pótlék megállapításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2016. (IX. 16.) önkormányzati rendelete a vezetői pótlék megállapításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 236. § (4) bekezdés a) pontja: „A 3000-nél kevesebb lakosú település kivételével – ide nem értve a 3000-nél kevesebb lakosú várost – a helyi önkormányzat rendeletben vezetői illetménypótlékot állapíthat meg – a jegyzőket, főjegyzőket kivéve [256. § (1) bekezdés] – egységesen valamennyi vezetőre kiterjedően, amelynek mértéke: a) 3000-10 000 lakosú település valamint a 3000-nél kevesebb lakosú város esetén a vezető alapilletményének legfeljebb 10%-a.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

rendben

Megjegyzés:

Bár szorosan nem ide tartozik, mégis itt vetjük fel azt, hogy az önkormányzat képviselő-testületének polgármesteri illetményt megállapító határozata is olyan döntés, amelyre a Kormányhivatal felülvizsgálati jogköre az objektív jogrend védelme – az önkormányzati működés törvényességének betartása – érdekében kiterjed. Ugyanakkor az is kiemelő, hogy a képviselő-testületek csak igen ritka esetekben állapítanak meg jogszerűtlenül vezetői pótlékot a polgármester javára.

Tárgy

A foglalkoztatási jogviszonyt létesített polgármestert megillető cafeteria-juttatás szabályairól

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2019. (I. 24.) önkormányzati rendelete a foglalkoztatási jogviszonyt létesített polgármestert megillető cafeteria-juttatás szabályairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

„A közszolgálati köztisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 151.§ (1) bekezdése és a közszolgálati tisztviselők részére adható juttatásokról és egyes illetménypótlékokról szóló 249/2012. (VIII. 31.) Korm. rendelet.”

„151.§ (1): A kormánytisztviselő cafetéria-juttatásként – választása szerint – a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 71. § (1) bekezdésében felsorolt juttatásokra, legfeljebb az ott meghatározott mértékig és feltételekkel a Kormány által meghatározott rendben jogosult. A kormánytisztviselőt megillető cafetéria-juttatás éves összege nem lehet alacsonyabb az illetményalap ötszörösénél. A cafetéria-juttatás éves összege biztosít fedezetet az egyes juttatásokhoz kapcsolódó, a juttatást teljesítő munkáltatót terhelő közterhek megfizetésére is.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Kormányrendelet nem adhat hatáskört helyi rendeletalkotásra. Megjegyzendő még, hogy a Korm. rendelet meghivatkozása nem is precíz, mivel nem utal közelebbi rendelkezésre.

Ezért nem felel meg a Jat.-ban a felhatalmazásokkal szemben támasztott követelményeknek sem. [Jat. 5.§ (1) bek.]

Megjegyzés:

Egyébként a megjelölt törvényi rendelkezés sem *expressis verbis* felhatalmazás helyi önkormányzati rendeletalkotásra.

Tárgy

Közös önkormányzati hivatalban foglalkoztatott közszolgálati tisztviselők jogviszonyának egyes kérdéseiről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 22/2014. (XII. 5.) önkormányzati rendelete a Közös önkormányzati hivatalban foglalkoztatott közszolgálati tisztviselők jogviszonyának egyes kérdéseiről.

A felhatalmazó központi jogszabály: A közszolgálati köztisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény
237. §-a: „Az önkormányzati képviselő-testület a juttatásokkal és támogatásokkal összefüggésben e törvény keretei között rendeletben szabályozza a szociális, jóléti, kulturális, egészségügyi juttatásokat, szociális és kegyeleti támogatásokat”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Többrétegűek a felhatalmazó rendelkezések. Az idézetten kívül felhatalmazásokat tartalmaznak még: a 234. § (3)–(4) bekezdések; 236. § (4) bekezdések is. Egyébként az idézett felhatalmazó rendelkezés korrekt és precíz.

Megjegyzés: Az a tény, hogy 10 esztendeje nem emelkedett az illetményalap, felértékeli a hasonló tárgyú helyi önkormányzati rendeleteket.
1945 előtt is megjelentek bizonyos – városi alkalmazottakat megillető ellátásfajták. Ilyenek voltak például „Az egyenruházott városi alkalmazottak természetbeni ruhailletményéről” szóló törvény hatósági jogú városok által alkotott szabályrendeletek.

Tárgy

Köztisztviselői illetményalapról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2017. (II. 15.) önkormányzati rendelete a köztisztviselői illetményalapról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény 59. § (6) bekezdése:

„a helyi önkormányzat képviselő-testülete rendeletben a 2017. évben – az önkormányzat saját forrásai terhére – a képviselő-testület hivatalánál foglalkoztatott köztisztviselők vonatkozásában – a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvényben foglaltakról eltérően – az (1) bekezdésben meghatározottnál magasabb összegben állapíthatja meg az illetményalapot”...

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

rendben

Megjegyzés:

Erre csak azok az önkormányzatok képesek tehát, amelyeknél rendelkezésre áll a megfelelő anyagi háttér. (A „saját forrás”).

Az illetményeket érintő helyi önkormányzati rendeletek fontosabb hibái (a törvényességi felülvizsgálatok tapasztalatai alapján):

- az illetményt jogellenesen állapítják meg;
- jogszerűtlen az alapilletmények eltérítésének a gyakorlata;
- a „céljuttatásokat” gyakorta jogszerűtlenül állapítják meg.

Tárgy

Polgármesteri Hivatalban foglalkoztatott köztisztviselők 2017. évi illetménykiegészítéséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 26/2016. (XII. 27.) önkormányzati rendelete a Polgármesteri Hivatalban foglalkoztatott köztisztviselők 2017. évi illetménykiegészítéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 234. § (3) bekezdés c) pontja: „A helyi önkormányzat rendeletben egységesen valamennyi felsőfokú végzettségű köztisztviselőnek a tárgyévre illetménykiegészítést állapíthat meg, amelynek mértéke a köztisztviselő alapilletményének az a) és b) pontban nem szereplő önkormányzatnál legfeljebb 30%-a.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Jóllehet expressis verbis nincs szó a rendeleti formáról, a szabályozás mégis csak ebben a formában képzelhető el.

Megjegyzés:

A helyi önkormányzatok anyagi lehetőségei határolják be ezen a területen a helyi jogszabályalkotást.

Lásd még:

152/2008. AB határozat. (ABH 2008, 1487.)

Tárgy

Köztisztviselőket megillető juttatásokról és támogatásokról

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata
Képviselő-testületének 13/2017. (VII. 31.)
önkormányzati rendelete a köztisztviselőket
megillető juttatásokról és támogatásokról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi
CXCIX. törvény 237. §-a: „Az önkormány-
zati képviselő-testület a juttatásokkal össze-
függésben e törvény keretei között rendelet-
ben szabályozza a szociális, jóléti, kulturális,
egészségügyi juttatásokat, szociális és kegye-
leti támogatásokat”.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

rendben

Megjegyzés:

A tanácsrendszerben volt példa arra is, hogy
tanácsrendelet szolt „A tanácsi szakemberek
letelepedésének támogatásáról.” (Dévaványa).
Kicsit távolabbról ide sorolhatók még azok a
helyi tanácsrendeletek is, amelyek a „Forma-
ruha-juttatás” szabályait rögzítették.

Tárgy

Bankszámla hozzájárulások

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2016. (XI. 30.) önkormányzati rendelete a bankszámla hozzájárulásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 226. § (7) bekezdése: „A képviselő-testület hivatalánál foglalkoztatott köztisztviselő részére a 143. § (2) bekezdése szerinti bankszámla-hozzájárulás a helyi önkormányzat képviselő-testületének rendeletében meghatározott módon és mértékben nyújtható”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

rendben

Megjegyzés:

Egy lehetséges jövőbeni „jó gyakorlat” előképe bontakozik ki ebben a megoldásban.

Tárgy

Polgármesteri Hivatal ügyfélfogadásáról és munkarendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2/1996. (I. 1.) önkormányzati rendelete a Polgármesteri Hivatal ügyfélfogadásáról és munkarendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az Mötv. 67. 6. d) pontja: „A polgármester d) a jegyző javaslatára előterjesztést nyújt be a képviselő-testületnek a hivatal belső szervezeti tagozódásának, létszámának, munkarendjének, valamint ügyfélfogadási rendjének meghatározására.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A meghivatkozott jogszabályi rendelkezés nem kifejezetten helyi rendeletalkotásra utal, de nem kifogásolható ez a megoldás sem. Felvetődik persze a kérdés, miért ne lehetne mindezeket a helyi SZMSZ Mellékletében közzétenni.

Megjegyzés:

Lásd a felhatalmazó rendelkezés értékelésénél.

Tárgy

Rövidített ügyintézési határidők megállapításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 44/2013. (XI. 14.) önkormányzati rendelete a rövidített ügyintézési határidők megállapításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 33. § (1) bekezdését említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

1. Az alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma.
2. Lényeges jogszabályváltozás folytán időszerű lenne viszont a felülvizsgálat. (Már csak az időközben megjelent, az általános Közigazgatási Rendtartásról szóló törvény miatt is.)

Megjegyzés:

Lásd a felhatalmazó rendelkezés értékelésénél.

Tárgy

Nemzetközi kapcsolatok szabályozásáról

- A rendelet megjelölése:** Város Önkormányzata Képviselő-testületének 5/1991. (III. 25.) önkormányzati rendelete a nemzetközi kapcsolatok szabályozásáról.
- A felhatalmazó központi jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét rendelkezést, pusztán az Ötv. 1§ (6) bekezdés c) pontját és 10. § f) pontját említi meg.
- A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:** –
- Megjegyzés:** Nem jelöli meg a helyi rendelet a települést. („Város”). Lásd ehhez: A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Jat.) 27. § (2) bekezdését.
- Itt hozható szóba az is, hogy a „nemzetiségi” ügyek szinte teljesen lekerültek a helyi önkormányzati rendeletalkotás napirendjéről. Ebből a szempontból még a tanácsrendszer gyakorlata is gazdagabb volt. Volt például tanácsrendelet „A közintézmények kettős nyelvű felirattal való ellátásáról”, a „Nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényre juttatásának helyi feladatairól”, a „Nemzetiségi hagyományok ápolásáról” és a „Nemzetiségi jogok érvényesülésének előmozdításáról.” Megjegyezzük, hogy Spanyolországban is találhatunk olyan helyi rendeleteket, amelyek „A közösség nyelvének ápolásával kapcsolatos szabályok”-at foglalják rendszerbe.
- A bemutatott rendelet alól „kiment” az idő, felülvizsgálata indokolt. A téma korszerű újraszabályozása azonban mindenképpen „jó gyakorlat”-ot jelezne.

Tárgy

Testvérvárosi kapcsolatok létesítéséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 11/1998. (VIII. 28.) önkormányzati rendelete a testvérvárosi kapcsolatok létesítéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az Ötv. 1. § (6) bekezdés c) pontját és a 16. § (6) bekezdése.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Ötv. hivatkozott rendelkezései nem felhatalmazások, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri normák voltak. A szabályozási tárgy kétségtől lehet akár helyi önkormányzati rendeletnek is tárgya, de annak hátterét már a ma hatályos központi jogszabályok kell, hogy képezzék.

Megjegyzés: Érdekes új színfoltja lehet a helyi rendeletalkotásnak ez a tárgykör.

Tárgy

A hivatalos külföldi kiküldetések szabályozásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 37/1997. (XIII. 23.) önkormányzati rendelete a hivatalos külföldi kiküldetések szabályozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg semmiféle jogszabályi rendelkezést.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A helyi rendelet szerint féléves terv készül, ebben megnevezik a kiutazó személyeket; a polgármester és a jegyző engedélyezi a külföldi utakat, közülük a felkérteknek nem jár napidíj; kívánatos, hogy helyi lakos legyen a kiutazó, akinek utijelentést is kell készítenie. Igazolnia kell továbbá a napidíj felhasználását is, a maradékkal pedig 3 napon belül el kell számolni.

Tárgy

Külföldi kiküldetés teljesítéséről és költségeinek elszámolásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 10/2015. (V. 11.) önkormányzati rendelete a külföldi kiküldetés teljesítéséről és költségeinek elszámolásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alkotmány 44/A §. (1) és (2) bekezdését említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Egy 2015-ben alkotott helyi önkormányzati rendelet nem hivatkozhat már a hatályon kívüli Alkotmány rendelkezéseire. A szabályozási tárgy „jó gyakorlatra” utal, de annak meg kell keresni a hatályos központi jogszabályi hátterét.

Megjegyzés: Lásd a felhatalmazó rendelkezés értékelésénél!
1945 előtt (ugyan nem a nemzetközi kapcsolatok keretében és ahhoz kapcsolódóan) szóltak helyi városi szabályrendeletek a köztisztviselők napidíjáról.

Tárgy

Önkormányzati Újság hirdetési díjszabásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 20/2014. (XII. 13.) önkormányzati rendelete az önkormányzati újság hirdetési díjszabásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Mötv. 8. § (2) bekezdése: „A helyi önkormányzat képviselő-testülete rendeletben meghatározhatja az (1) bekezdésében foglalt kötelezettségek tartalmát, elmulasztásuk jogkövetkezményeit”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A meghivatkozott felhatalmazó rendelkezés nem képezi alapját az önkormányzati rendeletnek.

Megjegyzés: Lehet az alapja ez a tárgykör egy jövőbeni pártfogolható helyi jogalkotási iránynak

Különben a hirdetések rendjét – több dimenzióban – már 1945. előtt is szabályozták a helyi önkormányzatok.

Ilyen szabályrendelet tárgyak voltak például:

„A közhirdetésekről”; „a hirdetmények kifüggesztéséről”; „A hirdetésekről és a dobozásokról”. „A hirdetések módjáról és díjazásáról”; „Magánjellegű hirdetmények hivatalos közzétételéről.”

Tárgy

Választási kampányról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2017. (VI. 1.) önkormányzati rendelete a választási kampányról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Mötv. 143. § (4) bekezdés d) pontja: „Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben határozza meg: (...)

d) az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés szabályait, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Nincs köze a felhatalmazó központi jogszabályi rendelkezésnek a konkrét helyi rendeletalkotási tárgykörhöz. Tévedésből hivatkozhatott meg az önkormányzat egy ide nem illő törvényi rendelkezést.

Megjegyzés:

Ezen a területen meglehetősen szűk lehetőséget látunk a helyi önkormányzati jogalkotásra. (Pl. ide tartozhatnak a választási plakátok kihelyezésének és eltávolításának a helyi szabályai)

Lásd még:

78/2009. (VII. 10.) AB határozat.

(ABH 2009, 1200.)

438/B/2005. AB határozat.

(ABH 2007, 2532.)

Tárgy

Választási plakátok elhelyezésének tilalmáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2004. (IV. 1.) önkormányzati rendelete a választási plakátok elhelyezésének tilalmáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 42. § (4) bekezdése:

„Egyes középületeken vagy a közterület meghatározott részén plakát elhelyezését a helyi önkormányzat műemlékvédelmi, környezetvédelmi okból megtilthatja. Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületen vagy azon belül plakátot elhelyezni tilos”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A meghivatkozott törvényi rendelkezés ma már nem hatályos, ennél fogva a helyi önkormányzati rendelet is felülvizsgálatra szorul. A választási eljárásról ma már a 2013. évi XXXVI. törvény szól. (Itt elmaradt a helyi önkormányzati rendelet tartalmának a felülvizsgálata).

Megjegyzés:

Lásd a felhatalmazó rendelkezés értékelésénél írtakat.

Továbbá: A reklámok, hirdetmények elhelyezését egyébként ritkán szabályozzák önálló önkormányzati rendeletben, az idevonatkozó szabályokat a leggyakrabban a közterület használatról szóló rendeletben helyezik el.

2018-tól új szabályként az önkormányzat illetékességi területén lévő ingatlanon elhelye-

zett, a településkép védelméről szóló törvény szerinti reklámhordozó is építményadó köteles. {A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (Htv.) 11/A. §}.

Lásd még:

78/2009. (VII. 10.) AB határozat.

(ABH 2009. 1200.)

483/B/2005. AB határozat.

(ABH 2007, 2532.)

Tárgy

Választókerületek fejlesztésére fordítható önkormányzati pénzalap felhasználásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2015. (IV. 29.) önkormányzati rendelete a választókerületek fejlesztésére fordítható önkormányzati pénzalap felhasználásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés f) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: —

Megjegyzés: Pártfogolható a helyi rendeletalkotásnak e tárgykör felé nyitása.

Tárgy
Választókerületek, valamint a polgármester,
alpolgármesterek részére meghatározott keretek
felosztásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 39/2013. (IX. 13.) önkormányzati rendelete a választókerületek, valamint a polgármester, alpolgármesterek részére meghatározott keretek felosztásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény 18.§ (2) bekezdése:

„Felhatalmazást kapnak a helyi önkormányzatok, hogy rendeletben egyes, az önkormányzati alrendszerből folyósított támogatások tekintetében e törvénynél szigorúbb összeférhetlenségi szabályokat állapítsanak meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

rendben

Megjegyzés:

Pártfogolható ez a helyi jogalkotási irány.

Tárgy

Gyermek és ifjúsági Önkormányzat választásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2015. (IV. 10.) önkormányzati rendelete a Gyermek és Ifjúsági Önkormányzat választásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése:
„Feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatáskori norma.

Megjegyzés:

Nem kifogásolható akár az ilyen tárgyú helyi önkormányzati rendeletalkotási gyakorlat kialakulása sem.

Tárgy

Helyi népszavazás kezdeményezéséhez szükséges választópolgárok számáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
9/2014. (XI. 11.) önkormányzati rendelete a
helyi népszavazás kezdeményezésében szük-
séges választópolgárok számáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A népszavazás kezdeményezéséről, vala-
mint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi
CCXXXVIII. törvény 92. §-a: „Felhatalma-
zást kap a helyi önkormányzat képviselő-tes-
tülete, hogy rendeletben határozza meg a
helyi népszavazás kezdeményezéséhez szük-
séges választópolgárok számát”.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

rendben

Megjegyzés:

Bátorítjuk e tárgykörben az aktívabb helyi
önkormányzati jogalkotást.

A törvényességi felülvizsgálatok során külö-
nösen a következő problémák jelentek meg e
tárgykör helyi szabályozása során:

Gyakran túlterjeszkednek a törvényi felhatal-
mazás keretein. (pl. a rendeletben felejtik az
eljárási szabályokat vagy a népi kezdeménye-
zésre vonatkozó korábbi rendelkezéseket);

Jó néhány helyen – pl. a népszavazás kötelező
elrendeléséhez – a kezdeményezésben szük-
séges választópolgárok számához viszonyítva
magasabb arányt állapítottak meg, vagy nem
határozták meg; a kötelező népszavazási kez-

deményezést a polgármesternél kell bejelenteni.

Bár jelentős számú önkormányzat az SZMSZ-ben helyezte el a helyi népszavazásra vonatkozó szabályozást, de jellemző volt, hogy annak felhatalmazó rendelkezései között nem szerepel az Nsztv. 92. §-a.

Lásd még:

76/2007. (X. 19.) AB határozat.

(ABH 2007, 736.)

107/2007. (XII. 22.)

AB határozat. (ABH 2007, 1020.)

**ÖNKORMÁNYZATI
KITÜNTETÉSEK,
ELISMERÉSEK, CÍMEK,
DÍJAK**

Önkormányzati kitüntetések, elismerések, címek, díjak

A tanácsrendszerben is számos helyi kitüntetést, elismerést alapítottak a helyi képviselő-testületek, így az 1990 után kialakult önkormányzati rendszerben nem jelentkezett újszerűként ez a feladat. Jónéhány szabályozási tárgy változatlanul továbbélt. [„Pro Urbe cím adományozásáról”; „A város érdekében végzett munka elismeréséért (ennek a helyi rendeletnek a tanácsrendszerben a „Településfejlesztést segítő társadalmi munka elismeréséről” szóló önkormányzati rendelet volt a megfelelője)]. Megfigyelhető ugyanakkor, hogy míg a „Díszpolgári cím adományozásáról” rendkívül nagy számban alkottak tanácsrendeletet a helyi tanácsok, addig ez a tárgykör manapság ritkábban kerül szabályozásra, legfeljebb valamely átfogóbb helyi szabályozási tárgykör részeként. (Pl. „Helyi elismerések, kitüntetések rendjéről” szóló önkormányzati rendeletben találjuk meg.)

Néhány általánosítható tapasztalatot közreadhatunk:

a) A helyi elismerések, kitüntetések, díjak, címek stb. adományozásának szabályai mellett csak ritkán találhatjuk meg a visszavonás eseteit részletező szabályozásokat.

b) Gyakori eset, hogy a települések önkormányzatai nem egy átfogó önkormányzati rendeletet alkotnak a helyi elismerési és kitüntetési formákról, hanem minden egyes „formát” külön-külön helyi rendeletbe foglalnak. (Helyesebb lenne ennél, ha egyetlen – komplex tárgyú – helyi jogszabály szólna valamennyi formáról. Mennél kisebb önkormányzatról van szó, annál inkább ez a megoldás lenne az ésszerűbb).

c) Előfordul, hogy vitatható szabályozási tárgyat választanak. Ilyennek tartjuk pl. az „Örökös Jegyző”, „Örökös Aljegyző” cím adományozásáról szóló helyi önkormányzati rendeletet, ahol konfrontációba kerülhet az állami és az önkormányzati „státusz”, hiszen egyáltalán ma már az a kérdés is felvetődik, mennyire „önkormányzati” vagy „állami” ember a jegyző, aljegyző.

A megfogalmazható problémák mellett ugyanakkor újabb irányok felé is nyitnak a helyi elismerésekről és kitüntetésekről szóló önkormányzati ren-

deletek. Eddig nem szabályozott tárgykörök is megjelennek ma már, amelyek „jó gyakorlat”-ként feltétlenül támogathatóknak tűnnek. Ilyenek például a „Tisztos Iparos” cím, a „Tiszteletbeli képviselő” cím alapításáról, a „Település jeles polgáráról” szóló önkormányzati rendelet, de idesorolható az „Év Családja” cím adományozásáról szóló rendelet is. Persze itt is találhatunk néhány olyan szabályozási tárgyat, amelyeket nem feltétlenül a helyi jogalkotónak kellene rendeznie. Ilyen pl. az „Életmentő cím alapításáról és adományozásáról” szóló helyi rendelet. Meggyőződésünk, hogy erről nem az önkormányzatnak kellene helyi rendeletet alkotnia, ami nem jelenti azt, hogy az ilyen cselekedetet tanúsítók áldozatvállalását el sem ismerhetné. (Bizonyára van olyan helyi elismerést szabályozó önkormányzati rendelet, amely ezt a nemes cselekedetet honorálhatná.)

Ugyanakkor nem látunk gondot abban, ha az önkormányzat alapítana „Legeredményesebb tanuló” vagy „Érdemes diák – Érdemes sportoló” címet. Attól ugyanis, hogy az iskolák fenntartása kikerült a helyi önkormányzatok hatásköréből nem szűnik meg a települési önkormányzat kapcsolata a kiváló teljesítményt nyújtó tanulókkal és diáksportolókkal.

Végezetül érdekességgént megjegyezzük, hogy még elvéve sem találunk hasonló tárgyú szabályrendeleteket 1945 előttről, vagy például a Nyugat-Európai helyi önkormányzatok gyakorlatában.

Tárgy

Kitüntető zászló alapításáról és adományozásának rendjéről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 13/2001. (IV. 2.) önkormányzati rendelete a Kitüntető zászló alapításáról és adományozásának rendjéről

A felhatalmazó központi jogszabály: A Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény 7. § (1) bekezdése: hatályon kívüli.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A helyi önkormányzati rendelet felülvizsgálatra szorul, tekintettel arra, hogy „kiment” alóla a felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés: 1990 előtt sajátos változatát jelentette e szabályozási tárgynak a „Vándorzászló alapításáról” szóló helyi tanácsrendelet. (Kaposvár)

Tárgy

Képviselő-testület által adományozható elismerésekről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 21/2015. (XI. 3.) önkormányzati rendelete a Képviselő-testület által adományozható elismerésekről

A felhatalmazó központi jogszabály:

Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéséről szóló 2011. évi CCII. törvény 24. § (9) bekezdés: „Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben szabályozza az elismerés alapítását, az elismerés elnevezését, fajtáit, az elismerésben részesíthető személyek körét, az évente adományozható elismerések számát, az elismerés leírását, az adományozás feltételeit és rendjét, valamint az elismerés viselésének rendjét, továbbá a díjjal járó jutalom mértékét, formáját és járadék esetében annak időtartamát.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

A helyi kitüntetések, címek elismerések, díjak stb. adományozása kedvelt tárgya volt már a helyi tanácsrendelet-alkotásnak is. Változatlanul támogatható ezen a területen a helyi jogszabályok alkotása.

Tárgy

Díjak, kitüntető címek alapításáról és adományozásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 14/2011. (VI. 10.) önkormányzati rendelete a díjak, kitüntető címek alapításáról és adományozásáról

A felhatalmazó központi jogszabály:

Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéséről szóló 2011. évi CCII. törvény 24. § (9) bekezdés: „Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben szabályozza az elismerés alapítását, az elismerés elnevezését, fajtáit, az elismerésben részesíthető személyek körét, az évente adományozható elismerések számát, az elismerés leírását, az adományozás feltételeit és rendjét, valamint az elismerés viselésének rendjét, továbbá a díjjal járó jutalom mértékét, formáját és járadék esetében annak időtartamát.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt, pontos felhatalmazás.

Megjegyzés:

E rendeleteknél gyakorta hiányzik vagy hiányos a visszavonás szabályainak a meghatározása.

Tárgy

Pro Urbe kitüntető érem és díj alapításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 28/2016. (VI. 30.) önkormányzati rendelete a Pro Urbe kitüntető érem és díj alapításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéséről szóló 2011. évi CCII. törvény 24. § (9) bekezdés: „Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben szabályozza az elismerés alapítását, az elismerés elnevezését, fajtáit, az elismerésben részesíthető személyek körét, az évente adományozható elismerések számát, az elismerés leírását, az adományozás feltételeit és rendjét, valamint az elismerés viselésének rendjét, továbbá a díjjal járó jutalom mértékét, formáját és járadék esetében annak időtartamát.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

A tanácsrendszerben szinte minden tanácsnak volt ilyen tárgyú helyi rendelete. Jelenleg ezt a tárgykört leginkább más helyi rendeletekbe integrálva találhatjuk meg.

Tárgy

Emlékdíj alapításáról és adományozásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2013. (VI. 27.) önkormányzati rendelete az emlékdíj alapításáról és adományozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg pontosan felhatalmazó rendelkezést, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és 32. cikk (1) bekezdés i) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Ritka szabályozási tárgy, de nem zárható ki a helyi önkormányzati rendeletalkotás területéről.

Tárgy

A város érdekében végzett munka elismeréséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 16/2011. (VIII. 4.) önkormányzati rendelete a város érdekében végzett munka elismeréséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: A Magyar Köztársaság kitüntetéseiéről szóló 1991. évi XXXI. törvény 7. § (1) bekezdése: hatályon kívüli.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Jogszabályváltozás miatt a helyi önkormányzati rendelet felülvizsgálatra szorul. A rendelet megalkotásának évében jelent meg az új szabályozás (2011. évi CCII. törvény).

Megjegyzés: A tanácsrendszerben ennek a mostani rendeletnek a „településfejlesztést segítő társadalmi munka elismeréséről” szóló tanácsrendelet volt az előképe.

Tárgy

Díszpolgári cím alapításáról és adományozásának rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 25/2013. (XII.1 9.) önkormányzati rendelete a Díszpolgári cím alapításáról és adományozásának rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéséről szóló 2011. évi CCII. törvény 24. § (9) bekezdés: „Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben szabályozza az elismerés alapítását, az elismerés elnevezését, fajtáit, az elismerésben részesíthető személyek körét, az évente adományozható elismerések számát, az elismerés leírását, az adományozás feltételeit és rendjét, valamint az elismerés viselésének rendjét, továbbá a díjjal járó jutalom mértékét, formáját és járadék esetében annak időtartamát.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, korrekt felhatalmazás

Megjegyzés:

A tanácsrendszerben kedvelt helyi jogalkotási tárgykör volt, ma jóval kevesebb önkormányzati képviselő-testület szabályozza ezt a tárgykört. Ennek minden bizonnyal az az oka, hogy jelenleg jóval szélesebb és színesebb a helyi elismeréseknek a skálája. Ugyanakkor viszont érdekes, hogy a „Díszpolgár”-i címnek is alig-alig van nyoma a jelenlegi helyi rendeletanyagban.

Tárgy

Helyi kötődés erősítéséről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2017. (XII. 12.) önkormányzati rendelete a helyi kötődés erősítéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 5.§ (1) bekezdés b) pontjában és (3) bekezdésében:

5. § (1) Személyes adat akkor kezelhető, ha
„a) azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben, különleges adatnak vagy bűnügyi személyes adatnak nem minősülő adat esetén – helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli,”

(...)

„(3) Az (1) bekezdés a) pontjában, a (2) bekezdés b) pontjában, valamint az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés c) és e) pontjában meghatározott adatkezelés (a továbbiakban: kötelező adatkezelés) esetén a kezelendő adatok fajtáit, az adatkezelés célját és feltételeit, az adatok megismerhetőségét, az adatkezelő személyét, valamint az adatkezelés időtartamát vagy szükségessége időszaki felülvizsgálatát az adatkezelést elrendelő törvény, illetve önkormányzati rendelet határozza meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó rendelkezés nem a helyi rendeletben megjelölt törvény 5. § (1) bekezdésének b) pontjában, hanem az a) pontjában

található. Egyébként a törvény idevonatkozó rendelkezései kifogástalanok. Ugyanakkor van aszinkronitás a rendelkezések és a helyi önkormányzati rendeletek között.

Megjegyzés:

Valójában a helyi elismerések és kitüntetések rendjét állítja a kitűzött cél szolgálatába. Így megjelöli azokat az alkalmakat, amelyek során erősíteni kívánja a településhez kötődést. Ilyenek – egyebek mellett – a születés, a házassági évfordulók, de ide sorolja a születési éveket is. (Így: a 70 életév és utána minden ötödik év egészen 90 éves korig, utána minden év alkalmat teremt a megemlékezésre).

Ajándékkosár, emléklap, könyvajándék formájában emlékeznek meg a jeles dátumokról.

Tárgy

A település jeles polgáraitól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2000. (X. 31.) önkormányzati rendelete jeles polgáraitól.

A felhatalmazó központi jogszabály: „..... az Ötv. 16.§ (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján...”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A meghivatkozott (egyébként már hatályon kívüli) jogszabályi rendelkezés nem tekinthető felhatalmazásnak.

Megjegyzés: Érdekessége ennek a helyi rendeletnek, hogy valójában csak már elhaltakról emlékezik meg: leírja pl., hogy a jeles személyek nevét márványtáblán örökítik meg, s azt a Városházán méltó módon helyezik el. Évente ezt egyszer megkoszorúzzák. Tíz évente egy alkalommal adományozzák.

Tárgy

A „Tiszteletbeli képviselő” cím adományozásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2015. (X. 5.) önkormányzati rendelete a „Tiszteletbeli képviselő” cím adományozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéséről szóló 2011. évi CCII. törvény 24. § (9) bekezdés: „Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben szabályozza az elismerés alapítását, az elismerés elnevezését, fajtáit, az elismerésben részesíthető személyek körét, az évente adományozható elismerések számát, az elismerés leírását, az adományozás feltételeit és rendjét, valamint az elismerés viselésének rendjét, továbbá a díjjal járó jutalom mértékét, formáját és járadék esetében annak időtartamát.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazás kifogástalan.

Megjegyzés:

Az önkormányzati rendelet szerint évente egy cím adható annak, aki legalább egy választási ciklusban képviselő, vagy a polgármesteri Hivatalban köztisztviselő volt. A címmel együtt jár egy Emlékplakett és Díszoklevél is. A kitüntetett: a) Díjtanul látogathatja az önkormányzat és intézményei rendezvényeit; b) Ha az életkörülményei megkívánják, anyagi, erkölcsi vagy természetbeni támogatásban részesül. c) Az önkormányzat a kitüntetettet a saját halottjának tekinti.

Tárgy

„A Város Örökös Aljegyzője” cím adományozásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 23/2015. (XI. 26.) önkormányzati rendelete a „Város örökös aljegyzője” cím adományozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és 31. cikk (1) bekezdés i) pontját határozza meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Azok nyerhetik el ezt a címet, akik legalább négy évig aljegyzők voltak, s ilyenként vonultak nyugdíjba is. Az előterjesztést nem tárgyalja bizottság, ténylegesen a polgármester kezében van az ügy (ő a kezdeményező is). A kitüntetett díszes oklevelet kap. Problematicusnak látszik azonban az, hogy ilyen címet adhat-e a képviselő-testület aljegyzőnek (és jegyzőnek is).

Tárgy

Az „Év Családja” díj alapításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2018. (V. 7.) önkormányzati rendelete az „Év Családja” díj alapításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéséről szóló 2011. évi CCII. törvény 24. § (9) bekezdés: „Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben szabályozza az elismerés alapítását, az elismerés elnevezését, fajtáit, az elismerésben részesíthető személyek körét, az évente adományozható elismerések számát, az elismerés leírását, az adományozás feltételeit és rendjét, valamint az elismerés viselésének rendjét, továbbá a díjjal járó jutalom mértékét, formáját és járadék esetében annak időtartamát.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazás kifogástalan.

Megjegyzés:

Évente egy ilyen díj adományozható, amelynek a megvonása eseteiről is rendelkezik az önkormányzati rendelet. Díszoklevél és 50 000 Ft jár a Díjjal.

Más – ugyanilyen tárgyú – helyi önkormányzati rendeletek még megkívánják a család előzetes hozzájáruló nyilatkozatát is. (Egyéb-ként is széleskörű véleményeztetést írnak elő.) Szentes önkormányzata még egy hetes üdülést is biztosít Szigligeten.

Tárgy
„..... Tisztes Iparosa”
kitüntető cím adományozásáról

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata
Képviselő-testületének 1/2019. (I. 21.) önkormá-
nyozati rendelete a „..... Tisztes
Iparosa” kitüntető cím adományozásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Magyarország címerének és zászlajának
használatáról, valamint állami kitüntetése-
iről szóló 2011. évi CCII. törvény 24. § (9)
bekezdés: „Felhatalmazást kap a helyi önkor-
mányzat képviselő-testülete, hogy rendelet-
ben szabályozza az elismerés alapítását, az
elismerés elnevezését, fajtáit, az elismerésben
részesíthető személyek körét, az évente ado-
mányozható elismerések számát, az elismerés
leírását, az adományozás feltételeit és rendjét,
valamint az elismerés viselésének rendjét,
továbbá a díjjal járó jutalom mértékét, formá-
ját és járadék esetében annak időtartamát.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

A felhatalmazás kifogástalan.

Megjegyzés:

Az önkormányzat rendelete részletezi a cím
elnyerésének feltételeit, részletesen szól az
adományozás körülményeiről, megfelelő al-
kalmakhoz kötéséről.

Tárgy

Életmentő cím alapításáról és adományozásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2015. (III. 24.) önkormányzati rendelete az életmentő cím elismerésének alapításáról és adományozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „243/2009. (X. 29.) Kormányrendelet”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

1. Kormányrendelet nem hatalmazhatná fel a helyi önkormányzatokat rendeletalkotásra.
2. Ebben a formában is pontatlan lenne a megfogalmazás.
3. Egyébként nincs is semmiféle helyi jogalkotásra való felhatalmazás a kormányrendeletben, így téves ennek állítása is.

Megjegyzés: Függetlenül attól, hogy a kormányrendelet nem tartalmazhat expressis verbis felhatalmazást helyi rendeletalkotásra, nem zárható ki erről a területről sem az önkormányzati rendelet. „Eredeti” jogalkotási termékként – különösen a polgármester jogosítványait illetően – lehetne még konkrét tárgya a helyi szabályozásnak.

Tárgy

A legeredményesebb tanulók elismeréséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2019. (IV. 3.) önkormányzati rendelete a legeredményesebb tanulók elismeréséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nincs megjelölve felhatalmazó rendelkezés, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése és 31. cikk (1) bekezdés a) kerül megemlítésre.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Évenként egy-egy tanuló részesülhet ebben az elismerésben. Az elismert (alapfokú iskolába járó) diák 5-8000 Ft értékben kap könyvjutalmat és oklevelet, a középiskolai tanuló pedig 10000-13000 Ft közötti könyvjutalomra jogosult az oklevél mellett. A jutalmakat az évzárón adják át.

Tárgy

Érdemes Diák és Érdemes Sportoló kitüntetés alapításáról és adományozásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2015. (VI. 30.) önkormányzati rendelete a Érdemes Diák és Érdemes Sportoló kitüntetés alapításáról és adományozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéséről szóló 2011. évi CCII. törvény 24. § (9) bekezdés: „Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben szabályozza az elismerés alapítását, az elismerés elnevezését, fajtáit, az elismerésben részesíthető személyek körét, az évente adományozható elismerések számát, az elismerés leírását, az adományozás feltételeit és rendjét, valamint az elismerés viselésének rendjét, továbbá a díjjal járó jutalom mértékét, formáját és járadék esetében annak időtartamát.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Pártfogolható iránya ez is a helyi jogszabályalkotásnak. („Jó gyakorlat”)

Tárgy

Kiemelkedő teljesítményt nyújtó diákok és tanárok elismeréséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2016. (IV. 4.) önkormányzati rendelete a kiemelkedő teljesítményt nyújtó diákok és tanárok elismeréséről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéséről szóló 2011. évi CCII. törvény 24. § (9) bekezdés: „Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben szabályozza az elismerés alapítását, az elismerés elnevezését, fajtáit, az elismerésben részesíthető személyek körét, az évente adományozható elismerések számát, az elismerés leírását, az adományozás feltételeit és rendjét, valamint az elismerés viselésének rendjét, továbbá a díjjal járó jutalom mértékét, formáját és járadék esetében annak időtartamát.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Különösen ritka az olyan helyi önkormányzati rendelet, amely kifejezetten a tanárok munkáját ismeri el. Ezért is becsesek az ilyen tárgyú helyi szabályozások. Felmerülhet persze, hogy azzal, hogy az iskolák kikerültek az önkormányzatok fenntartásából, van-e lehetőség még ilyen önkormányzati rendelet alkotására. Álláspontunk szerint ezt semmi nem zárja ki.

Tárgy

Olimpiai részvételi jogot szerzett sportolók jutalmazásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 28/2017. (IX. 22.) önkormányzati rendelete az olimpiai részvételi jogot szerzett sportolók jutalmazásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és 32. cikk (1) bekezdését hivatkozza meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Pártfogolható iránya lehet a helyi jogalkotásnak az ilyen tárgyú szabályozás. („Jó gyakorlat”)

Tárgy
„Rendezett falu – Takaros ház”
elismerő cím alapításáról és adományozásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 10/2015. (IV. 30.) önkormányzati rendelete a „Rendezett falu – Takaros ház” elismerő cím alapításáról és adományozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Mötv. 42. § (3) bekezdése: „A képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át
(...)
3. a helyi népszavazás elrendelése, kitüntetések és elismerő címek alapítása”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Mötv. idézett rendelkezése nem kifejezett felhatalmazó rendelkezés. Ugyanakkor a tárgykörben – tekintettel a címzetti körre – csak önkormányzati rendelet alkotható.

Megjegyzés:

Helyesebb lett volna, ha a képviselő-testület felhatalmazó jogforrásként a 2011. évi CCII. törvény 24. § (9) bekezdését jelölte volna meg.

Tárgy

Legszebb Konyhakertek Program létrehozásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2013. (VI. 27.) önkormányzati rendelete a „Legszebb Konyhakertek Program létrehozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontja:
„A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között a) rendeletet alkot;”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem helyi jogalkotási hatáskört megállapító norma.

Megjegyzés: Az önkormányzati rendelet megjelölése nem tartalmazza a „Város” megjelölést.
Helyesebb lett volna, ha a képviselő-testület felhatalmazó jogforrásként a 2011. évi CCII. törvény 24. § (9) bekezdését jelölte volna meg.

Tárgy
„Tiszta udvar, rendes ház év”
elismerő cím alapításáról és adományozásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2016. (I. 21.) önkormányzati rendelete a „Tiszta udvar, rendes ház év” elismerő cím alapításáról és adományozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés i) pontja:
„A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között i) önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetéseket és elismerő címeket alapíthat.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Alaptörvény idézett rendelkezése nem kifejezett felhatalmazás, hanem inkább feladatkör megjelölés.

Megjegyzés:

Helyesebb lett volna, ha a képviselő-testület – felhatalmazó jogforrásként – a 2011. évi CCII. törvény 24. § (9) bekezdését jelölte volna meg.

Tárgy

Az emlékmű, botlókő, emléktábla és magyarázó tábla állítás rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 27/2011. (IX. 29.) önkormányzati rendelete az emlékmű, a botlókő, az emléktábla és a magyarázó tábla állítás rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az Ötv. 16.§ (1) bekezdését jelöli meg – de feladatkört rögzítő - felhatalmazó normaként.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A helyi rendelet új elemként szól az ún. „botlókő”-ről. A meghatározása szerint az nem más, mint egy „járófelületben elhelyezett emlékező utcakő.” Annak elhelyezését természetes személy és civil szervezet egyaránt kezdeményezheti. Civil szervezet esetében legalább 100 helyi állandó lakos aláírását is megköveteli a rendelet. A botlókő mérete legfeljebb 20×20 cm lehet.
Lásd még: 432. oldal

**TELEPÜLÉS-
FEJLESZTÉSSEL,
TELEPÜLÉSRENDEZÉSEL
KAPCSOLATOS ÜGYEK**

Településfejlesztéssel, településrendezéssel kapcsolatos ügyek

A településfejlesztéssel, településrendezéssel kapcsolatos ügyek ritkán válnak tárgyaivá helyi önkormányzati rendeletalkotásnak. Ennek egyik oka az, hogy itt egy olyan tárgykörrel van szó, amely több más „szakterületet” is érint. Így a közterület használatot, a környezetvédelmet vagy éppen az építésügyi igazgatás területét is. Nem áll messze tőle persze a helyi útépités, vagy a helyi közlekedés szervezése sem. Ennek megfelelően itt valóban csak néhány olyan helyi rendelet található, amelyek kifejezetten és célzottan csak a településfejlesztés és a településrendezés helyi teendőit hivatottak szabályozni. Ehhez az elmúlt években nagy lökést adott a településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény, amelynek 12. § (2) bekezdése és (5) bekezdése kifejezetten is felhatalmazza a képviselő-testületeket önkormányzati rendeletek alkotására. Ezek alapján minden településnek alkotnia kell önkormányzati rendeletet a településképvédelméről és el kell készítenie az azt megalapozó Településképi Arculati kézikönyvet.

Ebbe a körbe sorolhatók a Városfejlesztéshez és a városrehabilitációhoz kapcsolódó feladatról szóló helyi önkormányzati rendeletek is, amelyek az itt jelentkező teendőket hosszabb távra szólóan rögzítik. Hasonló szerepet töltenek be a Településrendezési feladatok megvalósítását biztosító jogosítványokról szóló helyi rendeletek is, amelyek a kapcsolódó tárgyú más helyi önkormányzati rendeleteknek is a alapját képezik. Ezutóbbi rendeletek felhatalmazó rendelkezései javarészt már a környezetvédelem területére esnek, egészen részletes, konkrét jogosítványokat is megállapítva. Ilyen „központi” felhatalmazó rendelkezés például az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXVIII. törvény 25. §-a, amely a települési önkormányzatnak elővásárlási jogot biztosít az építési szabályzatban meghatározott településrendezési célok megvalósításához szükséges ingatlanok megszerzése érdekében.

Ezen a területen különösen előnyös lenne, ha a település (főként város) fejlesztésének programszerű terve kerülne elfogadásra, amely hosszú távra rögzítené a megoldandó teendőket. Ilyen helyi önkormányzati rendelet ezidő szerint még csak nyomokban található. (Sopronnak van pl. rendelete a Városrehabilitációs Program támogatásáról.) Az ilyen szabályozási szándékot példaértékűnek, „jó gyakorlat” kialakítása felé mutatónak tartjuk.

Tárgy

Városrehabilitációs Program támogatásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 19/2003. (VII. 3.) önkormányzati rendelete a Városrehabilitációs Program támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az Ötv. 16. § (1) bekezdése:
Ötv. 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezése, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Ötv. hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri szabály volt.

Megjegyzés: Ez a tárgykör általában más – tartalmában hozzá hasonló – helyi önkormányzati rendeletben jelenik meg.

Tárgy

Városfejlesztéshez és a városrehabilitációhoz kapcsolódó feladatok ellátásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 33/2015. (XI. 3.) önkormányzati rendelete a városfejlesztéshez és a városrehabilitációhoz kapcsolódó feladatok ellátásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését jelöli meg felhatalmazó rendelkezésként.
„Feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése nem felhatalmazás, hanem helyi jogszabályalkotásra hatáskört megállapító norma.

Megjegyzés: Ez a tárgykör általában más – tartalmában hozzá hasonló – helyi önkormányzati rendeletben jelenik meg.

Tárgy

Településkép védelméről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 21/2017. (XII. 15.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (2) bekezdése:
„Felhatalmazást kap az önkormányzat képviselő-testülete (közgyűlése), hogy – a (2a) bekezdés szerinti jogszabályok hatálya alá tartozó településképi szempontból kiemelt jelentőségű, egyedi településkép-védelem alatt álló terület kivételével – a településképi rendeletben állapítsa meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

rendben

Megjegyzés:

A településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény alapján minden településnek el kell készítenie a településképi rendeletét és az azt megalapozó Településképi Arculati Kézikönyvet. A törvényi kötelezés ellenére még számos önkormányzat adós az e tárgyú helyi rendelettel.

Megfigyelhető az is, hogy sokhelyütt a helyi építészeti értékek védelme érdekében az építési engedélyek kiadását vagy megtagadását feltételhez kötik, jöllehet a 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerint nem is állapíthatnának meg szabályokat az építésügyi hatóság feladat- és hatáskörével kapcsolatban.

Tárgy

Településképi bejelentési eljárásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 28/2017. (X. 16.) önkormányzati rendelete a településképi bejelentési eljárásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (5) bekezdése:

„Felhatalmazást kap az önkormányzat településképi rendelet hiányában, a reklámok, reklámhordozók és cégek elhelyezésének, alkalmazásának követelményeiről, feltételeiről és tilalmáról és a településképi bejelentési eljárásról szóló önkormányzati rendeletnek – a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény módosításáról szóló 2016. évi CLXXIV. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) és a végrehajtására kiadott jogszabályokkal való összhang biztosítása érdekében történő - megalkotására és módosítására.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos felhatalmazás

Megjegyzés:

–

Tárgy

Településképi véleményezési eljárásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 29/2016. (XII. 14.) önkormányzati rendelete a településképi véleményezési eljárásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A településképi védelmről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (2) bekezdés e) pontja: „Felhatalmazást kap az önkormányzat képviselő-testülete (közgyűlése), hogy – a (2a) bekezdés szerinti jogszabályok hatálya alá tartozó településképi szempontból kiemelt jelentőségű, egyedi településképi-védelem alatt álló terület kivételével – a településképi rendeletben állapítsa meg...

(...)

e) azon – jogszabályban építésügyi hatósági engedélyhez és az Étv. 33/A. § szerint egyszerű bejelentéshez nem kötött – építési tevékenységek, rendeltetésváltoztatások és reklámelhelyezések körét, amelyek megkezdését településképi bejelentési eljáráshoz köti”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Megfontolandó lehetne, hogy egy rendeletben szerepeljenek a településképi bejelentési és véleményezési eljárásra vonatkozó helyi rendelkezések. Már ma is vannak – ha szórványosan is – ilyen helyi önkormányzati rendeletek.

Tárgy
Egyes reklámhordozókra vonatkozó településképi követelményekről és az ahhoz kapcsolódó településképi bejelentési eljárásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 23/2017. (X. 17.) önkormányzati rendelete az egyes reklámhordozókra vonatkozó településképi követelményekről és az ahhoz kapcsolódó településképi bejelentési eljárásról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (5) bekezdése:
„Felhatalmazást kap az önkormányzat településképi rendelet hiányában, a reklámok, reklámhordozók és cégek elhelyezésének, alkalmazásának követelményeiről, feltételeiről és tilalmáról és a településképi bejelentési eljárásról szóló önkormányzati rendeletnek – a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény módosításáról szóló 2016. évi CLXXIV. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) és a végrehajtására kiadott jogszabályokkal való összhang biztosítása érdekében történő – megalkotására és módosítására.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Pontos, korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés: A tárgykörben még nem indult meg tömegesen a helyi önkormányzati rendeletek alkotása.

Tárgy

Településfejlesztési, településrendezési és településképpel kapcsolatos feladatokkal összefüggő partnerségi egyeztetés szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2017. (IV. 28.) önkormányzati rendelete a Településfejlesztési, településrendezési és településképpel kapcsolatos feladatokkal összefüggő partnerségi egyeztetés szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rend 29. § és 29/A §-a:
314/2012. (XI. 8.) Korm. rend 29. §-a:

„Az önkormányzat – a teljes körű nyilvánosság biztosításával, a 29/A. § és az e fejezetben meghatározott határidők figyelembevételével – az egyeztetési eljárást megelőzően dönt a partnerségi egyeztetés szabályairól, amelynek során meghatározza:

- a) a partnerek tájékoztatásának módját és eszközeit,
- b) a partnerek által adott javaslatok, vélemények megadásának módját és határidejét, továbbá nyilvántartásának módját,
- c) az el nem fogadott partnerségi javaslatok, vélemények indokolásának módját, a dokumentálásuk, nyilvántartásuk rendjét,

d) az elfogadott koncepció, stratégia, településrendezési eszközök, kézikönyv és településképi rendelet nyilvánosságát biztosító intézkedéseket.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A partnerségi egyeztetés szabályai – fontosságuknál fogva – szinte mindenütt önkormányzati rendeletben kerültek meghatározásra. Ugyanakkor mindezek alapja kormányrendelet, amely aggályosnak mondható. Igaz ez a megállapítás akkor is, ha kifejezetten nem utasít (hatalmaz fel) rendeletalkotásra, illetve, hogy a 29/A. §-ban már valóban inkább csak eljárási, technikai jellegű szabályok vannak. Lásd: a felhatalmazás értékelésénél írtaknál.

Megjegyzés:

Továbbá: sokszor nincsenek tekintettel a helyi jogalkotó önkormányzatok arra, hogy a tervtanács feladatait a településrendezési és építészeti – műszaki tervtanácsról szóló 252/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet, míg a települési főépítész feladatait a főépítészti tevékenységről szóló 190/2006. (IX. 15.) Korm. rendelet határozza meg, azok bővítése, újabb feladatok megállapítására a képviselő-testületnek nincs hatásköre.

Tárgy

Településrendezési feladatok megvalósítását biztosító jogosítványokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2005. (I. 20.) önkormányzati rendelete a településrendezési feladatok megvalósítását biztosító jogosítványokról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényben kapott felhatalmazás”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Pontatlan a felhatalmazó rendelkezés megjelölése. (Melyik jogszabályi rendelkezésről van szó? Nem felel meg a Jat. előírásainak)

Megjegyzés: Ez a tárgykör általában más – tartalmában hozzá hasonló – helyi önkormányzati rendeletben jelenik meg.

Tárgy

Elővásárlási jog létesítése a településrendezési célok megvalósítása érdekében

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 44/1998. (XII. 17.) önkormányzati rendelete az elővásárlási jog létesítéséről a településrendezési célok megvalósításának érdekében.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXVIII. törvény 25. §-a: „(1) A további (3)-(4)-(5)-(6) bekezdések az elővásárlási jog gyakorlásának részletes elemeit érintik. A települési önkormányzatot elővásárlási jog illeti meg az építési szabályzatban meghatározott településrendezési célok megvalósításához szükséges ingatlanok esetében.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Nem mondja ki ugyan a törvényalkotó expressis verbis, hogy ebben a tárgykörben önkormányzati rendelet alkotandó: a szabályozás tárgya azonban feltétlenül ezt a formát kívánja meg.

Megjegyzés:

Kíváncsún lenne, ha ez a tárgykör gyakrabban jelenne meg a helyi jogalkotás területén.

Tárgy

A Civil Alapról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2014. (I. 30.) önkormányzati rendelete a Civil Alapról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „..... az Mötv. 6. § a) pontjában kapott felhatalmazás alapján”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Mötv. idézett rendelkezése nem felhatalmazás, hanem önkormányzati feladatkört rögzítő norma.

Megjegyzés: Ebből a Civil Alapból különféle támogatások adhatók, mely jogosulti kört részletesen meghatározza a helyi önkormányzat rendelete. Kizárja a körből (nagyon helyesen) a politikai tevékenységet folytató szervezeteket. Létrehozta a Civil Szervezetek Tanácsát is, amely véleményezési joggal rendelkezik.

Tárgy

Az önkéntes községgyarapító munkák szervezéséről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Közgyűlésének 9/2000. (IX. 15.) önkormányzati rendelete az önkéntes községgyarapító munkák szervezéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Felhatalmazó rendelkezésként az Ötv. 16. § (1) bekezdését jelöli meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Ötv. 16. § (1) bekezdése nem felhatalmazó rendelkezés volt, hanem helyi jogalkotási hatáskört megállapító norma.

Megjegyzés: Valójában itt a parkgondozó – karbantartó feladatkörének meghatározásáról van szó, akinek az önkormányzat az anyagot biztosítja.

SZOCIÁLIS TÁMOGATÁSOK ÉS ELLÁTÁSOK, SAJÁTOS CÉLÚ TÁMOGATÁSOK, ÖSZTÖNDÍJAK

Szociális támogatások és ellátások, sajátos célú támogatások, ösztöndíjak

A helyi önkormányzati rendeletalkotás nagy terránumát képzik a szociális tárgyú helyi jogszabályok. Talán nincs is olyan részterülete a szociális igazgatásnak, ahol ne találánánk az adott területet érintő önkormányzati rendeleteket. Vannak az ellátás általános teendőit rögzítő helyi rendeletek (ilyenek pl. a helyi szociális alapokat létrehozó és működtető Szolidaritási Alapot megteremtő, vagy a helyi támogatások rendjét reguláló önkormányzati rendeletek.) Ezen kívül igen komoly nagy területet takarnak és fognak át a gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatba hozható rendeletek, amelyek belsőleg is tagolt és sokrétű tárgyköröket ölelnek fel. Indul a sor a születéshez kapcsolódó támogatási formákkal (babatámogatások), folytatódnak a bölcsődei felvétel rendjét reguláló önkormányzati rendeletekkel, ideértve az ún. minibölcsődék létrehozásáról és működtetéséről szóló önkormányzati rendeleteket. A folytatásból nem esik ki az iskolás korhoz köthető helyi jogalkotás sem, éspedig annak ellenére nem, hogy az iskola fenntartási jogok kikerültek a helyi önkormányzatok hatásköréből. Az iskolai étkeztetés körében – a szociális szempontok által vezérelt - kedvezmények nyújtása mind-mind helyi rendeleti formában jelenik meg, éspedig az összes elképzelhető variációban. (Pl. helyi rendeletek szólnak a szünidei és a nyári étkeztetések rendjéről is). Több helyütt megjelentek az utazási bértámogatással összefüggő önkormányzati rendeletek is, amelyek ugyancsak komoly terhet vesznek le a szülők vállairól. Ide sorolhatók a tanévkezdéshez kötődő különböző támogatási formák is, amelyek a leggyakrabban a tankönyvtámogatásban jelentkeznek. Hasonlóképpen komoly segítséget jelenthetnek a szociálisan rászoruló gyermekek számára alapított ösztöndíjak is, amelyek ugyancsak önkormányzati rendeleti formában jelentek meg. A helyi szociális rendeletalkotás végigkíséri a települések lakosságát egy egész életen keresztül. A fiatal házások lakáshoz juttatásáról szóló rendeletek, a lakáshitel-törlesztéshez való hozzájárulást rendező helyi jogszabá-

lyok bizonyítják mindezt, amiképpen a fiatal Házások Otthonáról alkotott helyi önkormányzati rendeletek is. A munkahelyi étkeztetés támogatását rendező helyi jogszabályok ugyancsak ebbe a körbe tartoznak.

A legkülönbözőbb jogcímenen folytatódik a támogatások nyújtása később is, hol egy-egy konkrét célhoz kötötten, hol pedig az életkort szabályozási jogcímként megjelölve. Konkrét célhoz kötött támogatások körébe tartoznak az ún. fűtés-támogatások, amelyek lényegesen továbbléptek a kezdetben csak tűzifa támogatásoknál. Ma már vannak önkormányzati rendeletek a barnaszén- és lignit támogatásokról, a tüzelőolaj-támogatásokról is, sőt megjelentek azok a helyi jogszabályok is, amelyek a téli tüzelő szállítási költségeihez való önkormányzati hozzájárulás rendjét rögzítik.

Életkorhoz kötődnek az időskorúak egyszeri támogatásáról szóló rendeletek, amelyek „kerek” születési évfordulók alkalmából biztosítanak önkormányzati rendeletben szabályozott pénzbeli vagy természetbeni támogatást.

Rendkívüli élethelyzetekben, rendkívüli időjárás okozta kár esetén sem hagyja magára az önkormányzat a rászorultakat, az ilyen esetekre alkotott önkormányzati rendeletek biztosítják a gyors segítséget a szociálisan arra rászorultaknak.

Az utóbbi néhány évben jelentek meg az ún. csekélyösszegű támogatásokról szóló önkormányzati rendeletek, amelyek már az Európai-jog előírásaira is figyelemmel vannak. (Hivatkoznak az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013. EU bizottsági rendeletre.)

A tanyagondnoki szolgálatról szóló helyi rendeletek néhány megyében nagy számban kerültek megalkotásra, a megyék többségében azonban előfordulásuk inkább szórványosnak mondható. A mezőgazdasági terménysegélyt szabályozó önkormányzati rendeletek hasonlóképpen üde színfoltjai a helyi jogszabályalkotás gyakorlatának.

A szociális igazgatás területén megjelent egyes önkormányzati rendeletekről is elmondható, hogy akár más csoportba is besorolhatók lennének. (Ilyenek például a szociális temetéssel összefüggő feladatok, amelyek helyi szabályozását nem itt, hanem a temetkezéssel és temetőik rendjével kapcsolatos önkormányzati rendeleteknél mutatjuk be.)

Tárgy

A szociálpolitikai kerekasztal létrehozásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2013. (XII. 17.) önkormányzati rendelete a szociálpolitikai kerekasztal létrehozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 58/B. § (2) bekezdése:
„A 2000 fő feletti lakosságszámú települési önkormányzat vagy társulás, illetve a fővárosi önkormányzat jogszabályban meghatározottak szerint helyi szociálpolitikai kerekasztalt hoz létre.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A szociálpolitikai kerekasztal létrehozása a 2000 főnél magasabb lélekszámú településeken kötelező („hoz létre”). Ennek formája lehet akár önkormányzati rendelet is, jöllehet ezt a központi jogszabályi rendelkezés expressis verbis nem mondja ki.

Megjegyzés: Lásd a felhatalmazó jogszabály értékelésénél.

Tárgy

Szolidaritási Alapról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2010. (III. 3.) önkormányzati rendelete a szolidaritási Alapról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 26.§-a:

„A képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Van (lenne) perspektívája e tárgykörben a helyi önkormányzati jogszabályalkotásnak.

Tárgy

Szociális szolgáltatásokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 10/2015. (III. 30.) önkormányzati rendelete a szociális szolgáltatásokról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (1)-(2) bekezdése:

„(1) A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a térítési díjakról... rendeletet alkot.

(2) Ha törvény másként nem rendelkezik, a fenntartó önkormányzat az (1) bekezdés szerinti rendeletben szabályozza: ...”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás

Megjegyzés:

A szociális ellátások kérdéskörével az Alapvető Jogok Biztosa számos jelentésében foglalkozott. Közülük a fontosabb: AJB – (2217/2016).

A törvényességi felügyeleti vizsgálatok általánosítható tapasztalata az, hogy az önkormányzatok az egyes támogatások nyújtásához olyan feltételeket, elvárásokat is kapcsolnak, amelyekre nem volt felhatalmazásuk. Szóvá teszik ezek a vizsgálatok azt is, hogy az e tárgyú helyi rendeletek gyakorta nem rendezik a jogosulatlanul és rosszhiszeműen igénybevett ellátások visszatérítési szabályait sem. Hangsúlyozzák azt is, hogy a részletfizetésre vonatkozó szabályok sincsenek mindig összhangban

a törvényi rendelkezésekkel, s szóvá teszik azt is, hogy nem különülnek el sokszor a jegyzői és a képviselő-testületi hatáskörök sem.

A szociális ellátások kiemelt területét képezik Angliában a szegénynegyedek megszüntetését és a hajléktalanok elhelyezését célzó helyi rendeletek.

Tárgy

Közfoglalkoztatásban való részvétel helyi feltételeiről

A rendelet megjelölése: Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testületének 5/2017. (I. 17.) önkormányzati rendelete a közfoglalkoztatásban való részvétel helyi feltételeiről. (Hatályon kívül van. Hatályban volt: 2017. 01. 18 – 2017. 12. 19-ig)

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelölt meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és az Mötv. 13.§ (1) bekezdés 12. pontját hivatkozza meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A felhatalmazó központi rendelkezésekként meghivatkozott jogszabályhelyek pusztán helyi jogalkotási hatáskört, vagy önkormányzati feladatkört statuáló normák.

Megjegyzés: Viszonylag szűk határok között ugyan, de van mód ebben a tárgykörben is a helyi szabályozásra. A „jó gyakorlatok” összegyűjtése után akár központi segédlet is támogathatná az e tárgyú önkormányzati normaalkotást.

Tárgy

Támogatások rendjéről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Közgyűlésének 7/2012. (II. 16.) önkormányzati rendelete a támogatások rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közpénzekből nyújtott támogatások átlátosságáról szóló 2007. évi CLXXX. törvény 18.§ (2) bekezdése:

„Felhatalmazást kapnak a helyi önkormányzatok, hogy rendeletben egyes, az önkormányzati költségvetési alrendszerből folyósított támogatások tekintetében e törvénnyel szigorúbb összeférhetetlenségi szabályokat állapítsanak meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Lásd a felhatalmazó jogszabály értékelésénél. Itt egy meglehetősen régi szabályozási tárgyról van szó, amelynek eredete jócskán visszanyúlik az 1945 előtti önkormányzati rendszerbe. Ilyen korabeli szabályozási tárgy: „A községély módjáról és szervezéséről”. Hasonló tárgykört szabályoznak „A munkanélküliek támogatásáról” szóló helyi önkormányzati rendeletek is. A tanácsrendszerben ilyen támogatási forma nem volt, ellenkezőleg a „munkanélküliséget” büntették. (Erre szolgált a „közveszélyes munkakerülés” intézménye.)

A ma hatályos helyi szociális rendeleteket (is) rendszeresen érintik a megyei kormányhivatalok törvényességi felülvizsgálatai. Ezek leggyakoribb hibaként azt jelölik meg, hogy az önkormányzati rendeletek egyes támogatások nyújtását olyan feltételekhez kötik, amelyekre nem volt felhatalmazásuk.

Tárgy

Szociális és gyermekjóléti ellátásról és a szociális és gyermekjóléti igazgatásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzat Képviselő-testületének 7/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelete a szociális és gyermekjóléti ellátásról és a szociális és gyermekjóléti igazgatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 1. § (2) bekezdése; 92. § (1) és (2) bekezdése:

(1) Új személyes gondoskodást nyújt ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a térítési díjakról ... rendeletet alkot.

(2) Ha törvény másként nem rendelkezik, a fenntartó önkormányzat az (1) bekezdés szerinti rendeletben szabályozza..

További felhatalmazó rendelkezések még: 1.§ (2) bekezdése; 48. § (4) bekezdése; 62. § (2) bekezdése; 132. § (4) bekezdése.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Országosan gazdag gyakorlata van az e tárgyú helyi önkormányzati rendeletalkotásnak. 1945 előttről is találhatunk bizonyos „hagyatékot”. Ilyenek például a következő helyi szabályrendeletek: „árvaszéki szabályrendelet”; „Egyesített gyermekmenhelyekről”.

Lásd még:

79/2009. (VII. 10.) AB határozat.

(ABH 2009, 1211.)

80/2009. (VII. 10.) AB határozat.
(ABH 2009, 1270.)
119/2009. (XI. 20.) AB határozat.
(ABH 2009, 1215.)
20/2010. (III. 18.) AB határozat.
(ABH 2010, 1034.)

Tárgy

Települési támogatásokról

A rendelet megjelölése: Város Képviselő-testületének 4/2016. (III. 4.) önkormányzati rendelete a települési támogatásokról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Mötv. 13. § (1) bekezdés 8. pontja:
„A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:
(...)
8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
8a. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az önkormányzati rendelet csak az Mötv. 8. pontjára hivatkozik, jóllehet a mostani esetben éppen hogy a 8 a. pontban írtaknak van jelentősége. Kifejezetten ugyan ez a rendelkezés sem szól helyi önkormányzati rendeletről, mégis csak az jöhet szóba, minthogy abban állampolgárok részére állapítanak meg jogokat és kötelezettségeket.

Megjegyzés:

Lásd a felhatalmazó rendelkezés értékelésénél írtakat.

Ennek a tárgykörnek viszonylag széleskörű helyi szabályozási gyakorlata alakult ki. Néhány helyi önkormányzati rendeletalkotási tárgykört említve: „Pedagógusok letelepedése támogatásának rendje”; „Kölcsönnyújtás rendje szociálisan rászorultaknak”; „Szociál-

lis célú kölcsönalap létrehozása és működtetése”.

Hasonló támogatási formák Nyugat-Európában is megtalálhatók. Manapság a magyar önkormányzatok jellemzően a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtanak támogatást, de ugyanúgy gyakoriak a gyógyszerkiadásokhoz, tanszerek vásárlásához, temetési költségekhez való hozzájárulások (támogatások) is.

Tárgy

Civil szervezetek, alapítványok, egyházak pénzügyi támogatásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2016. (XII. 18.) önkormányzati rendelete a civil szervezetek, alapítványok, egyházak pénzügyi támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése:
„Feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A képviselő-testület által megjelölt alaptörvényi rendelkezés nem felhatalmazás, hanem az „eredeti” jogalkotási hatáskört biztosító jogszabályhely. (Hatáskört biztosító norma).

Megjegyzés:

Az egyházak támogatása terén figyelemmel kell lenni az állam és az egyházak közötti megállapodás tartalmára is.

(A hitéleti tevékenység közvetlen támogatása sértene az állam és az egyházak szétválasztásának elvét).

Tárgy

Támogatások nyilvánosságának biztosításáról

- A rendelet megjelölése:** Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2011. (II. 8.) önkormányzati rendelete a támogatások nyilvánosságának biztosításáról.
- A felhatalmazó központi jogszabály:** Sem felhatalmazó rendelkezés, sem hatáskört vagy feladatkört megjelölő normát nem idéz.
- A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:** –
- Megjegyzés:** Támogatható jogalkotás irány a nyilvánosság megteremtésére törekvés.

Tárgy

Pénzbeli és természetbeni támogatásokról

A rendelet megjelölése: Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetbeni támogatásokról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 1. § (2) bekezdése:

„A helyi önkormányzatok az e törvényben szabályozott ellátásokon túl saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthatnak.”

10. § (1) bekezdése: „Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzbeli és természetbeni ellátásoknál a nyilatkozat és az igazolás tartalmának, illetve benyújtásának részletes szabályait rendeletben szabályozza.”

A jelölteken túl még számos további felhatalmazó rendelkezés is van a törvényben.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás

Megjegyzés:

E téren viszonylag gazdag a helyi jogalkotás gyakorlata.

A megyei kormányhivatalok törvényességi felügyeleti vizsgálatai leginkább a következő problémákat emelték ki: a) a képviselő

testületek általánosan valamennyi pénzbeli ellátásra vonatkozóan állapítanak meg szabályokat; b) a kifizetések folyósítása sokszor túl megy a személyi felhatalmazás keretein; c) gyakran törvénysértő módon állapítják meg a rendszeres szociális segélyre való jogosultság feltételrendszerét, valamint az ápolási díj összegét; d) az is előfordult, hogy a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokra, azok igénybevétele, a térítési díjra vonatkozó szabályokat nem a társulási megállapodásban kijelölt település rendelete tartalmazta.

Tárgy

A házi segítségnyújtás intézményi térítési díjáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2014. (IV. 30.) önkormányzati rendelete a házi segítségnyújtás intézményi térítési díjakról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„... a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (1) bekezdés a) pontja:

„92. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról

a) a fenntartó önkormányzat

(...)

rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Egyértelmű a felhatalmazó rendelkezés

Megjegyzés:

Érdekessége a rendeletnek, hogy 2016. január 1-jén lépett hatályba, de már a hatálybalépését követő napon hatályon kívül is került.

Tárgy

Személyes gondoskodást nyújtó integrált szociális intézményben biztosított szolgáltatások térítési díjáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 14/2008. (VIII. 22.)
önkormányzati rendelete a személyes gondos-
kodást nyújtó integrált szociális intézmény-
ben biztosított szolgáltatások térítési díjáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A szociális igazgatásról és szociális ellátá-
sokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (1)
bekezdése: -

115. § (3) bekezdése: „A személyi térítési
díj összege önkormányzati intézmény esetén
a fenntartó rendeletében foglaltak szerint,
egyéb esetben a fenntartó döntése alapján
csökkenthető, illetve elengedhető, ha a kötele-
zett jövedelmi és vagyoni viszonyai ezt indol-
koltá teszik.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

A meghivatkozott 11. §-nak csak a (3) bekez-
dése releváns, az szól a helyi önkormányzati
rendeletéről.

Megjegyzés:

Lásd a felhatalmazást értékelő részben írtakat!

Az intézményes elhelyezésnek a magyar
történelmi múltban számos formája, „elő-
képe” ismeretes. Közülük néhány: „A közös-
égi szegényházról”. „A szeretetházakról”.
A tanácsrendszerben hasonlóképpen találha-
tók hasonló tárgyú tanácsrendeletek. Így pél-
dául: „Szociális otthoni térítési díjak megál-
lításáról”.

Nyugat-Európában egészen kiterjedt helyi jogszabályalkotásnak lehetünk tanúi ezen a területen. Néhány helyileg szabályozott tárgykör: „Átmeneti szállás biztosítása”; „Hajléktalanok otthonáról”; „Menekült szállások rendjéről”.

Tárgy

Az egyszeri háztartási cikkek támogatásának helyi szabályairól

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 50/2018. (VII. 31.) önkormányzati rendelete az egyszeri háztartási cikkek támogatásának helyi szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 45. § (1) bekezdése:

„A képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján – pénzbeli vagy természetbeni formában települési támogatást nyújt. Települési támogatás különösen”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A „különösen” szó arra utal, hogy a 45. § (1) bekezdése a)–d) pontjaiban írtakon túlmenően is lehetnek olyan célok, amelyeket az önkormányzat támogat. Ilyen lehet az iménti önkormányzati rendelet tárgya is.

Megjegyzés:

A támogatást – átruházott hatáskörben – a polgármester nyújtja, a helyi önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén.

Tárgy

Az ingatlanon belüli csatorna rákötéseknek a szociális rászorultság elve alapján való támogatásáról

A rendelet megjelölése: Városi Önkormányzata Képviselő-testületének 34/2016. (IX. 25.) önkormányzati rendelete az ingatlanon belüli csatorna rákötésének a szociális rászorultság elve alapján való támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„... A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 1. § (2) bekezdésében és 10.§ (1) bekezdésében kapott felhatalmazás...”

„1. § (2) A helyi önkormányzatok az e törvényben szabályozott ellátásokon túl saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthatnak”.

„10. § (1) ... Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzübeli és természetbeni ellátásoknál a nyilatkozat és az igazolás tartalmának, illetve benyújtásának részletes szabályait rendeletben szabályozza”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Mindkét felhatalmazó rendelkezés kifogástalan.

Megjegyzés:

A támogatás a költség 70%-a lehet, de nem lehet több 300000 Ft-nál. A támogatás összege visszafizetendő, kamatmentesen 48 hónapra adható. (A törlesztő részlet havi 4000 Ft-nál nem lehet kisebb).

Tárgy

A nehéz helyzetbe került természetes személyek lakáshitel-törlesztésének támogatásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 63/2009. (XII. 23.) önkormányzati rendelete a nehéz helyzetbe került természetes személyek lakáshitel törlesztésének támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 62. § (3) bekezdés e) pontja, 91/A § 22. pontja:
„62. § (3) Az önkormányzat az (1) és (2) bekezdésben említett bevételeit lakáscélokra és az ezekhez kapcsolódó infrastrukturális beruházásokra, különösen: e) önkormányzati helyi támogatás nyújtására ... használhatja fel. A felhasználás részletes szabályait önkormányzati rendeletben kell meghatározni.”
„91/A § 22. Önkormányzati helyi támogatás: lakáscélú kölcsön törlesztőrészeleteinek ... [támogatása].

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Mindkét megjelölt felhatalmazó rendelkezés kifogástalan.

Megjegyzés:

A döntési jogkört a polgármester gyakorolja, legfeljebb 24 hónap időtartamra havi 30 000 Ft kamatmentes kölcsönt nyújthat.

Tárgy

Az egyszeri támogatás megállapításáról

A rendelet megjelölése: Nagyközségi Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2019. (VII. 1.) önkormányzati rendelete az egyszeri támogatás megállapításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az 1993. évi III. törvény 26. §-a: „A képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére – rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontatlan a felhatalmazó rendelkezés megjelölése: hiányzik a törvény tárgyának a megjelölése. Maga a törvényi felhatalmazás szövegezése azonban kifogástalan.

Megjegyzés:

A helyi rendelet hatálya azokra terjed ki, akik legalább egy esztendeje laknak állandó lakosként a településen, öregségi, rokkantsági nyugdíjban részesülnek, vagy az időskorúak járadékát kapják és akiknek az 1 főre jutó havi nyugdíja nem haladja meg a 199 500 Ft-ot. Mértéke: 18 500 Ft/fő. 10 000 Ft-ot kaphat még az autista, testi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos gyermek. A polgármester gyakorolja a döntési jogot.

Tárgy

Szociális tűzifa támogatásról

A rendelet megjelölése: Községi Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2017. (X. 4.) önkormányzati rendelete a szociális tűzifa támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 2. §-a: „a szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaiként viselt felelősségén túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.”

Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény 3. melléklet 1. 9. pontja:

„... A támogatást az önkormányzatok pályázati úton igényelhetik.

... A vissza nem térítendő támogatás folyósítása előfinanszírozás keretében, egyösszegben történik, felhasználásának határideje tárgyévet követő év március 31-e.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Sztv. idézett rendelkezése nem kifejezetten felhatalmazás, hanem egyfajta feladat meghatározás.

Megjegyzés:

Az e tárgyú helyi önkormányzati rendeletekkel kapcsolatban az Alapvető Jogok Biztosa több fontos megállapítást tett. Így:

a) Nem lehet szubjektív szempontokhoz kötni rendeletben sem a jogosultságot. (Pl. sérti

valaki a település jó hírnevét; milyen szorgalmú közmunkás valaki; „méltónak”, „érdemesnek” kell lennie a kérelmezőnek.)

b) a jogosultak köre helyileg nem szűkíthető,

c) hiányzik a jogorvoslathoz való jog,

d) a „rászorultság” igazolásán túl egyéb magatartásbeli vagy szubjektív „érdemeségi” feltételek nem állíthatók fel. – homályos helyi normák alapján a rászorultak nem rangsorolhatók.

Lásd még ehhez: AJB 0310/2013; AJB 6574/2013; AJB 2217/2016.

Megjegyezhetjük, hogy néhány képviselő-testület a szociális tűzifa szolgáltatást nem külön rendeletben, hanem a szociális rendeletében – a települési támogatás keretében – természetbeni ellátás formájában szabályozta. Ez a szabályozási forma és mód sem kifogásolható.

Tárgy

Szociális célú szén juttatási szabályairól

A rendelet megjelölése: Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testületének 16/2017. (X. 27.) önkormányzati rendelete a szociális célú szén juttatási szabályairól. (Hatályon kívül került: 2018. március 31-én.)

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése és 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Az önkormányzati rendelet csak 2017. 10. 28-tól 2018. 03. 31-ig volt hatályban. (Az adott télen.) Ezekre a helyi rendeletekre ez az „időhöz kötöttség” a jellemző. Ugyanakkor a megyei kormányhivatalok törvényességi felügyeleti vizsgálatai több esetben megállapították, hogy a mai idejét múlt – korábbi évekre „szóló” – helyi rendeletek még mindig nem kerültek hatályon kívül.

Tárgy

Lakossági tüzelőolaj – felhasználás támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 10/1996. (III. 7.) önkormányzati rendelete a – lakossági tüzelőolaj – felhasználás támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „az 1995. évi CXXI. törvény 5. számú mellékletének 16. pontjában foglalt felhatalmazás alapján a 4/1996. (II. 16.) NM-PM-BM-IKM. együttes rendelet végrehajtására alkotja”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A felhatalmazó rendelkezés felülvizsgálatra szorul, tekintettel arra, hogy a felhatalmazás egy együttes miniszteri rendelet végrehajtása szabályainak végrehajtására szólítja fel a helyi képviselő-testületeket. Az „alap” tehát nem közvetlenül a törvényi, hanem az együttesen alkotott miniszteri rendelet lesz, amely így aggályos.

Megjegyzés: Az éves költségvetési törvények valójában csak a tűzifát és a barnaszenet preferálják. Itt tehát úgy tűnik, hogy az élet színesebb a jogalkotó fantáziájánál. (Érdemes lenne a szabályozást e tekintetben is hozzáigazítani a társadalmi valósághoz).

Tárgy

Szociális célú barnaszén támogatásról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 16/2016. (XII. 16.) önkormányzati rendelete a szociális célú barnaszén támogatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöli meg a konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Mötv. 13. § (1) bekezdés 8. pontját és a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 26. §-át említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 26. §-a pedig kifejezett felhatalmazásként értelmezhető: „A képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.”

Megjegyzés: Az e tárgyú helyi jogalkotás előtt még komoly perspektívák állnak.

Tárgy

Szociálisan rászoruló lakosok lignitben való részesítéséről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 16/2017. (X. 17.) önkormányzati rendelete a szociálisan rászoruló lakosok lignitben való részesítéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 26. §-a:

„A képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A meghivatkozott felhatalmazó rendelkezés pénzbeli támogatásokról szól, itt pedig éppen hogy természetbeni juttatásról van szó. Ennek ellenére nem kifogásolható, ha ennek az önkormányzati rendeletnek az alapjaként mégis ez a törvényi rendelkezés szolgál.

Megjegyzés:

A helyi rendelet (és a hozzá hasonló tárgyúaké) „alapgondolata” ugyanaz, így minden hasonló esetben irányadó az Alapjogi Biztos több megállapítása. Közülük néhány: Az állam megélhetési minimum biztosításával kapcsolatos kötelezettségéből következik az, hogy hatékony segítséget kell nyújtani a rászorulóknak: télvíz idején értelemszerűen a fűtéshez. „Nem túlzott gondoskodás ez”.

A helyi rendeletben nem lehet leszűkíteni a jogosulti kört az állandó lakosokra. (Lakóhely hiányára hivatkozással nem tagadható meg a támogatás).

Tárgy

A téli rezsicsökkentésről „A”

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2019. (II. 5.) önkormányzati rendelete a téli rezsicsökkentésről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Nem felhatalmazó rendelkezésként idézi az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdését és 32. cikk (1) bekezdés a) pontját, de írja azt is, hogy figyelemmel van a téli rezsicsökkentésben korábban nem részesült, a vezetékes gáz vagy távfűtéstől eltérő fűtőanyagot felhasználó háztartások természetbeni támogatásával összefüggő 1364/2018. (VII. 27.) Korm. határozatban foglaltakra is.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A Kormányhatározat tartalma nem lehet meghatározó a helyi önkormányzati rendelet tartalmára nézve, tekintettel arra, hogy a jogszabályok (a Kormányhatározat nem jogszabály) közül is csak a törvény hatalmazhatja fel az önkormányzatokat rendeletek alkotására.

Megjegyzés:

A helyi rendelet egy igénybejelentő lapot rendszeresít, ennek leadásakor a bejelentő igazolást kap, s az azon lévő Ft összeget az önkormányzat által kijelölt vállalkozónál válthatja be.

Tárgy

A téli rezsicsökkentésről „B”

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 41/2018. (XII. 27.) önkormányzati rendelete a téli rezsicsökkentésről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„... a téli rezsicsökkentésben korábban nem részesült vezetékes, gáz- vagy távfűtéstől eltérő fűtőanyagot felhasználó háztartások egyszeri támogatásáról szóló 1602/2018. (XI. 27.) Korm. határozat 4. pontjában kapott felhatalmazás alapján...”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Kormányhatározat nem állapíthat meg helyi rendeletalkotásra vonatkozó felhatalmazó rendelkezést. A központi jogalkotó feladata itt a szabályozási szint és a szabályozott tárgy közötti összhang megteremtése.

Megjegyzés:

Az egyszeri támogatás összege: 12000 Ft. Gyakorlatilag pusztán ezt rögzíti a helyi rendelet is.

Tárgy

A téli rezsicsökkentés keretében biztosított tüzelőanyag szállítási költségeihez nyújtott támogatásról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 4/2019. (I. 29.) önkormányzati rendelete a téli rezsicsökkentés keretében biztosított tüzelőanyag szállítási költségeihez nyújtott támogatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 1. § (2) bekezdésében 32. § (3) bekezdésében meghatározott feladatkörében ...”

„1. § (2) A helyi önkormányzat az e törvényben szabályozott ellátásokon túl saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthat.”

„32. § (3) Ha e törvény másként nem rendelkezik, a települési önkormányzat képviselő-testülete rendeletben szabályozza a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint ellenőrzésének szabályait.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó rendelkezések kifogástalannak.

Megjegyzés:

Újfajta és újszerű támogatási módról van itt szó, mindenképpen „jó gyakorlatot” jelent meg.

Tárgy

Az önkormányzati segélyekről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2013. (XII. 20.) önkormányzati rendelete az önkormányzati segélyről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 10. § (1) bekezdésében, 25. § (3) bekezdése b) pontjában, 32. § (3) bekezdésében, valamint a 45.§ (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján ...”

„10. § (1) ... Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzbeli és természetbeni ellátásoknál a nyilatkozat és az igazolás tartalmának, illetve benyújtásának részletes szabályait rendeletben szabályozza.”

„25. § (3) Szociális rászorultság esetén a jogosult számára ... b) a képviselő-testület – az e törvényben és a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint – települési támogatást állapít meg ...)”

„26. § A képviselő-testület hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.”

„32. § (1) Ha e törvény másként nem rendelkezik, a szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások iránti kérelmet... b) a települési önkormányzat képviselő-testületének hatás-

körébe tartozó ellátás esetén az önkormányzat rendeletében meghatározott önkormányzati szervnél kell előterjeszteni.”

„32. § (3) Ha e törvény másként nem rendelkezik, a települési önkormányzat képviselő-testülete rendeletben szabályozza a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint ellenőrzésének szabályait.”

45. § (1) A képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján – pénzbeli vagy természetbeni támogatást nyújt ...”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó rendelkezések kifogástalanok.

Megjegyzés:

Ezt a helyi rendeletet az alkalmanként létfenntartási gondokkal küzdő személyek támogatása céljából alkották meg: pl. halál, betegség, elemi kár, iskoláztatás, gyermek családba fogadása esetére. (Temetésre pl. 100 000 Ft segélyt irányoz elő). Kérelemre történik a pénz kiutalása, annak kifizetése 15 napon belül kerül sor.

Az önkormányzati segélyekkel kapcsolatban egyébként a Kúria Önkormányzati Tanácsa az alábbiakat állapította meg: „Az önkormányzati segélyre vonatkozó rendeletalkotási kötelezettség elmulasztása a lakosság egy részének létfenntartását is veszélyeztetheti, ezért a mulasztást az önkormányzat a leg-rövidebb időn belül köteles pótolni”. Kőrm. 5.044/2014/5.

Tárgy

Célcsoport együttműködését ösztönző természetbeni juttatás: utalványban történő támogatás helyi szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2019. (IV. 30.) önkormányzati rendelete a célcsoport együttműködését ösztönző természetbeni juttatás: utalványban történő támogatás helyi szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: Csak az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés d) pontjára hivatkozik.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Nem felhatalmazó rendelkezések.

Megjegyzés: Az EFOP- 1. 5. 3–16-2017-001118 kód-számú Humán Szolgáltatások fejlesztése és környékén című pályázati felhívásba bevont munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű lakosság támogatását célozza. („A Projektben célcsoport együttműködését ösztönző természetbeni juttatásként utalvány adható”)

Az Egyéni Fejlesztési Tervben (EFT) (TESCO-ban beváltható) következő utalványok adhatók:

- az EFT-ben résztvevő vagy mentorált személyek számára: 25 000 Ft;
- képzésen résztvevők számára: 30 000 Ft;
- önkéntes nyilatkozatot aláírók számára: 18.000,-Ft;
- rendezvényen való részvétel esetén: 5000 Ft.

Tárgy

Csekély összegű támogatásokról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 4/2017. (II. 24.) önkormányzati rendelete a csekély összegű támogatásokról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és az Mötv. 13. § (1) bekezdését említi meg. Hivatkozik ugyanakkor az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2013. december 18-i 1407/2013 EU bizottsági rendeletre is.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Sürgős esetben a „kis pénz” is jól jön. Ezt a célt szolgálják az e tárgyú helyi rendeletek, amelyek nagyobb számban történő alkotása kifejezetten kívánatos lenne. („Jó gyakorlat”-ot mutat tehát ez a helyi rendelet).

Tárgy

Karácsonyi támogatásról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2017. (X. 27.) önkormányzati rendelete a karácsonyi támogatásokról. (Hatályon kívül van! Hatályban volt: 2017. 12. 01-től 2017. 12. 31-ig).

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 26. §-a:
„A képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó rendelkezés kifogástalan.

Megjegyzés:

A dolog természeténél fogva az ilyen helyi önkormányzati rendeletek adott év karácsonyához vannak kötve. Érthető ezért, ha az e tárgyú helyi jogszabályokat évről évre újra alkotják.

Tárgy

Gyermekevédelem helyi rendszeréről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2012. (III. 30.) önkormányzati rendelete a gyermekevédelem helyi rendszeréről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A gyermekek védelméről és a gyámmügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 18. § (2) bekezdése: „...A települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon, természetbeni ellátásként biztosítja a gyermekétkeztetést”. Számos felhatalmazó rendelkezést említ még – helyesen – az önkormányzati rendeletet alkotó. Így: 18. § (1)–(5) bekezdései; 131. § (1) bekezdése, 151. § (2a) bekezdése, 162. § (5) bekezdése. (Ezek némelyike azonban időközben már hatályon kívül került).

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos és korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

A cím lényegesen többet ígér annál, mint amit a rendelet szabályoz. Célszerű az összhang megteremtése. (Ez általánosságban is jó tanács).

Lásd még:

79/2009. (VII. 10.) AB határozat.

(ABH 2009, 1211.)

80/2009. (VII. 10.) AB határozat.

(ABH 2009, 1270.)

119/2009. (XI.20.)

AB határozat. (ABH 2009, 1215.)

20/2010. (II. 18.) AB határozat.

(ABH 2010, 1034.)

Tárgy

Fiatal Házások Otthona működéséről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2016. (VIII. 26.) önkormányzati rendelete a Fiatal Házások Otthona működéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az Ötv. 16. § (1) bekezdése „alapján” alkotta meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Ötv. 16. § (1) bekezdése nem felhatalmazó jogszabályhely volt, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotási hatáskört telepítő norma. Az „alapján” szó használata ezért nem támogatható.

Megjegyzés: A helyi rendelet erre a célra lakásokat jelöl ki címmel együtt; ír a jogosultsági feltételekről; megkívánja, hogy az igénylők vagy házastársak vagy élettársak legyenek, és legalább 3 éve már a településen lakjanak. Ezen kívül 35 éven aluliaknak kell lenniük. A Szociális Bizottság javaslatára a Képviselő-testület dönt. A megkötendő szerződés öt évre szól, lakáshasználatbavételi díjat kell fizetni, amely a komfortos lakások bérleti díjának az 50%-a.

Tárgy

Babaváró Program bevezetéséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2014. (XII. 29.) önkormányzati rendelete a Babaváró Program bevezetéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésének a) pontját és az Mőtv. 41. § (9) bekezdését említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Támogatható a helyi önkormányzati jogalkotásnak ez az iránya.

Tárgy

Csaba Kártyáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 21/2015. (XI. 3.) önkormányzati rendelete a Csaba Kártyáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és az Mötv. (2011. évi CLXXXIX. törvény) 13. §. (1) bekezdés 7. és 13. pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Az ún. szociális kártyák önkormányzati rendeleti úton való bevezetése kapcsán több vizsgálatot is végrehajtott az ombudsman. Megállapításai közül a fontosabbak:

a) A szociális segély felhasználásának korlátozása (pl. alkohol vagy dohánytermékek kivétele a vásárolható áruk sorából) a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló törvény kiegészítését jelenti, s ez túlmegy a felhatalmazásban előírtakon.

b) Megfelelő törvényi háttér hiányában egyes helyi rendeletek arra nézve sem tartalmazzanak pontos meghatározást, hogy melyek azok az ún. „meghatározott termékek” és „szolgáltatások”, amelyeknek a megvásárlására, igénybevételére a szociális kártya jogosítana, illetve mi alapján jelölnék ki a kártya elfogadó helyeket.

Az ombudsman szerint az önkormányzatoknak eleve nem volt alkotmányos lehetőségük arra, hogy rendeleti úton korlátozzák az állam által biztosított segélyek felhasználását.

Tárgy
Otthonvédelmi Alap létrehozásáról,
valamint az azzal való rendelkezés és gazdálkodás
szabályozásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 18/2018. (VI. 17.) önkormányzati rendelete az Otthonvédelmi Alap létrehozásáról, valamint az azzal való rendelkezés és gazdálkodás szabályozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére utal és 32. cikk (1) bekezdés a) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Ebben a tárgykörben is lenne keresnivalója a helyi önkormányzatok képviselő-testületének.

Tárgy

Helyettes szülői ellátás kistérségi szinten történő biztosításáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Közgyűlésének 3/2008. (III. 20.) önkormányzati rendelete a helyettes szülői ellátás kistérségi szinten történő biztosításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 9. § (3) bekezdését és 81. § (1) bekezdését, valamint a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 49. §-át említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: —

Megjegyzés: „Jó gyakorlat”-nak számítana, ha gyakrabban szabályoznák helyi önkormányzati rendelettel ezt a tárgykört, függetlenül attól, hogy van-e erre kifejezetten kötelezést tartalmazó központi jogszabályi rendelkezés.

Tárgy

Gyermekek vállalását segítő önkormányzati támogatásról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Közgyűlésének 19/2015. (IX. 29.) önkormányzati rendelete a gyermekek vállalását segítő önkormányzati támogatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az Ötv. 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezése, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

1. Az Ötv. idézett rendelkezése (az Ötv.-vel együtt) már hatályon kívül volt a helyi rendelet megalkotása idején.
2. Egyébként is az idézett rendelkezés csak egy hatásköri szabály volt, nem pedig felhatalmazás.

Megjegyzés:

Lásd a felhatalmazó rendelkezés értékelésénél!
Lásd még:
20/2010. (II. 18.) AB határozat.
(ABH 2010, 1034)

Tárgy

Csaba baba életkezdési támogatásról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 29/2014. (XII. 4.) önkormányzati rendelete a Csaba baba életkezdési támogatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és az Mőtv. (2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 8 pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Támogatható helyi önkormányzati rendeletalkotási irány.

Tárgy

Családalapítási támogatásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2016. (IV. 29.) önkormányzati rendelete a Családalapítási támogatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és a 32. cikk (19 bekezdés a) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Támogatható helyi jogalkotási irány.

Tárgy

Újszülött gyermekek és házasulandó személyek támogatásáról

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata
Képviselő-testületének 21/2015. (IX. 30.)
önkormányzati rendelete az újszülött gyerme-
kek és házasulandó személyek támogatásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és a 32. cikk (19 bekezdés a) pontját említi meg.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: Érdekes megoldás a különböző élethelyzetű személyek támogatásának egyetlen rendeletben való összekapcsolása.

Hasonló élethelyzetekre reagálnak Németországban azok a helyi rendeletek, amelyek a „házassági és anyasági tanácsadást” szabályozzák.

Tárgy
Bölcsődei elhelyezésről,
annak igénybevételéről és helyi feltételeiről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének 20/2015. (IX. 1.) önkormányzati rendelete a bölcsődei elhelyezésről, annak igénybevételéről és helyi feltételeiről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 29. § (2) bekezdése: „Ha törvény másként nem rendelkezik, a fenntartó önkormányzat rendeletben szabályozza ... b) az önkormányzat által biztosított ellátás igénybevételére irányuló kérelem benyújtásának módját és a kérelem elbírálásának szempontjait.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Helyi szabályozási kötelezettséget ír elő a törvényhozás feltéve, „ha törvény másként nem rendelkezik”.

Megjegyzés:

Az előírt jogalkotási kötelezettség ellenére csak elvétve találunk a bemutatotthoz hasonló helyi önkormányzati rendeletet.

Tárgy

Bölcsődei térítési díjakról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2012. (XI. 13.) önkormányzati rendelete a bölcsődei térítési díjakról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 29. § (2) bekezdése: „Ha törvény másként nem rendelkezik, a fenntartó önkormányzat rendeletben szabályozza ... b) az önkormányzat által biztosított ellátás igénybevételére irányuló kérelem benyújtásának módját és a kérelem elbírálásának szempontjait.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás

Megjegyzés:

Az egyértelmű törvényi felhatalmazás (kötelezés) ellenére alig-alig találhatunk e tárgykört szabályozó önkormányzati rendeletet. Így hát látunk perspektívát az ilyen tárgyú helyi jogalkotás előtt.

Tárgy

A mini bölcsőde ellátásról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 18/2018. (VIII. 29.) önkormányzati rendelete a mini bölcsőde ellátásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A gyermekek védelméről és a gyámmügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 29. § (1) bekezdése: „A fenntartó önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó ellátások (a továbbiakban: személyes gondoskodás) formáiról, azok igénybevételeiről, valamint a fizetendő térítési díjról rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó rendelkezés kifogástalan.

Megjegyzés:

Feltehetően komoly jövő elé néz az e tárgyú helyi önkormányzati rendeletalkotás, így „jó gyakorlat”-nak számító a helyi rendeletalkotás megélénkülése. Ahol már megjelent ez a szabályozás, ott leginkább az igénybevétele feltételeiről, módjáról, az ellátásról, a térítési díjakról és az ellátás megszűnéséről olvashatunk.

Tárgy

Az Ifjúságpolitikai Alapról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2003. (V. 19.) önkormányzati rendelete az Ifjúságpolitikai Alapról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Felhatalmazó rendelkezésként az Ötv. 16.§ (1) bekezdését jelöli meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Ötv. 16. § (1) bekezdése nem felhatalmazó rendelkezés volt, hanem a helyi jogalkotás előtt utat nyitó norma.

Megjegyzés: A rendelet az Alapból főként a munkába állást, a nyelvtanulást támogatja, de ösztöndíj-támogatást is lehetővé tesz. Pályázatot kell benyújtani, melynek a feltételeit ugyancsak pontosan rögzíti az önkormányzat rendelete.

Tárgy

Fiatalok életkezdési támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 25/2007. (VI. 7.) önkormányzati rendelete a Fiatalok életkezdési támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A fiatalok életkezdési támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvény 6.§ (1) bekezdés b) pontja: „A Start-számla követelés – utoljára a gyermek 18. életéve betöltésének napjáig – kiegészíthető
(...)

b) magyarországi települési önkormányzat által a rendeletében meghatározott feltételekkel történő befizetéssel azzal, hogy az önkormányzati rendelet az életkezdési támogatás felhasználására vonatkozó korlátozást csak az önkormányzat által befizetett összeg vagy összegek mértékéig tartalmazhat.”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Itt egy választási lehetőséget kínál a törvényhozó: ha akarja, szabályozhat e tárgykörben helyi rendelettel a képviselő-testület. Ha azonban szabályoz, a felhatalmazó rendelkezésben írt feltételeket figyelembe kell vennie.

Megjegyzés:

Támogatható iránya a helyi önkormányzati jogszabályalkotásnak.

Tárgy
„Nemzedékek Kézfogása” elnevezéssel
az újszülött gyermekek, a házasságot kötő fiatal párok
és az alacsony nyugdíjjal rendelkezők támogatásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 40/2004. (X. 29.) önkormányzati rendelete a „Nemzedékek Kézfogása” elnevezéssel az újszülött gyermekek, a házasságot kötő fiatal párok és az alacsony nyugdíjjal rendelkezők támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (1) és (2) bekezdésére, illetve az Mötv. 10. § (2) bekezdésében meghatározott feladatkörökre utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Támogatható az ilyen átfogó, komplex szemléletű helyi jogalkotási gyakorlatnak a meghonosodása. („Jó gyakorlat”-nak minősíthető az ilyen megoldás.)

Tárgy

Beiskolázási segélyről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2017. (V. 19.) önkormányzati rendelete a beiskolázási segélyről. (Hatályon kívül van. Hatályban volt: 2017. 06. 22-től 2017. 12. 31-ig.)

A felhatalmazó központi jogszabály:

Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontját, 32. cikk (2) bekezdését, az Mötv. 13. § (1) bekezdés 8. pontját, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 18. § (2) bekezdését említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

–

Megjegyzés:

Az iskolafenntartói jogok önkormányzatoktól történő elvitele nem feltétlenül kedvez az e tárgyú helyi önkormányzati rendeletek alkotásának.

Tárgy

Szociális ösztöndíj adományozásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2016. (IV. 1.) önkormányzati rendelete a Szociális ösztöndíj adományozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „... Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése alapján...”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás.

Megjegyzés: A helyi önkormányzati rendelet részletesen meghatározza a szociális ösztöndíj nyújtásának a feltételeit. Így: 2-8. évfolyamos tanulók akkor részesülhetnek ebben az ösztöndíjban, ha az egy főre jutó havi jövedelem a családjukban nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum mindenkor legkisebb összegének 150%-át (a gyermeket egyedül nevelő szülő esetében a 200%-át). Rendszeres és egyedi szociális ösztöndíjat intézményesített: a rendszeres havi 3000 Ft, az egyszeri pedig 10000 Ft. A juttatás fontos előfeltétele, hogy a tanuló átlageredménye 4.0 felett legyen, a magatartási és szorgalmi érdemjegye ugyancsak legalább 4.0, továbbá a tanulónak ne legyen igazolatlan hiányzása.

Tárgy

A hátrányos helyzetű tanulók tanulmányi ösztöndíj támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2018. (III. 26.) önkormányzati rendelete a hátrányos helyzetű tanulók tanulmányi ösztöndíj támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés d) pontját jelöli meg felhatalmazó rendelkezésként.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A meghivatkozott alaptörvényi rendelkezés jogalkotási feladatkört jelöl, az nem nevesíthető közvetlen felhatalmazásként.

Megjegyzés: Felmerülhet az a kérdés, hogy egyáltalán van-e még létjogosultsága az ilyen tárgyú helyi önkormányzati rendeleteknek azt követően, hogy az iskolák fenntartásának a joga átkerült a helyi önkormányzatoktól a KLIK-hez. Álláspontunk szerint ez nem lehet akadálya a bemutatott tárgyú helyi rendeletalkotásnak.

Tárgy

Iskolakezdési támogatásról és az idők részére biztosított étkezési utalványról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2013. (VII. 10.) önkormányzati rendelete az Iskolakezdési támogatásról és az idők részére biztosított étkezési utalványról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg sem hatáskört, sem feladatkört, sem felhatalmazást tartalmazó rendelkezést.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Ilyenkor is tekintettel kell lenni azonban a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2000. (XII. 14.) IRM rendelet (a továbbiakban: IRM. rend.) 53.§ (2) bekezdésére, amely szerint: „Eredeti jogalkotási hatáskörben megalkotni tervezett helyi önkormányzati rendelet esetén az önkormányzati rendelet jogalkotói hatáskörét megállapító rendelkezésként az Alaptörvény 32.cikk (2) bekezdését kell megjelölni.”

Megjegyzés: Itt a képviselő-testület nem homogén szabályozási tárgyköröket (támogatás, étkezési utalvány) vont be egy helyi rendeletbe. Ez nem kifogásolható ugyan, de lehet, hogy jobb cím lett volna, ha az „az egyes ellátási formákról” szólt volna.

Tárgy

A helyi járatú tanulói bérlettámogatásról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 29/2014.
(X. 29.) önkormányzati rendelete a helyi járatú
tanulói bérlettámogatásról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** „A szociális igazgatásról és szociális ellá-
tásokról szóló 1993. évi III. törvény 1. § (2)
bekezdése:
„1. § (2) A szociális ellátás feltételeinek bizto-
sítása – az egyének önmagukért és családjuk-
ért, valamint a helyi közösségeknek a tagjai-
ért viselt felelősségén túl – az állam központi
szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a
feladata.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az idézett jogszabályi rendelkezés nem helyi
jogalkotásra felhatalmazó szabály, hanem a
központi szervek és helyi önkormányzatok
számára feladatot kijelölő norma.

Megjegyzés: A támogatás mértékét a helyi önkormányzat
rendelete a bérlet árának 100%-ában jelöli
meg: gyakorlatilag tehát ingyenes utazást biz-
tosít.

Tárgy

Vasúti kedvezményes utalványról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2015. (IV. 27.) önkormányzati rendelete a Vasúti kedvezményes utalványról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 26. §-a:
„A képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.”
Hivatkozik még a helyi rendelet az Szvt. 1.§ (2) bekezdésére is, abban azonban nem felhatalmazás, hanem hatáskör (feladatkör) meghatározása található.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó rendelkezés kifogástalan.

Megjegyzés:

Nem zárható ki a helyi önkormányzati rendeletalkotási gyakorlatnak ebben az irányban történő kiterjedése.

Tárgy

Időskorúak egyszeri támogatásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2018. (V. 2.) önkormányzati rendelete az Időskorúak egyszeri támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 26. §-a; 132. § (4) bekezdés g) pontjában kapott felhatalmazás alapján ...”:

„26. § A képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.”

„132. § (4) Felhatalmazást kap a települési önkormányzat, hogy rendeletben szabályozza ... g) a települési támogatás keretében nyújtott ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

felhatalmazó rendelkezések kifogástalanok.

Megjegyzés:

A helyi rendelet a 75., 80., 85., 90. és 95. életévet betöltöttek számára nyújt támogatást élelmiszer-csomag formájában, amelynek értéke az öregségi nyugdíjminimum 40 %-a.

Tárgy

Az Időskor életjáradékkal történő önkormányzati támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2019. (V. 30.) önkormányzati rendelete az időskor életjáradékkal történő önkormányzati támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A 65. életévét betöltött, lakását az önkormányzatnak átadni hajlandó időskorúakra terjed ki a helyi rendelet hatálya. A lakásnak legalább 30 m² alapterületűnek, komfortosnak, jó minőségűnek kell lennie (jó műszaki állapotban lévőnek). Ezenkívül per- és igénymentes legyen, s a felajánló egyedül lakjon benne. Az alap: a beköltözhető forgalmi érték 50%-a.

Tárgy

Szociálisan rászoruló felnőttek és gyermekek részére pénzben és természetben nyújtandó ellátásokról és szolgáltatásokról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelete a szociálisan rászoruló felnőttek és gyermekek részére pénzben és természetben nyújtandó ellátásokról és szolgáltatásokról. (Mód.: 9/2017. (V. 31.) önkormányzati rendelet).

A felhatalmazó központi jogszabály: A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. törvény 26. §-a:
„A képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Pontos, precíz felhatalmazás

Megjegyzés: Nyugat-Európában a szociálisan rászoruló felnőttek védelmét szolgálják a következő helyi önkormányzati rendeletek (satzungok, reglementek stb.):
„Átmeneti szállás biztosításáról”; „Egyedülálló nők otthonának rendjéről”; „Hajléktalankok otthonáról”; „Menekült szállások rendjéről”; „Öregek Napközi Otthonának működési rendjéről”.

Lásd még:

55/2007. (IX. 26.)

AB határozat. (ABH 2007, 999.)

69/2009. (VI. 25.) AB határozat.

(ABH 2009, 1170.)

48/2009. (IV. 24.) AB határozat.

(ABH 2009, 1137.)

117/2009. (XI. 20.) AB határozat.

(ABH 2009, 1259.)

81/2009. (VII. 10.) AB határozat.

(ABH 2009, 1219.)

79/2009. (VII. 10.) AB határozat.

(ABH 2009, 1211.)

80/2009. (VII. 10.) AB határozat.

(ABH 2009, 1215.)

119/2009. (XI. 20.) AB határozat.

(ABH 2009, 1270.)

181/2011. (XII. 29.) AB határozat

(MK. 2011. évi 163. szám)

20/2010. (II. 18.) AB határozat.

(ABH 2010, 1034.)

Tárgy

A Szent Márton Esélyegyenlőségi Támogatási Program működéséről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 1/2018. (II. 21.) önkormányzati rendelete a Szent Márton Esélyegyenlőségi Támogatási Program működéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Csak az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és a 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára hivatkozik.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Általános iskolás tanulók számára nyílik lehetőség pályázat benyújtására minden év május 31-éig. Az a család nyújthat be kérelmet, amelynek nincs vagyona, az egy főre jutó jövedelem a nyugdíjminimum 3×-át nem haladja meg. A kiírás gyakorlatilag minden élethelyzetet pontosít, egy 100 pontos rendszert állít fel az elbírálás segítésére.

Tárgy

A lakosság és a helyi fiatalság megtartásának elősegítéséről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2008. (XII. 20.) önkormányzati rendelete a lakosság és a helyi fiatalság megtartásának elősegítéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az Ötv. 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Ötv. hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat engedő hatásköri norma volt.

Megjegyzés:

„Jó gyakorlat”-nak minősülne a hasonló tárgykörök gyakoribb megjelenése a helyi önkormányzati jogszabályalkotás területén.

Tárgy

A kedvezményes élelmiszervásárlási lehetőség igény bevételének feltételeiről

A rendelet megjelölése: Főváros II. kerületi önkormányzat Képviselő-testületének 6/2009. (III. 30.) önkormányzati rendelete a kedvezményes élelmiszervásárlási lehetőség igénybevételének feltételeiről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 1. § (2) bekezdése: ” A helyi önkormányzatok az e törvényben szabályozott ellátásokon túl saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthatnak.”

Az Ötv. 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 1. § (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás precíz. Az Ötv 16. § (1) bekezdésének felidézése nem felhatalmazó, hanem feladatkört megjelölő rendelkezést takar.

Megjegyzés:

Támogatható iránya (és tárgyköre) ez a helyi önkormányzati rendelet-alkotásnak. Meglepő ugyanakkor, hogy ezen a területen alig-alig találunk helyi jogszabályt.

Tárgy

Munkahelyi étkeztetés megszervezéséről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 33/2016. (IX. 30.) önkormányzati rendelete a munkahelyi étkeztetés megszervezéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és 32. cikk (1) bekezdés a) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Ez a tárgykör általában nem így önállóan, hanem más szociális tárgyú rendeletbe építve fordul elő. Egyik megoldás sem kifogásolható.
Lásd még:
590/D/2006. AB határozat (ABH 2009, 2549.)

Tárgy

Étkeztetés jogosultsági feltételeinek meghatározásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2016. (IX. 29.) önkormányzati rendelete az étkeztetés jogosultsági feltételeinek meghatározásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 132. § (4) bekezdés d) pontja:
„Felhatalmazást kap a települési önkormányzat, hogy rendeletben szabályozza
(...)
d) az étkeztetés jogosultsági feltételeinek részletes szabályait.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Pontos és korrekt a felhatalmazás

Megjegyzés: A felhatalmazás valójában egy kötelezést tartalmaz: s mindez amiatt érdekes, mert ebben a tárgykörben csak kis számú helyi jogszabályt találhatunk.
A Kormányhivatalok gyakran találkoznak azzal a gyakorlattal, amikor az étkezési térítési díjak mögött nincs költségkalkuláció.
Lásd még:
590/D/2006. AB határozat (ABH 2009, 2549)

Tárgy

Önkormányzati gyermekétkeztetés intézményi térítési díjáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 22/2014. (XI. 28.) önkormányzati rendelete az önkormányzati gyermekétkeztetés intézményi térítési díjáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 29. § (1) bekezdése: További felhatalmazó rendelkezések még: 29. § (2) bekezdése e) pontja; 151. § (1)–(2) pontja. „A fenntartó önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó ellátások (a továbbiakban: személyes gondoskodás) formáiról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjról rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, korrekt a felhatalmazás

Megjegyzés:

Az Alapjogi Biztos több alkalommal is vizsgálta a gyermekétkeztetés helyzetét. Megállapította, hogy a gyermekek egészséges fejlődését csak olyan szabályozás szolgálhatja, amely az arra szociálisan rászoruló gyermekeknél a gyermek érdekét szem előtt tartva biztosítja az élettanilag szükséges étkezéseket és nem csak az ebédet, hanem a kísértkezéseket is. E követelménnyel pedig – különösen, ha az a gyermek számára kedvezményesen, térítésmentesen, alanyi jogon vehető igénybe – ellentétes az a rendelkezés, hogy a szülő a gyermekének alanyi jogon járó szolgáltatásról lemondjon. Különösen áll ez akkor, ha a lemondás nem

a szülő önkéntes elhatározásán, hanem a közszolgáltatás nyújtására köteles szerv hatékony nyomásgyakorlásán alapul.

[AJB-2028/2012]

Lásd még:

590/D/2006 AB határozat. (ABH 2009. 2549.)

20/D/2010. (II. 18.) AB határozat.

(ABH 2010. 1034.)

Tárgy

Gyermekek napközbeni ellátásáról

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata
Képviselő-testületének 14/2015. (V. 28.) önkormányzati rendelete a gyermekek napközbeni ellátásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Megjegyzés: Így (önállóan) is szabályozható a konkrét tárgy, de beépíthető más – hasonló tárgyú – önkormányzati rendeletbe is.
Lásd még:
590/D/2006 AB határozat. (ABH 2009, 2549.)
20/2010 (II.18) AB határozat. ABH 2010. 1034)

Tárgy

A szünidei gyermekétkeztetésről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2017. (V. 30.) önkormányzati rendelete a szünidei gyermekétkeztetésről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

.... a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 29. § (1)-(2) bekezdése

„29. § (1) A fenntartó önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó ellátások (a továbbiakban: személyes gondoskodás) formáiról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjról rendeletet alkot.”

„29. § (2) Ha törvény másként nem rendelkezik, a fenntartó önkormányzat rendeletben szabályozza

a) az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodás formáit, ... e)-ig!)

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó jogszabályi rendelkezések kifogástalanok.

Megjegyzés:

Egyre több helyen önálló rendeletalkotás tárgya a szünidei gyermekétkeztetés: ennek módja a fizetési kötelezettségek pontos rögzítése.

Tárgy

Rendkívüli élethelyzetbe került családok támogatásáról, valamint a krízishelyzet kezelésére vonatkozó szabályokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2017. (XI. 15.) önkormányzati rendelete a rendkívüli élethelyzetbe került családok támogatásáról, valamint a krízishelyzet kezelésére vonatkozó szabályokról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 1. §-át:

„(2) A helyi önkormányzatok az e törvényben szabályozott ellátásokon túl saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthatnak.”

„A képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A helyi rendeletalkotó az Sztv. teljes 1. §-án felhatalmazó rendelkezésként jelöli meg. Igazából azonban csak a (2) bekezdés tartalmára kell a helyi testületnek ügyelnie.

Megjegyzés:

A helyi jogalkotási gyakorlatnak ebbe az irányba való kitekintése kifejezetten hasznos lenne.

Nyugat-Európában találkozhatunk olyan helyi rendeletekkel, amelyek a „kölcsonnyútás árvízkárosultaknak” címet viseli.

Itt fel kell hívnunk arra a figyelmet, hogy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan

vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére az önkormányzatok kötelesek (!) is rendkívüli települési támogatást nyújtani. (Erre a Kormányhivatalok külön, nyomatékosan is felhívták a helyi önkormányzatok figyelmét).

A megalkotott szabályozások gyakran nem mentesek ugyanakkor a „hibáktól” sem: leggyakoribb hiba az, hogy a rendkívüli települési támogatás eseti és rendszeres formája milyen „feltételek” esetén állapítható meg. Különösen szembetűnő, hogy sokszor nem derül ki, mit kell érteni az „egyéb helyzet” alatt.

Tárgy
**Rendkívüli időjárás következtében a magánlakásban
keletkezett károk enyhítésére biztosított
központi támogatás felhasználásáról**

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2000. (IX. 7.) önkormányzati rendelete a rendkívüli időjárás következtében a magánlakásban keletkezett károk enyhítésére biztosított központi támogatás felhasználásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „a jelen rendelet, illetve a szociális önkormányzati rendelet alapján”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A felhatalmazás megjelölése nem felel meg a jogalkotásról szóló törvény (Jat.) 5. § (1) bekezdésében írt kívánalmaknak.

Megjegyzés: A hasonló tárgyú helyi önkormányzati rendeletek alkotása előtt még komoly jövő áll.
Nyugat-Európában is találkozhatunk hasonló szabályozási tárgykörökkel. Ilyen például Németországban az „árvízkárosultaknak nyújtandó kölcsön”-ről szóló helyi rendelet.

Tárgy

Tanyagondnoki szolgálatról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2014. (I. 28.) önkormányzati rendelete a tanyagondnoki szolgálatról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló többször módosított 1993. évi III. törvény 60. § (3) – (4) bekezdése:

„(4) A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás a fenntartó önkormányzat rendeletében részletesen meghatározott, (1) bekezdés szerinti feladatokat látja el, valamint – az önkormányzat rendeletében meghatározott módon – közreműködhet az étkeztetés biztosításában.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Szvt. 60. § (4) bekezdése visszautal a (3) bekezdésének a tartalmára: valójában azzal együtt kezelendő és értelmezendő.

Megjegyzés:

Támogatható ez a helyi jogalkotási irány, különös tekintettel arra, hogy a falugondnok (tanyagondnok) teendői érinthetnek állampolgári jogokat és kötelezettségeket. Ez utóbbiak pedig csak és kizárólag jogszabályban (itt: önkormányzati rendeletben) rögzíthetők.

Tárgy

Mezőgazdasági terménysegélyről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2017. (VII. 26.) önkormányzati rendelete a Mezőgazdasági terménysegélyről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 45. § (1) bekezdés: „A képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján – pénzbeli vagy természetbeni formában – települési támogatást nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen...”

132. § (4) bekezdése: „Felhatalmazást kap a települési önkormányzat, hogy rendeletben szabályozza, a ... g) az étkeztetés jogosultsági feltételeinek részletes szabályait.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Hivatkozik még a helyi rendelet az Sztv. 1.§ (2) bekezdésére is, abban azonban nem felhatalmazás, hanem hatáskör (feladatkör) meghatározása található.

Megjegyzés:

Itt arról van szó, hogy helyi rendelet által szabályozott módon biztosítanak a szociálisan rászorult családok életminőségének javítása céljából ellátást a terményfeleslegből. Kérelemre induló eljárásról van szó, s az ellátás kizárólag természetben nyújtható. A kapott termény kizárólag saját szükségletre fordítható, értékesíteni, elcserélni stb. nem lehet.

Tárgy

A szociális földprogramok

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2011. (III. 4.) önkormányzati rendelete a szociális földprogramról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „... a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 47. § (5) bekezdése...”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 47. §-ának nincs (5) bekezdése.

Megjegyzés: Ezt a tárgykört egyes megyékben több önkormányzat is szabályozta önkormányzati rendelettel. (Szép számmal vannak ugyanakkor olyan megyék is, ahol egyetlen ilyen tárgyú rendelet sem található.) Ahol szabályozzák, ott általában egy – Mellékletbe kihelyezett – Szervezeti és Működés Szabályzat rögzíti a földprogram „Szervezeti és működési rendjét”.

Az vehet részt ebben a programban, aki rendszeres szociális segílyt kap, vagy aki foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesül, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt kap, aki álláskereső, regisztrált munkanélküli, megváltozott munkaképességű, akinek az egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 200%-át.

Tárgy

A szociális földprogram működésére vonatkozó Szervezeti és Működési Szabályzatról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2017. (VI. 1.) önkormányzati rendelete a szociális földprogram működésére vonatkozó Szervezeti és Működési Szabályzatról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „...az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján...”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: ...az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem helyi jogalkotási feladatkört megjelölő norma.

Megjegyzés: Itt egy rendkívül széles helyi szabályozási tárgykörről van szó, amelyben részletezésre kerültek a jogosultak és az ellátottak köre is körülhatárolásra került. A résztvevők kiválasztása ugyancsak aprólékos szabályozás tárgya lett. A program végrehajtásának koordinálása hasonlóképpen bő teret kapott a helyi rendeletben. Ugyanakkor a Támogatási Szerződés a vizsgált esetben beépül a rendelet szövegtestébe, amely nem feltétlenül nevezhető szerencsésnek. (Mellékletben való elhelyezése jobb lett volna).

Tárgy

Szociális földprogram

a ház körüli gazdálkodás élénkítéséért

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2017. (IV. 26.) önkormányzati rendelete a „szociális földprogram a ház körüli gazdálkodás élénkítéséért.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 32. § (3) bekezdése:

„Ha a törvény másként nem rendelkezik, a települési önkormányzat képviselő-testülete rendeletben szabályozza a hatáskörébe tartozó pénzbeni ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint ellenőrzésének szabályait”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó rendelkezés kifogástalan.

Megjegyzés:

Helyeselhető helyi jogalkotási irány a helyi Szociális Földprogram helyi önkormányzati rendelet útján történő szabályozása.

Nyugat-Európában találunk olyan önkormányzati rendeleteket, amelyek a „Fogyatékosok foglalkoztatásáról” szólnak. Adott esetben összekapcsolható egy ilyen tárgykörrel is a szociális földprogramról szóló helyi rendelet.

Tárgy

Európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatások feltételrendszeréről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 25/2016. (XII. 15.) önkormányzati rendelete az Európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatások feltételrendszeréről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére, az Mötv. 13. § (1) bekezdés 1, 4, 7-8, 10-11 és 13-17 pontjaira utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: —

Megjegyzés: Új, korszerű irányba lehet a helyi önkormányzatok jogalkotásának.

Tárgy

Digitális esélyegyenlőséget biztosító támogatásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 40/2005. (V. 25.) önkormányzati rendelete a digitális esélyegyenlőséget biztosító támogatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 44/A. § (2) bekezdését és a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdését említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Extrémnek tűnő szabályozási tárgy, de új színfoltja lehet az önkormányzati jogszabályalkotásnak.

Az esélyegyenlőség tárgyköre eddig – ott is elvétve – csak a szociális igazgatást érintő helyi önkormányzati rendeletek egyikében-másikában jelent meg. [Pl. Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 1/2018. (II. 21.) önkormányzati rendelete a Szent Márton Esélyegyenlőségi Támogatási Program működtetéséről.]

KÖZTERÜLET HASZNÁLAT, PARKOLÁS RENDJE

Közterület használat, parkolás rendje

A közterület használattal összefüggő helyi önkormányzati rendeletalkotás hosszú történelmi múltra tekint vissza. Nyomai már az 1945 előtti szabályrendeletalkotás gyakorlatában fellelhetők, de igazán kiterjedt szabályozása a tanácsrendszerben érhető tetten. Ezt a fonalat vette fel az 1990 után létrejött önkormányzati rendszer is, tovább gazdagítva az itt rendezhető tárgyak körét. Mára már olyannyira színes skálát találtunk itt, hogy akár további belső tagolásokra is lehetőség nyílhat. A rendkívül változatos tárgyak közül több átlépi (átlépheti) már a közterület használat térrenumát, s akár más fejezetben is megnyugtatóan elhelyezhető lehetne. Különösen az építésügy, a közlekedés, a forgalmi rend „területe” lehet e tekintetben érintett, de minden kétséget kizáróan a környezetvédelem, a kereskedelem is befogadhat közterület használattal is közvetlenül kapcsolatba hozható helyi tárgyköröket. Ugyanigy a közigazgatás egyre inkább önállósulni látzó területe, a helyi rendészet is szóba jöhetne, hiszen például a türelmi zónák kijelölésével és „működtetésével” összefüggésbe hozható helyi szabályok nemcsak önkormányzati, de rendészeti jellegű feladatellátást is megkívánnak.

Néhány tárgykör egészen új megvilágításba került a rendszerváltást követően. Közülük is kiemelkedik a települések, településrészek, utcák, terek elnevezése, pontosabban szólva „névváltoztatása”. (Megjegyezhető persze, hogy ennek ellenére még most is találkozhatunk 1990 előtti elnevezésekkel). Általában a házszámozás rendjét érintő reguláció kapcsolódik ezekhez a helyi rendeletekhez, de van ahol ez utóbbi önálló helyi rendeleti formát kapott. Különösen nagy szükség lenne a házszámozás rendjének elterjedtebb szabályozására tekintettel arra, hogy ma sok helyütt sem az utcanév megjelölése, sem pedig az egyes épületek házszám táblával való ellátása nem történt meg. (A tanácsrendszerben ezt a mainál sokkal szigorúbban megkövetelték).

A közterület használat fontos blokkját képezik a parkolóhelyek kijelölését, a parkolás rendjét rögzítő helyi önkormányzati rendeletek. Itt több „árnyalata” is van a rendeletalkotásnak, hiszen eleve más előírásokat állapítanak meg a lakótelepeken belül és azon kívül (közterületen) létesítendő

parkolóhelyekre. Az ún. várakozási terület használati rendje ugyancsak az előbbiektől eltérő szabályozási tartalmat kíván meg.

A közterületek felbontása és helyreállítása minden településen helyi rendezést igényel: így csak támogatni lehet az e tárgykör szabályozását célzó képviselő-testületi szándékot.

Egyre több településen „maradnak” a közterületen üzemképtelen gépjárművek. Élő problémát orvosolhatnak ezért azok a helyi rendeletek, amelyek az ilyen „tárolás” tilalmáról szólnak.

Tárgy

Közterületek használatának rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2015. (V. 14.) önkormányzati rendelete a közterületek használatának rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Sem felhatalmazó, sem hatáskört, feladatkört meghatározó jogszabályi rendelkezést nem jelöl meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A helyi jogalkotás előtt utat nyitó, hatáskört, feladatkört megjelölő törvényi (Alaptörvény, Mötv.) szabályokat mindig meg kell jelölni, függetlenül attól, van-e konkrét felhatalmazó rendelkezés.
Lásd ehhez: a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet 53. § (2) bekezdését és 54. § (1) bekezdését.

Megjegyzés: A közterület használat szabályozása mindig megjelent a helyi jogalkotás gyakorlatában. Ma már azonban inkább az figyelhető meg, hogy az egységes, egész szabályozási területet átfogó reguláció helyett a „résztérületek” elkülönített rendezése a gyakorlat.

1945 előtt hasonló tárgykört szabályoztak „A járdák, utak és terek szabadon tartásáról” szóló helyi szabályrendeletek. De ugyanide voltak sorolhatók a következők is: „A járdákon a közlekedést akadályozó cselekmények betiltásáról;” „A járdákon, az utcákon és tereken a közlekedést akadályozó cselekmények betiltásáról”.

Nyugat-Európa számos országában, a „Galambtetés eltávolítása közterületen” tárgyú helyi önkormányzati rendeletek szintén a közterület használat területén jelentek meg, de ez a tárgy a közegészségügy szempontjából is releváns társadalmi viszonyt takar.

Megjegyezzük, hogy ebben a tárgykörben a Kúria joggyakorlata az Alkotmánybíróság megelőző gyakorlatához képest megváltozott: míg az Alkotmánybíróság szerint a jogorvoslat jogának a magánjogias szabályzás elfogadható akkor, ha a közjogi és a magánjogi jogkövetkezmények nem keverednek a szabályozásban [1358/H/2008. ABh.], addig a Kúria a Köf. 5.033/2017/4. határozatában a közterület használatot egyértelműen hatósági ügyként kezeli.

Lásd még:

775/H/2003. AB határozat (ABH 2007, 2402)

434/B/2005. AB határozat (ABH 2008, 3085)

49/2009. (IV. 24.) AB határozat

(ABH 2009, 1142)

19/2010. (II. 18.) AB határozat

(ABH 2010, 1027)

27/2010. (III. 5.) AB határozat

(ABH 2010, 1038)

40/2010. (IV. 15.) AB határozat

(ABH 2010, 1055)

106/2010. (VI. 10.) AB határozat

(ABH 2010, 1074)

141/2010. (VII. 8.) AB határozat

(ABH 2010, 1115)

24/2011. (III. 30.) AB határozat

(MK 2011. évi 34. szám)

26/2011. (III. 30.) AB határozat

(MK 2011. évi 34. szám)

27/2011. (III. 30.) AB határozat

(MK 2011. évi 34. szám)

142/2011. (XII. 2.) AB határozat
(MK 2011. évi 143. szám)
120/2009. (XI. 20.)
AB határozat (ABH 2009, 1275)
101/2008. (VII. 11.)
AB határozat (ABH 2008, 1427)
102/2008. (VII. 11.)
AB határozat (ABH 2008, 1432)
105/2008. (VII. 11.)
AB határozat (ABH 2008, 1444)
93/2007. (XI. 22.)
AB határozat (ABH 2007, 1016)
1043/B/2005.
AB határozat (ABH 2009,2540)
3126/2015. (VII. 9.)
AB határozat (ABH 2015/17)

Tárgy

Középületek, közterületek fellobogózásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2017. (II. 24.) önkormányzati rendelete a középületek, közterületek fellobogózásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint az állami kitüntetésekről szóló 2011. évi CCII. törvény 24. § (5) bekezdése: „Felhatalmazást kap a települési önkormányzat – Budapesten a fővárosi önkormányzat – képviselő-testülete, hogy a közterületeknek a nemzeti ünnepeken történő fellobogózását rendeletben szabályozza.”
2004. évi XXIX. törvény 139. § (2) bekezdése: „Az állam vagy valamely helyi önkormányzat által alapított, közfeladatot ellátó intézmény épületén – amennyiben ehhez a feltételek adottak – az európai zászló vagy lobogó elhelyezését az alapító kötelezővé teheti.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

A tanácsrendszerben gyakoribbak voltak az e tárgyú helyi rendeletek. Bár jelenleg utasító tartalmú felhatalmazás nem írja elő kötelezően itt az önkormányzati rendeletek alkotását, azok alkotása mégis kívánatos lenne.

Tárgy

Közterületek elnevezéséről és a házszám-megállapítás szabályairól

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2014. (XI. 25.) önkormányzati rendelete a közterületek elnevezéséről és a házszám – megállapítás szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Mötv. 51. § (5) bekezdése: „Közterület elnevezésének rendjét a települési, a fővárosban a fővárosi önkormányzat rendeletben állapítja meg.”
Mötv. 143. § (3) bekezdése: „Felhatalmazást kap a települési, a fővárosban a fővárosi önkormányzat, hogy rendeletben állapítsa meg a közterületek elnevezésének, valamint az elnevezésük megváltoztatására irányuló kezdeményezés és a házszám-megállapítás szabályait.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Régi szabályozási tárgykör, már a tanácsrendszerben is sok tanácstestület alkotott róla tanácsrendeletet.

Az e tárgyú helyi önkormányzati rendeleteknél figyelmet kell fordítani még az Mötv. 14. § (2) bekezdésének tartalmára is, amely szerint az Mötv. 13. § (1) bekezdés 3. pontjában megjelölt közterület vagy közintézmény nem viselheti olyan személyek nevét, akik a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vettek részt. (A 2015. évi fővárosi és megyei kormányhivatali törvényességi felülvizsgálatok e tekintetben számos „hibát”, törvénysértést észleltek).

Tárgy

Földrajzi nevek megállapításáról, karbantartásáról és a házszám keletkezéséről és megállapításáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 23/2006. (VI. 30.) önkormányzati rendelete Földrajzi nevek megállapításáról, karbantartásáról és a házszám keletkezéséről és megállapításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az 1992. évi LXVI. törvénynek a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról és a törvény végrehajtásáról szóló 146/1993. (X. 26.) Kormányrendelet; a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Aggályos a kormányrendelet felhatalmazó jogforrásként való megjelölése. Az Ötv. idézett rendelkezése viszont nem felhatalmazás volt, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó, hatáskört megjelölő norma.

Megjegyzés:

Lásd a felhatalmazás értékelésénél!

Megjegyzendő továbbá, hogy a bemutatott rendelet ma már felülvizsgálatra szorul, tekintettel arra, hogy a felhatalmazó források alól is „kiment a talaj”.

Tárgy

Község nevének felvételéről és használatáról

- A rendelet megjelölése:** Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2017. (III. 7.) önkormányzati rendelete a község nevének felvételéről és használatáról.
- A felhatalmazó központi jogszabály:** Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése:
„Feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.”
- A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:** Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri szabály.
- Megjegyzés:** A település nevének használatával kapcsolatban a gyakorlatban több probléma is felvetődött, amelyre az Alapjogok Biztosa is igyekezett megoldást találni. Egy helyi önkormányzati rendelet rögzítette például, hogy a település elnevezése csak előzetes engedély alapján használható jogi személyek elnevezésében, rendezvényeik címében, ami a domain név regisztrációjára is kiterjed. A tilalom megszegését a rendelet szabálysértésnek minősítette és pénzbírsággal fenyegette. Végül a Kúria is állást foglalt az ügyben: az önkormányzatnak legitim igénye van elnevezésének védelmére, ezt azonban polgári jogi úton a PTK alapján teheti meg. A Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kiegészítő igényérvényesítést viszont az önkormányzat nem vezethet be rendeleti úton. [AJB – 8678/2012; AJB – 2822/2014.]

Tárgy

Közterületek a rendeltetéstől eltérő célú használatának szabályairól

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2016. (XI. 14.) önkormányzati rendelete a közterületek rendeltetéstől eltérő célú használatának szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály::

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 54. § (5) bekezdése: „A közterületet rendeltetésének megfelelően bárki használhatja. A közterület rendeltetésére és használatára jogszabály további szabályokat állapíthat meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Nyilvánvalóan „jogszabály” alatt értendő itt az önkormányzat rendelete is, jóllehet arról kifejezetten nem esik szó.

Megjegyzés:

Célszerű lenne, ha ebben a tárgykörben megélnékülne a helyi rendeletalkotási gyakorlat.

Számos hasonló célú és tartalmú helyi jogszabályt (szabályrendeletet) alkottak az 1945 előtti korabeli önkormányzatok is. Ilyenek voltak például: „Járdák, utak, terek szabadon tartásáról”; „Árunak a boltok előtt lerakásának a tilalmáról.

A tanácsrendszerben szabályozást kaptak még a következő tárgykörök is: „Élelmiszerárúsítás szabályai közterületen”; „Közterület-foglalás szabályai”.

Lásd még:

1063/B/2005 AB határozat. (ABH 2007, 2560)

Tárgy

Közterület használatáról, valamint az utcai ideiglenes zöldség-gyümölcs árusítás szabályairól

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 21/2004. (XII. 16.) önkormányzati rendelete a közterület használatról, valamint az utcai ideiglenes zöldség-gyümölcs árusítás szabályairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Az Ötv. megjelölt rendelkezése nem felhatalmazást tartalmazott, hanem helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri szabály volt.

Megjegyzés:

A tanácsrendszerben gyakran alkottak helyi rendeletet az „élelmiszerárusítás közterületen” tárgykörben. (Meglehetősen szigorú KÖJÁL előírások mellett.)

A bemutatott „koros” önkormányzati rendelet ma már feltétlenül felülvizsgálatra szorul annál is inkább, mivel az alapjául szolgáló központi jogszabály alól is „kiment a talaj”.

Tárgy

Közterület – felügyelet intézkedési jogköréről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 7/2000. (III. 23.) önkormányzati rendelete (2004. 04. 01. – 2014. 02. 28-ig volt hatályban).

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közterület felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény 20. § (1) bekezdése: „A felügyelő – az üzemben tartó értesítése mellett – elszállítással eltávolíthatja a közterületen szabálytalanul elhelyezett járművet, ha az a közúti forgalom biztonságát vagy a közbiztonságot veszélyezteti.”

[Még további 8 bekezdés szól az intézkedés részleteiről.]

További felhatalmazó rendelkezések: 4. §; 22. §. Az önkormányzati rendeletben annak idején még felhatalmazó rendelkezésként megjelölt 25. § hatályon kívül van már.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés:

Gyakorlatilag elenyésző azoknak az önkormányzati rendeleteknek a száma, amelyek elkülönítetten szólnak a közterület-felügyelők intézkedési jogköreiről. Ezek a rendelkezések az átfogó, közterület-felügyelet egészét érintő helyi szabályok között találhatók meg.

Tárgy

Közterületi térfigyelő rendszerről

- A rendelet megjelölése:** Község Önkormányzata Képviselő-testületének 10/2016. (VI. 27.) önkormányzati rendelete a közterületi térfigyelő rendszerről.
- A felhatalmazó központi jogszabály:** Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdés: „Feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.”
Mötv. [2011. évi CLXXXIX. törvény] 13. § (1) bekezdés 21. pont: „víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül”.
- A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:** A képviselő-testület nem felhatalmazó jogszabályi rendelkezéseket jelöl, hanem jogalkotási hatáskört, illetve jogalkotói feladatköröket.
Egyébként pedig a meghivatkozott felhatalmazó rendelkezés pénzbeli támogatásokról szól, itt pedig éppen hogy természetbeni juttatásról van szó. A tárgy egyébként szabályozható lehetne helyi rendeletben, de nem ezzel a felhatalmazó jogszabályi háttérrel.
Az Mötv. 13. § (1) bekezdés 21. pontja nem is ezt a tárgykört érinti, hanem a vízi közmű-szolgáltatásokat!
- Megjegyzés:** Indokolható lenne e tárgykörben a jelenleginél lényegesen aktívabb helyi jogszabályalkotás.

Tárgy

„Nem dohányzó” közterületek kijelöléséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 14/2012. (IV. 27.) önkormányzati rendelete a „Nem dohányzó” közterületek kijelöléséről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény 2/A. § (1) bekezdése:

„A helyi önkormányzat rendeletben a 2. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltakon túl közterületet nemdohányzó közterületnek nyilváníthat. Az önkormányzat rendeletében a dohányzási korlátozás hatókörét olyan módon kell részletesen szabályozni, hogy az e törvényben foglalt, dohányzóhely-kijelölési kötelezettségüknek a kötelezettek eleget tessenek. A nemdohányzó közterület kijelölésére a 2. § (7) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Indokolható lenne e tárgykörben a jelenleginél lényegesen aktívabb helyi jogszabályalkotás.

Tárgy

Szeszesital közterületen történő fogyasztásának korlátozásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2016. (I. 29.) önkormányzati rendelete a szeszesital közterületen történő fogyasztásának korlátozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 200. § (1) bekezdése:

„Aki

a) a szeszes ital árusítására vagy a közterületen történő fogyasztására vonatkozó – törvényben, kormányrendeletben vagy önkormányzati rendeletben meghatározott – tilalmat megszegi,

b) vendéglátó üzletben tizennyolcadik életévét be nem töltött személy részére szeszes italt szolgál ki,

c) a szeszes ital eladása során közterületen vagy nyilvános helyen szemmel láthatóan részeg állapotban lévő személynek szeszes italt szolgál ki,

d) közterületen vagy nyilvános helyen fiatalkorút szándékosan lerészegít, szabálysértést követ el.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

A Kúria gyakorlata ezt szabálysértési tényállásként kezeli, így e tárgykörben a helyi rendeletalkotás lehetősége gyakorlatilag megszűnt.

Tárgy

Közterületen történő szeszesital fogyasztás és dohányzás rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2011. (II. 23.) önkormányzati rendelete a közterületen történő szeszesital fogyasztás és dohányzás rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése:
„A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alkotmány meghivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma volt.
Felhatalmazó rendelkezésként ugyanakkor lehetett volna hivatkozni a nem dohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény 2/A § (1) bekezdésére, illetve a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 200. § (1) bekezdésére. (Az utóbbi szükségessé tette volna a 2011-es dátumú helyi rendelet felülvizsgálatát.)

Megjegyzés: Indokolt lenne ezt a szabályozási tárgykört intenzívebben bekapcsolni a helyi jogalkotás területére.

Tárgy

Védett övezet kijelöléséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 10/2001. (IV. 14.) önkormányzati rendelete a védett övezet kijelöléséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: A szervezett bűnözés elleni fellépésről szóló 1999. évi LXXV. törvény 8. § (2) bekezdése: „Az önkormányzat rendeletében a 7. §-ban meghatározott védett övezeteken kívül a közterület más részein, illetve az ott működő egyes nyilvános helyeken is megtilthatja a prostituáltak tevékenységét.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés: Itt egy valaha alapvetően rendészeti (rendőrségi) ügy kezelése, szabályozása került át az önkormányzatokhoz, amelyek igen óvatosan nyúlnak a helyi rendeletalkotás eszközéhez. [Régi szabályozási tárgyköréről van mégis szó, amely már 1945 előtt is a helyi önkormányzatok látókörébe került: „A prostitúcióról (kéjvelgésről)”, vagy „A prostitúcióról (a kéjvelgés, bordélyházak és a kéj nők)” megjelöléssel alkottak róla helyi szabályrendeleteket.)]

Tárgy

Filmforgatási célú közterület használatáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2013. (IX. 27.) önkormányzati rendelete a filmforgatási célú közterület használatáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A mozgóképről szóló 2004. évi II. törvény 37. § (4) és (5) bekezdései:

„Felhatalmazást kap a települési önkormányzat, hogy a tulajdonában álló közterületek filmforgatási célú használatának díjára vonatkozó – e törvény szabályait kiegészítő – részletes szabályokat, az alkalmazható mentességek és kedvezmények körét, a használat területi és időbeli korlátait és egyéb feltételeit, valamint a turisztikailag kiemelt közterületek körét rendeletben állapítsa meg.”

[A helyi önkormányzati rendelet által még felhatalmazó rendelkezésként megjelölt (5) bekezdés már hatályon kívüli.]

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Igen népszerű szabályozási tárgykörről van szó, amelynek a háttérben „pénzhez jutási” szándékok állhatnak. Érthető ezért, hogy az e tárgyú rendeleteiket a helyi képviselő-testületek a megadott határidőig (2013. július 15.) gyakorlatilag hiánytalanul megalkották.

Tárgy

Közterületi magánfejlesztések szabályozásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Közgyűlésének 46/2009. (XI. 9.) önkormányzati rendelete a közterületi magánfejlesztések szabályozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. §-ában kapott felhatalmazás alapján”:

„A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Ötv. hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, pusztán a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma volt. Ha felhatalmazásnak minősült volna, akkor viszont pontatlan lett volna, minthogy a konkrét jogszabályi rendelkezést [(1) bekezdés] nem jelölte meg.

Megjegyzés:

Érdekes, új szintfoltja lehetne a helyi jogalkotásnak a bemutatott tárgy mainál gyakoribb szabályozása. („Jó gyakorlat”)

Tárgy

A közterület bontás utáni helyreállításáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 3/2008. (IV. 1.) önkormányzati rendelete a közterület bontás utáni helyreállításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„Az Ötv. 16.§ (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény végrehajtására kiadott 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet, az utak formai szabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről szóló 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet, valamint a közutak igazgatásáról szóló 19/1994. (V. 31. KHVM. rendelet rendelkezéseinek figyelembe vételével...”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Ötv. 16.§ (1) bekezdése nem felhatalmazó rendelkezés volt, továbbá nem lehet ilyen általánosságban megjelölni a helyi jogszabály központi jogszabályi alapjait. (Nem is szólva arról, hogy kormány- és miniszteri rendeleteket említ, amelyek nem is adhatnak felhatalmazást helyi rendeletalkotásra.)

Megjegyzés:

A tárgykör helyi rendezése egyébiránt nagyon is kívánatos. Ebből a szempontból ez az önkormányzati rendelet követendő példa lehet. (Rendkívül részletes szabályokat tartalmaz).

Tárgy

Közterületek felbontásáról és közúton folyó munkákról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 5/2004. (II. 20.) önkormányzati rendelete a közterületek felbontásáról és közúton folyó munkákról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 54. § (5) bekezdése:
„A közterületet rendeltetésének megfelelően bárki használhatja. A közterület rendeltetésére és használatára jogszabály további szabályokat állapíthat meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: „Jogszabály” alatt értendő a helyi önkormányzati rendelet is.

Megjegyzés: Ismerve azt a káoszt, amelyet a közterületek felbontása és helyreállítása okoz, kifejezetten ösztönözzük e tárgyban a helyi jogalkotást. („Jó gyakorlat”)
Lásd még:
925/B/2002. AB határozat.
(ABH 2008, 2938.)
201/B/2005. AB határozat.
(ABH 2007, 2491.)

Tárgy

Kiszolgáló út és lakóút céljára történő lejegyzésről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 21/2013. (IV. 25.) önkormányzati rendelete a kiszolgáló út és lakóút céljára történő lejegyzésről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 27. § (6) bekezdése:

„Ha a kiszolgáló út létesítését, bővítését vagy szabályozását szolgáló lejegyzés műszaki vagy egyéb indok alapján csak az egyik oldali teleksorból lehetséges, akkor a kiszolgáló út másik oldalán lévő teleksor tulajdonosait a települési önkormányzat, a kiszolgáló út változásából eredő telekérték-növekedés arányában - rendeletben - egyszeri hozzájárulás fizetésére kötelezheti.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

„Jó gyakorlat” lenne, ha ez a tárgykör gyakrabban jelenne meg a helyi önkormányzati rendeletalkotás területén.

A felügyeleti vizsgálatok azonban – helyesen – több helyütt is rámutattak arra, hogy a kiszolgáló és lakóút céljára történő lejegyzésre vonatkozó szabályokat az Étv. 27. §-a gyakorlatilag hiánytalanul tartalmazza. Közelfekvő tehát annak a veszélye, hogy a tárgykört szabályozó helyi rendeletek túlterjeszkednek a felhatalmazásuk keretein.

Tárgy

A játszótér használatáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2018. (V. 31.) önkormányzati rendelete a játszótér használatának szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: „...az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján...”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A meghivatkozott alaptörvényi rendelkezés nem felhatalmazás, hanem helyi jogalkotási hatáskört telepítő norma.

Megjegyzés: Érdekes megoldást tartalmaz ez a helyi jogszabály, tekintettel arra, hogy közvetlen szankciója nincs, hanem visszautal az együttélés szabályairól szóló helyi rendelet szankcióinak alkalmazási lehetőségére.

Tárgy

A játszótér használatának szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 39/2017. (IX. 28.) önkormányzati rendelete a játszótér használatának szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán utal az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi jogalkotás előtt utat engedő hatásköri norma.

Megjegyzés: Támogatható e tárgykörben a gyakoribb helyi önkormányzati rendeletalkotás.

Tárgy

A taxiállomások igénybevételeéről („A”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2014. (VI. 30.) önkormányzati rendelete a taxiállomások igénybevételeéről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 12. § (3)–(4) bekezdése és 49. § (3) bekezdés b) pontja.

„12. § (3) Az adott település területén lévő taxiállomások igénybevételenek rendjét a települési önkormányzat rendeletben állapítja meg.

(4) A települési önkormányzat – a Főváros területén a Fővárosi Önkormányzat – rendeletében e törvény keretei között a közigazgatási területén végzett személytaxi-szolgáltató működését – ideértve a személyszállítási szolgáltatást közvetítő és szervező szolgálat működését is – az (5)-(6) bekezdésben meghatározott feltételekhez kötheti.”

„49.§ (3) Felhatalmazást kap a helyi személyszállítási közszolgáltatást működtető települési önkormányzat képviselő-testülete, társulás esetében a társulási megállapodásban meghatározott, ennek hiányában a társulás székhelye szerinti települési önkormányzat képviselő testülete, a Főváros területén a Fővárosi Önkormányzat közgyűlése

b) a személytaxi-, a személygépkocsival végzett személyszállítási szolgáltatás, valamint a különleges személyszállító szolgáltatás, továbbá e szolgáltatásokat közvetítő és szervező szolgálat működésének – a személytaxi

és a személygépkocsival végzett személyszállítási szolgáltatás esetében a Kormány rendeletében meghatározott feltételeken túli – műszaki, személyi és pénzügyi alkalmassági feltételeire, valamint a település területén lévő taxiállomások, továbbá megállási helyek igénybevételének rendjére, valamint ezek ellenőrzésére vonatkozó szabályokra” ... vonatkozó önkormányzati rendelet kiadására.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz a felhatalmazás, teljesebb lehetett volna azonban akkor, ha még a (4) bekezdés is megjelölésre került volna.

Megjegyzés:

Szól a helyi rendelet a taxiállomások létesítéséről, fenntartásáról, megszüntetéséről, igénybevételének engedélyezéséről, jogkövetkezményeiről is.

Tárgy

Taxiállomások igénybevételének rendjéről („B”)

- A rendelet megjelölése:** Város Önkormányzata Képviselő-testületének 53/2008. (XI. 28.) önkormányzati rendelete a taxiállomások igénybevételének rendjéről.
- A felhatalmazó központi jogszabály:** A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 19. § (2) bekezdése:
[Hatályon kívül helyezte a 2012. évi XLI. törvény 58. § (1) bekezdés c) pontja.]
- A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:** Vannak ma már hatályos felhatalmazó rendelkezések. Így különösen: a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 12. § (3)–(4) bekezdései és 49. § (3) bekezdés b) pontja, továbbá (4) bekezdése. Ezekre tekintettel el kellett volna végezni már a helyi önkormányzati rendelet felülvizsgálatát is.
- Megjegyzés:** Attól, hogy a felhatalmazó rendelkezés hatályon kívül került, maradhatna még a tárgy az „eredeti” jogalkotói hatáskörben. Ilyenkor is meg kell jelölni azonban a helyi jogalkotási hatáskört (nem a felhatalmazást, mert az nincs) telepítő alaptörvényi (törvény) normát. (A meghivatkozandó források tehát: a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII.14.) IRM. rendelet 53. § (2) bekezdése és 54. § (1) bekezdése).
- Jelen esetben azonban – mint láttuk – vannak konkrét felhatalmazó rendelkezések is.
- Lásd még:
3121/2014. (IV. 24.) AB határozat.
(ABK. 2014/14.)

Tárgy

Viziállások létesítésének és fennmaradásának szabályozásáról és mederhasználati díjáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015. (IV. 27.) önkormányzati rendelete a viziállások létesítésének és fennmaradásának szabályozásáról és mederhasználati díjáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és az Mötv. 13. § (1) bekezdésének 11. pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Támogatható az e tárgyú helyi önkormányzati rendeletalkotási gyakorlat kialakulása. („Jó gyakorlat”-ot jelez a bemutatott rendelet tárgy.)

Tárgy
Parkolás szabályairól, az ingatlanon belüli
gépjármű-elhelyezési kötelezettség pénzbeli megváltásáról,
a Parkoló Alap képzéséről és felhasználásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 32/2015. (X. 22.) önkormányzati rendelete a Parkolás szabályairól, az ingatlanon belüli gépjármű-elhelyezési kötelezettség pénzbeli megváltásáról, a Parkoló Alap képzéséről és felhasználásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „Feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény idézett rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma.

Megjegyzés: Ebben a komplexitásban másutt nem kapott helyi önkormányzati rendeleti formát a bemutatott tárgykör. (Nem megsértve azonban a község (kis községről lévén szó) önértékét megkérdőjelem: a községben a parkolás valóban akkora gondot jelent, hogy azt egy komplex, átfogó helyi rendelettel lehet csak megnyugtató módon szabályozni?)

A rendelet megjelölése egyébként így túl terjedős, felesleges az egyes fejezetek címeit is kivinni a rendelet címébe.

További megjegyzés: a törvényességi felülvizsgálat során több megyében is az volt a tapasztalat, hogy a gyakorlatban a helyi jogszabályalkotók több alkalommal is átlépték a kapott felhatalmazás kereteit.

Tárgy

Parkolási rendről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 52/2015. (XI. 30.) önkormányzati rendelete a parkolási rendről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (5) bekezdése:

„Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete – fővárosban a fővárosi közgyűlés – hogy rendeletben állapítsa meg a várakozási területek tekintetében

a) az egyes díjköteles várakozási területeket, valamint azok kategóriáját,

b) várakozási területenként vagy kategóriánként a díjköteles várakozási időszakot,

c) a fizetendő várakozási díj mértékét,

d) a díjköteles várakozás megengedett leg-hosszabb időtartamát,

e) a díjfizetés alól mentesítettek, valamint a kedvezményes várakozásra jogosultak körét, a kedvezményes várakozási díj mértékét, azzal, hogy a kedvezményes várakozásra jogosultak körének bővítésére a kerületi képviselő-testület jogosult.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Vannak még lehetőségek e tárgy helyi önkormányzati rendeletben történő szabályozása terén. Valójában a városok mindegyikében megfontolandó lenne az e tárgyú reguláció.

Lásd még:

1080/B/2004. AB határozat
(ABH 2007, 2475)

1063/B/2005. AB határozat
(ABH 2007, 2560)

458/B/2003. AB határozat
(ABH 2008, 2950)

1068/B/2005. AB határozat
(ABH 2008, 3174)

137/2010. (VII. 8.) AB határozat
(ABH 2010, 1094)

1301/D/2010. AB határozat
(ABK XX. évi 7-8. szám)

22/2011. (III. 30.) AB határozat
(MK. 2011. évi 34. szám)

3116/2012. (XI. 12.) AB határozat
(ABK 2012/3)

3301/2012. (XI. 12.) AB határozat
(ABK 2012/9)

Tárgy

Parkoló helyek telken kívüli kialakításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2015. (V. 11.) önkormányzati rendelete a parkoló helyek telken kívüli kialakításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 42. § (10) és (11) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján:

„(10) A kereskedelemről szóló törvény szerinti napi fogyasztási cikket értékesítő, 300 m²-nél nagyobb bruttó alapterületű üzlet esetében:

(...)

c) az üzletre vonatkozóan a (2) bekezdés szerinti önkormányzati rendelet az a) pontban meghatározottaktól nem térhet el.”

„(11) Ha az adottságok szükségessé teszik, a (2) bekezdés szerinti gépjármű-várakozóhelyek (parkolók) – a (10) bekezdésben foglaltak kivételével – a telekhatártól mért, legfeljebb 500 m-en belüli más telken parkolóban, parkolóházban vagy a közterületek közlekedésre szánt területe egy részének, illetve a közforgalom céljára átadott magánút egy részének felhasználásával kialakíthatók.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A kormányrendelet a (2) bekezdésre utal vissza, ahol is helyi építési szabályzatról esik szó. Ez utóbbit csak helyi önkormányzati rendelettel lehet szabályozni. Az itteni (10) és (11) bekezdés ennek a helyi rendeletnek a

tárgykörét szűkíti vagy bővíti. Ezáltal viszont annak tartalmát befolyásolja, amit – mint Kormányrendelet – nem tehetne meg.

Megjegyzés:

Támogatást érdemel az e tárgyú helyi jogszabályalkotás. (Magától értetődik azonban, hogy a megfelelő törvényi szintű „alapokkal”).

Problematicusnak látjuk az Alkotmánybíróság 641/B/1997. AB határozatában foglaltakat is. Közelebbről: „Az új Korm. rendelet 42.§ (10)-(11) bekezdése olyan felhatalmazást ad a települési önkormányzatnak, hogy parkolási rendeletében – vizsgálat eredményeként – az országosan előírt gépjármű – elhelyezési kötelezettségtől »legfeljebb +50%-os eltéréssel – eltérő értékeket is megállapíthat«, továbbá a parkolók kialakítását legfeljebb 500 m-en belüli parkolóházban ... megengedheti.” Kormányrendelet nem adhatott ugyanis felhatalmazást helyi önkormányzati rendeletalkotásra!

Tárgy

Gépjármű várakozó helyekről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 21/2001. (VI. 25.) önkormányzati rendelete a gépjármű várakozási helyekről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet (OTÉK) 42.§ (11) bekezdése: „Ha az adottságok szükségessé teszik, a (2) bekezdés szerinti gépjármű-várakozóhelyek (parkolók) – a (10) bekezdésben foglaltak kivételével – a telekhatártól mért, legfeljebb 500 m-en belüli más telken parkolóban, parkolóházban vagy a közterületek közlekedésre szánt területe egy részének, illetve a közforgalom céljára átadott magánút egy részének felhasználásával alakíthatók ki.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Alaptörvény ellenes, ha az önkormányzati rendeletalkotásra nem törvény, hanem kormányrendelet ad felhatalmazást.

A kormányrendelet a (2) bekezdésre utal vissza, ahol is helyi építési szabályzatról esik szó. Ez utóbbit csak helyi önkormányzati rendelettel lehet szabályozni. Az itteni (11) bekezdés ennek a helyi rendeletnek a tárgykörét szűkíti vagy bővíti. Ezáltal viszont annak tartalmát befolyásolja, amit – mint kormányrendelet – nem tehetne meg.

Megjegyzés:

Lásd a felhatalmazó rendelkezés értékelésénél!
Az ún. parkolási rendeletek nem szólnak a járművek megőrzéséről, sőt azt általában kifejezetten ki is zárják. Nem volt mindig így, hiszen a tanácsrendszerben tucatjával alkottak tanácsrendeleteket pl. a gépjárművek és kerékpárok megőrzéséről. (Ilyen rendelete volt – többek között – Abonynak és Kisteleknek).

Tárgy

Építési engedélyezési eljárás során szükséges parkolóhely biztosítási kötelezettség teljesítéséről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 17/2000. (IV. 30.) önkormányzati rendelete az építési engedélyezési eljárás során szükséges parkolóhely biztosítási kötelezettség teljesítéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK) 42. § (11) bekezdése: „Ha az adottságok szükségessé teszik, a (2) bekezdés szerinti gépjármű-várakozóhelyek (parkolók) – a (10) bekezdésben foglaltak kivételével – a telekhatártól mért, legfeljebb 500 m-en belüli más telken parkolóban, parkolóházban vagy a közterületek közlekedésre szánt területe egy részének, illetve a közforgalom céljára átadott magánút egy részének felhasználásával alakíthatók ki.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A kormányrendelet a (2) bekezdésre utal vissza, ahol is helyi építési szabályzatról esik szó. Ez utóbbit csak helyi önkormányzati rendelettel lehet szabályozni. Az itteni (11) bekezdés ennek a helyi rendeletnek a tárgykörét szűkíti vagy bővíti. Ezáltal viszont annak tartalmát befolyásolja, amit – mint kormányrendelet – nem tehetne meg.

Megjegyzés:

Lásd a felhatalmazó rendelkezés értékelésénél!

Tárgy

Várakozási terület használatának szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 46/2014. (XII. 30.) önkormányzati rendelete a várakozási terület használatának szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (5) bekezdése:

„Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete – fővárosban a fővárosi közgyűlés – hogy rendeletben állapítsa meg a várakozási területek tekintetében

- a) az egyes díjköteles várakozási területeket, valamint azok kategóriáját,
- b) várakozási területenként vagy kategóriánként a díjköteles várakozási időszakot,
- c) a fizetendő várakozási díj mértékét,
- d) a díjköteles várakozás megengedett leg hosszabb időtartamát,
- e) a díjfizetés alól mentesítettek, valamint a kedvezményes várakozásra jogosultak körét, a kedvezményes várakozási díj mértékét, azzal, hogy a kedvezményes várakozásra jogosultak körének bővítésére a kerületi képviselő-testület jogosult.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Az itt rögzített szabályokat általában a parkolás rendjéről szóló helyi önkormányzati rendeletek szövegébe szokták beépíteni.

Tárgy

Építési engedélyezési eljárás során szükséges parkolóhely kialakításáról és megváltásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 28/2004. (IX. 24.) önkormányzati rendelete az építési engedélyezési eljárás során szükséges parkolóhely kialakításáról és megváltásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdése:
„A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Ötv. hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma volt.

Megjegyzés:

Támogatható az e tárgyú helyi önkormányzati rendeletek nagyobb számban történő alkotása. („Jó gyakorlat”)

Tárgy

Üzemképtelen járművek közterületen való tárolásának szabályairól

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 46/2007. (X. 25.) önkormányzati rendelete az üzemképtelen járművek közterületen való tárolásának szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közutakról szóló 1988. évi I. törvény 33. § (1) bekezdés c) pontja: „E törvény szerint az út kezelője:

(...)

c) a magánutak tekintetében annak a területnek a tulajdonosa, amelyen a magánút van; állami tulajdonban levő ingatlanon fekvő magánút esetében tulajdonosnak az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett kezelő (használó) tekintendő.”

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM. együttes rendelet 59. § (3) bekezdése:

„Azt a hatósági jelzéssel nem rendelkező járművet, amely a közúti forgalomban csak ilyen jelzéssel vehet részt, főútvonalon tilos, mellékútvonalon – közterület-használati engedély nélkül – legfeljebb 10 napig szabad tárolni. Az úton e rendelkezések megszegésével tárolt járművet a rendőrség, a közterület felügyelet, a közút kezelője – a tulajdonos költségére – eltávolíthatja.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az önkormányzati rendeletben felhívott jogszabályi rendelkezés [1988. évi I. törvény

33. § (1) bekezdése] nem tekinthető felhatalmazásnak, sokkal inkább az csak egyfajta fogalomtisztázást végez el.

Megjegyzés:

Támogatható lenne akár nagyobb számú helyi önkormányzati rendelet alkotása is.

Lásd még:

958/H/1993. AB határozat.

(ABH 1994, 783-784

1063/B/2005. AB határozat.

(ABK. 2007. 2560.)

Tárgy

A telephely kialakítás támogatásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2017. (IV. 19.) önkormányzati rendelete a telephely kialakítás támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nincs konkrét felhatalmazás megjelölve, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése és az Mötv. 13. § (1) bekezdésének 13. pontja került kiemelésre.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A felhatalmazó rendelkezések kritériumainak nem felelnek meg az idézett jogszabályhelyek.

Megjegyzés: Részletes regulációt ad a helyi szabályozás a támogatás iránti kérelem benyújtásáról, azok elbírálásáról, a támogatás felhasználásáról és elszámolásának rendjéről.
A tanácsrendszerben is szabályozás tárgyai voltak a telephelyek: erről tanúskodnak a telephelyek kijelöléséről és használatuk rendjéről szóló tanácsrendeletek.

Tárgy

A közkifolyók használati rendjéről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2014. (XII. 15.) önkormányzati rendelete a közkifolyók használatának rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: „...a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIV. törvényben kapott felhatalmazás alapján.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Mötv. idézett rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi jogszabályalkotás előtt utat nyitó norma. Pontatlan is a meghivatkozás, hiszen nem jelöli meg konkrétan magát a rendelkezést. A pontatlanul hivatkozott rendelkezés még hozzákapcsolja a fentiekhez a következő hivatkozást is: „...a közműves ivóvízellátásról és a közműves szennyvízelvezetésről szóló 35/1995. (IV. 05.) Korm. rendelet és a víziközmű szolgáltatásról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet figyelembevételével...” Itt is adódik még két további probléma: a) kormányrendelet nem hatalmazhatja fel az önkormányzatokat helyi rendeletalkotásra; b) itt is hiányzik a konkrét jogszabályhely (§, bekezdés, pont, stb.) megjelölése.

Megjegyzés: Lásd. a fentieket.

Tárgy

Földrészletek hasznosításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 21/2017. (IV. 28.) önkormányzati rendelete a földrészletek hasznosításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 11. § (16) bekezdése: „Törvényben, valamint a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyon tekintetében törvényben vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott értékhatár feletti nemzeti vagyont hasznosítani – ha törvény kivételt nem tesz – csak versenyeztetés útján, az összességében legelőnyösebb ajánlatot tevő részére, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás értékarányosságával lehet.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás

Megjegyzés:

A tárgykör szabályozása okszerűen kaphat helyi önkormányzati rendeleti formát. („Jó gyakorlat”)

Tárgy

Az önkormányzati földrészletek hasznosításáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2015. (VI. 18.) önkormányzati rendelete az önkormányzati tulajdonú földek hasznosításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „A mező és erdőgazdálkodási földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény rendelkezéseire tekintettel.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A felhatalmazó rendelkezés meghivatkozásának tartalmaznia kell a pontos jogszabály helyet (§, bekezdés, pont, stb.). Ebben a formában nem felel meg a Jat. 5. § (1) bekezdésében foglaltaknak.

Megjegyzés: Nem kifogásolható, ha erre a tárgykörre is kiterjed az önkormányzat rendeletalkotási hatásköre.

Tárgy

Pihenő célú bértelek hasznosításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 35/2009. (X. 28.) önkormányzati rendelete a pihenő célú bértelek hasznosításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A helyi önkormányzatról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, további törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Ötv. idézett rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatáskört megállapító norma volt.

Megjegyzés: Ma már célszerű lenne fontolóra venni a helyi rendelet felülvizsgálatát. Maga a szabályozási tárgy azonban nem feltétlenül tekinthető elavultnak.

KÖRNYEZETVÉDELEM, NÖVÉNYTELEPÍTÉSEK

Környezetvédelem, természetvédelem

A környezetvédelem tárgyköre hosszú idő óta szerepel a helyi jogalkotó képviselő-testületek palettáján. Különösen nagy lökést azonban az e tárgyú regulációnak az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1995. évi LIII. törvény adott, amelynek számos felhatalmazó rendelkezése kifejezetten utasította is az önkormányzatokat rendeletalkotásra.

Már a tanácsrendszerben is számos tárgykörben születtek tanácsrendeletek (köztisztaságról, az intézményes szemétszállításról, a parkok, szökőkutak védelméről, élősvények ápolásáról, kezeléséről, stb.), sőt komplex – a környezetvédelem egészéről szóló – helyi rendeletek is szép számmal láttak napvilágot. Hasonlóképpen előremutató szabályozási megoldás volt a környezetvédelmi alapokat létrehozó tanácsrendeletek megalkotása is.

Ugyanakkor megfigyelhető, hogy például a növényvédelem sem a tanácsrendszerben, sem pedig az 1990 után önkormányzati rendszerben nem kapott kellő súlyt a helyi joganyag materiájában. Ennek a tárgykörnek 1945 előtt volt csak igazán kiterjedt szabályozása. Ezt az állítást igazolják a kukoricamoly elleni védekezésről, a gabonaüszög elleni védekezésről, a gyümölcsfák kártevői elleni kötelező védekezés elrendeléséről szóló korabeli szabályrendeletek.

Hasonlóképpen mindig mostoha szabályozása volt a földvédelemnek. Nem állítható, hogy a tárgykörben mutatóban sem lettek volna helyi rendeletek, az azonban igaz, hogy például messze nem kaptak olyan hangsúlyt a helyi regulációban, mint például a zaj-, vagy a levegővédelem. (Földvédelemmel kapcsolatos helyi tanácsrendeletek voltak például: homok, agyag, föld kitermelésének rendje; a vályogvető helyek kijelölése és használata; a Balaton partvédelmének szabályai; a történelmi borvidék talaj és erózióvédelme.)

A mai környezetvédelmi tárgyú helyi joganyagban bizonyos „súlypontok” kitapinthatók. Legalább három mindenestre – fontosságánál fogva – kiemelkedik a rendeletek sorából. Ezek: a hulladékgazdálkodás, a szennyvízkezelés és a talajterhelési díjak megállapítása. Erre tekintettel a gyűjtemény ezekből több „variációt” is bemutat.

Kiemelést érdemelnek persze azok az önkormányzati rendeletek is, amelyek az avar- és kerti hulladék égetésének, vagy éppen a parlagfű irtásának a szabályait iparkodnak rendszerbe foglalni. Mindkét most említett rendelettárgy igencsak időszerű problémát szabályoz, amelynek megoldására már eddig is számtalan kísértet történt.

Feltétlenül meg kell emlékezzünk persze arról is, hogy ha szórványosan is, de egészen új vonulata is kirajzolódni látszik az e tárgyú helyi jogszabályalkotásnak. Ékes bizonyítékai ennek a falfirkák eltávolításáról szóló helyi önkormányzati rendeletek.

Tárgy

Települési környezet, a helyi építészeti értékek és a településkép védelméről

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata
Képviselő-testületének 8/2013. (VII. 24.)
önkormányzati rendelete a települési környe-
zet, a helyi építészeti értékek és a településkép
védelméről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Az épített környezet alakításáról és védel-
méről szóló 1995. évi LIII. törvény 62. § (6)
bekezdés 1.-2.-3.-4.- és 7. pontja

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A 62.§ (6) bekezdésének nincsenek ilyen
pontjai.

Megjegyzés: Jelenleg is gyakoriak a környezetvédelemről
általánosságban szóló önkormányzati rende-
letek, de korábban, az 1970-es, 1980-as évek-
ben még gyakoribbak voltak. Nyugat-Eu-
rópában is mindenütt elterjedt szabályozási
tárgyról van szó. Érdekességgént megjegyez-
zük, hogy míg Svédországban az egészségvé-
delemmel összekapcsoltan jelenik meg, addig
pl. Spanyolországban – hozzánk hasonlóan –
egységes, komplex szemléletű környezetvéde-
lemről szóló helyi jogszabályokat alkotnak.

A tanácsrendszerben egyébként nagyobb
hangsúlyt fektettek a szó szorosabb értelmé-
ben vett környezetvédelem mellett a növény-
védelemre is. Ilyen tanácsrendeletek szóltak
például: „A dűlőutakon, határmezsgyéken,
árokpartokon a gyomnövények irtásáról”;
„élősvények ápolásáról, kezeléséről.”

Lásd még: 100/2008. (VII.11.)

AB határozat. (ABH 2008, 1420.)

115/2009. (XI.20)

AB határozat (ABH 2009. 1247.)

Tárgy

A Környezetvédelmi Alapról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/1997. (VI. 10.) önkormányzati rendelete a Környezetvédelmi Alapról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 58. § (1) bekezdése:

„Környezetvédelmi feladatai (46. §) megoldásának elősegítése érdekében a települési önkormányzat – Budapesten a fővárosi önkormányzat is – önkormányzati rendelettel önkormányzati környezetvédelmi alapot hozhat létre.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

A helyi rendelet szól az Alap céljáról, bevételeinek forrásairól, felhasználásának módjáról. Eközben megjelöli a prioritásokat is. A polgármester minden évben felhasználási tervet készít a bevételek felhasználására. E forrásokhoz pályázat útján lehet hozzáférni. részletesen rendezi a rendelet az eljárási rendet is. Általánosságban pedig elmondható: az önkormányzati környezetvédelmi alapokat kizárólag környezetvédelmi célokra lehet felhasználni, célszerű a róluk szóló rendeletekben a legfontosabb feladatokat, célokat meghatározni és a fontossági sorrendeket is felállítani.

Tárgy

Köztisztaság fenntartásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2014. (II. 10.) önkormányzati rendelete a köztisztaság fenntartásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 88. § (4) bekezdés c) pontja:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48. § (4) bekezdés b) pontja:

„A települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozik:

b) a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó egyes sajátos, az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályok rendelettel történő megállapítása”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás

Megjegyzés:

A Képviselő-testület rendelete nem jelöli meg a címében a települést. („Város”).

Az 1970-es, 1980-as években (különösen a környezetvédelemről szóló törvény megjelenése előtt) szinte mindegyik település tanácsa alkotott ilyen tárgyú rendeletet. Közülük is különösen nagy számban voltak találhatóak az intézményes szemétszállítás rendjét reguláló tanácsrendeletek.

Tárgy

A szemétszállítási díj kedvezményéről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2013. (II. 12.) önkormányzati rendelete a szemétszállítási díj kedvezményéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, mindössze az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontját hivatkozza meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A meghivatkozott rendelkezés nem felhatalmazás, hanem helyi jogalkotási feladatkört rögzítő norma.

Megjegyzés: Az Önkormányzati rendelet 2013. január 1-jétől 50%-os kedvezményt biztosított az egyszemélyes háztartásban egyedül élő 60 év feletti, nyugellátásban részesülő személynek. Az e tárgyú helyi rendeleteknél gyakorta előfordult, hogy – a szemétszállítási díj emelésének tilalma ellenére – az előző évinél magasabb összegű díjat állapítottak meg 2012-ben.

Tárgy

Az ingatlanok gondozásáról, tisztántartásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2015. (V. 6.) önkormányzati rendelete az ingatlanok gondozásáról, tisztántartásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az „Mötv.-ben” kapott felhatalmazást jelöli meg, így általánosságban.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A felhatalmazó jogszabályi rendelkezés nem felel meg a Jat. 5. § (1) bekezdésében írt követelményeknek.

Megjegyzés: Itt egy komplex tárgyú helyi rendeletről van szó, ahol megtalálhatók a kerti hulladékok égetésére, az ebtartásra, a hirdetmények kihe-lyezésére, a járművek tárolására, a vízelvezető rendszerek karbantartására vonatkozó helyi előírások is.

Tárgy

A „Főkertész” cím alapításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 22/2014. (VI. 30.) önkormányzati rendelete a „Főkertész” cím alapításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...Magyarország címerének, zászlajának használatáról szóló 2011. évi CCII. törvény 24.§ (9) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján...”

„Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben szabályozza az elismerés alapítását, az elismerés elnevezését, fajtáit, az elismerésben részesíthető személyek körét, az elismerés leírását, az adományozás feltételeit és rendjét, valamint az elismerés viselésének rendjét, továbbá a díjjal járó jutalom mértékét, formáját és járadék esetében annak időtartamát”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Az önkormányzati rendelet részletesen előírja a kritériumokat. Így: diploma szükséges; közgazgatási szakvizsgával kell rendelkeznie a jelöltnek; 5 éves, környezetvédelem területén eltöltött idő szükséges. Részletezi a „Főkertész” feladatait is. Nevezetesen: közreműködik rendeletek véleményezésében; részt vesz a településképi véleményezési eljárásban; tanácskozási joggal vesz részt a Tervtanács ülésén.

Tárgy

Zöldterületek és fás szárú növények telepítésének szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 56/2016. (XII. 23.)
önkormányzati rendelete a zöldterületek és
fás szárú növények telepítésének szabályairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48. § (1) és (2) bekezdése:

„A települési önkormányzat képviselő-testülete, illetve a fővárosi önkormányzat esetén a fővárosi közgyűlés önkormányzati rendeletben – törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott módon és mértékben – illetékségi területére a más jogszabályokban előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozó környezetvédelmi előírásokat határozhat meg.”

48. § (2) bekezdés:

„A települési önkormányzat képviselőtestülete önkormányzati rendeletben más törvény hatálya alá nem tartozó egyes fás szárú növények védelme érdekében tulajdonjogot korlátozó előírásokat határozhat meg.”

A fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) kormányrendelet 8. § (4) bekezdése:

„Amennyiben a fás szárú növény pótlása a földrészlet adottsága miatt nem vagy csak részben teljesíthető, a pótlást a jegyző által kijelölt más ingatlanon történő telepítéssel kell teljesíteni. Amennyiben ilyen ingatlan a település beépítettsége miatt nem jelölhető ki,

a jegyző a használót a települési önkormányzat által rendeletben meghatározott kompenzációs intézkedés megtételére kötelezi.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Alaptörvényellenes az, ha kormányrendelet hatalmazza fel a helyi önkormányzatokat rendeletalkotásra. Jelen esetben a kormányrendelet 8.§ (4) bekezdése mondja ki azt, hogy az önkormányzatnak kell lennie olyan rendeletének, amelyben kompenzációs intézkedést határozott meg.

Megjegyzés:

A „növényvédelem” szabályozási tárgyként már a tanácsrendeletek körében is felbukkant. Szabályozási tárgy volt pl.: „Hétvégi üdülők, házikertek, kertparcellák növényvédelme.”

Nagykőrös Város Tanácsa pedig „A parkerdő és zöldterület védelme és használata” tárgyában alkotott helyi tanácsrendeletet. Alkottak tanácsrendeletet azonban a hernyóirtásról is, de néhány helyen szabályozták a mezei egerrek (pockok) irtását is.

Az „élősvények ápolása, kezelése” ugyancsak a kedvelt helyi tanácsrendeleti tárgyak közé tartozott.

Utalnunk kell még arra, hogy a képviselő-testület a közterületen lévő fák kivágását érintően nem rendelkezik döntési jogkörrel. Ehhez kapcsolódik az a megjegyzésünk is, hogy a helyi védelem alatt álló fák kivágásáról sem rendelkezhet helyi önkormányzati rendelet, tekintettel arra, hogy az egyes védett fák és cserjék természetes állapotának megváltoztatásához, kivágásához a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges.

Lásd még: 141/2011. (XII. 2.) AB határozat. (MK. 2011. évi 143. szám)

Tárgy

Belterületen a faültetés rendjéről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 23/2005. (XII. 1.)
önkormányzati rendelete a belterületen tör-
ténő faültetés rendjéről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** „...az Ötv. 16.§ (1) bekezdésében kapott fel-
hatalmazás alapján...”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Ötv. hivatkozott rendelkezése nem fel-
hatalmazás, hanem a helyi rendeletalkotási
hatáskört telepítő norma.

Megjegyzés: 1990 előtt több helyütt alkottak helyi tanács-
rendeletet a tanácsok a községi utcák és terek
befásításáról. 1945 előtt pedig volt szabály-
rendelet a faiskolákról is.

Tárgy

A fák védelméről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 8/2016. (IV. 11.) ön-
kormányzati rendelete a fák védelméről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A környezet védelmének általános szabálya-
iról szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1)
bekezdés c) pontja:

„A települési önkormányzat (Budapesten
a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet
védelme érdekében

(...)

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására
önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg
határozatot hoz.”

48. § (2) bekezdése: „A települési önkormány-
zat képviselő-testülete önkormányzati rende-
letben más törvény hatálya alá nem tartozó
egyres fás szárú növények védelme érdekében
tulajdonjogot korlátozó előírásokat határozhat
meg.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Pontos és precíz.

Megjegyzés:

A tanácsrendszerben több helyütt külön is
alkottak tanácsrendeletet a diófák védelmé-
ről.

A bemutatott rendelet hatálya alá eső fát csak
engedéllyel lehet kivágni. Erről a jegyző dönt;
ugyan ő rendelkezik a fapótlás mértékéről
és módjáról, ennek pénzübeli megváltásáról,
határidejéről és végrehajtásáról is.

Tárgy

Fák védetté nyilvánításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 10/2009. (IV. 29.) önkormányzati rendelete a fák védetté nyilvánításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdése:

„Természeti területet
(...)

b) helyi jelentőségű terület esetén rendeletben a települési – Budapesten a fővárosi – önkormányzat nyilvánít védetté.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

korrekt felhatalmazás

Megjegyzés:

Bátrabban lehetne élni a helyi jogszabályalkotás lehetőségével.

Tárgy

Fás szárú növények megóvásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 12/2017. (II. 31.) önkormányzati rendelete a fás szárú növények megóvásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés c) pontja:

„A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében

(...)

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

korrekt felhatalmazás

Megjegyzés:

Lásd még: 141/2011. (XII. 2.) AB határozat. (MK. 2011. évi 143. szám)

Tárgy

Kivágott fák és zöldfelületek pótlásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 8/2016. (VII. 5.) önkormányzati rendelete a kivágott fák és zöldfelületek pótlásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48. § (2) bekezdés.

„A települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben más törvény hatálya alá nem tartozó egyes fás szárú növények védelme érdekében tulajdonjogot korlátozó előírásokat határozhat meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

1945 előtt is találhatunk „előképet” „A községi utcák és terek befásításáról” szóló helyi szabályrendeletek formájában.

Tárgy

A fás szárú növények telekhatáron történő telepítésének szabályairól

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 41/2016. (X. 28.) önkormányzati rendelete a fás szárú növények telekhatáron történő telepítésének szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdés a) pontját hivatkozza meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Támogatható helyi jogalkotási irány.
Ugyanakkor nyomatékosan utalni szükséges arra, hogy az idevonatkozó szabályokat a 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet (sic!), valamint más törvények, illetőleg az azok végrehajtására kiadott jogszabályok rögzítik. A beültetési kötelezettséget – az Étv. 29. (1) bekezdés c) pontja szerint beültetési kötelezettség körében írhatja elő ugyanezen szakasz (4)–(5) bekezdésének figyelembevételével, azaz a beültetési kötelezettség előírása nem az építésügyi hatóság hatáskörébe tartozik. Lásd még: 141/2011. (XII. 2.) AB határozat. (MK. 2011. évi 143. szám).

Tárgy

Hulladékgazdálkodási tervről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 36/2004. (XI. 11.) önkormányzati rendelete a hulladékgazdálkodási tervről.

A felhatalmazó központi jogszabály: A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Ht.) 35. § (1) bekezdése: „A települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapítja meg:”

[(a-g)-ig sorolja fel a szabályozási tárgyakat]

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Korrekt felhatalmazás. A pontosság kedvéért azért megállapítható, hogy a Ht. 35.§-a állapítja meg a települési önkormányzat számára a rendeletalkotás terjedelmét, a 88.§ (4) bekezdése pedig maga a helyi jogalkotásra való felhatalmazás.

Megjegyzés: Kíváncos lenne az, hogy minél több települési önkormányzat alkosson helyi önkormányzati rendeletet ebben a tárgykörben. Néhány – tipikusnak is mondható – „hiba” azonban mindenképpen elkerülendő lenne. Így: sokszor hallgatnak a zöldhulladékok elszállításának rendjéről; még mindig sokhelyütt a Hgtv. szerinti fogalmakat használják a Ht. új fogalomhasználata helyett. Gyakori hiányosság az is, hogy nem rendezik a szelektív hulladékgyűjtés szabályait.

Lásd még:

513/B/2002. AB határozat (ABH 2007, 2308)

612/B/2005. AB határozat (ABH 2008, 3103)

723/B/2002. AB határozat (ABH 2008, 2934)

607/B/2005. AB határozat (ABH 2009, 2528)

932/B/2005. AB határozat
(ABH 2009, 2537)
488/B/2011. AB határozat (ABK 2011/6)
865/B/2010. AB határozat
(ABK. 2011. 7-8.. szám)
151/2010. (VII. 14.) AB határozat
(ABH 2010, 1119)
173/2011. (IX. 30.) AB határozat
(ABH 2010, 1126)
139/B/2011.(XII. 2.) AB határozat
(MK. 2011. évi 143. szám)
255/B/2005. AB határozat (ABH 2007, 2495)
3213/2013. (XII. 2.) AB határozat
(ABK 2013/22)
Továbbá:
75/442/EGK irányelv („alapirányelv”);
1999/31/EK irányelv (a hulladéklerakókról)

Tárgy

Települési szilárd hulladék kezelésével kapcsolatos közszolgáltatásról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Közyűlésének 5/2015. (III. 24.) önkormány-
zati rendelete a települési szilárd hulladék
kezelésével kapcsolatos közszolgáltatásról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. tör-
vény (Ht.) 35. §-a és 88. § (4) bekezdése:

(1) „A települési önkormányzat képviselő-tes-
tűlete önkormányzati rendeletben állapítja
meg:

[(a–g)-ig sorolja fel a szabályozási tárgyakat]

(2) „A települési önkormányzat gondosko-
dik az elkülönített hulladékgyűjtési rendszer
helyi feltételeinek megszervezéséről.”

88. § (4) bekezdése:

„Felhatalmazást kap a települési önkormány-
zat képviselő-testűlete, hogy rendeletben álla-
pítsa meg:

[(a–d) pontokban, pontosan és részletesen
meghatározza a konkrét szabályozandó tár-
gyköröket.]

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

A Ht. hatályon kívül helyezte a Hgtv.-t, ezál-
tal megszűnt a helyi képviselő-testűleteknek
az a joga, hogy megállapítsák a szemétszállí-
tási díj mértékét. Ezért már 2013. január 31-ig

felül kellett vizsgálniuk a helyi rendeleteiket. Ennek ellenére több önkormányzat rendelete még ma is tartalmaz díjmegállapító rendelkezéseket.

2013-ban készült jelentés szerint visszásságot idéz elő az, ha nem biztosítják több helyütt a 110-120 literesnél kisebb gyűjtőedényt a kevesebb hulladék elszállítását igénylő lakosok számára. (A legkisebb méretű hulladékgyűjtő edény használatára vonatkozó rendelkezéseket 2016. január 1-jétől kellett alkalmazni.)

Fontosabb jelentések:

AJB-4054/2012; AJB 5814/2012;

AJB 5702/2014;

AJB-4211/2014; AJB-3084/2014;

AJB-3063/2014; AJB-1575/2015;

AJB-3279/2015;

AJB-429/2016; AJB-1801/2016;

AJB-383/2016;

A Kúria Önkormányzati Tanácsának tárgyat érintő fontosabb döntései:

Köm. 5.004/2014/3; Köm. 5006/2014/3;

Köm. 5.001/2016/3; Köm. 5.007/2014/3;

Köm. 5.009/2014/3; Köm. 5.013/2014/3.

Tárgy

A lakossági komposztálás támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 23/2018. (X. 24.)
önkormányzati rendelete a lakossági kom-
posztálás támogatásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A környezet védelmének általános szabálya-
ról szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1)
bekezdés c) pontja:

46. § (1) bekezdés c) pontja:

„A települési önkormányzat (Budapesten
a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet
védelme érdekében

(...)

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására
önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg
határozatot hoz”.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Pontos és precíz.

Megjegyzés:

A helyi önkormányzat minden igénylőnek
egy komposztáló ládát juttat ingyenesen; a
különböző „komposztáló eszközöket” pedig
pályázat útján lehet megszerezni.

Tárgy

Az építési és bontási hulladék kezeléséről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 31/2005.
(X. 21.) önkormányzati rendelete az építési és
bontási hulladék kezeléséről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. tör-
vény 35. §-ában kapott felhatalmazás alap-
ján...
„A települési önkormányzat képviselő-tes-
túlete önkormányzati rendeletében állapítja
meg:
[a)–g) pontig bezárólag megjelöli a szabályo-
zandó tárgyköröket]

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Pontos és precíz felhatalmazás.

Megjegyzés: A helyi önkormányzati rendelet hulladékgaz-
dálkodási bírságot is kilátásba helyez.

Tárgy

Háztartási szennyvízzel kapcsolatos kötelező helyi közszolgáltatásról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2016. (IV. 27.) önkormányzati rendelete a háztartási szennyvízzel kapcsolatos kötelező helyi közszolgáltatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (Vgt.) 44/C § (2) bekezdése: „A települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapítja meg: [a)-g)-ig pontosan és egyértelműen meghatározza a konkrét szabályozandó tárgyakat].

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az önkormányzati rendelet a törvény teljes 44/C §-át felhatalmazó rendelkezésként jelöli meg. Ez azonban csak a 44/C. § (2) bekezdésére volt igaz. A Vgt. idézett rendelkezése azonban pontos és korrekt felhatalmazást tartalmaz.

Megjegyzés:

Fontos területe ez a környezetvédelemnek, megérdemelné még a jelenleginél is aktívabb helyi rendeletalkotást.

Megjegyezzük, hogy még számos helyi rendelet a „háztartási szennyvíz” kifejezés helyett a „folyékony hulladék” fogalmát használja. (Lásd ehhez Ht. 102. §-a, illetve a Vgtv. 44/C. §-a).

Nagyobb gondot jelent az, hogy több település nem szabályozza rendeletében a háztartási szennyvíz közszolgáltatásra vonatkozó

terület határait, valamint az ún. közszolgáltatási szerződés tartalmi elemeit sem.

Lásd még: 91/271/EGK tanácsi irányelv.

Fontos tudni, hogy az önkormányzati tulajdonú víziközmű által biztosított szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás és kezelés tekintében már 2011. december 31-én megszűnt az ilyen helyi rendeletek alkotásának a lehetősége. („Kiment” alóluk a felhatalmazás).

Tárgy

Nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelete a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 44/C §. (2) bekezdése: „A települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapítja meg: [a]-g)-ig pedig pontosan felsorolja a konkrét szabályozási tárgyakat]”.

45. § (6) bekezdése: „Felhatalmazást kap a települési önkormányzat képviselő-testülete, hogy a törvény 44/C. § (2) bekezdésében meghatározottakat rendeletben szabályozza”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Lásd még:

414/B/1999. AB határozat (ABH 2007, 2224);
906/B/2005. AB határozat (ABH 2007, 2549);
549/B/2008. AB határozat (ABH 2008, 3347);
750/B/2006. AB határozat (ABH 2008, 3202);
1016/B/2006. AB határozat (ABH 2008, 3229);
575/B/2008. AB határozat (ABH 2009, 2653);
178/2011. (XII. 29.) AB határozat (MK. 2011. évi 163. szám);
678/B/2000. AB határozat (ABH 2007, 2250);
551/B/2001. AB határozat (ABH 2007, 2257);
637/H/2000. AB határozat (ABH. 2007, 2245);

964/B/2006. AB határozat (ABH 2007, 3226);
779/B/2006. AB határozat (ABH 2008, 3208);

Továbbá: a Kúria Önkormányzati Tanácsának
a következő döntései:

Köm. 5.008/2014/3; Köm. 5.010/2014/3;

Köm. 5.001/2014/3; Köm. 5.012/2014/3.

Tárgy

Magánerős út- és csapadék vízelvezető rendszer karbantartásának, építésének szervezéséről és a hozzájárulás rendszeréről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2012. (V. 31.) önkormányzati rendelete a Magánerős út- és csapadék vízelvezető rendszer karbantartásának, építésének szervezéséről és a hozzájárulás rendszeréről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontja: „A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között a) rendeletet alkot;”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény megjelölt rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma.

Megjegyzés: Hasonló szabályozási tárgykörökkel már a tanácsrendszerben is találkozhattunk. Pl. „A belvízelvezetés rendjéről (Bekölce); „A belvízelvezető csatorna karbantartásáról” pedig Hajdúszoboszló és Körösladány települések alkottak helyi rendeleteket.

Ma is van (lenne) perspektívája a tárgykört szabályozó önkormányzati rendeleteknek.

Tárgy

A lakossági esővíz-hasznosítás támogatásáról

A rendelet megjelölése: Főváros XVI. kerület Önkormányzata Képviselő-testületének 27/2015. (XI. 2.) önkormányzati rendelete a lakossági esővíz – hasznosítás támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontja és az Mötv. 41. § (9) bekezdése.
„41. § (9) A helyi önkormányzat képviselő-testülete az államháztartáson kívüli forrás átvételére és átadására vonatkozó rendelkezéseket rendeletben szabályozza”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés: Feltétlenül támogatható az e tárgyú helyi rendeletalkotás. Néhány országban építési engedélyt csak eleve úgy adnak ki, hogy az építtetőnek vállalnia kell – az építendő épület alapterületéhez igazodó nagyságú – esővíztárazó (ciszterna) megépítését is. (Előfordul az is, hogy ugyanilyen előírás vonatkozik a háztetőre telepítendő napelemek számára is).

Tárgy

Talajterhelési díjról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 5/2014. (III. 12.) önkormányzati rendelete a talajterhelési díjról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezetterhelési díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvény 21/A (2) bekezdése:

„A helyi vízgazdálkodási hatósági jogkörbe tartozó szennyvízelhelyezéshez kapcsolódó talajterhelési díjjal kapcsolatos megállapítási, bevallási, befizetési, ellenőrzési, adatszolgáltatási, eljárási szabályokat, valamint a díjkezelvélmények és mentességek eseteit a települési önkormányzat – a fővárosban a kerületi önkormányzat, illetve a Margitsziget tekintetében a Budapest XIII. kerületi önkormányzat – rendeletben állapítja meg...”

26. § (4) bekezdése:

„A települési önkormányzatok rendeletben állapítják meg a helyi vízgazdálkodási hatósági jogkörbe tartozó szennyvízelhelyezéshez kapcsolódó talajterhelési díjjal kapcsolatban a 12. §-ban meghatározott általány megállapításának szempontjait, valamint a 21/A. §-ban meghatározottakat.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Gyakori az e tárgyú helyi rendeletalkotás, de lehetne még intenzívebb is. („Jó gyakorlat”-ot jelent a tárgykör helyi jogalkotás területén való megjelenése.)

Néhány problémaforrás itt is megjelölhető:

Sokszor elmaradnak az ellenőrzési szabályok, nem rögzítik az adatszolgáltatási szabályokat, nem határozzák meg a díjkedvezmények eseteit, nem teszik közzé a számlaszámot, nem határozzák meg a mentességek eseteit. Továbbá: nem vagy nem megfelelően rögzítik a környezetterhelési díjról szóló 2013. évi LXXXIX. törvény 12. §-ában meghatározott átalány megállapításának a szempontjait, alkalmanként díjalap csökkentő tényezőként veszik figyelembe az ivóvízvezeték meghibásodása következtében elszivárgott víz mennyiségét.

Tárgy

A talajvédelem helyi szabályairól

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2016. (XII. 1.) önkormányzati rendelete a zajvédelem helyi szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés c) pontja:

46. § (1) bekezdés c) pontja:

„A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében

(...)

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz”.

48. § (4) a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozik:

(...)

f) a helyi zajvédelmi szabályok megállapítása.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A törvény idézett rendelkezései pontos és precíz felhatalmazásokat tartalmaznak. Hivatkozik még az önkormányzati rendelet a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 94/A. § (1/a) pontjára is. A törvény azonban 2017. december 31-én hatályon kívül lett helyezve.

Megjegyzés:

1990 előtt néhány tanácsrendelet szabályozta a szórakoztatóipari egységek zeneszolgáltatását is. (Jánossomorja, Kapuvár).

A lehetségesnél jóval kevesebb helyi önkormányzati rendelet születik ma ebben a tárgykörben.

Tárgy

Zaj- és rezgés elleni védekezés helyi szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 20/2012. (VII. 3.) önkormányzati rendelete a zaj- és rezgés elleni védekezés helyi szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés c) pontja:
„A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében
(...)
c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Korrekt felhatalmazás

Megjegyzés: A helyi zajhatásokkal kapcsolatban az Alapjogi Biztos kifejtette, hogy pl. sportpálya közelében élők nem kényszeríthetők semmilyen tevékenység zavaró hatásainak eltűrésére, joguk van tulajdonuk zavartalan birtoklására: a jegyző kötelessége intézkedni a pálya környékén élők nyugalmanak tiszteletben tartása érdekében. Megfelelő egyensúlyt kell kialakítani a sport, mint egészségmegőrző tevékenység biztosításához fűződő érdek, illetve az érintett lakosság érdekei között. Ez

az egyensúly úgy valósítható meg, ha a sportpálya működését, mind a sporttevékenységet folytató, mind a zavaró hatások által érintett lakosság érdekeit figyelembe vevő előírásokkal szabályozzák, a feltételek betartását pedig hatékonyan ellenőrizik.

[AJB – 1290/2012].

A felügyeleti vizsgálatok gyakorta utalnak arra, hogy a helyi rendeletek sok helyen valamennyi – szolgáltatói tevékenységgel összefüggő – zajkibocsátó forrást az önkormányzat engedélyéhez kötik. A 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet (sic!) 4. §-a alapján azonban a zaj- és rezgés védelmi ügyekben az elsőfokú hatósági jogkört a települési önkormányzat jegyzője gyakorolja.

A „zajvédelem” egyébként már a tanácsrendszerben is megjelent szabályozási tárgyként. Helyi tanácsrendelete volt – egyebek mellett – ebben a tárgykörben például Balatonkeresztúrnak és Siófoknak is. Néhány fővárosi kerületben pedig bizonyos időszakban szabályozták az utcai zenélés rendjét.

Ide sorolható persze még néhány – 1945. előtti – szabályrendelet alkotási tárgy is.

Pl. „A csendháborítás eltiltásáról”; „Az éjjeli zenéről”.

Lásd még:

208/E/2007. AB határozat (ABH 2009, 2602);
34/2008. (IV. 3.) AB határozat.

(ABH 2008, 1350);

103/2008. (VII. 11.) AB határozat.
(ABH 2008, 1437).

Tárgy

A zajjal járó szabadtéri munkák rendjéről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 3/2017. (IV. 28.) önkormányzati rendelete a zajjal járó szabadtéri munkák rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Csak az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését jelöli meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az alaptörvény idézett rendelkezése nem felhatalmazás.

Megjegyzés: Hasonló tárgykör szabályozásával Németországban is találkozhatunk. „Pl. fűnyírás-kori zajvédelmi szabályok megállapítása.” A bemutatott rendelet fontosabb előírásai közül néhány: hétköznapi 20 órától reggel 5 óráig, szombaton 20–24 óráig, vasárnap és ünnepnap egész nap tilos építési szerelési, bontási munkákat végezni és elektromos kis- és nagygépeket használni. E szabályok alól azonban – írásbeli, megindokolt kérelemre – a polgármester felmentést adhat.

Tárgy

Levegő védelméről („A”)

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 8/2015. (III. 31.) önkormányzati rendelete a levegő védelméről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés c) pontja:

„A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében

(...)

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Szabályozható a tárgy – a bemutatotthoz hasonlóan – önálló helyi rendeletben, de akár a környezetvédelem helyi feladatait rögzítő átfogó önkormányzati rendeletben is.

Lásd még:

37/1995. (VI.2.) AB határozat (ABH, 1995);

1092/E/2007. AB határozat (ABH, 2009.);

28/2011. (III.31.) AB határozat (MK.2011. évi 35. szám)

Tárgy

Levegő védelméről („B”)

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 20/2004. (V. 28.) önkormányzati rendelete a levegő védelméről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés c) pontja:

„A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében

(...)

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz”.

Hivatkozza még az Ötv. 16. § (1) bekezdését is.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Ötv. hivatkozott rendelkezését nem lehet felhatalmazó rendelkezésként kezelni, mint-hogy az általánosságban biztosítja a helyi jogalkotói hatáskört.

Megjegyzés:

—

Tárgy

Füstköd – (szmog) riadó intézkedési tervről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 2/2016. (II. 2.) önkormányzati rendelete a füstköd – (szmog) riadó intézkedési tervről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48. § (4) bekezdés a) pontja:
„A települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozik:
a) a füstködriadó terv”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A szó szoros értelmében véve nincs szó rendeletalkotásra történő felhatalmazásról.

Megjegyzés:

Különösen a nagyobb városokban bukkant fel az e tárgyú helyi önkormányzati rendeletalkotás, ez azonban nem jelenti azt, hogy másutt kizárt lenne a helyi reguláció.

Megjegyezzük, hogy a szmogriadóterv készítésének feltételeit és tartalmi követelményeit a 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet 5. számú melléklete tartalmazza. Itt találunk szabályozást arra, hogy mely településeken kötelező tervet készíteni:

a) Minden 200 ezer főt elérő népességű városban.

b) Minden olyan településen, amelynek belterületén (belterületének egyes részein) valamely légszennyező anyag koncentrációja

- hosszú időtartalmú (60 perces, 24 órás) határértéket legalább két mérőponton az esetek legalább 30%-ában meghaladja
- minden olyan településen, illetve térségben, ahol a riasztási küszöbértékek tartós túllépésének veszélye fennáll. (Ilyenkor térségi szmogriadó tervet kell készíteni).

Tárgy

Háztartási tevékenységgel okozott légszennyezés egyes sajátos szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 22/2017. (VI. 22.) önkormányzati rendelete a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezés egyes sajátos szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48. § (4) bekezdés b) pontja:

„A települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozik:

(...)

b) a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó egyes sajátos, az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályok rendelettel történő megállapítása”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Sajátosan illeszkedik bele ebbe a rendszerbe Budapest Főváros XVI. Kerületi Képviselő-testület 30/2017. (XI. 21.) önkormányzati rendelete, amely „A környezetet szennyező fűtési mód megszüntetéséhez nyújtható helyi támogatásról” szól.

Lásd még:

1092/E/2007. AB határozat. (ABH, 2009.)

28/2011. (III. 31.) AB határozat

(MK.2011. évi 35. szám)

Tárgy

Avar és kerti hulladék nyílttéri égetéséről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 4/2015. (IV. 10.) önkormányzati rendelete az avar és kerti hulladék nyílttéri égetéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48. § (4) bekezdése:

„A települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozik:

b) a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó egyes sajátos, az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályok rendelettel történő megállapítása”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés:

A hasonló tárgyú helyi rendeletek esetében az illegális hulladékégetés kérdése merül fel. Az Alapjogi Biztos álláspontja szerint az egészséges környezethez való joggal kapcsolatban visszásságot okoz, ha sem szabálysértési, sem büntetőjogi úton nem lépnek fel az illegális hulladékégetéssel szemben.

[AJB – 879/2012]

Tárgy

Avar és kerti hulladék nyílttéri égetéséről, valamint a szabadtéri tűzgyújtás szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 27/2017. (VI. 22.)
önkormányzati rendelete az avar és kerti hul-
ladék nyílttéri égetéséről, valamint a szabad-
téri tűzgyújtás szabályairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A környezet védelmének általános szabálya-
iról szóló 1995. évi LIII. törvény 48. § (4)
bekezdés b) pontja:

„A települési önkormányzat képviselő-testü-
letének hatáskörébe tartozik:

(...)

b) a háztartási tevékenységgel okozott lég-
szennyezésre vonatkozó egyes sajátos, az avar
és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabá-
lyok rendelettel történő megállapítása”.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

„Jó gyakorlat”-ról lévén szó, pártfogoljuk a
tárgykör jelenleginél gyakoribb helyi rende-
lettel való szabályozását.

Lásd még:

1092/E/2007. AB határozat. (ABH, 2009.);

28/2011. (III.31.) AB határozat

(MK. 2011. évi 35. szám).

Tárgy

A parlagfű, valamint más allergén növények irtásáról és visszaszorításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2015. (IV. 30.)
önkormányzati rendelete a parlagfű, valamint
más allergén növények irtásáról és visszaszo-
rításáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** „...az Mötv. 143.§ (4) bekezdés d) pontjában
kapott felhatalmazás alapján...
Hozzáteszi még: „a parlagfű elleni közér-
dekű védekezés végrehajtásának, valamint az
állami, illetve a közérdekű védekezés költsé-
gei megállapításának és igénylésének részle-
tes szabályairól szóló 221/2008. (VIII. 30.)
Korm. rendelet 1. §-a 9) pontjában foglaltak-
nak megfelelően”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Mötv. idézett rendelkezése nem helyi jog-
alkotásra való felhatalmazás. Az idekapcsolt
Korm. rendelet tartalmilag felhatalmazásként
funkcionál, amely ugyancsak aggályosnak
mondható.

Megjegyzés: Voltak hasonló tárgyú tanácsrendeletek 1990
előtt is Pl. a növényvédelemről, a hétvégi
üdülőök, házikertek, kertparcellák növényvé-
delméről, vagy éppen a kukoricaszár betaka-
rításáról.
(Ez utóbbiak jobbára még az 1950-es évek-
ben).

Tárgy
Az allergiát okozó gyomnövények elterjedésének
visszaszorításáról
és a magánterületek karbantartásáról („A”)

A rendelet megjelölése: Városi Képviselő-testületének 26/2017. (VI. 22.) önkormányzati rendelete az allergiát okozó gyomnövények elterjedésének visszaszorításáról és a magánterületek karbantartásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés c) pontja:
46. § (1) bekezdés c) pontja:
„A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében
(...)
c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz;”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás

Megjegyzés:

„Jó gyakorlat”-ot jelez a bemutatott szabályozás, lennének tehát itt még perspektívái a helyi önkormányzati rendeletalkotásnak.

Tárgy
Allergiát okozó gyomnövények elterjedésének
visszaszorításáról és a magánterületek
karbantartásáról („B”)

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2015. (VI. 30.) önkormányzati rendelete az allergiát okozó gyomnövények elterjedésének visszaszorításáról és a magánterületek karbantartásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés c) pontja:

46. § (1) bekezdés c) pontja:

„A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében

(...)

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz;”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos és korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Az önkormányzati rendelet a 40 cm-nél magasabb gyomnövények irtását írja elő. Ennek elmaradása esetén kényszerkaszálást rendel el és közigazgatási bírságot helyez kilátásba.

Tárgy

A légúti allergiás megbetegedést okozó gyomnövények visszaszorításáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2000. (IX. 30.)
önkormányzati rendelete a légúti allergiás
megbetegedést okozó gyomnövények vissza-
szorításáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Az Ötv. 16. § (1) bekezdését, valamint a sza-
bálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. tör-
vény a. §-át és 16. § (2) bekezdését határozza
meg felhatalmazó forrásként.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Ötv. 16. § (1) bekezdése nem helyi jogal-
kotásra felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés: A helyi önkormányzatok ritkán választják
szabályozásuk tárgyául a gyomnövények
irtását. A tanácsrendszerben is hasonló volt
a gyakorlat, bár ott még az árokpartokon,
dűlőutakon, határmezsgyéken történő gyom-
növények irtása is gazdagította a helyi szabá-
lyozások palettáját.

Tárgy

Az állati hulladékok eltávolításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2008. (III. 27.)
önkormányzati rendelete az állati hulladékok
eltávolításáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** „.... a helyi önkormányzatokról szóló 1990.
évi LXV. törvény 8. § (1) bekezdésében, vala-
mint a hulladékgazdálkodásról szóló 2000.
évi XLIII. törvény (Hgt) 23. §-ában kapott
felhatalmazás alapján...”:

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Ötv. hivatkozott rendelkezése nem fel-
hatalmazás, hanem helyi önkormányzati fel-
adatkört megjelölő norma.

Megjegyzés: Az időközben bekövetkezett (központi) jog-
szabályváltozások indokoltá tennék a módosítást,
mellyel együtt a rendelet szövegezése is „tisztításra”
várna. (A 4. §-a pl. az állati hulladék „tulajdonságairól”
szól.)

Tárgy

Az állati melléktermékek elhelyezésének rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Képviselő-testületének 25/2014. (X. 30.) önkormányzati rendelete az állati melléktermékek elhelyezésének rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nincs megjelölve felhatalmazó rendelkezés, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára van utalás.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A rendelet szerint az önkormányzat egy telepet működtet, amely befogad meghatározott elhullott állati maradványokat. A szabályozás azonban csak a kislétszámú állattelepeken elhullott állatok maradványainak elhelyezését teszi lehetővé. Rendelkezik az önkormányzati rendelet a díjfizetési kötelezettségről is.

Tárgy

A város természeti értékeinek védelméről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 5/2015. (II. 26.) önkormányzati rendelete a város természeti értékeinek védelméről.

A felhatalmazó központi jogszabály: A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdésének b) pontja:
„Természeti terület [15.§ (1) bekezdés] és más – e törvény 22. §-a alapján – védelemre érdemes földterületet:
(...)
b) helyi jelentőségű rendelet esetén rendeletben a települési – Budapesten a fővárosi – önkormányzat nyilvánít védetté.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés: A helyi rendelet meghatározza a védett területeket, a védelem közös szabályait, az egyes védett értékekre vonatkozó különös szabályokat.

Tárgy

A barlanglakások helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 7/2014. (VII. 23.) önkormányzati rendelete a barlanglakások helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdésének b) pontja és 55. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján....:

24. § (1) „Természeti terület [15. § (1) bekezdés] és más - e törvény 22. §-a alapján – védelemre érdemes földterületet:

(...)

b) helyi jelentőségű rendelet esetén rendeletben a települési – Budapesten a fővárosi – önkormányzat nyilvánítt védetté.”

„55. § (1) A települési önkormányzat – fővárosban a fővárosi önkormányzat – az illetékségi területén található helyi jelentőségű védett természeti területek fenntartására tervet készít. A tervnek az országos, a regionális tervekkel összhangban kell lennie. A tervet a települési önkormányzat képviselő-testülete, a fővárosban és a megyei jogú városban a közgyűlés (a továbbiakban együtt: képviselő-testület) rendelettel fogadja el.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás

Megjegyzés:

A természetvédelemmel összefüggő helyi rendeletalkotás meglehetősen szűk keresztmetszetű, ezért – jó gyakorlatként – utalunk a jelen helyi jogszabályokra. (Megemlítjük, hogy már a tanácsrendszerben is volt kialakult gyakorlata a helyi tanácsrendeletek általi természetvédelemnek. Lásd pl. a benedek tüske védetté nyilvánításáról szóló tanácsrendeleteket.)

Tárgy

Falfirkák eltüntetésének támogatásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 81/2007.
(XII. 21.) önkormányzati rendelete a falfirkák
eltüntetésének támogatásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi
LXV. törvény 16. § (1) bekezdése: „A kép-
viselő-testület a törvény által nem szabályo-
zott helyi társadalmi viszonyok rendezésére,
továbbá törvény felhatalmazása alapján,
annak végrehajtására önkormányzati rendelet
alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Ötv. idézett rendelkezése nem felhatalma-
zás, hanem a helyi önkormányzati rendeletal-
kotás előtt utat nyitó hatásköri norma volt.

Megjegyzés: A szabályozási tárgy időszerű problémát
jelez, ezért mindenképpen „jó gyakorlat”-nak
számít megjelenése a helyi önkormányzati
jogszabályalkotás területén.
Lásd még:
123/2009. (XII. 17.) AB határozat.
(ABH 2009, 1280)

HELYI KÖZUTAK, KÖZLEKEDÉS, FORGALMI REND

Helyi közutak, közlekedés, forgalmi rend

Az önkormányzatok rendeletei ma elsősorban a helyi közutak építésére, karbantartására és használatára vonatkozó szabályokat rögzítik. Nem állítható, hogy ez a tárgykör általánosan sok önkormányzat által szabályozott lenne, az azonban igen, hogy ahol erre sor került ott tervezhetőséget, szervezettséget vitt az e körben felmerülő feladatok megoldásába.

Az első nagy blokkba azok a helyi jogszabályok tartoznak, amelyek az útépítés körüli teendőket rendezik. Különösen szembetűnőek e téren a lakossági kezdeményezések, amelyek a különféle útépítési együttműködésekről szóló helyi önkormányzati rendeletek megalkotásában kaptak kifejeződési formát. Számos helyen e rendeletek mögött ún. „útépítési alapok” állnak, amelyek forrását, a belőlük való részesedés feltételeit ugyancsak önkormányzati rendeletek állapítják meg.

A belterületi (önkormányzati) utak fenntartása mellett adódnak feladatok az ún. külterületi utak karbantartásával, fenntartásával kapcsolatosan is, amelyek meglehetősen komoly feladatot rónak az önkormányzatokra. (Megjegyezhetjük, hogy hasonló tárgyú tanácsrendeletekkel már több évtizeddel ezelőtt is találkozhattunk. Ilyenek voltak például a dűlőutak vagy a szőlőhelyi utak fenntartásáról szóló helyi jogszabályok.)

A közúti forgalmi rendnek is van olyan szelvénye, amely helyi jogalkotás tárgya lehet. Valójában több olyan szabályozási tárgykör található itt, amelyek méltán válhatnak helyi jogalkotás tárgyaivá. Mindenekelőtt a közúti forgalmi rend „egésze” is szabályozható lehet (szabályozzák is több helyütt), lehet azonban úgy is szabályozás tárgya, hogy a behajtási engedélyek kiadásának rendjét is magában foglalja. (Ezutóbbiak meghatározott időszakonkénti felülvizsgálatát több önkormányzati rendelet is előírja).

Sokhelyütt – helyesen – a helyi szabályozás tárgykörei között tartják számon a forgalomelterelés rendjét. (Megfigyelhető azonban, hogy e rendeletek gyakorlatban történő végrehajtása már sok problémát is felvet: közülük a legáltalánosabb az, hogy az elterelő táblák egy idő után „eltűnnek”).

Több önkormányzat ún. környezetkímélő forgalmi rend kialakítását tűzi ki célul és ehhez keres kifejeződési formát a helyi önkormányzati rendeletben. Ezt a célt szolgálják azok a helyi jogszabályok is, amelyek az ún. sebességkorlátozó küszöbök elhelyezésének szabályozását irányozzák elő.

A helyi közlekedésnek is vannak olyan szegmensei, amelyek helyi jogalkotás tárgyaivá válhattak. Több ilyen tárgyú önkormányzati rendelet is megemlíthető itt: ide sorolható például a menetrendszerinti autóbuszok menetdíjának megállapítása, a különleges személyszállító szolgáltatásokat nyújtó járművek személyszállítási díjainak a meghatározása, vagy éppen a gumikerekes kisvonatok üzemeltetése szabályainak és térítési díjának a megállapítása. Újabb szabályozási tárgyként jelentek meg az elektronikus közlekedési járművekkel összefüggő teendők, amelyek néhány helyen már önkormányzati rendeletben öltöttek formát.

Tárgy

Közutak igazgatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 13/1999. (VII. 1.) önkormányzati rendelete a közutak igazgatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény alapján, a közutak igazgatásáról szóló 19/1994. (V. 31.) KHVM sz. rendelete helyi végrehajtását” szolgálja a rendelet.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Érdemben nem adhat felhatalmazást helyi rendeletalkotásra miniszteri rendelet;
A miniszteri rendelet megjelölése is felületes, pontatlan.
Egyébként pedig az idézett KHVM rendelet (amelynek a „helyi végrehajtását” szolgálja az önkormányzati rendelet) már nincs hatályban.

Megjegyzés: Felülvizsgálatra szorul az önkormányzati rendelet.
Lásd még:
201/B/2005. AB határozat. (ABH 2007, 2491)

Tárgy

Lakossági kezdeményezésű útépítésekről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Közygyűlésének 22/2016. (XII. 15.) önkor-
mányzati rendelete a lakossági kezdeménye-
zésű útépítésekről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tör-
vény 31. § (2) bekezdése: „A helyi önkor-
mányzat – ha az útépítési együttműködésben
az érdekeltek több mint kétharmada részt vesz
– az abban részt nem vevő, de a közút haszná-
latában érdekelt természetes és jogi személyt
a résztvevők által vállalt anyagi hozzájárulás
mértékéig – a rendeletében meghatározott
módon – útépítési érdekeltségi hozzájárulás
fizetésére kötelezheti.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

„Jó gyakorlat”-ot jelez a bemutatott önkor-
mányzati rendelet. Fontos helyi és közösségi
érdeket szolgálnak az e tárgyú helyi jogszabá-
lyok.

Lásd még:

4/1994. (I. 27.) AB határozat. (ABH 1994)

Tárgy

Útépítési Alapról („A”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2015. (IV. 24.)
önkormányzati rendelete az Útépítési Alap-
ról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tör-
vény 31. §-a:

„(1) A közút használatában érdekelt természe-
tes és jogi személyek, valamint a helyi önkor-
mányzat az alapvetően helyi lakossági érdeket
szolgáló közút építésére (földút szilárd burko-
lással való ellátására) együttműködhetnek.
Az együttműködés (a továbbiakban: útépítési
együttműködés) formáját a résztvevők maguk
határozzák meg.

(2) „A helyi önkormányzat – ha az útépítési
együttműködésben az érdekeltek több mint
kétharmada részt vesz – az abban részt nem
vevő, de a közút használatában érdekelt ter-
mészetes és jogi személyt a résztvevők által
vállalt anyagi hozzájárulás mértékéig – a ren-
deletében meghatározott módon – útépítési
érdekeltségi hozzájárulás fizetésére kötelez-
heti.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Kifogástalan.

Megjegyzés:

Jó irányba lehetne a helyi rendeletalkotásnak a
bemutatott tárgykörök gyakoribb regulációja.

Tárgy

Útépítési alapról („B”)

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2018. (IV. 27.) önkormányzati rendelete az útépítési alapról.

A felhatalmazó központi jogszabály: a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 31. §-ában foglalt felhatalmazás alapján”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A felhatalmazó rendelkezés idézése pontatlan, annak az (1) és (2) bekezdését kellett volna konkrétan meghivatkoznia. (A helyi rendeletalkotás lehetőségéről kifejezetten a (2) bekezdésben esik szó).

Megjegyzés: —

Tárgy

Az útépitési együttműködésről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 26/2010. (X. 29.) önkormányzati rendelete az útépitési együttműködésről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 31. §-a:

„(1) A közút használatában érdekelt természetes és jogi személyek, valamint a helyi önkormányzat az alapvetően helyi lakossági érdeket szolgáló közút építésére (földút szilárd burkolattal való ellátására) együttműködhetnek. Az együttműködés (a továbbiakban: útépitési együttműködés) formáját a résztvevők maguk határozzák meg.

(2) „A helyi önkormányzat – ha az útépitési együttműködésben az érdekeltek több mint kétharmada részt vesz – az abban részt nem vevő, de a közút használatában érdekelt természetes és jogi személyt a résztvevők által vállalt anyagi hozzájárulás mértékéig – a rendeletében meghatározott módon – útépitési érdekeltségi hozzájárulás fizetésére kötelezheti.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:
Megjegyzés:

Pontos, precíz felhatalmazás.

A helyi rendelet szerint az útépitési együttműködést az érdekeltek 2/3-a kezdeményezheti. Az együttműködésről megállapodás készült. Ebben azt kötötték ki, hogy a résztvevő polgárok 2/3-ának legalább az összkiadás 2/3-át vállalniuk kell.

Lásd még:

4/1994. (I. 27.) AB határozat. (ABH 1994.)

Tárgy

Helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 36/2004. (VI. 25.)
önkormányzati rendelete a helyi közutak
kezelésének szakmai szabályairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól szóló 5/2004. (I. 28.) GKM. rendelet Bevezetésének B) pontja:

„A Szabályzat a szakmai szabályok összefoglalása, amely részletezi a kezelői feladatokat és javaslatot tesz a kezelői intézkedésekre, azok gyakoriságára.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény, valamint a Kkt. alapján a települési önkormányzatok a tulajdonukban levő helyi közutak, azok műtárgyai és tartozékai kezelésének további, részletes szabályait – a helyi viszonyokat figyelembe véve – önkormányzati rendeletben állapíthatják meg. Az önkormányzati rendelet kötelezettségeket állapíthat meg abban a körben is, amelyben a Szabályzat csak javasolt intézkedéseket, illetve javasolt intézkedési gyakoriságot tartalmaz.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Miniszteri rendelet nem adhat felhatalmazást helyi önkormányzati rendeletalkotásra. Itt pedig gyakorlatilag ez történt. („... részletes szabályait – a helyi viszonyokat figyelembe véve – önkormányzati rendeletben állapíthatják meg. Az önkormányzati rendelet kötelezettségeket állapíthat meg abban a körben is...”)

Megjegyzés:

Lásd a felhatalmazás minősítése kapcsán leírtakat.

Továbbá: 201/B/2002. AB határozat
(ABH 2007, 2491)
925/B/2005. AB határozat
(ABH 2008, 2938)

Tárgy

Helyi közutak védelméről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 22/2016. (XI. 24.) önkormányzati rendelete a helyi közutak védelméről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését, valamint az Mötv. 13. § (1) bekezdés 2. pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A megjelölt jogszabályi rendelkezések nem felelnek meg a Jat. 5. § (1) bekezdésében a felhatalmazásokkal szemben támasztott követelményeknek. Az Mötv. 13. §. (1) bekezdésének felvezető szövege is „ellátandó helyi önkormányzati feladatok”-ról szól, tehát itt sem felhatalmazás található.

Megjegyzés: Némiképpen hasonló tárgyú helyi jogalkotással a tanácsrendszerben is találkozhattunk. Pl. Kőrösladány Város Tanácsa helyi tanácsrendeletet alkotott „A belterületen a földutak megjavítása és az azokon való közlekedés rendjéről”.
Lásd még:
201/B/2005. AB határozat. (ABH 2007, 2491)
925/B/2005. AB határozat. (ABH 2008, 2938)

Tárgy

Külterületi területek, utak használatáról és karbantartásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 10/2015. (VI. 25.) önkormányzati rendelete a közterületi területek, utak használatáról és karbantartásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését, valamint az Mötv. 13. § (1) bekezdés 2. pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A megjelölt jogszabály-helyek nem felhatalmazó rendelkezések, egyikük sem felel meg a Jat. 5. § (1) bekezdésében megjelölt kritériumoknak.

Megjegyzés: Hasonló tárgyú helyi tanácsrendelete volt Szekszárdnak, amelynek közvetlen tárgya „A szőlőhegyi utak, vízelvezető árkok fenntartása” volt. Több községnek volt azonban helyi rendelete a dűlőutak használatáról is. Külföldi példák lehetnek Angliában a gyalogutak, lovagloutak fenntartásáról szóló helyi rendeletek.
Lásd még:
201/B/2005. AB határozat. (ABH 2007, 2491)
925/B/2005. AB határozat. (ABH 2008, 2938)

Tárgy

Közútkezelői hatáskörök átruházásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 14/2013. (XII. 12.) önkormányzati rendelete a közútkezelői hatáskörök átruházásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére, valamint az Mötv. 13. § (1) bekezdés 2. pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Egyik megidézett jogszabály-hely sem felhatalmazás, mivel nem felelnek meg a Jat. 5. § (1) bekezdésében rögzített kritériumoknak.

Megjegyzés: —

Tárgy

Helyi közutak nem közlekedési célú igénybevétele esetén fizetendő díjakról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 66/2003.
(XII. 23.) önkormányzati rendelete a helyi
közutak nem közlekedési célú igénybevétele
esetén fizetendő díjakról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

„A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi
LXV. törvény (Ötv.) 80. § (1) bekezdésében
rögzített jogok alapján a 16. § (1) bekezdésben
biztosított felhatalmazás:

„A képviselő-testület a törvény által nem
szabályozott helyi társadalmi viszonyok ren-
dezésére, továbbá törvény felhatalmazása
alapján, annak végrehajtására önkormányzati
rendeletet alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Az Ötv. hivatkozott rendelkezései nem fel-
hatalmazások, hanem a helyi önkormányzati
jogalkotás előtt utat nyitó hatásköri szabályok
voltak.

Megjegyzés:

Ez a tárgykör beépíthető a közterület hasz-
nálatáról szóló helyi önkormányzati rende-
letekbe is. Egyébként Nyugat-Európában is
gyakorlat az, hogy „a közutak eltérő haszná-
latáért” díjat szednek. (Ennek alapja pedig
önkormányzati rendelet).

Tárgy

A közúti forgalmi rend változtatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 14/2007. (IV. 24.) önkormányzati rendelete a közúti forgalmi rend változtatásokról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„... Az 1988. évi I. törvény 3. § (1) bekezdésében adott felhatalmazás alapján:

„3. § (1) A közúti közlekedésben mindenkinek joga van részt venni; a közutat és a közforgalom elől el nem zárt magánutat közlekedés céljából gyalogsként vagy – meghatározott feltételek teljesítése esetén – járművezetőként bárki igénybe veheti. Jogszabály gyalogosok és járművek közlekedését egyes közutakon korlátozhatja vagy kizárhatja.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó központi jogszabály pontos tárgyát is hivatkozni szükséges. (Ezt fentebb magam tettem meg – pótlólag!)

Megjegyzés:

Valójában az egész helyi rendelet egy lista, amely pontosan eligazít a forgalmi rend megváltozásáról.

Tárgy

A forgalmi rend bevezetéséről

A rendelet megjelölése: Községi Önkormányzat 7/2019. (VI. 11.) önkormányzati rendelete a forgalmi rend bevezetéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 3. § (1) bekezdése:

„3. § (1) A közúti közlekedésben mindenkinek joga van részt venni; a közutat és a közforgalom elől el nem zárt magánutat közlekedés céljából gyalogosként vagy – meghatározott feltételek teljesítése esetén – járművezetőként bárki igénybe veheti. Jogszabály gyalogosok és járművek közlekedését egyes közutakon korlátozhatja vagy kizárhatja.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó központi jogszabály pontos tárgyát is hivatkozni szükséges. (Ezt fentebb magam tettem meg – pótlólag).

Megjegyzés:

Részletesen szól a helyi rendelet a forgalomkorlátozások „rendjéről”, pontosan rögzíti az engedélyhez kötött belterületi utcákat, tereket; szabályozza a behajtási engedélyek kiadási rendjét. Több behajtási engedélyt intézményesít, így pl. a szolgáltatói behajtási engedélyt és az ideiglenes behajtási engedélyt. Ezek egy része ingyenes, másik részük térítésköteles. Lásd még: 15/1999. (VI. 3.) AB határozat (ABK 1999. május 177–178.)

Tárgy

A belváros környezetkímélő forgalmi rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 24/2007. (X. 1.) önkormányzati rendelete a belváros környezetkímélő forgalmi rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 3. § (1) bekezdése:

„3. § (1) A közúti közlekedésben mindenkinek joga van részt venni; a közutat és a közforgalom elől el nem zárt magánutat közlekedés céljából gyalogosként vagy – meghatározott feltételek teljesítése esetén – járművezetőként bárki igénybe veheti. Jogszabály gyalogosok és járművek közlekedését egyes közutakon korlátozhatja vagy kizárhatja.”

15. § (3) bekezdése:

„Az (1) bekezdés szerinti közútkezelői hozzájárulás tartalmazza a jármű közlekedéséhez a közútkezelői hozzájárulást igénylő jármű üzembentartójának nevét, adószámát, továbbá természetes személy üzembentartó esetén lakcímét, nem természetes személy üzembentartó esetén székhelyét.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A törvény 3. § (1) bekezdése értelmében „jogszabály” van felhatalmazva arra, hogy a járművek közlekedését egyes közutakon korlátozhassa vagy kizárhatja. Jogszabály az önkormányzat rendelete is, így e szabályozásra ebben a formában is sor kerülhet.

A törvény – megjelölt – 15. § (3) bekezdése viszont nehezen hozható kapcsolatba az önkormányzati rendelet tárgyával.

Megjegyzés:

Hasonló célt szolgált Medgyesegyháza Község tanácsrendelete, amely „A munkagépek és szállítógépek község belterületén történő közlekedéséről” szólt.

15/1999. (VI. 3.) AB határozat (ABK. 1999. május. 177.)

Lásd még: 62/2011. (VII. 13.) AB határozat. (MK. 2011. évi 80. szám)

Tárgy

Járművek behajtási engedélyeinek kiadási és felülvizsgálati rendjéről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 7/2016. (VI. 28.) önkormányzati rendelete a járművek behajtási engedélyeinek kiadási és felülvizsgálati rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdését hivatkozza meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Indokolt lehet az ilyen tárgyú helyi önkormányzati rendeletalkotás, annál is inkább, mivel a tapasztalatok szerint időszakonként indokolatlanul megnövekszik a kiadott behajtási engedélyek száma.

Tárgy

Járművek közlekedésének helyi korlátozásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 25/2015. (VI. 25.)
önkormányzati rendelete a járművek közleke-
désének helyi korlátozásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tör-
vény 34. § (1) – (2) bekezdése:

„(1) A közút kezelője – az országos és a helyi
közutak kezeléséről szóló jogszabályok sze-
rint eljárva – köteles gondoskodni arról, hogy
a közút a biztonságos közlekedésre alkalmas,
közvetlen környezete esztétikus és kulturált
legyen.

(2) A közút forgalmi rendjét – ha jogszabály
másként nem rendelkezik – a közút kezelője
alakítja ki. A forgalmi rendet – a forgalmi
körülmények vagy a baleseti helyzet jelentő-
sebb változása esetén, de legalább ötvenként
– a közút kezelőjének felül kell vizsgálnia, és
ha szükséges, módosítania kell. A közleke-
dési hatóság – a közlekedés biztonságát sértő
vagy veszélyeztető helyzet megszüntetése
érdekében – kezdeményezheti a forgalomsza-
bályozás módosítását, vagy a közút kezelőjét
a forgalmi rend felülvizsgálatára kötelezheti.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Kifejezett helyi rendeletalkotásra utaló ren-
delkezés nincs a felhatalmazó törvényi rendel-
kezésben, de tartalmilag levezethető belőle az
önkormányzati rendeletalkotás indokoltsága.

(Az önkormányzat a „közút kezelőjeként” kap a törvényi rendelkezésekben feladatokat, amelyek megoldásához választhatja az önkormányzati rendeletet, mint keretet.)

Megjegyzés:

Hasonló célt szolgált a tanácsrendszerben pl. Mezőkovácsháza tanácsa által alkotott helyi rendelet, amely „A belterület közlekedési rendjét” szabályozta. További – e körbe sorolható tanácsrendeletek voltak még: A vízi járművek közlekedésének, a fürdőzésnek, a jégen való tartózkodásnak a szabályai (Dunaújváros); A motorcsónakok közlekedésének a korlátozásáról (Szarvas).

Itt jegyezzük meg, hogy Nyugat-Európában számos helyen önkormányzati rendelettel szabályozzák a „Forgalomelterelés rendjét”. Érdemes ezen nálunk is elgondolkodni, hiszen a jelenlegi gyakorlat szerint az elterelést jelző táblák nem vezetnek végig a közlekedőket. (Mindhogy egyszerűen egy idő után eltűnnek).

Lásd még:

62/2011. (VII.13.) AB határozat.

(MK. 2011. évi 80. szám)

Tárgy

Súlykorlátozáshoz kötött behajtás rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 7/2016. (II. 26.) önkor-
mányzati rendelete a súlykorlátozáshoz kötött
behajtás rendjéről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendel-
kezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2)
bekezdésére és az Mötv. 13. § (1) bekezdés 2.
pontját említi meg.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: Támogatásra érdemes az e tárgyú helyi önkor-
mányzati rendeletalkotás.
Lásd még: 62/2011. (VII. 13.) AB határozat.
(MK. 2011. évi 80. szám)

Tárgy

A sebességkorlátozó küszöbök lakossági kezdeményezés alapján történő létesítésének szabályairól

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2015. (XII. 12.) önkormányzati rendelete a sebességkorlátozó küszöbök lakossági kezdeményezés alapján történő létesítésének szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az Alaptörvény 32. cikk (1) pontját és a (2) bekezdését jelöli meg felhatalmazásként.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény idézett rendelkezései nem felhatalmazások, hanem helyi jogalkotási hatáskört és feladatkört megállapító normák.

Megjegyzés: A helyi rendelet valójában az összes felmerülő költséget a kezdeményezőkre hárítja; előírja, hogy a létesítmény 25 méteres körzetében élők mindegyikének a hozzájárulására szükség van. Az eljárás kérelemre indul.

Tárgy

Menetrend szerinti helyi autóbusz-közlekedés díjáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 25/2015. (X. 21.) önkormányzati rendelete a menetrend szerinti helyi autóbusz-közlekedés díjáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Mötv. (2011. évi CLXXX. törvény) 13. § (1) bekezdés 18. pontja:
„A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:
(...)
18. Helyi közösségi közlekedés biztosítása;”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Mötv. idézett rendelkezése nem felhatalmazás, hanem feladatmeghatározó norma. (Maga a törvény szövege is expressis verbis ezt juttatja kifejezésre: „ellátandó helyi önkormányzati feladatok”.)

Megjegyzés: Ez a szabályozási tárgy sem zárható ki a helyi önkormányzati jogszabályalkotás területéről. Németországban már az 1980-as években ismeretes volt az ún. Umweltkarte, amely környezetvédelmi célokat szolgált és nem volt személyhez (fényképhez) kötve. Ugyancsak árusítottak „Rückfahrkarte”-kat is, amelyekkel (lényegesen olcsóbb tarifával) bizonyos időn belül oda-vissza lehetett utazni. Lásd még: 19/1998. (V. 22.) AB határozat. (ABH 1998)

Tárgy

A különleges személyszállító szolgáltatást nyújtó járművel végzett személyszállítási szolgáltatásokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2017. (IV. 28.) önkormányzati rendelete a különleges személyszállító szolgáltatást nyújtó járművel végzett személyszállítási szolgáltatásokról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 12/A § (2)–(5) és 49. § (1) bekezdése:

12. § (2) A települési önkormányzat - a Főváros területén a Fővárosi Önkormányzat - rendeletében e törvény keretei között a közigazgatási területén a különleges személyszállító szolgáltatást nyújtó járművel végzett személyszállítási, vagy személyszállítási tevékenységet is tartalmazó szolgáltatás nyújtását – ideértve az ilyen tevékenységet közvetítő és szervező szolgálat működését is – a (3)–(4) bekezdésben meghatározott feltételekhez kötheti.

(3) A települési önkormányzat – a Főváros területén a Fővárosi Önkormányzat – (2) bekezdés szerinti rendelete a helyi sajátosságok figyelembevételével a (1) bekezdésben meghatározott szolgáltatás végzését a környezet és a lakosság egészségének védelme, a szolgáltatás biztonságos és magas színvonalon történő ellátása, valamint a közúti forgalom biztonsága érdekében

a) a járművek környezetvédelmi tulajdonságaira, méretére, műszaki kivitelére és külső megjelenésére,

b) a szolgáltatás nyújtása során igénybe vehető utakra és megállási helyekre, alkalmazott menetrendre, valamint

c) a szolgáltatás igénybe vételének feltételeire vonatkozó rendelkezéseket állapíthat meg.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott tevékenységet közvetítő és szervező szolgálat működése körében a települési önkormányzat (2) bekezdés szerinti rendelete meghatározhatja a tevékenység folytatásához szükséges infokommunikációs eszközök alapvető műszaki sajátosságait, további feltételként köztartozás-mentességet és a tevékenység folytatásához szükséges mértékű tőkeerőt írhat elő.

(5) Ha a települési önkormányzat – a Főváros területén a Fővárosi Önkormányzat – a (3)–(4) bekezdés szerinti feltételeket állapított meg, azok teljesítését a tevékenység végzésének megkezdésére vonatkozó bejelentés megtétele után a települési önkormányzat – a Főváros területén a Fővárosi Önkormányzat – vagy az általa megbízott közlekedésszervező ellenőrzi és nem teljesülés esetén a települési önkormányzat – a Főváros területén a Fővárosi Önkormányzat – (2) bekezdés szerinti rendeletében meghatározott szankciókat alkalmazza. „49.§ (3)” az a)–d) pontokban aprólékos szabályozással a helyi rendeletek pontos tárgykörét írja körül.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

A jegyző ad útvonalengedélyt, határozott időre megkötött közterülethasználati szerződés alapján; a vállalkozót pályázat alapján választják ki, aki közterülethasználati díjat is fizet. A helyi rendelet részletezi a pályázati kiírás tartalmát is.

Tárgy

Autóbusszal végzett különcélú menetrend szerinti személyszállítási szolgáltatás végzésének feltételeiről („A”)

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 35/2013. (X. 2.) önkormányzati rendelete az autóbusszal végzett különcélú menetrend szerinti személyszállítási szolgáltatás végzésének feltételeiről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A személyszállítási szolgáltatásról szóló 2012. évi XLI. törvény 49. § (3) bekezdés c) pontja: a település közigazgatási határán belül működő, különcélú menetrend szerinti személyszállítást végző autóbusszokkal kapcsolatos környezetvédelmi besorolására, külső megjelenésére, műszaki felszereltségére, a település közútjain történő közlekedésre és a személyszállítási közszolgáltatások céljára kialakított autóbusz-megállóhelyek igénybevételeire vonatkozó feltételekre, valamint a járatí engedély igénylésével és kiadásával kapcsolatos részletes szabályokra [vonatkozó rendelet kiadására kap felhatalmazást]

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Részletezi az önkormányzati rendelet a járatí engedély feltételeit; a buszokkal szemben támasztott konkrét követelményeket: pl. 10 évesnél nem lehet régebbi, alacsony padlójú legyen; esztétikus megjelenése legyen és térjen el a helyi közösségi közlekedésben résztvevő autóbusszoktól.

Tárgy

Autóbusszal végzett különcélú menetrend szerinti személyszállítási szolgáltatás végzésének feltételeiről („B”)

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 22/2013. (IV. 25.) önkormányzati rendelete az autóbusszal végzett különcélú menetrend szerinti személyszállítási szolgáltatás végzésének feltételeiről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 49. § (3) bekezdés c) pontja:

„(3) Felhatalmazást kap a helyi személyszállítási közszolgáltatást működtető települési önkormányzat képviselő-testülete, társulás esetében a társulási megállapodásban meghatározott, ennek hiányában a társulás székhelye szerinti települési önkormányzat képviselő testülete, a Főváros területén a Fővárosi Önkormányzat közgyűlése

(...)

c) a település közigazgatási határán belül működő, különcélú menetrend szerinti személyszállítást végző autóbuszokkal kapcsolatos környezetvédelmi besorolására, külső megjelenésére, műszaki felszereltségére, a település közútjain történő közlekedésre és a személyszállítási közszolgáltatások céljára kialakított autóbusz-megállók helyek igénybevételeire vonatkozó feltételekre, valamint a járatok engedély igénylésével és kiadásával kapcsolatok részletes szabályokra,

(...)

vonatkozó önkormányzati rendelet kiadására.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Kifogástalan.

Megjegyzés:

A helyi önkormányzati rendeletalkotás támogatható iránya.

Tárgy

Gumikerekes kisvonat működéséről és térítési díjairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 28/2017. (VIII. 10.)
önkormányzati rendelete a gumikerekes kis-
vonat működéséről és térítési díjairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és az Mötv. (2011. évi CLXXXIX. törvény) 13. § (1) bekezdés 18. pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A hivatkozott jogszabályi rendelkezések nem felhatalmazások, amire például az Mötv. 13. § (1) bekezdése kifejezetten utal is: „...ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen...”

Megjegyzés: Nagyobb városokban, üdülőhelyeken „élő” tárgyról van szó, amely aggályok nélkül szabályozható helyi önkormányzati rendeletekben.

Tárgy

Az elektromos közlekedési járművek használatáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 18/2018. (VII. 9.) önkormányzati rendelete az elektromos közlekedési járművek használatáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az Mötv. 143. § (4) bekezdés d) pontja: „(4) Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben határozza meg:

(...)

d) az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés alapvető szabályait, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Mötv. itt valóban közvetlenül ad (pontos és precíz) felhatalmazást helyi önkormányzati rendelet alkotására.

Megjegyzés:

A helyi rendelet előírja, hogy a város mely területén tilos ezekkel a járművekkel közlekedni. A szabályszegők 150 000 Ft-ig terjedő közigazgatási bírsággal sújthatók. Az ezt felülmúló táblát a bérbeadó köteles kihelyezni. (Hoverboard, elektromos gördeszka, elektromos roller, stb.)

HELYI ÉPÍTÉSI ÜGYEK

Helyi építési ügyek

A helyi építési ügyek helyi rendeletben történő szabályozása hosszú történelmi múltra tekint vissza. Valójában egy klasszikus helyi szabályozási tárgykörrel van itt szó, amely fokozatosan került át a helyi normaalkotás területéről a központi szabályozás terránumára. Minthogy azonban a számos helyi sajátosság, specialitás nem fogható át absztrakt módon megfogalmazott országos normákkal, így ezen a területen viszonylag gazdag felhatalmazás – anyag található. Ezeknek alapvetően két forrásvidéke van: az egyik az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (Kv. tv.), a másik pedig a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény. (Kötv.) Az utóbbi a különböző útépitési munkálatokkal összefüggő helyi szabályozási teendőket írja körül, amelyek önmagukban is színes tárgykörkatalógus összeállítását teszik lehetővé. Ide tartoznak az útépitési együttműködések rendjéről, feltételeiről szóló helyi rendeletek, s velük szoros összefüggésben az útépitési érdekeltségi támogatások szabályait rögzítő önkormányzati rendeletek. Ugyanebbe a körbe sorolhatók a járdaépítéssel kapcsolatba hozható helyi jogszabályok, amelyeknek két jól elkülönülő tárgya jelent meg a helyi szabályozás területén. Az egyik a járdaépítés és felújítás szervezése és önkormányzati támogatása, a másik pedig a lakossági járdaépítési kérelmek elbírálása feltételeinek a megállapítása.

A Kvtv. vált alapjává az Építészeti-Műszaki Tervtanácsokról, a helyi építési szabályzatról, az építési tilalmak elrendeléséről, a műemléki és helyi védelem alatt álló építészeti értékek felújítása anyagi támogatásáról szóló önkormányzati rendeleteknek.

A gyakorlatban gondot jelentenek (jelenthetnek) azonban a még mindig tucatszámra előforduló, a közműépítésről szóló helyi rendeletek, amelyeknek nem lehet „alapja” a Kvtv. rendszeresen megidézett 28. § (2) bekezdése. E rendelkezés ugyanis egyértelműen rögzíti, hogy a közműépítéshez való hozzájárulás mértékéről nem önkormányzati rendeletben, hanem hatósági határozatban kell döntenie a települési önkormányzat képviselő-testületének. Ennek ellenére a helyi Építési szabályzatok (HÉS-z-ek) jelentős része az útépitési és közműépítési hozzájárulás mértékének és arányának a meghatározásához (mégis) az önkormányzati rendeleti formát írja elő.

Egyre világosabban rajzolódik ki a helyi építésügyek szabályozása körében az a rendelet-csoport, amely különböző építési munkák támogatási formáinak meghatározásában ölt testet. Ide sorolhatók a homlokzat felújítási, a műemléki védelem alatt álló építészeti értékek felújításával kapcsolatos, a társasházak felújításával összefüggésbe hozható építészeti munkák támogatása, melynek részletszabályait mindenütt önkormányzati rendeletben iparkodnak meghatározni.

Az ún. „támogatási” szándékú helyi rendeletek közé sorolhatók a különböző kedvezményeket rögzítő helyi rendeletek. (Kedvezményes telekértékesítési program, kedvezményes építési telek vásárlásának feltételei, a nagycsaládosok ingyenes építési telekhez juttatásainak feltételeiről szóló rendeletek).

Tárgy

Építészeti – Műszaki Tervtanácsról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 17/2017.
(IX. 21.) önkormányzati rendelete az Építészeti – Műszaki Tervtanácsról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 32. § (6) bekezdés (4) pontja:

„Felhatalmazást kap a települési önkormányzat (fővárosban a kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat) arra, hogy rendeletben állapítsa meg.

(...)

4. A helyi építészeti-műszaki tervtanács létrehozásáról, működési feltételeiről, eljárási szabályainak megállapításáról szóló szabályokat”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Bátorítunk az e tárgyú helyi önkormányzati rendeletek alkotására.

Megjegyezzük ugyanakkor, hogy több HÉSZ is tartalmaz olyan szabályokat, amelyek helyi építészeti-műszaki tervtanácsi bemutatást, véleményezést írnak elő annak ellenére, hogy a településrendezési és az építészeti-műszaki tervtanácsokról szóló 252/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 10. §-ának ezek a rendelkezé-

zései 2013. január 1. napjától már nincsenek hatályban.

Rögzíteni szükséges azt is, hogy a Tervtanács feladatait a településrendezési és az építészeti-műszaki tervtanácsokról szóló 252/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet, míg a települési főépítész feladatait a főépítész tevékenységről szóló 190/2009. (IX. 15.) Korm. rend. határozza meg, azok bővítésére, új feladatok megállapítására a képviselő-testületnek nincs hatásköre.

(Más kérdés persze, hogy amennyiben a szabályozás önkormányzati közügyet is érint, úgy helyénvaló-e a kormányrendeleti szintű szabályozás.)

Tárgy

Építési Alapból igényelhető támogatásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 28/2011. (XI. 25.) önkormányzati rendelete az Építési – Alapból igényelhető támogatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi 16. § (1) bekezdésére utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Valójában csak a megfelelő anyagi források birtokában lévő önkormányzatok vehetik fontolóra az e tárgyú helyi rendeletalkotást.

Tárgy

Építési Szabályzatról, valamint a Szabályozási Terv jóváhagyásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 20/2015. (XII. 23.)
önkormányzati rendelete az Építési Szabály-
zatról, valamint a Szabályozási Terv jóváha-
gyásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. § (6) bekezdés 6. pontja:

„Felhatalmazást kap a települési önkormányzat (fővárosban a kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat) arra, hogy rendeletben állapítsa meg.

(...)

6. a helyi építési szabályzatát.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

A Megyei Kormányhivatalok a helyi HÉSZ-ekkel kapcsolatban leginkább a következőket állapították meg: a) gyakran másolják át más jogszabályok szövegeit, s ezzel ellentétesekké válnak a Jat. 3.§-ában írt rendelkezéssel. (Párhuzamos szabályozás tilalma). b) A helyi védettségéről önálló rendeletet nem alkotott HÉSZ-ekben találhatók helyi védett-

séget „rendező” szabályok, illetve helyet kapnak bennük sokhelyütt a reklámberendezések, reklámok, cégek elhelyezésének követelményeiről szóló szabályok is.

Az Építési Szabályzat önkormányzati rendeleti formában alkotandó meg. Erre tekintettel viszonylag szolidnak mondható e tárgykör helyi regulációja.

Lásd még:

999/H/2005. AB határozat (ABH 2007, 2553); 774/B/2004. AB határozat (ABH 2007, 2450); 50/2007.(VII.10. AB határozat (ABH 2007, 984); 95/B/2007. AB határozat (ABH 2007 2590);

166/2008. AB határozat (ABH 2008 1904);

167/2008. AB határozat (ABH 2008);

11/2008. AB határozat (ABH 2008 1315);

16/2008. AB határozat (ABH 2008 1334);

773/B/2001. AB határozat (ABH 2008 2915);

1015/B/2000. AB határozat (ABH 2008 2886);

1048/B/2005. AB határozat (ABH 2008

3161); 1148/H/2007. AB határozat (ABH

2008 3293);

440/B/2006. AB határozat (ABH 2008 3178);

447/B/2002. AB határozat (ABH 2008 2928);

125/2009. AB határozat (ABH 2009 1289);

47/2011. AB határozat (MK. 2011. június 9.);

128/B/2011. AB határozat (ABK XX. évfolyam,

6. szám); 21/2011. AB határozat (MK.

2011. évi 61. szám); 47/2011. AB határozat

(MK. 2011. évi 69. szám); 52/2011. AB határozat

(MK. 2011. évi 69. szám); 53/2011. AB

határozat (MK. 2011. évi 69. szám); 71/2011.

AB határozat (MK. 2011. évi 117. szám);

140/2011. AB határozat (MK. 2011. évi 143.

szám);

169/B/2007. AB határozat (ABH 2007, 2598).

Tárgy

Építési tilalom elrendeléséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 1/2017. (I. 20.) önkormányzati rendelete az Építési tilalom elrendeléséről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 20. § (1) bekezdés b) pontja:
„Az érintett területre
(...)
b) telekalakítás, illetve építési tilalom rendelhető el.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A meghivatkozott törvényi rendelkezés [20. § (1) bekezdés b) pontja] még nem szól a helyi rendeletalkotásról, arra csak a (3) bekezdésben került sor. Ennyiben nem pontos az önkormányzati rendelet felhatalmazó jogszabályt megjelölő rendelkezése.

Megjegyzés:

A helyi építési tilalmak elrendelése mindenképpen helyi önkormányzati rendeleti formát kíván. Ehhez az elváráshoz képest viszont meglehetősen szerény a helyi jogalkotási gyakorlat.

A felülvizsgálatok során többször találkoztak azzal a gyakorlattal, hogy bizonyos építési tevékenységeket elvi építési engedélyhez kötöttek, s az vezetett el egyes építési munkák

megtiltásához. A valóság azonban az, hogy az elvi építési engedély „intézménye” 2013. január 1-jével megszűnt.

Lásd még:

50/2007. (IX. 26.) AB határozat

(ABH 2007, 984)

125/2008. AB határozat (ABH 2008, 1474)

139/2008. (XI. 20.) AB határozat

(ABH 2008 1582)

164/2008. (XII. 18.) AB határozat

(ABH 2008 1494)

592/B/2008. AB határozat (ABH 2009, 2658)

20/2011.(III. 30.) AB határozat

(MK 2011. ÉVI 34. szám)

3232/2016. (XI. 18.) AB határozat

(ABK 2016/26)

Tárgy

Homlokzatfelújítási Alap létrehozásáról és felhasználásának szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 13/2015. (IV. 24.) önkormányzati rendelete a Homlokzatfelújítási Alap létrehozásáról és felhasználásának helyi szabályozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésére és 32. cikk (2) bekezdésére utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A megjelölt rendelkezések nem minősülhetnek a Jat. 5. § (1) bekezdése szerinti felhatalmazásoknak.

Megjegyzés: Öröndetesen sok helyi önkormányzat alkotott helyi rendeletet ebben a tárgykörben.

Tárgy

Közműépítésekről („A”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 27/2007. (X. 27.)
önkormányzati rendelete a közműépítésről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 28. § (2) bekezdése:

„Ha a kiszolgáló utat, illetőleg közművet a települési önkormányzat megvalósította, annak költségét részben vagy egészben az érintett ingatlanok tulajdonosaira átháríthatja. A hozzájárulás mértékéről és a megfizetés módjáról a települési önkormányzat képviselő-testülete hatósági határozatban dönt. Az útépitési és közművesítési hozzájárulás nem róható ki, ha az út- és közműépítéshez szükséges terület kialakítása érdekében korábban lejegyzett telekrészért járó kártalanítás összegének megállapítása során az út és a közmű megépítéséből eredő értéknövekedést figyelembe vették.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

A megjelölt törvényi rendelkezésben *expressis verbis* nem található felhatalmazás helyi önkormányzati rendelet alkotására. Igazából „hatósági határozat” meghozataláról szól a törvényi rendelkezés.

Megjegyzés:

Lásd: előző oldalon a felhatalmazás minősítésénél.

Egyébként pedig az tapasztalható, hogy a HÉSZ-ek jelentős része az utépítési és köz-művesítési hozzájárulás mértékének és arányának a meghatározásához az önkormány-zati rendeleti formát írja elő, ami viszont ellentétes az Étv. 28.§ (2) bekezdésével, amely szerint erről a települési önkormányzat képviselő-testülete hatósági határozatban dönt.

Tárgy

Közműépítésekről („B”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 31/2008. (XII. 17.)
önkormányzati rendelete a védett épületek
felújításának támogatási rendszeréről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Az Ötv. idézett rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma volt.

Megjegyzés:

Támogatjuk az e tárgyú helyi önkormányzati jogalkotási gyakorlat megszilárdítását.

A tanácsrendszerben is megjelent már nyomaiiban ez a szabályozási tárgy: Balassagyarmat Város Tanácsa például tanácsrendeletet alkotott a „Városképileg jelentős utcák védelméről”.

Tárgy

Kedvezményes telekértékesítési programról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 10/2016.
(XII. 15.) önkormányzati rendelete a kedvez-
ményes telekértékesítési programról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendel-
kezést, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2)
bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés a) pont-
jára utal.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A meghivatkozott alaptörvényi rendelkezések
nem minősülnek – a Jat. 5. § (1) bekezdése
szerinti - felhatalmazásnak.

Megjegyzés: Ez a tárgykör a gyakorlatban a szociális tár-
gyú helyi önkormányzati rendeletekben buk-
kan fel. (Ebben nincs semmi kifogásolni
való.)

Tárgy

Kedvezményes építési telek vásárlásának feltételeiről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 6/2016. (IV. 18.) önkormányzati rendelete a kedvezményes építési telek vásárlásának feltételeiről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és az Mötv. 13. § (1) bekezdés 1. pontját említi.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Támogatást érdemlő helyi jogalkotási irány.

Tárgy

Nagycsaládosok ingyenes építési telekhez juttatásának feltételeiről

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2016. (I. 16.) önkormányzati rendelete a nagy családosok ingyenes építési telekhez juttatásának feltételeiről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az Mötv. (2011. évi CLXXXIX. törvény) 13. § (1) bekezdésének 1. pontja:
„településfejlesztés, településrendezés”
„8.a. pontja: szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Mötv. meghivatkozott rendelkezései nem felhatalmazások, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó feladatkör megjelölések. Ezt juttatja kifejezésre még a törvényszöveg is: „...ellátandó helyi önkormányzati feladatok...”

Megjegyzés: Támogatható helyi rendeletalkotási irány.

Tárgy

Társasházak felújításához nyújtandó önkormányzati támogatások

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 25/1998.
(VIII. 7.) önkormányzati rendelete a társas-
házak felújításához nyújtandó önkormányzati
támogatásokról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Az Ötv. hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma volt.

Megjegyzés:

Ház (pl. homlokzat) felújításhoz viszonylag gyakran adnak támogatást az önkormányzatok, „társasházak”-hoz viszont jóval szerényebb mértékben. A helyi rendeletalkotási gyakorlat ezirányban történő kibővítése kifejezetten támogatható.

Tárgy

Műemléki és helyi védelem alatt álló építészeti értékek felújításának anyagi támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 8/2014. (X. 3.) önkormányzati rendelete a műemléki és helyi védelem alatt álló építészeti értékek felújításának anyagi támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 57. § (2) bekezdése: „A helyi építészeti örökség értékeinek feltárása, számbavétele, védetté nyilvánítása, fenntartása, fejlesztése, őrzése, védelmének biztosítása a települési önkormányzat feladata. Az országos területi műemléki védelem az egyes ingatlanokon fennálló helyi egyedi védelem hatályát nem érinti.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A törvény – megjelölt 57. § (2) bekezdése – egy feladatot állapít meg, a rendeletalkotásra történő felhatalmazás viszont expressis verbis csak a (3) bekezdésben található meg. (Ennyiben nem pontos a felhatalmazó forrás megjelölése.)

Megjegyzés:

Hasonló szabályozási tárgykör már a tanácsrendszerben is felbukkant. Pl. A Hajdú-Bihar Megyei Tanács tanácsrendeletet alkotott „A műemlékek és műemléki jellegű építmények fokozott felügyeletéről és védelméről.” Megjegyzendő egyébként, hogy a helyi építészeti értékek védelme során a 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet rendelkezéseire kell

tekintettel lenni, ami amiatt aggályos, hogy ha kifejezetten önkormányzati ügyről van szó, akkor a kormányrendeleti forma nem elegendő, hiszen ilyenkor a törvényi szintű regulációra van (lenne) szükség.

Ugyanakkor a kormányrendeleti forma a hatósági igazgatás területéről nem számúzható, szerepe ott domináns marad. Így például ha helyi önkormányzati rendeletben az építési engedély kiadását vagy annak megtagadását feltételhez kötik, úgy az törvénysértő lesz, mivel önkormányzati rendelet nem állapíthat meg szabályokat az építésügyi hatóság feladat- és hatáskörével kapcsolatban.

Tárgy

Beépített és beépítetlen ingatlanok rendjéről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/1014. (VI. 26.) önkormányzati rendelete a beépített és beépítetlen ingatlanok rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése:
„Feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Alaptörvény meghivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma volt.

Megjegyzés:

Az e rendelet – tárgy beépíthető a környezetvédelemről szóló, vagy a helyi közterület használatot reguláló önkormányzati rendeletekbe is. Talán ezért is nem találni több – a bemutatottakhoz hasonló – önálló szabályozás tárgyává tett önkormányzati rendeletet.

Tárgy

Útépítési együttműködésről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2017. (VI. 28.) önkormányzati rendelete az útépítési együttműködésről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 31. §-a:

„(1) A közút használatában érdekelt természetes és jogi személyek, valamint a helyi önkormányzat az alapvetően helyi lakossági érdeket szolgáló közút építésére (földút szilárd burkolattal való ellátására) együttműködhetnek. Az együttműködés (a továbbiakban: útépítési együttműködés) formáját a résztvevők maguk határozzák meg.

(2) A helyi önkormányzat – ha az útépítési együttműködésben az érdekeltek több mint kétharmada részt vesz – az abban részt nem vevő, de a közút használatában érdekelt természetes és jogi személyt a résztvevők által vállalt anyagi hozzájárulás mértékéig – a rendeletében meghatározott módon – útépítési érdekeltségi hozzájárulás fizetésére kötelezheti.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Igazságos és méltányos is a fizetési kötelezettségek „megosztása” mindazok között, akik a megépült út használatában érdekeltek. Előremutatóak, „jó gyakorlatot”-ot megtestesítőek tehát azok a helyi önkormányzati rendeletek, amelyek ennek alapjait rögzítik.

Tárgy

Útépítési érdekeltségi támogatásokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 31/2007. (XI. 16.)
önkormányzati rendelete az útépítési érde-
keltségi hozzájárulásról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tör-
vény 31. § (2) bekezdése: „A helyi önkor-
mányzat – ha az útépítési együttműködésben
az érdekeltek több mint kétharmada részt
vesz – az abban részt nem vevő, de a közút
használatában érdekelt természetes és jogi
személyt a résztvevők által vállalt anyagi hoz-
zájárulás mértékéig – a rendeletében megha-
tározott módon – útépítési érdekeltségi hozzá-
járulás fizetésére kötelezheti.”

Az épített környezet alakításáról és védelméről
szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 28.§. (2)
bekezdése:

„Ha a kiszolgáló utat, illetőleg közművet
a települési önkormányzat megvalósította,
annak költségét részben vagy egészben az
érintett ingatlanok tulajdonosaira átháríthatja.
A hozzájárulás mértékéről és a megfizetés
módjáról a települési önkormányzat képví-
selő-testülete hatósági határozatban dönt. Az
útépítési és közművesítési hozzájárulás nem
róható ki, ha az út- és közműépítéshez szük-
séges terület kialakítása érdekében korábban
lejegyzett telekrészért járó kártalanítás össze-
gének megállapítása során az út és a közmű
megépítéséből eredő értéknövekedést figye-
lembe vették.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Az 1997. évi LXXVIII. törvény 28. § (2) bekezdésében kifejezetten nem önkormányzati rendeletről, hanem „hatósági határozat”-ról van szó. Ezutóbbinak azonban nyilvánvalóan egy megalkotható helyi önkormányzati rendelet lehet az alapja.

Megjegyzés:

„Jó gyakorlat”-ot jelez a bemutatott önkormányzati rendelet. Fontos helyi és közösségi érdeket szolgálnak az e tárgyú helyi jogszabályok.

Tárgy

Járda építésének és felújításának szervezéséről és önkormányzati támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2015. (II. 26.) önkormányzati rendelete a járda építésének és felújításának szervezéséről és önkormányzati támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 31. §-a (1)–(2) bekezdése:

„(1) A közút használatában érdekelt természetes és jogi személyek, valamint a helyi önkormányzat az alapvetően helyi lakossági érdeket szolgáló közút építésére (földút szilárd burkolattal való ellátására) együttműködhetnek. Az együttműködés (a továbbiakban: utépítési együttműködés) formáját a résztvevők maguk határozzák meg.

(2) A helyi önkormányzat - ha az utépítési együttműködésben az érdekeltek több mint kétharmada részt vesz - az abban részt nem vevő, de a közút használatában érdekelt természetes és jogi személyt a résztvevők által vállalt anyagi hozzájárulás mértékéig – a rendeletében meghatározott módon – utépítési érdekleti hozzájárulás fizetésére kötelezheti.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Szép és hasznos helyi együttműködés rendjét foglalják össze a tárgyban alkotott helyi önkormányzati rendeletek.

Hasonló szabályozási törekvéseket már az 1945 előtti rendszerben is megfigyelhetünk. Voltak például szabályrendeletek a község belterületén építendő gyalogjárókról és azok fenntartásáról.

Tárgy
Lakossági járdaépítési kérelmek elbírálásáról
és annak egyes feltételeiről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2016. (V. 23.) önkormányzati rendelete a lakossági járdaépítési kérelmek elbírálásáról és annak egyes feltételeiről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és 32. cikk (1) bekezdés a) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Lehet akár önálló rendeletalkotási tárgy is, de lehet mindez egy átfogóbb, ugyanilyen feladatokat megoldani szándékozó rendelet része is.

Tárgy

A kiszolgáló és lakóút céljára történő bejegyzésről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 21/2013. (IV. 25.) önkormányzati rendelete a kiszolgáló és lakóút céljára történő bejegyzésről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 27. § (6) bekezdésében kapott felhatalmazás...”
(6) „Ha a kiszolgáló út létesítését, bővítését vagy szabályozását szolgáló lejegyzés műszaki vagy egyéb indok alapján csak az egyik oldali teleksorból lehetséges, akkor a kiszolgáló út másik oldalán lévő teleksor tulajdonosait a települési önkormányzat, a kiszolgáló út változásából eredő telekérték-növekedés arányában – rendeletben – egy-szeri hozzájárulás fizetésére kötelezheti.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

A bejegyzés iránti kérelem tárgyában a testület határozatban dönt; a kártalanítás fedezetét a költségvetés biztosítja; a telekérték – növekedésben érintetteket egyszeri hozzájárulás fizetésére kötelezik az adott esetben is.

Tárgy

A kiszolgáló út megvalósítási költségeinek áthárításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2011. (I. 25.) önkormányzati rendelete a kiszolgáló út megvalósítási költségeinek áthárításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, további törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Ötv. idézett rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma volt.

Megjegyzés:

A szabályozási tárgy indokolná, hogy ezen a területen aktívabb helyi rendeletalkotási gyakorlat alakuljon ki.

Itt helyi rendelet tartalmaz rendelkezéseket a kiszolgáló és lakóút céljára történő lejegyzés intézményével kapcsolatban. Az idevonatkozó szabályokat azonban az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 27. §-a rögzíti. Amennyiben tehát a helyi önkormányzati rendeletek szabályozása minderre kiterjed, úgy ez a helyi jogszabály túlterjeszkedik a rendeletalkotási felhatalmazáson.

Tárgy

Az elővásárlási jog megállapításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 12/2006. (VI. 6.) önkormányzati rendelete az elővásárlási jog megállapításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 25. § (2) bekezdése:
[Nincs hatályban. Megsemmisítette a 43/2006. (X. 5.) AB határozat. Hatálytalan: 2006. október 5-től.]

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Időszerűvé vált az önkormányzati rendelet felülvizsgálata, s a megfelelő központi jogszabályi háttérhez történő hozzáigazítása.

Megjegyzés: (Lásd: fentebb írtakat.)
Továbbá: A 2006. október 5-ig hatályban volt Étv. korábban biztosította az önkormányzatok számára az elővásárlási jogot. E rendelkezés [Étv. 25. § (2) bekezdés] alkotmányellenességét mondta ki a 43/2006. (X. 5.) AB határozat. Ezt követően tartalmazhatja ugyan a HÉSZ Melléklete az elővásárlási joggal érintett területeket, de a helyi rendeletekben már nem jelenhet meg ilyen rendelkezés.

Tárgy

Szomszédjogról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 2/2004. (VI. 22.)
önkormányzati rendelete a szomszédjogról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 106. §-a: hatályon kívül helyezve.
1960. évi 11. tvr. 21. §-a: hatályon kívül helyezve.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az új Polgári Törvénykönyv miatt felülvizsgálatra szorul.

Megjegyzés: A tárgy maga régtől fogva helyi rendeletalkotás tárgya: vagy kifejezetten az (szomszédjog) volt a reguláció tárgya, vagy érintőlegesen került sor a szabályozására. Az utóbbira példa az 1945 előtti önkormányzatok világából „a község belterületén fekvő telkek kerítéssel történő elválasztásáról” szóló helyi rendelet.

**KÖLTSÉGVETÉS,
HELYI PÉNZÜGYEK,
ÖNKORMÁNYZATI VAGYON
KEZELÉSE**

Költségvetés, helyi pénzügyek, önkormányzati vagyonkezelés

A helyi pénzügyek (ezen belül különösen és kiemelten a költségvetés és zárszámadás) mára már minden vitán felülállóan helyi önkormányzati rendeletalkotás tárgyává vált. Az 1990-es évek elején hosszú időn keresztül tartotta magát az a nézet, hogy miután ezek a tárgykörök nem érintenek állampolgári jogokat és kötelezettségeket, ezért ezek „szabályozására” elegendő lesz a képviselő-testület határozata is. Mára megnyugodtak a kedélyek, a helyi képviselő-testületek ex lege kötelezettsége az, hogy mind a költségvetésüket, mind pedig a zárszámadásukat rendeleti formában fogadják el. Ebből következik az is, hogy amennyiben nem sikerül az előírt határidőre megalkotni a költségvetési rendeletet, úgy az átmeneti gazdálkodás szabályainak rögzítése is csak önkormányzati rendeleti formában történhet meg.

Ma már találkozhatunk olyan törekvésekkel is, hogy a költségvetés alapjául szolgáló szempontokat, feltételeket hosszabb távra meghatározzák, s ennek keretében is a helyi rendeleti formát választják. Ezt a megoldást például értéknél tekintethetjük, amiképpen azt is, hogy biztosítottak legyenek a költségvetési gazdálkodás átláthatóságának a feltételei. Ezért ezutóbbi szabályozásuk tárgyává választó helyi önkormányzati rendeleteket is a „jó gyakorlat” megjelenítésének tekinthetjük.

Nem szorul bővebb bizonyításra az, hogy az önkormányzatok meg lehetőségek szűkös pénzforrásokból gazdálkodnak. Éppen erre tekintettel tartjuk követendő példának azokat az önkormányzati rendeleteket, amelyek az ún. szabadon felhasználható pénzeszközökről adnak szabályozást. Közöttük vannak olyanok, amelyek általánosságban érintik a témát, de vannak olyanok is, amelyek kifejezetten csak a polgármester által felhasználható pénzeszközök mértékéről, felhasználásának feltételeiről szólnak. Ezek a rendeletek márcsak azért is jó példa gyanánt említhetők meg, mert itt (is) közpénzfelhasználásról van szó, amely nagyfokú felelősséget tételez fel.

Sok önkormányzat választotta szabályozása tárgyául a behajthatatlan követelésekkel kapcsolatos eljárást. Csak biztatni tudunk arra, hogy az e tárgyú helyi jogszabályalkotás kiterjedtebb legyen a jelenleginél.

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény alapján ugyancsak van mód helyi rendeletek alkotására. Ezek a rendeletek ugyanakkor gyakorta számos hibával terheltek, amelyek mielőbbi megszüntetéséhez fontos érdekek fűződnek. (Ezek katalógusát az adott helyi rendeletek bemutatásánál összeállítjuk). Viszonylagos önállósággal rendelkeznek a vagyonkezeléssel foglalkozó helyi rendeletek, amelyek egyértelművé teszik azt, miként történik a korlátozottan forgalomképes és a nem forgalomképes vagyon kezelése és melyek a vagyonkezelő kötelezettségei. Külön javukra írható az is, hogy az esetek döntő többségében rögzítik az ellenőrzés részletes szabályait is.

Tárgy

A évi költségvetésről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 2/2017. (III. 13.) önkormányzati rendelete az évi költségvetésről.

A felhatalmazó központi jogszabály: „Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény”:

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Pontatlan a felhatalmazó jogszabályhely megjelölése. (Ugyanigy a felhatalmazás kiegészítése is: „figyelemmel a Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény és az Áht. végrehajtására kiadott 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendeletben (AV.) foglaltakra.” (Az utóbbi fordulat pedig még további kérdéseket is felvet.)

Megjegyzés: Néhány – tipikusnak is mondható – hibára felhívjuk a figyelmet:

- a költségvetési (és zárszámadási) rendeletekben hiányos az egyeztetési eljárás dokumentálása;
- a költségvetési (és zárszámadási) rendeletek előterjesztései nem tartalmazzák a jogszabályban írt kötelező mérlegeket és kimutatásokat (pl. a helyi önkormányzat költségvetése mérlegét közgazdasági tagolásban, az előirányzott felhasználási tervet, a többéves költségvetési kihatással járó döntések számszerűsítését évenkénti bontásban és összesítve).

Előfordult, hogy a helyi költségvetési rendeletben szerepeltették a működési hiányt.

A költségvetésről szóló rendelet egy sajátos rendeletnek tekinthető, amelynek a tartalmát, elfogadásának a rendjét, hatályát az államháztartásról szóló törvény határozza meg. E törvényi „megkötöttsége” miatt a költségvetési rendelet nem vehető igénybe tartósabb szolgáltatási viszonyok szabályozására. Lásd még: 71/1995. (XII. 12.) AB határozat.

Tárgy

Költségvetési zárszámadásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2017. (V. 12.) önkormányzati rendelete a költségvetési zárszámadásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Nem jelöl meg pontos felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését, 32. cikk (1) bekezdés a) és f) pontját és az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 91. § (1) bekezdését hivatkozva meg. „91. § (1) A helyi önkormányzat költségvetésének végrehajtására vonatkozó zárszámadási rendelet tervezetét a jegyző készíti elő és a polgármester terjeszti a képviselő-testület elé úgy, hogy az a képviselő-testület elé terjesztését követő harminc napon belül, de legkésőbb a költségvetési évet követő ötödik hónap utolsó napjáig hatályba lépjen. A zárszámadási rendelet tervezetével együtt a képviselő-testület részére tájékoztatásul be kell nyújtani a kincstár 68/B. § szerinti ellenőrzése keretében a helyi önkormányzat éves költségvetési beszámolójával kapcsolatosan elkészített jelentését.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Ide lehetett volna még hozni a törvény 91. § (2) bekezdését is felhatalmazó rendelkezésként.

Megjegyzés:

Az e tárgyú helyi önkormányzati rendelet-tervezetek előterjesztései gyakorta hiányosak, illetve a zárszámadáshoz csatolt vagyongkimutatások nem felelnek meg az előírásoknak.

Lásd még:

987/H/1994. AB határozat (ABH 1995)

9/1995. (II. 22.) AB határozat (ABH 1995)

Tárgy

Költségvetési gazdálkodás hosszú távú szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 19/2015. (VI. 29.)
önkormányzati rendelete a költségvetési gaz-
dálkodás hosszú távú szabályozásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg pontos felhatalmazó rendel-
kezést, mindössze az Alaptörvény 32. cikk
(2) bekezdésére és a 32. cikk (1) bekezdés a)
pontjára utal.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Ide lehetett volna még hozni az államháztar-
tásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 91. § (2)
bekezdését is felhatalmazó rendelkezésként.

Megjegyzés: A helyi rendelet célja a fegyelmezett, átlát-
ható, kiszámítható és hosszútávon fenntart-
ható költségvetési gazdálkodás erősítése.
A költségvetés előkészítésének rendjéről,
szerkezetéről, egyes részeinek tartalmáról
szól a helyi önkormányzat rendelete.

Tárgy

Az átmeneti gazdálkodásról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 15/2013. (XII. 19.)
önkormányzati rendelete az átmeneti gazdál-
kodásról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV.
törvény 25. § (1) bekezdése:

„Ha a költségvetési rendeletet a képviselő-tes-
tület a költségvetési évben legkésőbb március
15-ig nem fogadta el, az átmeneti gazdálko-
dásról rendeletet alkot, amelyben felhatalma-
zást ad, hogy a helyi önkormányzat és költ-
ségvetési szervei a bevételeiket folytatólago-
san beszedhessék, kiadásait teljesítsék.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Korrekt, pontos felhatalmazás.

[A törvény 25.§ (2) bekezdése is fontos ren-
delkezést tartalmaz, így azt is meg lehetett
volna jelölni felhatalmazó rendelkezésként.]

Megjegyzés:

A helyi rendelet pontosan leírja, hogy mi vál-
tozik: mi helyett mi lesz. A polgármester kap
a rendeletben felhatalmazást az itteni hatás-
körök gyakorlására.

Tárgy

Az átláthatóságról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 32/2017. (IX. 22.)
önkormányzati rendelete az átláthatóságról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg pontos felhatalmazó rendelkezést, mindössze az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése és 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A helyi rendelet a költségvetésből ingyenesen támogatottakkal kapcsolatos átláthatósági követelményekről szól. Átláthatósági nyilatkozatot kell kitölteni, de nyilatkozni kell az esetleges összeférhetetlenségről is.

Tárgy

A gazdálkodás átláthatóságáról („B”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 5/2015. (III. 12.) önkormányzati rendelete a gazdálkodás átláthatóságáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg pontos felhatalmazó rendelkezést, mindössze a helyi jogalkotás előtt utat nyitó Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és 32. cikk (1) bekezdés a) pont hivatkozza meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A helyi önkormányzati rendelet valójában közzétételi kötelezettségekről szól, így pl. a költségvetés tervezetének, a képviselő-testületi és bizottsági dokumentumok, a szerződések, a közbeszerzési eljárások, felhívások, értékelések közzétételének fontosságáról (pártfogolható irány).

Tárgy

Az önkormányzati biztostól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 29/2017. (VI. 27.) önkormányzati rendelete az önkormányzati biztostól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 71. § (4) bekezdését jelöli meg felhatalmazó rendelkezésként. (4) bekezdés azonban nincs, ehelyett a 71. § (1) bekezdésének tartalma lehet irányadó egy helyi rendelet alkotásához.

„(1) Ha a helyi önkormányzat által irányított költségvetési szerv harminc napon túli, lejárt esedékességű elismert tartozásállományának mértéke két egymást követő hónapban eléri az éves eredeti kiadási előirányzatának 10%-át vagy a százötven millió forintot, az irányító szerv a költségvetési szervhez önkormányzati biztost bíz meg. Önkormányzati rendelet önkormányzati biztos megbízását az e bekezdésben meghatározottaknál kisebb mérték, rövidebb időtartam, lejárat esetén is kötelezővé teheti.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az idézett felhatalmazó rendelkezés pontos és precíz.

Megjegyzés:

A törvényi felhatalmazással élve az önkormányzati rendelet határozza meg az önkormányzati biztos megbízásának időtartamát és havi díjazásának az összegét.

Tárgy

Az önkormányzati forrásátadásról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 47/2013.
(XII. 4.) önkormányzati rendelete az önkor-
mányzati forrásátadásról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Az Mötv. 41. §. (9) bekezdését jelöli meg fel-
hatalmazó rendelkezéseként:
„A helyi önkormányzat képviselő-testülete az
államháztartáson kívüli forrás átvételére és
átadására vonatkozó rendelkezéseket rende-
letben szabályozza.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés: Előzetesen regisztrált szervezeteket támogat a
helyi rendelet egyedi kérelem vagy pályázat
alapján. A pályázati feltételeket részletesen
meghatározza. Támogatási szerződés készül
(ennek tartalmát is részletesen kimunkálta a
helyi rendelet). „Működési” és „rendezvény”
támogatás kérhető.

Tárgy

Költségvetési stabilitást biztosító rendelkezésekről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 15/2016. (VI. 24.)
önkormányzati rendelete a költségvetési sta-
bilitást biztosító rendelkezésekről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendel-
kezést, csupán az Alaptörvény 32. cikk (1)
bekezdés a) pontjára utal.
„A helyi önkormányzat a helyi közügyek inté-
zése körében törvény keretei között
a) rendeletet alkot;”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény meghivatkozott rendelkezése
nem felhatalmazás, hanem a helyi önkor-
mányzati rendeletalkotás előtt utat engedő
hatásköri norma.

Megjegyzés: Merész új iránya lehet a helyi önkormány-
zati rendeletalkotásnak. Kategorikusan nem
zárható ki, de megfontolandó, vajon ebben a
tárgykörben mindenképpen önkormányzati
rendeletet kell-e alkotni.

Tárgy

Bevételek felhasználásának részletes szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 4/2012. (III. 1.) önkormányzati rendelete a bevételek felhasználásának részletes szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 62. § (3) bekezdése: „Az önkormányzat az (1) és (2) bekezdésben említett bevételeit lakáscélokra és az ezekhez kapcsolódó infrastrukturális beruházásokra: [felsorolás a-i pontig] ... használhatja fel. A felhasználás részletes szabályait önkormányzati rendeletben kell meghatározni.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés: Támogatható a tárgykör helyi önkormányzati rendelettel történő szabályozása.

Tárgy

A kötvénykibocsátás eredményeként keletkezett szabad pénzeszközök felhasználásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2019. (II. 28.) önkormányzati rendelete a kötvénykibocsátás eredményeként keletkezett szabad pénzeszközök felhasználásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nincs megjelölve külön felhatalmazó rendelkezés, mindössze az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és az Mötv. 13. § (1) bekezdés 1. pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Mötv. 13. § (1) bekezdés 1. pontja sem tekinthető felhatalmazásnak, minthogy csupán „ellátandó helyi önkormányzati feladat” a településfejlesztés, településrendezés.

Megjegyzés: Ez a szabályozási tárgy gyakorlatilag egyedülálló, mégsem állítható, hogy nem lehetne számos helyi önkormányzati rendeletnek még tárgya. Érdekessége még, hogy 2019. február 28-án délelőtt 11 órakor lépett hatályba. (Az ilyen hatályba léptetés igencsak ritka a helyi jogszabályalkotás gyakorlatában.)

Tárgy

Kiadások készpénzben történő teljesítésének eseteiről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 36/2015.
(XI. 24.) önkormányzati rendelete a kiadások
készpénzben történő teljesítésének eseteiről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV.
törvény 109. §. (6) bekezdése:
„Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat,
hogy rendeletben állapítsa meg a kiadások
készpénzben történő teljesítésének eseteit”.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés: Támogatható a jelenlegi tárgykört – helyi ren-
delettel – szabályozni kívánó gyakorlat.

Tárgy

Az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatások

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 25/2016. (XII. 15.) önkormányzati rendelete az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatások.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg felhatalmazó rendelkezést, csupán a helyi jogalkotási feladatkört telepítő Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését, az Mötv. 13. § (1) bekezdés 1., 2., 7-8., 10-11 és 13-17 pontját említi, emellett utal a helyi Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) 2. Mellékletének 2.4.1. pontjára, 3.4.1. pontjára, 4.4.3. pontjára, 5.4.1. pontjára és 6.4.1. pontjára. (Az utóbbiak a különböző önkormányzati bizottságok véleményezési jogát rögzítik).

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Ez a helyi önkormányzati rendelet azok közé a ritka rendeletek közé tartozik, amelyek szólnak hatályvesztésük időpontjáról is. [„Ez a rendelet 2017. január 1-én lép hatályba és a (2) bekezdésben foglalt kivétellel 2021. június 30. napján hatályon kívül kerül”.]

Tárgy

A polgármester általi forrásfelhasználás mértékéről

A rendelet megjelölése: Községi Önkormányzata
Képviselő-testületének 2/2019. (II. 18.) önkormányzati rendelete a polgármester általi forrásfelhasználás mértékéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: „...az Mötv. 143. § (4) bekezdés h) pontjában kapott felhatalmazás alapján...”:
„Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben határozza meg:
(4) h) a polgármester általi forrásfelhasználás mértékét.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés: A rendelet szerint a polgármester évi 5 millió Ft felett rendelkezik: ezt saját hatáskörében szabadon felhasználhatja. A felhasználásról azonban utólag tájékoztatnia kell a testületet.

Tárgy

Pénzkezelés rendjéről

A rendelet megjelölése: Községi Önkormányzata
Képviselő-testületének 2/2014. (II. 15.) önkormányzati rendelete a pénzkezelés rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (6) bekezdése:

„Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat, hogy rendeletben állapítsa meg a kiadások készpénzben történő teljesítésének eseteit.”

Mötv. 12. § (2) bekezdés:

„A feladat- és hatáskör vállalásáról és a települési önkormányzat képviselő-testülete – a feladat- és hatáskör eredeti címzettjének előzetes egyetértése esetén – rendeletben, a társulás határozatban dönt a feladat- és hatáskörvállalást tervezett időpontját megelőzően legalább három hónappal korábban.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó rendelkezések pontosak.

Megjegyzés:

Az itt bemutatott helyi rendelet értelmében az önkormányzat, a hivatal és a költségvetési szervek kötelesek Pénzkezelési Szabályzatot készíteni. Szó van benne az átutalásos, a bankkártya fizetéses esetekről, majd tételesen felsorolja a házipénztárba való befizetés eseteit. (Pl. sírhelymegváltás, telefontérítés, közterülethasználati díj, lakbér, folyóirat értékesítés, bérleti díjak stb.) A pénzkészlet maximum 500 000 Ft lehet. Szabályozzák azt is, hogy utólagos elszámolásra mennyi előleg vehető fel. Pl. kiküldetésre 50 000 Ft, beszerzésre 500 000 Ft, reprezentációra 200 000 Ft, postaköltségre 450 000 Ft.

Tárgy

A közpénzekből nyújtott támogatás rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 6/2016. (IV. 1.) önkormányzati rendelete a közpénzekből nyújtott támogatás rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Felhatalmazó jogszabályt külön nem jelöl meg, mindössze az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdését és 32. cikk (1) bekezdés a) pontját hivatkozza meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A rendelet tárgya a felelős önkormányzati gazdálkodásra és a költségvetés források gondos felhasználására utal vissza.

Tárgy

Adósságkezelési szolgáltatásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 2/2015. (II. 20.) önkormányzati rendelete az adósságkezelési szolgáltatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 1. § (2) bekezdése, 10. § (1) bekezdése, 26. §-a:

1. § (2) bekezdése: „A helyi önkormányzatok az e törvényben szabályozott ellátásokon túl saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthatnak.”

10. § (1) bekezdése: „Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzbeli és természetbeni ellátásoknál a nyilatkozat és az igazolás tartalmának, illetve benyújtásának részletes szabályait rendeletben szabályozza.”

26. §-a: „A képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletben meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.”

További felhatalmazó rendelkezések még: 25. § (3) bekezdés b) pontja, 32. § (3) bekezdése, 45. §-a.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazó rendelkezések önmagukban pontosak, de nem feltétlenül alapozzák meg a konkrét tárgykör helyi rendeletben történő szabályozását.

Megjegyzés:

Lásd az imént írtakat.

Tárgy

Behajthatatlan követeléssel kapcsolatos eljárásról, valamint a követelés elengedésének eseteiről és módjáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 13/2016. (VII. 4.)
önkormányzati rendelete a behajthatatlan
követeléssel kapcsolatos eljárásról, valamint
a követelés elengedésének eseteiről és módjá-
ról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV.
törvény 97. § (2) bekezdése:
„A helyi önkormányzat, a társulás, a térségi
fejlesztési tanács, valamint az általuk irá-
nyított költségvetési szervek követeléséről
lemondani csak törvényben vagy helyi önkor-
mányzati rendeletben meghatározott esetek-
ben és módon lehet.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Fontos ennek a tárgykörnek a helyi önkor-
mányzati rendeletek útján történő szabályo-
zása.
Hasonló tárgy már az 1945 előtti szabály-
rendeletek között is megjelent: „A behajtha-
tatlannak bizonyult községi adók leírásának
ellenőrzésére rendelt bizottságokról.”

Tárgy

A Pályázati Alapokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 4/2016. (II. 12.) önkormányzati rendelete a Pályázati Alapokról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az Mötv. 41. § (9) bekezdését jelöli meg.
„A helyi önkormányzati képviselő-testülete az államháztartáson kívüli forrás átvételére és átadására vonatkozó rendelkezéseket rendeletben szabályozza.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés: A helyi rendelet célja az olyan kis forrásigényű, helyi kezdeményezésű programok támogatása, amelyek szervesen kapcsolódnak a település életéhez. Pályázatot kell benyújtani, a nyertesekkel támogatási szerveződést kötnek. Vannak ún. prioritások is. Többféle Alapot foglal össze az önkormányzati rendelet. Így szól pl. a Közművelődési Alapról, a Sport Alapról, az Egészségvédelmi Alapról és a Köznevelési Alapról.

Tárgy
Államháztartáson kívüli források átvételéről
és az önkormányzat által államháztartáson kívülre
nyújtott támogatásokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 26/2015. (XI. 30.) önkormányzati rendelete az államháztartáson kívüli források átvételéről és az önkormányzat által államháztartáson kívülre nyújtott támogatásokról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az Mötv. 41. § (9) bekezdése:
„A helyi önkormányzati képviselő-testülete az államháztartáson kívüli forrás átvételére és átadására vonatkozó rendelkezéseket rendeletben szabályozza.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés: Ahhoz képest, hogy az adott tárgykörben helyi rendelet megalkotását írja elő (kötelezően) a felhatalmazó rendelkezés, viszonylag kevés önkormányzati rendelet található.

Tárgy

Leltározás gyakoriságáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 20/2006. (XII. 19.) önkormányzati rendelete a leltározás gyakoriságáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A felhatalmazó forrásként megjelölt 249/2000. (XII. 24.) Kormányrendelet 36.§ (7) bekezdése hatályon kívül van.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Kormányrendeletben nem volt adható eredetileg sem felhatalmazás a helyi önkormányzati rendeletalkotásra.

Megjegyzés: Nem jelöli meg a helyi rendelet eredetileg a települést. („Város”) Kérdéses az, hogy van-e helye itt az önkormányzati rendeletalkotásnak.

Tárgy

Vagyonról és a vagyon feletti tulajdonosi jogok gyakorlásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 32/2013.
(VI. 28.) önkormányzati rendelete a vagyon-
ról és a vagyon feletti tulajdonosi jogok gya-
korlásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI.
törvény 3. § (1) bekezdés 6. és 11. pontja:
(Ezen kívül a törvénynek még számos rendel-
kezése ad felhatalmazást.)

„6. korlátozottan forgalomképes vagyon:
az 1. § (2) bekezdés a) pontja hatálya alá és
nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelen-
tőségű nemzeti vagyonba nem tartozó azon
nemzeti vagyon, amelyről törvényben, illetve
– a helyi önkormányzat tulajdonában álló
vagyon esetében – törvényben vagy a helyi
önkormányzat rendeletében meghatározott
feltételek szerint lehet rendelkezni.”

„11. nemzeti vagyon használója: azon termé-
szetes személy, jogi személy vagy jogi szemé-
lyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy
amely állami vagyon tekintetében törvény
vagy szerződés alapján, a helyi önkormányzat
vagyonra tekintetében törvény, a helyi önkor-
mányzat rendelete vagy szerződés alapján
bármely jogcímen nemzeti vagyont birtokol,
használ, szedi annak hasznait, kivéve a tulaj-
donosi joggyakorló;”

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV
törvény 97. § (2) bekezdése:

„Az állam, az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szervek, a nemzetiségi önkormányzatok, valamint az általuk irányított költségvetési szervek követeléséről lemondani csak törvényben meghatározott esetekben és módon lehet.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

A hasonló tárgyú helyi önkormányzati rendeletek esetében az az alapkérdés, hogy mi minősíthető át nemzeti vagyonná. (A strandok például nem szolgálnak kötelező feladatellátást, így átminősíthetők). [Ajb – 4005/2016.] Néhány kritikai megjegyzés a tárgyban alkotott önkormányzati rendeletekkel kapcsolatban:

- Az önkormányzati vagyonelemeket nem az Nvt. 5. § (1) bekezdésének megfelelően (törzsvagyon, üzleti vagyon) csoportosítják;
- Az Nvt. 18. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére az önkormányzat nem határozza meg azokat a tulajdonában álló vagyonelemeket, amelyeket nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonként forgalomképtelen törzsvagyonnak minősít;
- A korlátozottan forgalomképes törzsvagyonba tartozó vagyontárgyak helyi rendeleti besorolása nem felel meg az Nvt. 3.§ (5)-(7) bekezdésében foglaltaknak.
- Több önkormányzati rendelet nem szabályozza a vagyonnal való rendelkezés feltételeit. [Nvt. 3. § (1) bek. 6. pontja alapján.]

- Sokszor kimaradnak a helyi rendeletekből a vagyonkezelés ellenőrzésének a szabályai.
- Gyakorta nem határozzák meg a vagyonkezelői jog ellenértékét.

Az „üzleti vagyon” kategória helyett a „vállalkozói vagyon” fogalmát használják.

Lásd még:

973/H/1994. AB. végzés;

751/H/1995. AB. végzés;

1471/B/1996. AB. végzés;

832/H/1998. AB. végzés;

10/2002.(III.20.) AB. határozat

Tárgy

Vagyongkezelés szabályairól („A”)

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Közgyűlése 16/2014. (VI. 18.) önkormányzati rendelete a vagyongkezelés szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Mötv. (2011. évi CLXXXIX. törvény) 109.§ (4) bekezdése és 143. § (4) bekezdés i) pontja: „Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat – képviselő-testülete –, hogy rendeletben határozza meg:

(...)

i) azon vagyonelemeket, amelyekre a helyi önkormányzat vagyongkezelői jogot létesíthet, továbbá a vagyongkezelői jog megszerzésének, gyakorlásának, valamint a vagyongkezelés ellenőrzésének szabályait.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:
Megjegyzés:

Korrekt felhatalmazás.

Az egyértelmű és világos felhatalmazás ellenére alig-alig találunk a tárgyban helyi önkormányzati rendeletet.

Ahol viszont van ilyen helyi jogszabály, ott gyakran volt tapasztalható az, hogy nem helyezték hatályon kívül határidőre a szabálysértési rendelkezéseket.

Nagyobb problémát jelent ennél az, hogy – vagyongkezelői szerződéssel rendelkező – önkormányzat nem is alkotott önkormányzati rendeletet, vagy megalkotta ugyan, de nem a kellő és szükséges részletezettséggel. Ezáltal pedig nem tettek (tesznek) eleget az Mötv. 109. § (4) bekezdésében előírt helyi rendeletalkotási kötelezettségüknek.

Tárgy

A vagyonkezelés szabályairól („B”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 7/2014. (VI. 27.) önkormányzati rendelete a vagyonkezelés szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: „...Mötv. 109. § (4) bekezdésben kapott felhatalmazás alapján...”
„A képviselő-testület rendeletében határozza meg a vagyonkezelői jog ellenértékét, az ingyenes átengedés, a vagyonkezelői jog gyakorlásának, valamint a vagyonkezelés ellenőrzésének részletes szabályozását.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Korrekt, pontos felhatalmazás.

Megjegyzés: A helyi rendelet fontos relációkat szabályoz. Pl. miként történik a korlátozottan forgalomképes és a nem forgalomképes vagyon kezelése, melyek a vagyonkezelő kötelességei. Hasonlóképpen szerencsés az ellenőrzés szabályainak a rendeletben történt pontos lefektetése is.

Tárgy

Önkormányzati törzsvagyron átminősítéséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 39/2013. (X. 31.) önkormányzati rendelete az önkormányzati törzsvagyron átminősítéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 33/2013. (IX. 27.) önkormányzati rendelete 5. §-a.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Itt egy másik önkormányzati rendelet a felhatalmazó jogforrás, ami nem lehet kategorikusan kizárható. (Önkormányzati rendelet ad felhatalmazást újabb önkormányzati rendelet megalkotására).

Megjegyzés: Ha önkormányzati rendelet ad felhatalmazást valamely tárgy újabb önkormányzati rendelettel való szabályozására, akkor okkal merül fel a kérdés, miért nem az „eredeti” rendelet módosításával keresték a megoldást.

A „törzsvagyronról” egyébként már az 1945 előtti önkormányzatok is alkottak helyi szabályrendeleteket.

Tárgy

Területrész törzsvagyonból való kivezetéséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 26/2017. (IX. 22.) önkormányzati rendelete a területrész törzsvagyonból való kivezetéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Alaptörvénye 32. cikk (1) bekezdés a) pontja:
„A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között
a) rendeletet alkot;”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény idézett rendelkezése nem felhatalmazó rendelkezés, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma.

Megjegyzés: A tárgykör fontosságának az önkormányzati rendeletben történő szabályozás ad súlyt. Nem kifogásolható, ha ebbe az irányba is fejlődik a helyi jogszabályalkotás.

Tárgy

Önkormányzati adatvagyon hasznosításának és működésének szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 9/2007. (III. 22.)
önkormányzati rendelete az önkormányzati
adatvagyon hasznosításának és működésének
szabályairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvényt, valamint az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvényt említi meg.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A felhatalmazó jogforrások megjelölése nem felel meg a Jat. 5. §-ában írt követelményeknek. (Nincs § és bekezdés stb. konkrétan megjelölve.)

Megjegyzés: A jövőben nem zárható ki e tárgykörben sem az élénkebb helyi önkormányzati jogszabályalkotás.

Tárgy
Önkormányzati vagyontárgyak értékesítését
és hasznosítását célzó eljárások helyi szabályairól

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2007. (I. 17.) önkormányzati rendelete az önkormányzati vagyontárgyak értékesítését és hasznosítását célzó eljárások helyi szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: „Alkotmány 44/A. (2) bekezdésében kapott felhatalmazással élve”:

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az alkotmány idézett rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri szabály volt.

Megjegyzés: Nem feltétlenül fontos ehhez a tárgykörhöz a helyi önkormányzati rendeleti forma. (De persze nem is kifogásolható.)

Tárgy

Önkormányzati ingatlanok hasznosításának díjairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 4/2016. (II. 03.) önkormányzati rendelete az önkormányzati ingatlanok hasznosításának díjairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése:
„Feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma.

Megjegyzés:

Nem feltétlenül fontos ehhez a témakörhöz a helyi önkormányzati rendeleti forma. (De nem is kifogásolható.)

HELYI ADÓK, HOZZÁJÁRULÁSOK, DÍJAK

Helyi adók, hozzájárulások, díjak

Az önkormányzati rendszer (újra) bevezetése óta jelen vannak a helyi adók az önkormányzatok életében, hiszen már a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) 1.§ (1) bekezdése lehetővé tette ezek megalkotását. Gyakorlatilag két szabályozási mód jelent meg: az egyik egyetlen, komplex rendeletbe rendezi össze az összes helyi adót [ennek az elnevezése is (helyi adókról) ezt tükrözi], a másik módszer pedig (különösen a nagyobb települések képviselő-testületei választják ezt a megoldást) az, hogy a helyi adónemenként önálló helyi rendeleti formát kapnak. Maga a törvény e tekintetben nem ad közelebbi útmutatást, pusztán azt rögzíti, hogy a települési önkormányzat képviselő-testülete „rendelettel az illetékségi területén helyi adókat, valamint települési adókat vezethet be.”

Összességükben a helyi adók fontos bevételi forrásai a települési önkormányzatoknak, ezért komoly érdek fűződik ahhoz, hogy pontos és időszerű regulációt jelenítsenek meg. A megyei Kormányhivatalok törvényességi felülvizsgálatai ugyanis nem mindig követik időben a Htv. módosításait, így nemegyszer a helyi rendeletek hatályon kívüli törvényi rendelkezéseken alapulnak. Az egyes adónemeknél is gyakorta előfordul, hogy a helyi adó alanyát, tárgyát, az adómentesség eseteit nem a Htv. előírásainak megfelelően határozzák meg.

Új adónemként jelent meg néhány esztendeje a települési adó, amely a többi helyi adónemhez viszonyítva meglehetősen extravagánsnak mondható, hiszen ez az adó bármely olyan adótárgyra megállapítható, amelyre nem terjed ki törvényben szabályozott közteher hatálya. A nem túl gyakori települési adók ez idő szerint leginkább a földre, a különösen magas építményekre, valamint a gépjárműadó törvény hatálya alá nem tartozó egyéb járművek adóztatására terjednek ki. Nagyobb számban való megalkotásuknak leginkább az áll útjában, hogy valójában „kötött” adónemnek minősülnek, hiszen mindössze fejlesztési célokra és az önkormányzat képviselő-testülete hatáskörébe tartozó szociális ellátások finanszírozására lehet őket fordítani. Erre figyelemmel az önkormányzatok inkább a már meglévő helyi adóikból próbálják meg előteremteni a hiányzó anyagi forrásait.

Az önkormányzati adóztatással összefüggő számos eljárási kérdés is helyet kapott az önkormányzati rendeleti szintű szabályozásban. Így például az önkormányzati adóbevallások elektronikus benyújtására vonatkozó szabályok megállapítása, az adóbevallások benyújtásánál irányadó előírások megállapítása, illetőleg a helyi adókkal kapcsolatos méltányossági eljárás kapott önálló önkormányzati rendeleti formát. Az e tárgyú helyi reguláció nem mondható elterjednek, inkább reménybeli jövője lehet.

A személyi ösztönzés rendszeréről is régtől fogva alkottak helyi rendeleteket az önkormányzatok, hiszen ehhez a Htv. 45.§-a már 1990 óta megteremtette a szükséges központi jogszabályi alapokat. (A „rendeletében szabályozhatja” kitétel azonban meglehetősen gyenge biztatást ad az e tárgyú helyi jogalkotáshoz.)

Tárgy

Helyi adókról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 31/2015. (XI. 30.)
önkormányzati rendelete a helyi adókról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (Htv.) 1. § (1) bekezdése: „E törvény felhatalmazása és rendelkezései szerint a települési (községi, városi, fővárosi és kerületi) önkormányzat képviselőtestülete (a továbbiakban: önkormányzat) rendelettel az illetékességi területén helyi adókat (a továbbiakban: adót), valamint települési adókat vezethet be.”
Felhatalmazást tartalmazott még a 43. § (3) bekezdése is. [Hatályon kívül helyezte: 2016. évi LXVI. törvény 93. § (1) bekezdése. Hatálytalan: 2017. január 1-jétől]

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

–

Megjegyzés:

A helyi adózással kapcsolatos önkormányzati rendeleteknél a törvényességi felülvizsgálat során fény derült arra, hogy jónéhány helyi rendeletben elvonják az adóhatóság jogkörét és a képviselő-testületet hatalmazzák fel az adó egy részének vagy egészének az elengedésére, holott az az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 201. §-a értelmében ez az adóhatóság hatáskörébe tartozik.

Számos esetben arra is felhívták a figyelmet a törvényességi vizsgálatok, hogy a helyi adórendeletek az adókötelezettek körét, a köte-

lezettség keletkezését és megszűnését nem a helyi adókról szóló törvény előírásainak megfelelően szabályozzák.

Itt hívjuk fel arra is nyomatékosan a figyelmet, hogy a helyi adórendeletek gyakorta nem követik a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (Htv.) változásait, módosulásait, s már hatályon kívül helyezett vagy pontatlan törvényi szöveget, rendelkezést tartalmaznak. Kritikával lehet szólni arról a gyakorlatról is, amely szerint a helyi adórendeleteknél jellemző hiba a Jat. 3.§-ába ütköző párhuzamos szabályozás, valamint a Htv. és az Art. szövegének pusztá megismétlése.

Kisebb településeken a bemutatotthoz hasonló átfogó szabályozás („Helyi adókról”) javasolható, nagyobb településeken pedig helyesebbnek tűnik az adónemenként külön bontott helyi önkormányzati rendeletalkotás.

Lásd még:

55/1993. (X. 15.) AB határozat (ABH 1993)
968/B/2007. AB határozat (ABH, 2007, 2469)
756/B/2004. AB határozat (ABH 2009, 2507)
63/2011. AB határozat (MK 2011. július 13.)
64/2011. AB határozat (MK. 2011. július 13.)

Tárgy

Önkormányzat rendelete az építményadóról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 47/2015. (XI. 30.) önkormányzati rendelete az építményadóról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 1. § (1) bekezdése: „E törvény felhatalmazása és rendelkezései szerint a települési (községi, városi, fővárosi és kerületi) önkormányzat képviselőtestülete (a továbbiakban: önkormányzat) rendelettel az illetékességi területén helyi adókat (a továbbiakban: adót), valamint települési adókat vezethet be.”

6. § Az önkormányzat adómegállapítási joga arra terjed ki, hogy:

(a) – f) pontig meghatározza a törvényalkotó a helyi adójogalkotás feltételeit és terjedelmét)

További felhatalmazó rendelkezést tartalmaz még a 43. § (2) bekezdése is. (Hatályon kívül helyezte: 2016. évi LXVI. törvény 93. § (1) bekezdése. Hatálytalan: 2017. január 1-jétől)

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Az e tárgyú helyi rendeletek gyakran olyan mentességeket és kedvezményeket tartalmaznak, amely jogosulti körből a vállalkozó adóalanyok nincsenek kizárva.

Lásd még:

175/B/2003. AB határozat (ABH 2007, 2369)

169/B/2007. AB határozat (ABH 2007, 2598)

48/2007. (VII. 3.) AB határozat
(ABH, 2007, 953)
1404/B/2007. AB határozat (ABH 2008, 3324)
55/2008. AB határozat
(ABH 2008. évi 80. szám)
124/2009. (XII. 17.) AB határozat
(ABH. 2009, 1283)
64/H/2006. AB határozat
(ABK. XX. évf. 6. szám)
99/2011. (XI. 17.) AB határozat
(MK. 2011. évi 134. szám)
124/2009. (XII. 17.) AB határozat
(ABH 2009, 1285)

Tárgy

Telekadóról („A”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 5/2016. (XI.10.) önkormányzati rendelete a telekadóról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 5. §-a.
[Hatályon kívül helyezte: 2016. évi LXVI. törvény 93. § (1) bekezdése. Hatálytalan: 2017. I. hó 1-jétől]
6. §-a: „Az önkormányzat adómegállapítási joga arra terjed ki, hogy: (a) – (f) pontig meghatározza a törvényalkotó a helyi adójogalkotás feltételeit és terjedelmét”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Korrekt a felhatalmazás.

Megjegyzés: Közvetlenebb a felhatalmazó rendelkezés a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 1.§ (1) bekezdésében, ezért inkább azt lenne célszerű meghivatkozni:
„E törvény felhatalmazása és rendelkezései szerint a települési (községi, városi, fővárosi és kerületi) önkormányzat képviselőtestülete (a továbbiakban: önkormányzat) rendelettel az illetékességi területén helyi adókat (a továbbiakban: adót), valamint települési adókat vezethet be.”
A törvényességi felügyeleti vizsgálatok során gyakori tapasztalat volt, hogy a telekadóról szóló helyi önkormányzati rendeletek nem tartalmazták az adó bevezetésének időtartamát.

Lásd még:

656/B/2004. AB határozat (ABH 2007, 2443)

391/B/2008. AB határozat (ABH 2008, 3343)

116/2009.(XI.20.) AB határozat (ABH, 2009, 1253)

706/B/2005. AB határozat (ABH 2009)

63/2011. AB határozat

(MK, 2011. évi 80. szám)

64/2011. AB határozat

(MK. 2011. évi 80. szám)

411/B/2005. AB határozat (ABH. 2007, 2511)

3142/2015. (VII. 24.)

AB határozat (ABK 2015/17)

3047/2016. (III. 22.)

AB határozat (ABK 2016/6)

Tárgy

Telekadóról („B”)

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 10/2018. (XI. 15.) önkormányzati rendelete a telekadóról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 1. § (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján...”:

„E törvény felhatalmazása és rendelkezései szerint a települési (községi, városi, fővárosi és kerületi) önkormányzat képviselőtestülete (a továbbiakban: önkormányzat) rendelettel az illetékességi területén helyi adókat (a továbbiakban: adót), valamint települési adókat vezethet be.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

A helyi rendelet részletesen szól a kedvezmények, mentességek eseteiről. (Az adótárgy minden m²-e után 30 Ft adót irányoz elő.)

Megjegyezhető, hogy elég gyakori az e tárgyú helyi adórendeleteknél, hogy az adókötelezettséget nem az önkormányzat illetékességi területére határozzák meg. Több helyütt volt tapasztalható az is, hogy a telek – a törvény módosulása ellenére – továbbra is „beépítetlen belterületi földrészletként” került meghatározásra, illetve a telekadó fizetési kötelezettség keletkezésére és megszűnésére irányadó rendelkezéseket a már nem hatályos rendelkezések alapulvételével állapították meg.

Tárgy

Magánszemélyek kommunális adójáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 26/2015. (XI. 24.)
önkormányzati rendelete a magánszemélyek
kommunális adójáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „...a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény
1. § (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás
alapján...”:
„E törvény felhatalmazása és rendelkezései
szerint a települési (községi, városi, fővárosi
és kerületi) önkormányzat képviselőtestülete
(a továbbiakban: önkormányzat) rendelet-
tel az illetékességi területén helyi adókat (a
továbbiakban: adót), valamint települési adó-
kat vezethet be.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Korrekt a felhatalmazás.

Megjegyzés: Bizonyos időszakban – jellemzően 2015-ben –
gyakran előfordult az, hogy a kommunális
adó alanyát, tárgyát, ugyanitt az adómentes-
ség eseteit nem a helyi adókról szóló 1990. évi
C. törvény előírásainak megfelelően határoz-
ták meg.

Tárgy

Iparüzési adóról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 48/2015. (XI. 30.) önkormányzati rendelete az iparüzési adóról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (Htv.) 1. § (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján...”:

„E törvény felhatalmazása és rendelkezései szerint a települési (községi, városi, fővárosi és kerületi) önkormányzat képviselőtestülete (a továbbiakban: önkormányzat) rendelettel az illetékességi területén helyi adókat (a továbbiakban: adót), valamint települési adókat vezethet be.”

6. § Az önkormányzat adómegállapítási joga arra terjed ki, hogy:

(a)–f) pontig meghatározza a törvényalkotó a helyi adójogalkotás feltételeit és terjedelmét) További felhatalmazó rendelkezést tartalmaz még a 43. § (2) bekezdése is. (Hatályon kívül helyezte: 2016. évi LXVI. törvény 93. § (1) bekezdése. Hatálytalan: 2017. január 1-jétől)

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

–

Megjegyzés:

A helyi iparüzési adók esetében sokszor pontatlanul határozzák meg az adóalanyok körét, illetve az adómérték megállapításánál nem egyértelműen értelmezhető a szabályozás.

Sokszor nem tesznek különbséget az állandó és az ideiglenes tevékenységek között sem, s a „vállalkozó” meghatározása sem mindig felel meg a Htv. 52. § 26. pontjában foglaltaknak. Viszonylag gyakran előfordul az is – a törvényességi felülvizsgálatok tapasztalatai alapján –, hogy az e tárgyú helyi rendeleteknél az adókötelezettség időbeli terjedelme nem felel meg a törvényi előírásoknak, s az állandó jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén a nettó árbevételt csökkentő tényezőket nem a törvény előírásainak megfelelően sorolják fel. Ezeknél a helyi rendeleteknél nem egyszer előfordult az is, hogy a jegyző, mint helyi adóhatóság számára állapítottak meg további szempontokat a méltányosság gyakorlásához. Lásd még:

- 2/1992. (I. 23.) AB határozat. (ABH 1992)
- 32/1993. (V. 26.) AB határozat. (ABH 1993)
- 566/H/1996. AB határozat. (ABH 1994)
- 7/1996. (II. 23.) AB határozat. (ABH 1996)
- 25/1997. (IV. 25.) AB határozat. (ABH 1992)

Tárgy

Idegenforgalmi adóról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 49/2015.
(XI. 30.) önkormányzati rendelete az idegen-
forgalmi adóról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény
1. § (1) bekezdése: „E törvény felhatalmazása
és rendelkezései szerint a települési (községi,
városi, fővárosi és kerületi) önkormányzat
képviselőtestülete (a továbbiakban: önkor-
mányzat) rendelettel az illetékességi területén
helyi adókat (a továbbiakban: adót), valamint
települési adókat vezethet be.”

6. § Az önkormányzat adómegállapítási joga
arra terjed ki, hogy:

(a)–f) pontig meghatározza a törvényalkotó a
helyi adójogalkotás feltételeit és terjedelmét).
További felhatalmazó rendelkezést tartalmaz
még a 43. § (3) bekezdése is. (Hatályon kívül
helyezte: 2016. évi LXVI. törvény 93. § (1)
bekezdése. Hatálytalan: 2017. I. hó 1-jétől).

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**
Megjegyzés:

–

Nem ritkán előfordul, hogy az idegenforgalmi
adó beszedésére jogosultak körét jogsértő
módon bővítik.

Lásd még:

48/2007. (VII. 3.) AB határozat (ABH, 2007,
953)

205/H/2008. AB határozat (ABH 2008, 3339)

1058/H/2006. AB határozat (ABH 2009, 2581)

144/2011. (XII. 2.) AB határozat (MK. 2011.
évi 143. szám)

Tárgy

Földadóról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2015. (IX. 29.) önkormányzati rendelete a földadóról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 1.§ (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján...”:

„E törvény felhatalmazása és rendelkezései szerint a települési (községi, városi, fővárosi és kerületi) önkormányzat képviselőtestülete (a továbbiakban: önkormányzat) rendelettel az illetékességi területén helyi adókat (a továbbiakban: adót), valamint települési adókat vezethet be.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt a felhatalmazás.

Megjegyzés:

—

Tárgy

A települési adóról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 10/2015. (XI. 10.) ön-
kormányzati rendelete a települési adóról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény
1. § (1) bekezdése: „Az önkormányzat az ille-
téességi területén rendelettel olyan települési
adót, települési adókat vezethet be, amelyet
vagy amelyeket más törvény nem tilt. Az
önkormányzat települési adót bármely adó-
tárgyra megállapíthat, feltéve, hogy arra nem
terjed ki törvényben szabályozott közteher
hatálya. A települési adónak nem lehet ala-
nya állam, önkormányzat, szervezet, továbbá
– e minőségére tekintettel – vállalkozó [52. §
26. pont].”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Pontos, precíz felhatalmazás.
(A megjelölése azonban nem pontos, mivel
nem az 1. § (1) bekezdésről, hanem az 1/A. §
(1) bekezdéséről van szó).

Megjegyzés:

Adókötelesnek nyilvánítja a település közigaz-
gatási területéhez tartozó termőföldet, amely
az ingatlannyilvántartásban szántó, gyümöl-
csös, rét, legelő, gyepterületi ágban nyilván
vannak tartva. Az adó mértéke: 200 Ft/ak., a
10 aranykorona alatti földterület nem adózik.
Eddig csak kevés önkormányzat vezetett be
települési adót, azt is mondhatjuk, hogy a
már meglévő helyi adókból próbálják előte-
remteni a hiányzó anyagi forrásait. Ennek

feltehetően az az oka, hogy a települési adó „kötött” felhasználású adó, mivel azt csak fejlesztési célra és a települési önkormányzatok képviselő-testületeinek a hatáskörébe tartozó szociális ellátások finanszírozására lehet felhasználni.

Az e tárgyú helyi rendeletek gyakran nem emelik ki – a törvény előírásait betartva – az adóalanyok köréből a vállalkozókat, sőt nem egy esetben előfordult az is – ugyancsak a törvényi szabályozás tartalmának figyelmen kívül hagyásával -, hogy pl. a mezőőri járulék kivetése mellett írtak elő termőföldek után megfizetendő települési adót. [Lásd még: Köf. 5.068/2015/4 határozat; Köf. 5.069/2015/4. határozat]

Tárgy

A gépjárműadó törvény hatálya alá nem tartozó egyéb járműadókról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 14/2016. (XI. 30.) önkormányzati rendelete a gépjárműadó törvény hatálya alá nem tartozó egyéb járműadóról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 1/A. § (1) bekezdése: „Az önkormányzat az illetékességi területén rendelettel olyan települési adót, települési adókat vezethet be, amelyet vagy amelyeket más törvény nem tilt. Az önkormányzat települési adót bármely adótárgyra megállapíthat, feltéve, hogy arra nem terjed ki törvényben szabályozott közteher hatálya. A települési adónak nem lehet alanya állam, önkormányzat, szervezet, továbbá – e minőségére tekintettel – vállalkozó [52. § 26. pont].”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Korrekt, pontos felhatalmazás.

Megjegyzés:

A helyi rendelet szerint adóköteles a magyar hatósági rendszámú járművel ellátott: a) mezőgazdasági vontató; b) lassújármű; d) lassújármű pótkocsija
Az adóalapot az össz súly képezi.

Tárgy

A különösen magas építmények települési adójáról

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata 13/2018. (XI. 30.) önkormányzati rendelete a különösen magas építmények települési adójáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 1/A. § (1) bekezdése: „Az önkormányzat az illetékességi területén rendelettel olyan települési adót, települési adókat vezethet be, amelyet vagy amelyeket más törvény nem tilt. Az önkormányzat települési adót bármely adótárgyra megállapíthat, feltéve, hogy arra nem terjed ki törvényben szabályozott közteher hatálya. A települési adónak nem lehet alanya állam, önkormányzat, szervezet, továbbá – e minőségére tekintettel – vállalkozó [52. § 26. pont].”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Kérdés csak az, mi minősül „különösen magas építménynek”.

Tárgy
Az önkormányzati adóbevallások
elektronikus benyújtására vonatkozó eljárási szabályokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2017. (V. 31.) önkormányzati rendelete az önkormányzati adóbevallások elektronikus benyújtására vonatkozó eljárási szabályokról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 38. § (6) bekezdése és 175. § (24) bekezdése:
(A megjelölt törvény hatályon kívüli).

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: —

Megjegyzés: A helyi rendelet előírja, hogy az elektronikus úton is intézhető adókötelezettséget az önkormányzati adóhatóság felé a NAV vagy az önkormányzat honlapján közzétett nyomtatványon vagy az önkormányzat által közzétett módon, elektronikus úrlapon kell teljesíteni. (Az önkormányzati rendelet mindössze ennyit tartalmaz.)

Tárgy

Önkormányzati adóbevallások benyújtására vonatkozó adóeljárási szabályokról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 48/2013.
(XII. 12.) önkormányzati rendelete az önkor-
mányzati adóbevallások benyújtására vonat-
kozó adóeljárási szabályokról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 38. § (6) bekezdése és 175. § (24) bekezdésében és az önkormányzati adóhatóságok által rendszeresíthető bevallási, bejelentési nyomtatványok tartalmáról szóló 35/2008. (XII. 31.) PM. rendelet 1. § -a: „... Az adóhatóság az adatbejelentési, bevallási nyomtatványokat kizárólag az önkormányzati adórendeletben szabályozott mentességi, kedvezményi rendelkezések végrehajtása, illetve a fizetendő adó megállapítása érdekében egészítheti ki.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

A 2003. évi XCII. törvény már nem hatályos, így a ráépülő PM. rendelet sem lehet az. Egyébként pedig alkotmányellenes is a PM rendeletben adott felhatalmazás. Valójában a miniszteri rendelet tartalmaz itt előírásokat az önkormányzati rendeletek tartalmára nézve.

Megjegyzés:

Lásd a felhatalmazó rendelkezés minősítésénél.

Tárgy

A helyi adók megállapításáról és a helyi adókkal kapcsolatos méltányossági eljárásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 30/2002. (XII. 20.) önkormányzati rendelete a helyi adók megállapításáról és a helyi adókkal kapcsolatos méltányossági eljárásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 1. § (1) bekezdése: „E törvény felhatalmazása és rendelkezései szerint a települési (községi, városi, fővárosi és kerületi) önkormányzat képviselőtestülete (a továbbiakban: önkormányzat) rendelettel az illetékességi területén helyi adókat (a továbbiakban: adót), valamint települési adókat vezethet be.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16.§ (1) bekezdése:

Ötv. 16. § (1) bekezdése. „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezése, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Nem az 1990. évi C. törvény 1. § (1) bekezdése, hanem 1/A. § (1) bekezdése adja a felhatalmazást.

Az Ötv. „felhatalmazó” jogszabályi rendelkezése valójában nem volt egyéb, mint a helyi önkormányzati jogalkotás előtt utat engedő hatásköri szabály.

Megjegyzés:

Kérdéses, hogy ezek a rendelkezések nem lennének-e beépíthetők az egyes helyi adórendeletekbe. Tapasztalható az is, hogy több települési adórendelet tartalmaz részletszabályokat a méltányossági eljárásra, a késedelmi pótlék vagy az adóbírság számításának módjára vonatkozóan annak ellenére, hogy a képviselő-testület ilyen tartalmú rendelkezéseket nem alkothatna. (A bemutatott rendelet is megvizsgálható lehet ebből a szempontból).

Lásd még:

333/B/2007. AB határozat (ABH 2007, 2615.)

3086/2013. (III. 27.) AB határozat.

(ABK 2013/8)

3087/2013. (III. 27.) AB határozat.

(ABK 2012/9)

Tárgy

Az önkormányzati adóhatóság hatáskörébe tartozó adók megfizetésének módjáról

A rendelet megjelölése: Jogú Város Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2014. (VIII. 29.) önkormányzati rendelete Az önkormányzati adóhatóság hatáskörébe tartozó adók megfizetésének módjáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „...Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 38. § (6) bekezdésében foglaltak alapján...”
(A törvény hatályon kívül van.)

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: —

Megjegyzés: A helyi rendelet valójában csak az adózás rendjéről szóló törvényben meghatározott fizetési módokon kívül a) csoportos beszedési megbízás lehetőségéről és b) a bankkártyás fizetési módról szólt.

Tárgy

A személyi ösztönzés rendszeréről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2014. (IX. 29.) önkormányzati rendelete a személyi ösztönzés rendszeréről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 45. §-a:

„A helyi önkormányzat az ügykörébe tartozó adók és illetékek hatékony beszedésének elősegítésére a feltárt és beszedett adóhiányból, valamint a beszedett adó- és illetéktartozásból az önkormányzatokat megillető bevétel terhére rendeletében szabályozhatja az anyagi érdekelttség feltételeit.

Az érdekelttségi célú juttatásból az adó- és az illetékhatáskör címzettjei, továbbá a polgármesteri (főpolgármesteri), valamint a megyei önkormányzati hivatal adó- vagy illetékügyi feladatokat ellátó köztisztviselői részesülhetnek.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Viszonylag kevés önkormányzati rendeletet találhatunk ezen a területen, jöllehet lenne mód a helyi regulációra.

Tárgy
Az önkormányzati adóhatóság által nyilvántartott
jelentősebb összegű tartozással rendelkező adózók
listájának közzétételéről

A rendelet megjelölése: Községi Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2014. (XI. 26.) önkormányzati rendelete az önkormányzati adóhatóság által nyilvántartott jelentősebb összegű tartozással rendelkező adózók listájának közzétételéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: „...az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 55/B. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján”
(A törvény hatályon kívül van.)

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Ritkán választják helyi rendeletalkotás tárgyául ezt a tárgykört a helyi önkormányzatok. A tárgykör helyi önkormányzati rendeletben történő szabályozása aggályosnak mondható.

Tárgy

Közműfejlesztési hozzájárulásról („A”)

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 7/2017. (V. 10.) önkormányzati rendelete a közműfejlesztési hozzájárulásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. § (12) bekezdése:

„Felhatalmazást kap a települési önkormányzat, hogy – amennyiben a beruházás műszaki átadása már megtörtént – a víziközmű beruházással érintett területre kiterjedő hatállyal önkormányzati rendeletben állapítsa meg az utólagos csatlakozás műszaki és pénzügyi feltételeit, valamint az utólagos csatlakozásért fizetendő hozzájárulás mértékét. Az önkormányzati rendeletben fizetési kötelezettség nem írható elő abban az esetben, ha az érintett érdekeltségi egység után társulati érdekeltségi hozzájárulás már megállapításra került, de annak befizetése nem történt meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Fontos szabályozási tárgy: feltétlenül támogatható itt a nagyobb számú önkormányzati rendeletek megalkotása. Az adott esetben a helyi rendelet a rákötés összegét 200 000 Ft-ban határozta meg, 2 éves részletfizetést engedélyez, havi részletekben. A nyújtható kedvezményeket megállapodás rögzíti.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a helyi HÉSZ-ek jelentős része előírja, hogy az útépí-

tési és közművesítési hozzájárulás mértékét és arányát önkormányzati rendeletben kell szabályozni. Ez azonban ellentétes az Étv. 28. § (2) bekezdésével, amely szerint erről a települési önkormányzat képviselő-testületének hatósági határozatban kell döntenie.

Lásd még:

882/2005. AB határozat (ABH 2008, 3119)

165/2008. (XII.18.) AB határozat.

(ABH 2008, 1498)

107/2010. (VI.10.) AB határozat.

(ABH 2010, 1078)

Tárgy

A lakossági közműfejlesztési hozzájárulásról („B”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 18/2019. (IV. 17.)
önkormányzati rendelete a lakossági közmű-
fejlesztési hozzájárulásról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. számú törvény 28. § (2) bekezdése:

„Ha a kiszolgáló utat, illetőleg közművet a települési önkormányzat megvalósította, annak költségét részben vagy egészben az érintett ingatlanok tulajdonosaira átháríthatja. A hozzájárulás mértékéről és a megfizetés módjáról a települési önkormányzat képviselő-testülete hatósági határozatban dönt. Az útépitési és közművesítési hozzájárulás nem róható ki, ha az út- és közműépítéshez szükséges terület kialakítása érdekében korábban lejegyzett telekrészért járó kártalanítás összegének megállapítása során az út és a közmű megépítéséből eredő értéknövekedést figyelembe vették.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Nem lehet az idézett törvényi rendelkezés helyi önkormányzati rendelet felhatalmazása, mivel az kifejezetten „hatósági határozat” meghozatalát írja elő, nem pedig rendeletalkotásra szólít fel.

Megjegyzés:

A helyi rendelet a szennyvíz- és csatornaszolgáltatásokkal kapcsolatos hatáskörök gyakorlásának jó részét a polgármesterre ruházta át:

méltányosságot is gyakorolhat, s akár 1 évre szóló részletfizetési engedélyt is adhat. Az mérlegelhető, hogy pusztán a hatáskör-gyakorlás módja viszont – úgy ahogy a jelen rendeletben is történt – nem maradhatna-e meg mégis helyi jogalkotói hatáskörben.

Tárgy

A bankszámla hozzájárulásról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2019. (II. 28.) önkormányzati rendelete a bankszámla hozzájárulásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A kormányzati köztisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 226. § (7) bekezdése:
„A képviselő-testület hivatalánál foglalkoztatott köztisztviselő részére a 143. § (2) bekezdés szerinti bankszámla-hozzájárulás a helyi önkormányzat képviselő-testületének rendeletében meghatározott módon és mértékben nyújtható.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt és pontos felhatalmazás.

Megjegyzés:

A helyi rendelet szerint ez havi 1000 Ft-ot jelent, amit az kap meg, akinek van bankszámlája. Van ahol ezt az összeget utólag, negyedévente utalják ki.

Az alanyi körbe tartoznak – egyebek mellett – a polgármester, a köztisztviselők, a közalkalmazottak, a határozatlan idejű foglalkoztatottak.

Megjegyezzük még, hogy ez a rendelet (mint támogatást rögzítő) akár a szociális rendeletek, vagy a köztisztviselők munkaviszonyával foglalkozó rendeletek között is elhelyezhető.

Tárgy

Az ebrendészeti hozzájárulásról

A rendelet megjelölése: Városi Önkormányzata
Képviselő-testületének 10/2015. (XII. 17.)
önkormányzati rendelete az ebrendészeti hoz-
zájárulásról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Az állatok védelméről és kíméletéről szól
1998. évi XXVIII. törvény (Ávtv.) 49. § (5)
bekezdése:
„Felhatalmazást kap a települési, fővárosban
a kerületi önkormányzat képviselő-testülete,
illetve a fővárosi önkormányzat által közvet-
lenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi
önkormányzat közgyűlése, hogy az ebrendé-
szeti hozzájárulás mértékét, kiszabásának fel-
tételait, a kedvezmények, mentességek körét,
illetve a megfizetésének szabályait rendelet-
ben határozza meg.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Korrekt és pontos felhatalmazás.

Megjegyzés: Ezidőszerint csak az önkormányzatok töre-
déke szabályozza ezt a tárgykört önkormány-
zati rendeletben.
Lásd: 547. oldal

Tárgy

A talajterhelési díjról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 23/2004. (XII. 20.)
önkormányzati rendelete a talajterhelési díjról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A környezetterhelési díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvény 21/§. (4) bekezdése: Hatályon kívüli.
26. § (4) bekezdése: hatályon kívüli.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A tárgy mindenképpen helyi önkormányzati rendeleti formát kíván.
Megjegyzendő azonban, hogy a talajterhelési díjjal kapcsolatos rendeleteknél gyakran elmarad az ellenőrzési szabályok megalkotása, nem kerülnek rögzítésre az adatszolgáltatási szabályok, elmarad a díjkedvezmények eseteinek a meghatározása, nem kerül közzétételre a számlaszám, nem határozzák meg a mentesség eseteit.
Néhány helyi rendelet a díj mértékének meghatározásához veszélyeztetési szorzót is rögzített, jöllehet ez a komponens hatályon kívül került.
Találkozni lehetett olyan tapasztalattal is, hogy az ivóvízvezeték meghibásodása következtében elszivárgott víz mennyiségét díjalap csökkentő tényezőként vették figyelembe.
Lásd még: 239. oldal

Tárgy

Önkormányzati médiumokban történt hirdetés díjáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2007. (I. 26.) önkormányzati rendelete az önkormányzati médiumokban történt hirdetés díjáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. §. (1) bekezdése:
„A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Ötv. 16. § (1) bekezdése nem felhatalmazó rendelkezés volt, hanem helyi jogalkotási hatáskört telepítő norma.

Megjegyzés: Lehet helyi rendeletalkotás tárgya, sőt bizonyos „szabályozottságot” vinne be a helyi rendezés erre a területre.

**VÁLLALKOZÁSOK,
GAZDASÁGÉLÉNKÍTÉS,
KÖZBESZERZÉS**

Vállalkozások, gazdaságélénkítés, közbeszerzés

Az 1990 után újraéledt önkormányzati rendszer egyik alapkérdése volt az, milyen szerepet játszanak (játszhatnak) az önkormányzatok a helyi gazdaságfejlesztésében. A kérdés fekete-fehéren úgy merült fel, hogy vállalkozók vagy (csupán) vállalkozásbarátok legyenek –e az önkormányzatok. Viszonylag hosszabb idő telt el addig, amíg ez a vita lecsillapodott, s akként dőlt el, hogy az önkormányzatok feladatellátása alapvetően a helyi közfeladatok megoldására összpontosul, amelynek mindössze egy része csak a helyi gazdaságfejlesztésében betöltött szerepkör. Persze mindez nem jelentette azt, hogy a települési önkormányzat fokozatosan vonuljon is ki a helyi gazdasági szférából, ellenkezőleg, akár a helyi önkormányzati rendeletalkotása révén is el kell helyeznie magát ebben a mezőben. Valójában erre kifejezett biztatást is adott az Mötv., hiszen a 116.§ (5) bekezdésében felhatalmazta a helyi képviselő-testületeket arra, hogy az alakuló ülést követő hat hónapon belül fogadjanak el gazdasági programot, fejlesztési tervet. Bár azt nem kötötte ki a törvény, hogy ezt a dokumentumot rendeleti formában kell elfogadnia a képviselő-testületnek, ilyen tárgyú helyi önkormányzati rendeletek (ha szórványosan is), de születtek.

Ezek a gazdasági programok azok (függetlenül attól, hogy helyi rendeletbe foglalták-e őket), melyek alapját, kiindulópontját jelentik a helyi vállalkozásfejlesztési célkitűzések megvalósításának. Ezutóbbiak legátfogóbb dokumentumai az ún. vállalkozásfejlesztési és befektetés-támogató programok voltak, amelyek (persze ott, ahol ezeket helyi rendeletekbe foglalták) nagy terjedelemben foglalkoztak a legkülönbözőbb támogatások, tanácsadások formáival és módjaival. Volt ahol ezek részletezték az önkormányzat által nyújtott szolgáltatásokat, beleértve ezek elszámolásának rendjét is.

Egyre több helyen születtek helyi rendeletek a Vállalkozói Alapokról, amelyek már közelebbi támpontokat adtak. Külön kiemелendő, hogy az e tárgykört szabályozásuk tárgyául választó önkormányzatok tekintetbe vették azokat a korlátokat, amelyek az EU-s szabályokból következtek. (Itt elsősorban az ún. csekély összegű juttatásokat említhetjük meg.)

Helyesen értelmezték (értelmezik) szerepüket a helyi gazdaságfejlesztésben azok a települési önkormányzatok, amelyek önkormányzati rendeletekben rögzítették (rögzítik) a vállalkozóvá válás helyi támogatásának rendjét. Ezek a támogatások gyakorta az ún. mikro-vállalkozások létrehozását és fejlesztését segítik. Bizonyos hányadukban viszont a munkahelyteremtés feltételeit iparkodnak biztosítani, de találunk olyan helyi önkormányzati rendeletet is, amely a helyi vállalkozások részére nyújtható bérfejlesztési támogatás szabályait rögzíti.

Jó példa gyanánt említhető az a néhány helyi rendelet is, amelyek az „Év Vállalkozója” cím alapítását és adományozását szabályozzák.

Egy időben megnőtt a kedv a beruházások előkészítésének rendeleti úton történő szabályozása iránt, mára azonban a kezdeti lelkesedés már alábbhagyott.

A közbeszerzések helyi szabályozásának lehetőségei meglehetősen beszűkültek, melynek jogszabályi hátterét néhány helyi rendelet tárgy felidézésekor mutatjuk be.

Tárgy

A gazdasági programról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2015. (IV. 15.) önkormányzati rendelete a 2015-2019. évre vonatkozó gazdasági programról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az Mötv. 116. § (5) bekezdését jelöli meg felhatalmazó rendelkezésként: „A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Mötv. idézett rendelkezése nem tekinthető expressis verbis felhatalmazásnak, de nem is zárható ki az, hogy ezeket a dokumentumokat az önkormányzat helyi rendelettel fogadja el. (Esetleg annak mellékleteként vagy függelékeként).

Megjegyzés:

Nagyon ritkán fordul elő, hogy a helyi önkormányzatok rendeletbe foglalják a gazdasági programjukat, jól lehet mindenütt kötelező helyi gazdasági program készítése. Jelen esetben a helyi gazdasági program az önkormányzati rendelet önálló Függelékeként került kibocsátásra.

Tárgy

A vállalkozásfejlesztési és befektetés-támogató programról („A”)

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 26/2015. (VI. 26.) önkormányzati rendelete a vállalkozásfejlesztési és befektetés-támogató programról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, csupán az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontját és az Mötv. 13. § (1) bekezdés 13. pontját említi.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Egyik megjelölt jogszabályi rendelkezés sem tekinthető felhatalmazásnak. Az Mötv. 13. § (1) bekezdésének „felvezető” szövege erre kifejezetten utal is: „ellátandó helyi önkormányzati feladat”-ról szól.

Megjegyzés: Egy nagy terjedelmű helyi önkormányzati rendeletről van szó, amelynek 46 értelmező rendelkezése van. A legkülönbözőbb támogatások, tanácsadások kerülnek részletezésre, de külön foglalkozik az ún. csekély összegű támogatásokkal is.

Tárgy
A vállalkozásfejlesztési
és befektetés-támogató programról („B”)

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 27/2014. (XII. 13.)
önkormányzati rendelete
Község vállalkozásfejlesztési és befektetés-
támogató programjáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nincs semmilyen jogszabály megjelölve!

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A helyi jogalkotó itt figyelmen kívül hagyta
a Jat. 53. § (2) bekezdését és 55. § (5) bekez-
dését, amelyek minden esetben meghivatko-
zandó rendelkezésekről szólnak.

Megjegyzés: A helyi rendelet 35 pontban csak értelmező
rendelkezéseket sorol fel; hasonlóképpen
részletezi az önkormányzat által nyújtott
szolgáltatásokat is, beleértve ezek elszámó-
lási rendjét. A „de minimis” támogatásokról
is szól, az 1998/2006 EK bizottsági rendeletre
utal.

Tárgy

A gazdasági programról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2015. (IV. 15.) önkormányzati rendelete a 2015-2019. évre vonatkozó gazdasági programról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az Mötv. 116. § (5) bekezdését jelöli meg felhatalmazó rendelkezésként: „A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Mötv. idézett rendelkezése nem tekinthető expressis verbis felhatalmazásnak, de nem is zárható ki az, hogy ezeket a dokumentumokat az önkormányzat helyi rendelettel fogadja el. (Esetleg annak mellékleteként vagy függelékeként).

Megjegyzés:

Nagyon ritkán fordul elő, hogy a helyi önkormányzatok rendeletbe foglalják a gazdasági programjukat, jól lehet mindenütt kötelező helyi gazdasági program készítése. Jelen esetben a helyi gazdasági program az önkormányzati rendelet önálló Függelékeként került kibocsátásra.

Tárgy

A Vállalkozói Alapról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 15/2015. (VI. 1.) önkormányzati rendelete a Vállalkozói Alapról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó jogszabályi rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és a 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Csekély összegű juttatásokat biztosít az Alap, tekintettel arra, hogy itt az EU korlátokat állít. Részletezi, hogy mire fordítható, csak az pályázhat, aki legalább 3 éve a településen lakik. Forrása az iparűzési adó 10%-a, 20%-nak kell az önrésznek lennie. Alapja az EU működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2013. december 18-ai 1407/2013. EU bizottsági rendelet (HLL 352, 2013. 12. 24. 1.o.) hatálya alá tartozó támogatás.

Tárgy

A vállalkozóvá válás helyi támogatásának szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2018. (III. 29.) önkormányzati rendelete a vállalkozóvá válás helyi támogatásának szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...az Möt. 143. § (4) bekezdés d) pontjában kapott felhatalmazás alapján...”

„(4) Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben határozza meg:

(...)

d) az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés alapvető szabályait, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Precíz, korrekt felhatalmazás

Megjegyzés:

Ritkán szabályozzák az önkormányzatok ezt a tárgykört helyi rendelettel, jóllehet támogatható lenne ez az irány. A most kiválasztott rendelet szól a támogatás külön (és különleges) formáiról, annak mértékéről, a jogosultak köréről, az elbírálás szabályairól, az elszámolásról, a visszafizetési kötelezettségről. Valójában persze itt egy vissza nem térítendő végleges juttatásról van szó: évente 10 pályázót „fogadnak be”, pályázónként 150 000 Ft támogatást irányoznak elő erre a célra.

Tárgy

A mikrovállalkozások létrehozására és fejlesztésére nyújtandó támogatásról

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2010. (III. 11.) önkormányzati rendelete a mikro – vállalkozások létrehozására és fejlesztésére nyújtandó támogatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdés: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontatlanul, nem a konkrét felhatalmazó rendelkezést jelölte meg a képviselő-testület. Az Ötv. hivatkozott rendelkezése valójában nem volt más, mint egy, a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat engedő hatáskori norma.

Megjegyzés:

Pártfogolható irányba lehet a helyi önkormányzati rendeletalkotásnak.

Tárgy

A vállalkozások munkahelyteremtő támogatásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 10/2010. (IV. 29.)
önkormányzati rendelete a vállalkozások
munkahelyteremtő támogatásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdését említi meg.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A hivatkozott jogszabályi rendelkezés nem felhatalmazás, hanem a helyi jogalkotásra lehetőséget nyitó hatásköri szabály volt.

Megjegyzés: A helyi önkormányzat – követendő példaként – alapul vette a helyi mikro-, kis- és középvállalkozások támogatásáról, a foglalkoztatottság növeléséről szóló Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. és 88. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló 1998/2006 EK bizottsági rendeletét is.

Tárgy
Munkahelyek megtartása érdekében nyújtható
bérleti díjkedvezményekről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 15/2014. (IX. 26.) önkormányzati rendelete a munkahelyek megtartása érdekében nyújtható bérleti díjkedvezményekről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg felhatalmazó rendelkezést, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését, illetőleg 32. cikk (1) bekezdés a) pontját hivatkozza meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: —

Megjegyzés: Megfontolandó lenne e tárgykör beépítése más, már hatályos helyi önkormányzati rendeletbe.

Tárgy

A helyi vállalkozások részére nyújtható bérfejlesztési támogatásról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 4/2018. (II. 13.) önkormányzati rendelete a helyi vállalkozások részére nyújtható bérfejlesztési támogatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésére és az Mötv. 13. § (1) bekezdés 18. pontjára utal: a törvényszöveg jelzi is, hogy itt csupán „ellátandó helyi önkormányzati feladatról” van szó. Említi azonban még az EU működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkét is, amely a csekély összegű támogatásra való alkalmazásáról szóló 2013. december 18-i 1407/2013. EU bizottsági rendelet rendelkezéseit hívja fel.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A megjelölt jogszabályi rendelkezések nem felhatalmazások.

Megjegyzés:

Megjelöli a helyi rendelet a támogatás forrásait, rögzíti a bérfejlesztés támogatásának különös szabályait, meghatározza a Támogatási Szerződések kötelező tartalmi elemeit, s különösen nagy figyelmet fordít a támogatások felhasználásának ellenőrzésére.

Tárgy

Az „Év Vállalkozása” elismerésről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Közgyűlésének 22/2017. (VI. 14.) önkormányzati rendelete az „Év Vállalkozása” elismerésről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az Mötv. (2011. évi CLXXXIX. törvény 42. § 3. pont:
„A képviselő-testület hatásköréből nem ruházhatók át:
(...)
3. A helyi népszavazás elrendelése, kitüntetések és elismerő címek alapítása.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Mötv. hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem feladatkört megjelölő norma.

Megjegyzés:

Támogatható iránya ez a helyi önkormányzati rendeletalkotásnak.

Tárgy

A kistermelővé válás helyi támogatásának szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 16/2015. (III. 26.)
önkormányzati rendelete a kistermelővé válás
helyi támogatásának szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 26. §-a:
„A képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés: Támogatást érdemlő helyi jogalkotási irány. Megjegyzendő azonban, hogy kissé furcsa, hogy az e tárgyú helyi jogszabály megalkotására a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 26. §-a teremt jogalapot.

Tárgy

Az önkormányzati beruházások előkészítéséről és megvalósítási rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 13/2016. (V. 5.) önkormá-
nyzati rendelete az önkormányzati beruhá-
zások előkészítéséről és megvalósítási rendjé-
ről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg külön központi felhatalmazó
rendelkezést, mindössze az Alaptv. 32. cikk
(2) bekezdésére és a 32. cikk (1) bekezdés a)
pontjára utal.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: A helyi rendeletben egy részletes „Célok-
mány” kapcsolódik Mellékletként, amely
pontosan rögzíti a teljes eljárási rendet.

Tárgy

A közbeszerzési szabályzatról

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2018. (XI. 5.) önkormányzati rendelete az önkormányzati közbeszerzési szabályzatról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...A közbeszerzésről szóló 2015. évi CXLIII törvény 27.§ (1) bekezdése alapján...”:
„...A közbeszerzési szabályzatban vagy a (2) bekezdés alkalmazása során meg kell határozni az ajánlatkérő nevében eljárók körét, valamint az ajánlatkérő nevében az EKR alkalmazására vonatkozó jogosultságok gyakorlásának rendjét.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Nincs kifejezett utalás arra, hogy a közbeszerzési szabályzatot helyi önkormányzati rendeletbe kellene foglalni, ugyanakkor ez kizárva sincs.

Ugyanakkor meg kell jegyeznünk, hogy (a már hatályon kívül helyezett) 2003. évi XXXIX. törvény nem adott kifejezett felhatalmazást az önkormányzatok számára helyi rendeletalkotásra. Sőt: a közbeszerzésről szóló önkormányzati rendeleteket 2004. május 1.-ig meg kellett semmisíteni.

Megjegyzés:

Szinte egyedi és egyedüli önkormányzati rendeletről van szó, amely valamiféle rendezettséget visz (vihet) a helyi közbeszerzési eljárásokba.

Tárgy

A helyben központosított közbeszerzési eljárások részletes szabályairól

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 15/2015. (IX. 29.)
önkormányzati rendelete a helyben központo-
sított közbeszerzési eljárások részletes szabá-
lyairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** „...A közbeszerzésről szóló 2011. évi CVIII
törvény 182. § (3) bekezdésében kapott felha-
talmazás alapján...”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A meghivatkozott törvény egésze hatályon
kívüli, de a helyi rendelet megalkotásakor
még hatályos volt. (2015. 10. 31-ig).

Megjegyzés: A helyi rendelet a közbeszerzés szabályai sze-
rint eljárni köteles szervek körét – értelemsze-
rűen – nem szabályozza.
Egyébként az önkormányzati rendelet felül-
vizsgálata indokolt, tekintettel arra, hogy
összhangba kell hozni az új, a közbeszerzé-
sekről szóló 2015. évi CXLI. törvény ren-
delkezéseivel.

Tárgy

A közbeszerzési értékhatár alatti beszerzésekről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 19/2007. (IV. 27.) önkormányzati rendelete a közbeszerzési értékhatár alatti beszerzésekről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, csak az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A helyi rendelet az értékhatárt 2 000 000 Ft-ban jelöli meg. Részletezi az ajánlattétel eseteit, s ezeket egy szakértői csoporttal véleményeztet. Rögzíti a szerződéskötés szempontjait, megjelöli a beszerzés forrásait és meghatározza az elszámolás rendjét is.

LAKÁSÜGYEK, BÉRLETI DÍJAK

Lakásügyek, bérleti díjak

A lakásépítés, lakások elosztása, bérleti díjainak megállapítása jelentős számú helyi rendelet megjelenéséhez vezetett a tanácsrendszerben. Szinte alig volt olyan helyi tanács, amely az ún. „lakásvizonyoknak” valamelyik szelvényét ne szabályozta volna. Az e tárgykörben megalkotásra került tanácsrendeletek jelentős hányada központi jogszabály felhatalmazása nyomán látott napvilágot, azaz végrehajtási karakterű volt. Rendelkeztek a lakások elosztásáról és az igényjogosultság elbírálásáról, a Lakásügyi Társadalmi Bizottság szervezetéről és működési rendjéről, de voltak helyi jogszabályok a lakóházak házirendjéről is. (Ezutóbbiakat kötelezően ki is kellett függeszteni a lakóházak valamelyik közösségi terén, általában a lépcsőházban).

Az e területen megjelent helyi rendeletek arra tettek kísérletet, hogy biztosítsák a lakáselosztás rendjének átláthatóságát és demokratizmusát, s kiszűrjék a kivételes (kivételezett) elbírálás lehetőségét. (Ezutóbbit persze nem sikerült maradéktalanul elérni, mivel maga a központi szabályozás biztosított 2, illetve 3%-os „saját” keretet a megyei jogú városi és megyei végrehajtó bizottság titkárainak.)

A tömeges „állami” lakásépítés megszűnése (1990) után a tárgykört érintő helyi szabályozás súlypontja a lakásépítésről és elosztásról áttevődött a legkülönbözőbb támogatási formák biztosítására. Az általunk vizsgált és elemzett önkormányzati rendeletek tárgykörei ennek a támogatási „alakzatnak” számos konkrét formáját jelenítik meg. Vannak közöttük olyanok, amelyek bizonyos szociális célkitűzés megvalósítását tűzik maguk elé (pl. ilyenek a szociális alapon nyújtott munkavállalói lakásvásárlásról szóló helyi rendeletek, vagy a fiatal házaspárok első otthon teremtési szándékait támogató önkormányzati rendeletek). Vannak emellett olyan helyi szabályozások is, amelyek valamely helyi társadalompolitikai cél elérését célozzák meg. (Ilyenek a különböző szakemberek letelepítését elősegíteni szándékozó rendeletek, amelyek közül többet nevesítenek is. Lásd: orvosok, rezidensek letelepedését támogató szabályozások).

Vannak persze olyan helyi rendeletek is, amelyek valamely rendkívüli élethelyzetbe került családoknak kívánnak támogatást nyújtani. Ennek

főképpen két megnyilvánulási formájával találkozhatunk: az egyik az önhibán kívül életveszélyessé vált lakások tulajdonosainak, bérelőinek a megsegítése, a másik pedig a rendkívüli esőzések és viharkárok miatt kárt szenvedettek „gyorssegélyezése”.

Jelentkezik azonban egy egészen új iránya is a helyi támogatáspolitikának, éspedig az energiahatékonyságot növelő és a megújuló energia felhasználásnak növelését szolgáló helyi hitelprogramok önkormányzati rendeletbe foglalása. Itt említhetők a Minőségi Otthon Csereprogramokat rögzítő helyi rendeletek is, amelyek már – ha szórványosan is – ugyancsak megjelentek.

Emellett persze tovább élnek már évtizedekkel korábban is ismert szabályozások, amelyek változatlanul fontos társadalompolitikai és szociálpolitikai célok megvalósulását szolgálhatják. (Fiatal Házások Otthonának rendje; Nyugdíjas Ház működési szabályai.)

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény alapján a lakás- és helyiségbérlet magánjogi (polgári jogi) jogviszony, így a helyi jogalkotás során a Polgári Törvénykönyvre is figyelemmel kell lenni!

Tárgy

Lakbérek megállapításáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 4/2017. (II. 8.) önkormányzati rendelete a lakbérek megállapításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A helyi önkormányzatok és szerveik a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény 138. § (1) bekezdés n) pontja: „A képviselőtestület gazdálkodási feladata és hatásköre:
(...)

dönt a helyi önkormányzat tulajdonában levő lakások béréről, az 1989. január 1. előtt keletkezett és az ártörvény hatálybalépésekor fennálló bérleti jogviszony keretében hasznosított, egyéb tulajdonban lévő lakások béréről és a nem fegyveres testület kezelésében lévő ingatlanon létesített fegyveres testületi szolgálati lakások béréről.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A törvényi rendelkezés nem említi ugyan expressis verbis az önkormányzati rendeletet, de magától értetődik az – miután állampolgárok részére jog- és kötelezettség megállapításáról van szó –, hogy ez a „döntés” csak rendeleti formában jelenhet meg.

Megjegyzés:

A rendszerváltást követően lényegesen megcsappant azoknak a helyi önkormányzati rendeleteknek a száma, amelyek a lakáshasználati viszonyokat szabályozták. Nem várható reneszánsza ennek a területnek a továbbiakban sem. 1990 előtt helyi tanácsrendeletek

szóltak a lakások elosztásáról és az igényjogsultság elbírálásáról, a Lakásügyi Társadalmi Bizottság szervezetéről és működéséről, a lakóházak házirendjéről, és gazdálkodás szabályairól. (Csak a fontosabbakat említve.) Még jobban visszanézve a történelmi múltba említhetünk még néhány további helyi szabályrendelet-tárgyat is: házkezelői szolgáltatások; a házfelügyelők feladatai, a kapuzárás rendje.

Lásd még:

398/B/2005. AB határozat

(ABH, 2007, 2505);

1015/H/1998. AB határozat

(ABH, 2007, 2216);

949/H/2004. AB határozat

(ABH, 2009, 2519);

90/2009. AB határozat (ABH 2009, 1240);

1128/H/2006. AB határozat (ABH, 2009.);

48/2011. AB határozat

(MK. 2011. (június 9.);

143/2011. AB határozat

(MK. 2011. ÉVI 143. szám);

1171/D/2004. AB határozat

(ABH 2008, 3846);

14/2010. (I.5.) AB határozat

(ABH 2010, 2011);

135/2010.(VII.8.) AB határozat

(ABH 2010, 1085);

195/2010. (XII.17.) AB határozat

(ABH 2010, 1146);

196/2010. (XII.17.) AB határozat

(ABH 2010, 1158).

Tárgy

Első lakás megszerzésének önkormányzat által nyújtott támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 15/2015. (X. 29.)
önkormányzati rendelete az első lakás meg-
szerzésének önkormányzat által nyújtott
támogatásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendel-
kezést, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2)
bekezdés és 32. cikk (10 bekezdés a) pontjára
utal.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: Hasonló célból alkottak helyi rendeletet már
a tanácsrendszerben is. Hegyeshalomnak volt
pl. rendelete a „Fiatalok lakáshoz juttatásának
támogatásáról.”
Elhelyezhető lehetne ez a helyi rendelet akár a
szociális rendeletek csoportjában is.

Tárgy

Használt lakás vásárlási támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 10/2016. (V. 2.) önkormányzati rendelete a használt lakás vásárlási támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdés és 32. cikk (1ő bekezdés a) pontját hivatkozza meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A szociális támogatások körében alkotott önkormányzati rendeletekbe építetten jelennek meg általában ezek a szabályozási tárgykörök.

Tárgy

Lakás célú támogatás odaitélésének feltételeiről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 7/2016. (V. 3.) önkormányzati rendelete a lakás célú támogatás odaitélésének feltételeiről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése:
„Feladatkörében eljárva helyi önkormányzati törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény megjelölt rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati jogalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma.

Megjegyzés: Több helyütt feltételeket szabtak a lakásfenntartási támogatással kapcsolatban. Az Sztv. felhatalmazást adott ugyanis arra, hogy a jogosultságot a lakókörnyezet rendezettségéhez kössék (udvar, kert, stb. tisztántartása.)
Ombudsman: „A felhatalmazás túlságosan általános, bizonytalan a megfogalmazás, szubjektív elbírálásra nyit lehetőséget. Az állam szükségtelen módon és aránytalan mértékben avatkozik be a kérelmezők magánéletébe”.

Tárgy

Lakásért életjáradék program bevezetéséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 4/2019. (IV. 5.) önkormányzati rendelete a „Lakásért életjáradék program” bevezetéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó jogszabályi rendelkezést, egyedül csak az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdését és 32. cikk (1) bekezdés f) pontját hivatkozza meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A helyi önkormányzati rendelet a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:497 §-a szerinti életjáradék szerződést veszi alapul. A rendelet leírja a lakás jellemzőit: tehermentes legyen stb. Az életjáradék összege alapvetően az életkortól és az ingatlan forgalmi értékétől függ.

Tárgy
Önkormányzati tulajdonban lévő,
rendeltetésszerű használatra alkalmatlan ingatlanok ház,
lakássá történő átalakításáról és bérbeadásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 10/2010. (III. 23.)
önkormányzati rendelete az önkormányzati
tulajdonban lévő, rendeltetésszerű használatra
alkalmatlan ingatlanok ház, lakássá történő
átalakításáról és bérbeadásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdése: „A helyi önkormányzat tulajdonában lévő lakásra (a továbbiakban: önkormányzati lakás) a tulajdonos önkormányzat – e törvény keretei között alkotott – rendeletében (a továbbiakban: önkormányzati rendelet) meghatározott feltételekkel lehet szerződést kötni. Az önkormányzati rendeletben meg kell határozni az önkormányzati lakás szociális helyzet alapján történő bérbeadásának a lakás bérbeadásakor fennálló jövedelmi és vagyoni körülményekhez igazodó feltételeit. Az önkormányzati rendelet a nem szociális helyzet alapján történő bérbeadás esetén szabályozhatja a Ptk. rendelkezéseinek megfelelő óvadék kikötésének lehetőségét és feltételeit.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**
Megjegyzés:

Korrekt felhatalmazás.
„Jó gyakorlat”-nak minősül a tárgykör önkormányzati rendeletekkel történő szabályozása. A mai, meglehetősen visszafogott jogalkotási kedv megélénkülésére lenne szükség.

Tárgy

Otthonteremtési támogatásról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 10/2015. (VI. 25.)
önkormányzati rendelete az otthonteremtési
támogatásról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdés a) pontjára utal.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: Általában nem külön szabályozásban ölt testet ez a tárgykör, hanem egy átfogóbb támogatási formát rendező helyi önkormányzati rendelet részeként.

Tárgy

Fiatal Házask Otthona működéséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 15/2016. (VIII. 26.)
önkormányzati rendelete a Fialal Házask Otthona működéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Ötv. hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma volt.
[Egyébként 2016-ban már nem az Ötv. hanem az Mötv. volt hatályban. A rendelet felülvizsgálata ez okból különösen indokolt.]

Megjegyzés: A tanácsrendszerben Szombathely Város Tanácsa alkotott hasonló tárgyban („Fialal Házask Otthonáról”) helyi tanácsrendeletet.

Tárgy

A Nyugdíjasházban lévő lakások bérletéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 32/2018. (XII. 13.)
önkormányzati rendelete a Nyugdíjas Házban
lévő lakások bérletéről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A helyiségek bérletére, valamint az elidege-
nítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló
1993. évi LXXVIII. törvény 3. § (1) bekez-
dése:

„A helyi önkormányzat tulajdonában lévő
lakásra (a továbbiakban: önkormányzati
lakás) a tulajdonos önkormányzat – e tör-
vény keretei között alkotott – rendeletében
(a továbbiakban: önkormányzati rendelet)
meghatározott feltételekkel lehet szerződést
kötni. Az önkormányzati rendeletben meg
kell határozni az önkormányzati lakás szo-
ciális helyzet alapján történő bérbeadásának
a lakás bérbeadásakor fennálló jövedelmi és
vagyon körülményekhez igazodó feltételeit.
Az önkormányzati rendelet a nem szociális
helyzet alapján történő bérbeadás esetén sza-
bályozhatja a Ptk. rendelkezéseinek megfelelő
óvadék kikötésének lehetőségét és feltételeit.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**
Megjegyzés:

A felhatalmazás pontos és precíz.

A helyi rendelet előírja az ún. bekerülési térít-
ési díj megfizetésének a kötelezettségét. (Ez
a jelen esetben: 3000 000 Ft, 2 személy eseté-
ben 4000 000 Ft.)

A lakás albérletbe nem adható, bérleti díja a
havi jövedelemhez igazodik. (200 Ft/m²-től
indul, innen emelkedik.)

Tárgy

A Minőségi Otthon Csereprogram támogatásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 38/2017.
(XI. 15.) önkormányzati rendelete a Minőségi
Otthon Csereprogram támogatásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** „..... az Mötv. 13. § (1) bekezdés 9. pontjában
kapott felhatalmazás alapján ...”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Mötv. meghivatkozott rendelkezése nem
felhatalmazás, hanem „helyben biztosítható
közfeladatok körében ellátandó önkormány-
zati feladat”-ot meghatározó előírás.

Megjegyzés: Ez a helyi önkormányzati rendelet a panel-
lakóknak kínál csereprogramot, éspedig egy
10 emeletes, 100 lakásos szalagház lakóinak.
A támogatás pályázat útján történik, melynek
az eljárási rendjét a helyi jogszabály részlete-
sen meghatározza.
Ritka megoldást tartalmaz a helyi jogszabály:
25 évben határozza meg az időbeli hatályát.

Tárgy

Lakhatás önkormányzati támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 53/2013. (XII. 13.)
önkormányzati rendelete a lakhatás önkor-
mányzati támogatásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése:
„Feladatkörében eljárva a helyi önkormány-
zat törvény által nem szabályozott helyi társa-
dalmi viszonyok rendezésére, illetve törvény-
ben kapott felhatalmazás alapján önkormány-
zati rendeletet alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem
felhatalmazás, hanem a helyi önkormány-
zati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri
norma.

Megjegyzés: A különböző helyi – szociális tárgyú – önkor-
mányzati rendeletekbe kerülnek be leggyak-
rabban ezek a tárgykörök. Nem kifogásolható
azonban önálló rendeletben történő szabályo-
zásuk sem.

Tárgy

Község tulajdonában lévő szolgálati lakások bérletéről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/1995. (VI. 22.) önkormányzati rendelete a község tulajdonában lévő szolgálati lakások bérletéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: „A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló, az 1993. évi CXIII. törvénnyel, az 1994. évi XVII. törvénnyel módosított, 1993. évi LXXVIII. törvényben kapott felhatalmazás alapján:

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Pontatlan és hiányos a felhatalmazó rendelkezés megjelölése. Helyesen a következő: „A helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdése: „A helyi önkormányzat tulajdonában lévő lakásra (a továbbiakban: önkormányzati lakás) a tulajdonos önkormányzat – e törvény keretei között alkotott – rendeletében (a továbbiakban: önkormányzati rendelet) meghatározott feltételekkel lehet szerződést kötni. Az önkormányzati rendeletben meg kell határozni az önkormányzati lakás szociális helyzet alapján történő bérbeadásának a lakás bérbeadásakor fennálló jövedelmi és vagyoni körülményekhez igazodó feltételeit. Az önkormányzati rendelet a nem szociális helyzet alapján történő bérbeadás esetén szabályozhatja a Ptk. rendelkezéseinek megfelelő óvadék kikötésének lehetőségét és feltételeit.”

Megjegyzés:

1995-ös önkormányzati rendeletről van szó, ezért célszerű lenne elvégezni a felülvizsgálatot. Ennek persze lehet az az eredménye, hogy a képviselő-testület változatlanul hatályában tartja a rendeletet.

Tárgy
Szociális alapon nyújtott
munkavállalói lakásvásárlási támogatásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 9/2017. (II. 24.) önkorm-
ányzati rendelete a szociális alapon nyújtott
munkavállalói lakásvásárlási támogatásról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése:
„Feladatkörében eljárva a helyi önkormány-
zat törvény által nem szabályozott helyi társa-
dalmi viszonyok rendezésére, illetve törvény-
ben kapott felhatalmazás alapján önkormány-
zati rendeletet alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem
felhatalmazás, hanem a helyi önkormány-
zati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri
norma.

Megjegyzés:

Bátorítunk hasonló tárgyú helyi önkormány-
zati rendeletek alkotására.

Tárgy

A népesség megtartó erő fokozása érdekében az önkormányzat által nyújtandó lakáscélú támogatásokról

A rendelet megjelölése: Községi Önkormányzat
Képviselő-testületének 12/2017. (VIII. 21.)
önkormányzati rendelete a népesség megtartó
erő fokozása érdekében az önkormányzat
által nyújtandó lakáscélú támogatásokról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** „Magyarország Alaptörvénye 32. cikk (2)
bekezdése”:
„Feladatkörében eljárva a helyi önkormány-
zat törvény által nem szabályozott helyi társa-
dalmi viszonyok rendezésére, illetve törvény-
ben kapott felhatalmazás alapján önkormány-
zati rendeletet alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A képviselő-testület „felhatalmazás”-ként
jelöli az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdé-
sét, jóllehet az mindössze a helyi jogalkotási
hatáskör előtt utat engedő hatásköri norma.

Megjegyzés: Dicséretes az önkormányzati cél, lehet ennek
alkalmas eszköze a helyi önkormányzati ren-
delet.

Tárgy

Rendkívüli esőzés és vihar miatt magánszemélyek lakásingatlanában keletkezett károk enyhítéséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 35/1999. (IX. 21.) önkormányzati rendelete a rendkívüli esőzés és vihar miatt magánszemélyek lakásingatlanában keletkezett károk enyhítéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: A lakáscélú támogatásokról szóló, többször módosított 106/1988. (XII. 16.) Mt. rendelet 10. §-a:
Ilyen jelöléssel nincs hatályban.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Aggályos is lenne a kormányrendeleti szintű felhatalmazás.

Megjegyzés: Bátorítunk a rendkívüli élethelyzetek megoldását elősegítő – önkormányzati támogatásokat rögzítő – helyi rendeletek megalkotására. („Jó gyakorlat”).

Tárgy

Lakóingatlan életveszélyessé nyilvánítása esetén nyújtható támogatásokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 21/2011. (X. 24.) önkormányzati rendelete a lakóingatlan életveszélyessé nyilvánítása esetén nyújtható támogatásokról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Ötv. meghivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma volt.

Megjegyzés: —

Tárgy

**Lakóépületek energiahatékonyságának és a megújuló
energia felhasználásának növelését célzó hitelprogramban
kedvezményezett beruházások támogatásáról**

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Közgyűlésének 32/2017. (XI. 29.) önkormányzati rendelete a lakóépületek energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználásának növelését célzó hitelprogramban kedvezményezett beruházások támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és az Mötv. (2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 1. pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Mötv. idézett 13. § (1) bekezdés 1. pontja sem felhatalmazó rendelkezés, pusztán „helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat.”

Megjegyzés: Jobban felkarolandó helyi önkormányzati rendeletalkotással ez a tárgykör. („Jó gyakorlat”)

**KÖZNEVELÉS,
KÖZMŰVELŐDÉS,
KULTURÁLIS ÜGYEK**

Köznevelés, közművelődés, kulturális ügyek

Ennek a területnek a helyi szabályozása nem tekint vissza hosszú történelmi múltra. Gyakorlatilag az 1945 előtti szabályrendeleti jogban a nyomaival sem találkozhatunk, de a tanácsrendszerben is inkább a korszak második felében jelentek csak meg azok a helyi jogszabályok, amelyek a mai mércével mérhető köznevelési, közművelődési, kulturális ügyek mostani szabályozása elődeinek tekinthetők.

Az első nagy blokkba a közneveléssel kapcsolatba hozható önkormányzati rendeletek sorolhatók, amelyek „szerkezetén” belül az iskolafenntartói jogok KLIK-hez kerülése komoly változásokat okozott. Mindenesetre óvatossabbá, visszafogottabbá vált itt a helyi jogalkotás, de legalábbis annak észrevehető elbizonytalanodása figyelhető meg. Ez különösen a korábban kifejezetten gazdagnak mondható – szociális szempontokat érvényre juttató – önkormányzati rendeletalkotási gyakorlat lefékeződését hozta magával, amely leginkább a tankönyvtámogatásról szóló rendeletek számának lényeges csökkenésével mérhető. (Persze ennek az is az oka, hogy a központi jogi szabályozás fokozatosan átvette ezt a támogatási formát és alakzatot.)

Az önkormányzatok „kivonulása” az iskolafenntartásból ugyanakkor nem feltétlenül jár azzal, hogy a korábbi – iskolákat, tanulókat érintő – szabályozásokat fel is kellene számolni. Helyesen járnak el tehát az önkormányzatok akkor, ha a korábban is már meglévő, helyi rendelettel biztosított támogatási formákat megtartják, mi több, lehetőség szerint továbbfejlesztik. Különösen igaz ez a különböző helyi alapítású ösztöndíjakra, amelyeknek már figyelemreméltó rendszere alakult ki. Ugyanígy jó alapot teremtenek a továbblépésre a különböző nyelvvizsgák megszerzését támogató hatályos helyi jogszabályok is. A különböző elismerések, kitüntetések („Kiváló tanuló”, „Kiváló Tanár”) adományozásáról szóló önkormányzati rendeletek ugyancsak a „rendszer” részei maradhatnak, amiképpen a továbbtanulni szándékozók akár anyagiakkal történő támogatása is. Felelős gondolkodásra utal az is, ha ún. Tehetséggondozási Alapot hoznak létre

önkormányzati rendelettel, amely rendezettebbé, tervszerűbbé teheti az önkormányzat részvételét a helyi köznevelési tevékenység fejlesztésében.

A közművelődés fejlesztése hasonlóképpen fontos penzuma (lehet) az önkormányzatoknak. Itt különösen két területen látunk aktivitást: az egyik a „Könyvtárügyek” területe, ahol a könyvtárba beiratkozás rendje, a látogatás szabályai jelennek meg helyi jogszabályok formájában, a másik pedig a különböző művészeti alkotások közterületen való elhelyezésének a rendje, ezen belül is különösen a szobrok, emléktáblák, botlókövek, magyarázó táblák kihelyezési szabályainak a megállapítása. Némely vidéki nagyvárosban ma már majd tucatnyi önkormányzati rendelet foglalja rendszerbe ezeket az előírásokat.

Perspektivikus gondolkodásra utal az is, ha valamely önkormányzat helyi rendeletébe foglalja a helyi kulturális kínálat bővítésére irányuló kezdeményezéseket is.

Tárgy

Óvodába történő felvételtől, a kötelező felvételt biztosító óvodáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Közgyűlésének 11/2014. (VI. 3.) önkormányzati rendelete a óvodába történő felvételtől, a kötelező felvételt biztosító óvodáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 83. § bekezdése, b) pontja:

„A fenntartó
(...)

b) dönt az óvodába történő jelentkezés módjáról, az óvodai általános felvételi időpontról, az óvoda heti és éves nyitvatartási idejének meghatározásáról.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Bár nincs kifejezetten utalás a helyi önkormányzati rendeleti formára, lehet az a „döntés” alapja, tekintettel arra, hogy állampolgárok jogairól és kötelezettségeiről van szó, amely kifejezetten jogszabályi (itt: helyi jogszabály) formát igényel.

Megjegyzés:

Nem kifogásolható, ha ezt a tárgykört önkormányzati rendeletek szabályozzák. (Svédországban is viszonylag gyakoriak az óvodai intézmények fenntartásáról szóló helyi rendeletek.)

Tárgy
Önkormányzati fenntartású
óvodák és bölcsődék nyitvatartási rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 31/2015. (IX. 16.)
önkormányzati rendelete az önkormányzati
fenntartású óvodák és bölcsődék nyitvatartási
rendjéről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés i) pontja:
„A helyi önkormányzat a helyi közügyek inté-
zése körében törvény keretei között
(...)
i) önkormányzati jelképeket alkothat, helyi
kitüntetések és elismerő címeket alapíthat.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A felhatalmazó rendelkezés megjelölése
téves, nyilvánvalóan nem az az alapja a jelen
önkormányzati rendeletnek.

Megjegyzés: Lehet helyi önkormányzati rendeletalkotás
tárgya.

Tárgy

Iskolai jubileumi díjakról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 20/1995. (X. 30.) önkormányzati rendelete az iskolai jubileumi díjakról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg sem felhatalmazó, sem hatáskört vagy feladatkört meghatározó jogszabályi rendelkezést.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Ha nincs konkrét felhatalmazó rendelkezés, akkor is utalni kell a helyi rendeletalkotás előtt utat nyitó (alap) törvényi rendelkezésekre. Lásd ehhez: a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM. rendelet 53. § (2) bekezdését és 54. § (1) bekezdését.

Megjegyzés: Kérdéses, vajon ezeket a díjakat nem az iskolának kellene-e alapítania? A KLIK megjelenésével pedig valójában az egész szabályozási tárgykör alapjaiban átgondolandó.

Tárgy

Nyelvvizsgadíj-térítés

és német nyelvi ösztöndíj szabályairól

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2016. (XI. 2.) önkormányzati rendelete a nyelvvizsgadíj – térítés és német nyelvi ösztöndíj szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és az Mötv. 13. § (1) bekezdés 16. pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Mötv. 13. § (1) bekezdés 16. pontja sem felhatalmazó rendelkezés, pusztán „helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat.”

Megjegyzés: „Jó gyakorlat”-nak számít(ana), ha a helyi önkormányzat – akár helyi rendeletalkotás útján is – felkarolná az idegen nyelvi ismeretek megszerzésének támogatását.

Tárgy

A nyelvvizsga megszerzésének támogatásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 20/2015. (XII. 21.)
önkormányzati rendelete a nyelvvizsga meg-
szerzésének támogatásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Csak a helyi jogalkotói hatáskört és feladat-
kört biztosító Alaptv. 32. cikk (2) bekezdésére
és 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára utal.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Alaptörvény megjelölt rendelkezései nem
felhatalmazások, mindössze a helyi jogalko-
tási hatáskört és feladatkört megjelölő nor-
mák.

Megjegyzés: A rendelet visszamenőleges hatállyal is lehe-
tővé teszi a támogatást azok számára, akik
2015. január 1-je után szereztek államilag
elismert nyelvvizsgát.
Egy alkalommal, az első nyelvvizsga meg-
szerzéséhez nyújtják. Összege: a tanuló által
igazolt nyelvvizsgadíj 50%-a. Formanyomtat-
ványon kell benyújtani a kérelmet. Csatolni
kel hozzá a tanulói jogviszony igazolását, a
nyelvvizsga bizonyítványt, a vizsgadíj kifize-
tését igazoló csekket. A kérelmeket – átruhá-
zott hatáskörben – a polgármester bírálja el.

Tárgy

Nem magyar állampolgárok által fizetendő szolgáltatási díjról

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2015. (X. 151.) önkormányzati rendelete a nem magyar állampolgárok által fizetendő szolgáltatási díjról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 83. § (2) bekezdés c) pontja:

„A fenntartó

c) meghatározza a köznevelési intézmény költségvetését, továbbá – tankerületi központ által fenntartott köznevelési intézmény kivételével – a kérhető térítési díj és tandíj megállapításának szabályait, a szociális alapon adható kedvezmények feltételeit”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Megfontolandó a teljeskörű, átfogó felülvizsgálat.

Megjegyzés:

Ilyen tárgyú helyi önkormányzati rendeleteknél egyébként is különös gondossággal kell ügyelni az EU-s tagságunkból eredő előírások figyelembevételére.

A felhatalmazó központi jogszabályi rendelkezés kapcsán megemlíthető, hogy Németországban például helyi satzungok szólnak az iskolai termék nem iskolai célú átadásának díjtételeiről is.

Tárgy
Tankönyvtámogatásról
és a kiemelkedő tanulók jutalmazásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2016. (V. 28.)
önkormányzati rendelete a tankönyvtámoga-
tásról és a kiemelkedő tanulók jutalmazásá-
ról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendel-
kezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2)
bekezdését.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: Két szabályozási tárgy összekapcsolásáról
van itt szó, amelyek meglehetősen távol esnek
egymástól. Megfontolandó lenne mindegyik
tárgyban önálló rendeletet alkotni.

Tárgy

Továbbtanuló fiataloknak adható támogatásokról

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2015. (IX. 30.) önkormányzati rendelete a továbbtanuló fiataloknak adható támogatásokról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Mötv.

A felsőoktatásban résztvevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet 18. § (2) bekezdése:

„18. § (2) Bursa Hungarica Ösztöndíjban részesülhetnek azok a hallgatók, akiket az állandó lakóhelyük szerinti települési önkormányzat az Ösztöndíjrendszer keretében támogatásban részesített, továbbá teljes idejű alapképzésben, mesterképzésben, osztatlan képzésben vagy felsőfokú, illetve felsőoktatási szakképzésben folytatják tanulmányaikat”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A képviselő-testület nem jelöli meg pontosan az Mötv. konkrét felhatalmazó rendelkezését; Gyakorlatilag kormányrendeletet hivatkozik meg felhatalmazó forrásként, amely sérti az alaptörvényt is. (Ugyanakkor a helyi jogalkotás feltételrendszerét is a kormányrendelet határozza meg). Tartalmilag tehát a kormányrendelet adja meg a helyi jogszabály alapját azt is figyelembe véve, hogy expressis verbis nem kötelezi a helyi testületet önkormányzati rendeletalkotásra. Ez a megoldás így aggályosnak mondható.

Megjegyzés:

„Jó gyakorlat”-nak számít az e tárgyú helyi jogalkotás, amely a letelepedést is elősegítheti. (Az önkormányzati jogalkotást telepítő kormányrendeleti szint azonban mindenképpen aggályosnak mondható.)

Tárgy

Az erdei iskola díjtételeiről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 20/2014. (XI. 28.)
önkormányzati rendelete az erdei iskola díjté-
teleiről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Az Mötv. 13.§ (1) bekezdés 9. pontját jelöli
meg felhatalmazó rendelkezésként.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Mötv. hivatkozott rendelkezése nem felha-
talmazást tartalmaz, hanem egy önkormány-
zati feladatkört határoz meg.

Megjegyzés: Itt egy sajátos „iskolatípusról” van szó, amely
szinte tálcán kínálja a helyi önkormányzati
rendeletalkotás lehetőségét.

Tárgy

Általános iskolai és felsőoktatási hallgatók ösztöndíjáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 9/2009. (III. 28.)
önkormányzati rendelete az általános iskolai
és felsőoktatási hallgatók ösztöndíjáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi
LXV. törvény 16. § (1) bekezdése:
Ötv. 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-tes-
tület a törvény által nem szabályozott helyi
társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá
törvény felhatalmazása alapján, annak végre-
hajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Ötv. megjelölt rendelkezése nem felha-
talmazó jogszabály-hely, hanem jogalkotási
hatáskört teremtő norma volt.

Megjegyzés: Széles távlatai vannak itt még a helyi önkor-
mányzati jogszabályalkotásnak. Ugyanakkor
az iskolafenntartói jogok KLIK-hez kerülése
komoly súlyt nyom a latba. (Felvetődhet a
kérdés: miért nem a „fenntartó” gondoskodik
az ösztöndíjakról?)

Tárgy

Szakiskolai tanulmányi ösztöndíjról és a középfokú oktatásban résztvevők támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 26/2015. (X. 24.) önkormányzati rendelete a szakiskolai tanulmányi ösztöndíjról és a középfokú oktatásban résztvevők támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és az Mötv. (2011. évi CLXXXIX. törvény) 13. § (1) bekezdés 15. pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Támogatható és bátorítható a tárgykörben a helyi önkormányzati rendeletek alkotása.

Tárgy

Közművelődési feladatokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 16/2015. (V. 14.) önkormányzati rendelete a közművelődési feladatokról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 77. §-a:
„(1) A települési önkormányzat a közművelődési alapszolgáltatások folyamatos hozzáférhetősége érdekében, a 78/I. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően közösségi színteret, illetve közművelődési intézményt biztosít.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A felhatalmazásként megjelölt jogszabályi rendelkezések javarészt csak önkormányzati feladatköröket sorolnak fel. Ez azonban nem zárja ki, hogy helyi rendelet is szülessék ebben a tárgykörben. Sőt: a törvény 79-80§-ai és 86.§-a már kifejezetten utal is az önkormányzati rendeletalkotásra.

Megjegyzés: A tárgykör helyi önkormányzati rendeletek útján történő szabályozásának komoly gyakorlata van.

Mindenekelőtt rögzíteni kell, hogy a kulturális politika kialakítása nemzeti hatáskörbe tartozik, azaz a kultúra területén a tagállamok hatásköre kizárólagos, sem a kulturális tárcának, sem pedig a helyi önkormányzatoknak nincs jogharmonizációs kötelezettségük.

A helyi önkormányzatoknak a kultúrát érintő magyar jogszabályok rendelkezései szerint kell fenntartaniuk és irányítaniuk a közgyűteményi és közművelődési intézményeket.

A megalkotandó helyi rendelet valójában egy konkrét feladattervként értelmezhető, amely – többek között – tartalmazza a közművelődési célokat, a megvalósításukhoz szükséges intézkedéseket, a hosszú- és középtávú terveket, a közművelődés helyi irányításának szabályait, a művelődés intézményes és civil kapcsolatrendszerét, a finanszírozás módját és forrásait, a feladatok ellátásának infrastrukturális, személyi és dologi feltételeit.

Tárgy

Értéktár működéséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 24/2016. (XII. 2.)
önkormányzati rendelete az értéktár működé-
séről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A magyar nemzeti értékekről és hungariku-
mokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (1)
bekezdése:

„A települési önkormányzat települési érték-
tárat hozhat létre.”

A magyar nemzeti értékek és a hungariku-
mok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.)
Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése:
[Hatályon kívül van.]

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Kormányrendeletben nem lett volna eredetileg sem adható felhatalmazás helyi önkormányzati rendelet alkotására.

A törvény hivatkozott rendelkezése sem szól kifejezetten az önkormányzati rendeletalkotásról, ami azonban önmagában még nem zárja ki azt, hogy helyi rendelet szülessék a tárgykörben.

Megjegyzés:

Semmi nem gátolhatja meg az önkormányzatot abban, hogy az Értéktárat rendeleti formában hozza létre. „Jó gyakorlat” lenne mindenestre!

Tárgy

Tehetséggondozási Alap létrehozásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 21/2018. (XII. 12.)
önkormányzati rendelete a tehetséggondozási
alap létrehozásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg külön felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdésére és a 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára utal.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A meghivatkozott alaptörvényi rendelkezések nem felhatalmazások, hanem a helyi jogalkotási hatáskört és feladatkört megjelölő jogi előírások.

Megjegyzés: Részletesen leírják a pályázatok tartalmát, az azokkal szemben támasztott elvárásokat és követelményeket. Pályázónként 50.000,-Ft adható, amellyel az érintettnek írásban kell elszámolnia.

Tárgy

A helyi kulturális kínálat bővítésére irányuló kezdeményezések támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2016. (II. 25.) önkormányzati rendelete a helyi kulturális kínálat bővítésére irányuló kezdeményezések támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nincs külön megjelölve felhatalmazó rendelkezés, mindössze az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdésére utal és a 32. cikk (1) bekezdés a) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Ezek a rendelkezések nem felhatalmazások.

Megjegyzés: A rendelet szerint az e célra felhasználható kereteket az éves költségvetési rendelet határozza meg. Pályázat benyújtását írják elő, ezzel kapcsolatban részletezik a pályázati feltételeket, a pályázat tartalmát, az elbírálás feltételeit. Végül támogatási szerződés rögzíti a konkrét jogokat és köteleességeket.

Tárgy

Muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2015. (VI. 12.) önkormányzati rendelete a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és közművelődésről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 77. §-a:

„A települési önkormányzat a közművelődési alapszolgáltatások folyamatos hozzáférhetősége érdekében, a 78/I. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően közösségi színteret, illetve közművelődési intézményt biztosít.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Nem kifejezett felhatalmazó rendelkezésről van szó, hanem olyan törvényhelyről, amely feladatköröket jelöl meg.

Megjegyzés:

Támogatható a bemutatotthoz hasonló - komplex felépítésű – helyi önkormányzati rendeletek alkotása.

A „Múzeumok használati rendjéről” találunk helyi statútumokat, reglementeket Nyugat-Európában is. (Különösen Németországban.)

Tárgy

A Városi Könyvtár és Művelődési Ház könyvtári beiratkozási díjáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2019. (II. 28.) önkormányzati rendelete a Városi Könyvtár és Művelődési Ház könyvtári beiratkozási díjáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nincs konkrét felhatalmazó rendelkezés megjelölve, csupán az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdésére és az Mötv. 13. § (1) bekezdés 7. pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Sem az Alaptörvény, sem pedig az Mötv idézett rendelkezése nem felhatalmazás.

Megjegyzés: A beiratkozási díjak: 16. év alatt és 70 év felett ingyenes; a 16. év feletti diákigazolványosok, GYES-esek, fogyatékkal élők, a pedagógusok és a munkanélküliek 500.-Ft/év beiratkozási díjat fizetnek. A vissza nem vitt könyvek után 5.-Ft/nap késedelmi díjat kell fizetni.
(Megjegyezzük, hogy a Városi könyvtár működési rendje Németországban is gyakorta képezi a helyi jogszabályalkotás tárgyát, de előfordul helyi regulációjuk Angliában is.)

Tárgy

A könyvtár beiratkozási díjának megállapításáról, igénybevételének szabályozásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2018. (X. 10.) önkormányzati rendelete a Könyvtár beiratkozási díjának megállapításáról, igénybevételének szabályozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése a) és (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, valamint a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 56. § (4) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva

„A (2) bekezdésben felsoroltakon kívüli szolgáltatások a könyvtárba való beiratkozással vehetők igénybe. A beiratkozásért a fenntartó döntése alapján beiratkozási díj szedhető.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Alaptv. hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem helyi jogalkotási hatáskört és feladatkört kijelölő norma.

Megjegyzés:

Pontosabb lett volna a meghivatkozás, ha az önkormányzati rendelet a törvény 56.§ (4) bekezdése mellett a felhívott (2) bekezdést is pontosan megjelölte volna.

Aszerint tehát: „(2) A könyvtárhasználót ingyenesen illetik meg következő alapszolgáltatások:

a) a könyvtárlátogatás,

- b) a könyvtár által kijelölt gyűjteményrészek helyben használata;
- c) az állományfeltáró eszközök használata;
- d) információs a könyvtár és a könyvtári rendszer szolgáltatásairól.”

Tárgy

A Városi Könyvtár beiratkozási díjának megállapításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 46/2013. (XII. 23.)
önkormányzati rendelete a Városi Könyvtár
beiratkozási díjának megállapításáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Felhatalmazó rendelkezésként az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés (a) pontját és a 32. cikk (2) bekezdését jelöli meg.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Az Alaptörvény idézett rendelkezései nem felhatalmazásokat tartalmaznak, hanem a helyi rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri normák.

Megjegyzés:

Támogatható a bemutatott szabályozás is, de megfontolásra ajánlható egy olyan komplex helyi önkormányzati rendelet is, amely valamennyi – önkormányzat által szedhető – díjról szól.

„A városi (községi) könyvtár működési” rendje számos Nyugat-Európai országban is a helyi önkormányzatok jogalkotási hatáskörébe tartozik. (Németország, Svédország).

Tárgy

Művészeti Ösztöndíjról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2014. (III. 18.) önkormányzati rendelete a művészeti ösztöndíjakról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, mindössze az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára, illetve 32. cikk (2) bekezdésére hivatkozik.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: —^

Megjegyzés: Ha ugyanazon önkormányzatnak több helyi rendelete is van az ösztöndíjak adományozásáról, úgy célszerű lenne egy, a „helyi ösztöndíjakról” szóló helyi rendeletet alkotni. (Pl. Ajkának van a sportolók ösztöndíjáról, a főiskolai és egyetemi hallgatók ösztöndíjáról, a felsőfokú szakképzésben résztvevők ösztöndíjáról is önálló önkormányzati rendelete.)

Tárgy

Művészeti alkotások közterületi elhelyezéséről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 4/2007.
(II. 15.) önkormányzati rendelete a művészeti
alkotások közterületi elhelyezéséről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköréről szóló 1991. évi XX. törvény 109. §-a:
„Művészeti alkotás közterületen, valamint önkormányzati tulajdonú épületen való elhelyezéséről, áthelyezéséről, lebontásáról a település önkormányzatának képviselőtestülete, Budapesten fővárosi tulajdonú közterület vagy épület esetében a fővárosi önkormányzat közgyűlése, a kerületi önkormányzat tulajdonában álló közterület vagy épület esetében a kerületi önkormányzat képviselőtestülete dönt, és gondoskodik fenntartásáról és felújításáról.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Bár nem kerül kifejezetten megemlítésre az önkormányzati rendeleti forma, a szabályozási tárgy indokolhatja a helyi rendelet megalkotását.

Megjegyzés:

Bár nincs szó kifejezetten önkormányzati rendelet alkotásáról (alkothatóságáról), az azonban – mint mondtuk – egyáltalán nem kizárt ebben a tárgykörben.

Tárgy

Szobor elhelyezéséről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 28/2007.
(VI. 20.) önkormányzati rendelete a szobor
elhelyezéséről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pont-
ját jelöli meg felhatalmazó rendelkezésként.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésének a)
pontja nem felhatalmazás, hanem feladatkört
megjelölő norma. Érdekes módon – és helye-
sen – a Közgyűlés ezt a 41/2016. (X. 28.) ren-
deletében már így is hivatkozza meg.

Megjegyzés: Önálló rendeletalkotás tárgya is lehet, de
kíváncsabb lenne ezt a művészeti alkotá-
sok közterületen történő elhelyezéséről szóló,
átfogó szabályozást nyújtó önkormányzati
rendeletekbe integrálni.
Hasonló tárgykör már az 1945 előtti szabály-
rendeletek között is felbukkan: „Hősi emlék-
mű-alap létesítéséről.”

Tárgy

Emléktábla elhelyezéséről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 49/2017. (X. 20.) önkormányzati rendelete az emléktábla elhelyezésről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontját határozza meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésének a) pontja nem konkrét felhatalmazás, hanem hatáskört megállapító norma.

Megjegyzés: Célszerűbb lenne talán ezt a tárgykört egy átfogóbb tárgyú helyi önkormányzati rendeletbe foglalni.

Tárgy

Emlékmű, botlókő, emléktábla és magyarázó tábla állítás rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 27/2011. (IX.29.)
önkormányzati rendelete az emlékmű, bot-
lókő, emléktábla és magyarázó tábla állítás
rendjéről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendel-
kezést, mindössze az Alkotmány 44/A § (2)
bekezdését és a helyi önkormányzatról szóló
1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdését
említi meg.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: Dicséretes a helyi önkormányzati rendelet
komplexitásra törekvése. („Jó gyakorlat!”)
A „botlókő” 20×20 cm méretben készítendő
el, definíciója szerint: „járófelületben elhelye-
zett emlékező utcaakő”.
Egyébként megjegyezhetjük, hogy a hely-
történeti emlékművek felállításáról a német
önkormányzatok is alkotnak helyi rendelete-
ket.

**ÜDÜLŐHELYEK,
PIHENŐHELYEK,
STRANDOK,
USZODA-HASZNÁLAT,
SPORT**

Üdülőhelyek, pihenőhelyek, strandok, uszoda-használat, sport

Ez a terület régtől fogva szabályozott volt helyi rendeletekkel, de korántsem állítható, hogy mindegyik szelvénye azonos súllyal és terjedelemben.

Az üdülőhelyek, pihenőhelyek valójában már 1945 előtt megjelentek a szabályrendelet alkotás területén, de messze nem olyan tömegben és intenzitással, ahogyan azt a tanácsrendeletek szabályozásuk tárgyává tették. Különösen az 1960-as, 1970-es években élte „reneszánszát” ez a terület, amikor is alkalmanként nemcsak a települések tanácsai, de egyes megyei tanácsok is „belenyúltak” ebbe a tárgykörbe. (Pl. Somogy Megye Tanácsa megyei tanácsrendeletet alkotott a sáttortáborozás rendjéről.)

Az üdülőhelyek rendjének számos szabályában jelentek meg (időszakonként százával) tanácsrendeletek, amelyek gyakorlatilag minden elképzelhető tárgykört reguláltak. Volt helyi rendelet, amely általában szólt az üdülőhelyek rendjéről, a gyógy- és üdülőhelyek használatáról, az üdülőhelyi díjról, amiképpen a fizetővendég szolgálatról is. Az egyre szaporodó vadkempingezésnek is tanácsrendelettel iparkodtak útját állni, komoly szabálysértési bírságokat is kilátásba helyezve. Tapasztalható volt azonban az is, hogy az e tárgyú tanácsrendeletek között nagy volt az „átjárás”, azaz sokszor másolták egymás szabályzásait a jogalkotó helyi tanácsok.

A strandok használata hasonlóképpen kedvelt helyi szabályozási tárgykör volt és mindvégig (máig) az is maradt annak ellenére, hogy időnként a központi jogalkotás magához emelte ezt a szabályozási területet. Rövid időn belül bebizonyosodott ugyanis az, hogy a sokféle fekvésű és adottságú (gyógyfürdőre és hagyományos strandra) nem lehet általános elvont absztrakt szabályokat alkotni, hanem azt változatlanul fenn kell tartani a helyi sajátosságokat és specialitásokat megfogalmazni képes helyi jogalkotás számára.

A sport helyi szabályozásának komolyabb perspektívát a 2004-es ún. sporttörvény nyitott. Ez a törvény a 10 000 lakosnál nagyobb lélekszámú települések számára helyi rendeletalkotási kötelezettséget írt elő, részlete-sen meghatározza azt is, hogy a helyi önkormányzatok milyen formában és

módon vehetnek részt közvetlenül a helyi sportmunka támogatásában. Ettől az időponttól érzékelhetően megjelentek (s napról-napra megjelennek) ma is olyan tárgyú helyi rendeletek, amelyek korábban teljesen hiányoztak a helyi rendeletalkotás palettájáról. (Pl. a műfüves futballpálya fenntartásáról, a műjégpálya üzemeltetésének rendjéről, a teniszpálya használatának rendjéről). Ismeretlenek voltak korábban az alábbi tárgyú helyi önkormányzati rendeletek is: A sportegyesületek támogatása; Sportrendezvény-naptár; Sportlétesítmények bérleti díja.

Tárgy

Üdülőhely és közterület rendjéről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2016. (III. 17.) önkormányzati rendelete az üdülőhely és közterület rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 88.§ (4) bekezdésének

c) pontja:

„Felhatalmazást kap a települési önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben állapítsa meg:

(...)

c) a közterület tisztán tartására vonatkozó részletes szabályokat;”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés:

Régi, „bejártott” helyi rendeletalkotási tárgykör, amelynek változatlanul van jelene és jövője is. Nyugat-Európában is felbukkan a tárgykör a helyi jogszabályalkotás palettáján. Angliában az ún. előjáróságoknak van joguk szabályozni az uszodák, parkok, szórakozóhelyek üzemeltetését, Svédországban pedig a szabadidő-intézmények helyi regulációjával találkozhatunk.

A tanácsrendszerben Magyarországon is szép számmal találkozhattunk hasonló tárgyú tanácsrendeletekkel. (Pl. Szentendrén volt rendelete az üdülőhely határainak kijelöléséről, az üdülőhelyi díj megállapításáról, de szinte valamennyi „érintett” telepü-

lés testülete alkotott rendeletet a gyógy- és üdülőhelyi díjról.) A fizetővendég szolgálat hasonlóképpen gyakorta megjelent a helyi jogalkotás palettáján. Találkozhattunk ezen kívül néhány gyógy- és üdülőhelyen a településegészségügyi szabályok helyi rendeletben történő előírásával is.

Lásd még: 1113/B/2004, AB határozat. (ABH 2008, 3041)

Tárgy

Tó- és Szabadidőközpont igénybevételének szabályozásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 7/2005. (III. 31.) önkormányzati rendelete a Tó- és Szabadidőközpontok igénybevételének szabályozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „a 253/1997. (XII. 20.) Kormányrendelet az Országos Településrendezési és Építésiügyi Követelményekről (OTÉK):”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

1. Kormányrendelet – önkormányzati ügyben - nem adhat felhatalmazást helyi önkormányzati rendelet alkotására.
2. Ebben a formában nem is idézhető, tekintettel arra, hogy meg kell jelölni a konkrét felhatalmazó jogszabályi rendelkezést. Jelenleg a meghivatkozás nem tesz eleget a Jat. 5. § (1) bekezdésében megkívánt követelményeknek.

Megjegyzés: 1990 előtt Zalalövő Község tanácsa is alkotott hasonló tárgykörben helyi tanácsrendeletet. („Szabadidőközpont üzemeltetéséről”). Dunakeszi városi Tanácsnak ugyancsak volt tanácsrendelete „A szabadidőpark használatáról”. Ide sorolható még a tatai városi tanács rendelete is a szúnyogirtásról. Nyugat-Európában is találhatunk helyi rendeleteket a tárgykörben. Így például Svédországban alkotnak helyi jogszabályt a szabadidős intézmények fenntartásáról, vagy Olaszországban az idegenforgalom helyi szabályozásáról.
Lásd még:
1113/B/2004. AB határozat. (ABH 2008, 3041)

Tárgy

Rendezvények megtartásának a rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 44/2013. (XI. 1.)
önkormányzati rendelete a rendezvények
megtartásának a rendjéről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Mötv. 143. § (4) bekezdés d) pontja:
„Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat
képviselő-testülete, hogy rendeletben határozza meg:
(...)
d) az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés alapvető szabályait, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit”.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Korrekt a felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés:

E téren vannak még lehetőségei a helyi önkormányzati rendeletalkotásnak.

Tárgy

Gyógyfürdő és kemping szolgáltatási díjairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 8/2015. (V. 15.) önkormányzati rendelete a gyógyfürdő és kemping szolgáltatási díjairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: Mötv. 13. § (1) bekezdése: „A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen: ...”
[21 pontban foglalja össze.]

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Mötv. hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem szó szerint: „a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok” felsorolása.

Megjegyzés: Lehet önálló rendeletalkotási tárgy, de talán jobb megoldás az, ha ezek a rendelkezések egy átfogóbb tartamú helyi önkormányzati rendeletbe épülnek be.
Lásd még: 1113/B/2004. AB határozat. (ABH 2008, 3041)

Tárgy

Az uszoda használatáért fizetendő díjakról és a nyilvántartás rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 27/2017. (XII. 4.)
önkormányzati rendelete az uszoda haszná-
latáért fizetendő díjakról és a nyilvántartás
rendjéről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Sem felhatalmazó rendelkezést, sem hatás-
kört, sem feladatkört megállapító normát nem
jelöl meg.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A „forrásmegjelölésnél” tekintettel kell lenni
a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009.
(XII. 14.) IRM. rendelet 52.§ (4), 53. § (2) és
55. § (5) bekezdéseiben írtakra!

Megjegyzés: Nem zárható ki a helyi önkormányzati ren-
deletalkotás területéről. Ahol szabályozzák,
ott iparkodnak kedvezményeket adni a helyi
állandó lakosoknak.

Tárgy

Strandok rendjéről és a belépődíjakról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2017. (IV. 11.) önkormányzati rendelete a strandok rendjéről és a belépődíjakról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és az Mötv. (2011. évi CLXXXIX. törvény) 13. § (1) bekezdés (2) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Régi szabályozási tárgya ez a helyi jogszabályalkotásnak, de van jelene és jövője is. Már 1945 előtt tárgya volt ez a helyi önkormányzatok szabályrendelet alkotásának. Ilyen rendelet szolt pl. „Az uszodákról, szabad strandfürdőről és a vízből való mentésről”, vagy pl. a Nyaralótelepekről, vagy éppen magáról a Fürdőszabályzatról. Lásd még: 1113/B/2004. AB határozat. (ABH 2008, 3040)

Tárgy

A helyi lakosok fürdőbelépőjének támogatásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 23/2012. (XII. 21.)
önkormányzati rendelete a helyi lakosok für-
dőbelépőjének támogatásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Felhatalmazásként az Alaptv. 32. cikk (2)
bekezdését és az Ötv. 8. § (1) bekezdését
hivatkozza meg.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A megjelölt központi jogszabályi rendelkezé-
sek nem felhatalmazások.

Megjegyzés: Azok az állandó lakosok részesülhetnek
ebből, akiknek a családjában az egy főre
jutó jövedelem nem haladja meg a havi
200 000 Ft-ot

A kedvezmény 6-16 év között a gyermek-
jegy: 50%-a; 16 év felett: a felnőtt jegy 50%-a.

A kedvezmény igénybevételéhez a polgár-
mester állít ki igazolást, ez alapján adja ki a
Gyógyfürdő a kedvezményt igazoló kártyát.
A kedvezmény összegét az önkormányzat
fizeti meg a gyógyfürdőnek szerződés alap-
ján.

Tárgy

A táborozóhelyek használatáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 10/2018. (VI. 25.)
önkormányzati rendelete a táborozóhelyek
használatáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nincs megjelölve külön központi felhatal-
mazó rendelkezés, mindössze a helyi jogal-
kotási hatáskört és feladatkört rögzítő Alaptv.
32. cikk (2) bekezdése kerül említésre.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: A tanácsrendszerben számos helyi tanács-
testület szabályozta a sátortáborozás rendjét,
mely helyi rendeletek igyekeztek útját állni a
vadkempingezésnek is. Ezutóbbiakról külön
is szóltak tanácsrendeletek.

Tárgy

Ifjúsági Tábor rendjéről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 17/2004. (III. 30.)
önkormányzati rendelete az ifjúsági tábor
rendjéről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi
LXV. törvény
16. § (1) bekezdése: „16. § (1) A képviselő-tes-
tület a törvény által nem szabályozott helyi
társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá
törvény felhatalmazása alapján, annak végre-
hajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Ötv. hivatkozott rendelkezése nem felha-
talmazás, hanem a helyi önkormányzati ren-
deletalkotás előtt utat nyitó hatásköri szabály
volt.

Megjegyzés: A szabályozási tárgy lehet helyi önkormány-
zati rendeletalkotás tárgya.

Tárgy

A Turisztikai Alapról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 13/2015. (IX. 20.) önkormányzati rendelete a Turisztikai Alapról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Konkrét felhatalmazó rendelkezést nem jelöl meg, pusztán az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdését és az Mötv. 13. § (1) bekezdés 53. pontját hivatkozza meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A megjelölt központi jogszabályi rendelkezések nem felhatalmazások.

Megjegyzés: Részletesen szól a Turisztikai Alap feltöltésének forrásairól, az éves keretekről, a belőle való részesedés formájáról, módjáról és eljárásáról.
Nem ismeretlen helyi jogalkotási tárgy ez Nyugat-Európában sem.

Tárgy

Turisztikai szálláshely térítési díjáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 23/2013. (XI. 22.)
önkormányzati rendelete a turisztikai szállás-
hely térítési díjáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendel-
kezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (1)
bekezdés a) pontját és a 32. cikk (2) bekezdé-
sét említi meg.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: Lehet helyi önkormányzati rendeletalkotás
tárgya.
Lásd még: 1113/B/2004. AB határozat.
(ABH 2008, 3041)

Tárgy

Az Idegenforgalmi Alapról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 14/2015. (VI. 1.) önkormányzati rendelete az Idegenforgalmi Alapról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, mindössze az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és a 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A megjelölt központi jogszabályi rendelkezések nem felhatalmazások.

Megjegyzés: Angliában az előjáróságok kaptak felhatalmazást az idegenforgalom élénkítésének a helyi rendezésére.

Alapja az EU működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikke alapján kiadott, a csekély összegű támogatásokról szóló 2013. december 18-ai, 1407/2013. EU bizottsági rendelet (HLL 352, 2013. 12. 24. 1. o.)

Célja: a vendégéjszakák számának a növelése. Nem „működési” támogatásról van szó, a rendelet valójában azt rögzíti, hogy mire nem fordítható a támogatás. Pályázatot kell benyújtani, a nyertessel támogatási szerződést köt az önkormányzat.

Tárgy

Az egyéb szálláshelyek minőség fejlesztési támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 36/2015. (X. 5.) önkormányzati rendelete az egyéb szálláshelyek minőség fejlesztési támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése és az Mötv. 13. § (1) bekezdés 13. pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések nem felhatalmazások.

Megjegyzés:

A rendeletben megjelölt célra fordítható összeg az éves költségvetésben kerül előirányzásra. A kért összeg elnyeréséhez pályázatot kell benyújtani, amelynél pontosan meghatározzák a prioritásokat.

Tárgy

A Panzió épületének bérleti díjáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 7/2018. (VII. 10.)
önkormányzati rendelete a Panzió épületének
bérleti díjáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, mindössze az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésére utal.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: Gyakorlatilag a díjszabást tartalmazza a helyi rendelet. Így pl.
Családi és egyéb rendezvények: Bruttó
10 000 Ft/alkalom+rezsi (A helyieknek
5000 Ft/alkalom+rezsi
Lakodalom: 50 000 Ft/alkalom + rezsi
Halotti tor: térítésmentes

Tárgy

Kempingezőhelyek használatáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2014. (VI. 18.) önkormányzati rendelete a kempingezőhelyek használatáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazást tartalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Nem zárható ki a helyi önkormányzati rendeletalkotás ebben a tárgykörben.
A „nyaralótelepekről” már 1945 előtt adtak rendezést helyi szabályrendeletek.
Lásd még: 1113/B/2004. AB határozat. (ABH 2008, 3041)

Tárgy

A szálláshely szolgáltatók adminisztrációs kötelezettségéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 57/2011. (XII. 16.)
önkormányzati rendelete a szálláshely szol-
gáltatók adminisztrációs kötelezettségéről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Felhatalmazó rendelkezésként 3 forráshelyet
jelöl meg:
a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló
1949. évi XX. törvény 44/A. § (2) bekezdését;
az Ötv. 16. § (1) bekezdését;
a helyi adókról szóló 1990. évi C törvény 6. §
e) pontját.
Ez utóbbi szó szerint: „Az önkormányzat
adómegállapítási joga arra terjed ki, hogy:
(...)
e) e törvény és az adózás rendjéről szóló tör-
vény, valamint az adóigazgatási rendtartás
keretei között az adózás részletes szabályait
meghatározza.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Az Alkotmány és az Ötv. idézett rendelkezé-
seit tévesen jelöli meg felhatalmazó rendel-
kezésekként, mivel azok a helyi jogalkotói
hatáskört általánosságban biztosító források.

Megjegyzés:

A helyi rendelet szól – egyebek mellett – az
ún. vendégeknyv tartalmáról, a fél tájékoz-
tatásának rendjéről, a statisztikai adatgyűjtés
rendjéről és a vendégnyilvántartásról.

Tárgy

A sporttal kapcsolatos feladatokról és a helyi sport támogatásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 6/2016. (II. 2.) önkormányzati rendelete a sporttal kapcsolatos feladatokról és a helyi sport támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A sportról szóló 2004. évi I. törvény 55. § (6) bekezdése:

„Az e törvényben meghatározott feladatai alapján a tízezernél több lakosú helyi önkormányzatok rendeletben állapítják meg a helyi adottságoknak megfelelően a sporttal kapcsolatos részletes feladatokat és kötelezettségeket, valamint a költségvetésükből a sportra fordítandó összeget.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt a felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés:

A felhatalmazó törvényi rendelkezés nem lehetőségként említi a helyi önkormányzati rendeletek megalkotását, hanem azt kötelezően előírja. Ezt tudva meglehetősen kis számban alkottak ma a helyi testületek önkormányzati rendeleteket. (A 10 ezernél magasabb lélekszámú települések közül).

Egyébként a sportról szóló helyi rendeletek megalkotásához sem közösségi irányelv, sem pedig közösségi rendelet nem kapcsolódik.

A törvény maga rendelkezik központi normatíváról, amelyet az érintett települési önkormányzatok sporttevékenység támogatására fordíthatnak. Az állami normatíván túl az önkormányzat saját bevételei fedezhetik a sporttevékenység támogatását.

Tárgy

Sportolók ösztöndíjáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 7/2015. (III. 27.) önkormányzati rendelete a sportolók ösztöndíjáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés a) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: —

Megjegyzés: —

Tárgy

Sportegyesületek pályázati úton történő támogatási rendszeréről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2013. (VI. 9.) önkormányzati rendelete a sportegyesületek pályázati úton történő támogatási rendszeréről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontja, az Mőtv. 13. § (1) bekezdés 15. pontja, illetve a sportról szóló 2004. évi I. törvény 55. § (6) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján...”

„Az e törvényben meghatározott feladatai alapján a tízezernél több lakosú helyi önkormányzatok rendeletben állapíthatják meg a helyi adottságoknak megfelelően a sporttal kapcsolatos részletes feladatokat és kötelezettségeket, valamint a költségvetésükből a sportra fordítandó összeget.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Alaptv. hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi jogalkotási hatáskört megállapítható norma. Ekként helytelen felhatalmazó rendelkezésként történő feltüntetése.

Megjegyzés:

A helyi rendelet részletesen szól a pályázat tartalmáról, a benyújtás és az elbírálás szabályairól.

Tárgy

A sporttevékenység-naptárról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 4/2018. (II. 21.) önkormányzati rendelete a sporttevékenység-naptárról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „A sportról szóló 2004. évi I. törvény 55. § (4) bekezdése: „A megyei jogú városi önkormányzat illetékességi területén – adottságainak megfelelően – ellátja a (3) bekezdésben meghatározott feladatokat.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A „felhatalmazó” rendelkezés a (3) bekezdés tartalmára utal vissza. E bekezdés is csak általában szól a sportfeladatokkal kapcsolatos önkormányzati teendőkről. A meghivatkozott rendelkezés inkább „háttere”, mintsem felhatalmazása a helyi önkormányzati rendeletnek.

Megjegyzés: Csak az minősül sportrendezvénynek, ami a sportrendezvény-naptárban szerepel. A különböző rendezvényekre támogatás útján lehet pályázni.

Tárgy

A sportlétesítmények bérleti díjának pályázati támogatási rendszeréről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 1/2016.
(I. 22.) önkormányzati rendelete a sportléte-
sítmények bérleti díjának pályázati támoga-
tási rendszeréről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** „...a sportról szóló 2004. évi I. törvény 55.§
(6) bekezdésében kapott felhatalmazás alap-
ján...” „Az e törvényben meghatározott fel-
adatai alapján a tízezernél több lakosú helyi
önkormányzatok rendeletben állapítják meg
a helyi adottságoknak megfelelően a sporttal
kapcsolatos részletes feladatokat és kötele-
zettségeket, valamint a költségvetésükből a
sportra fordítandó összeget.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Pontos és precíz felhatalmazó rendelkezés

Megjegyzés: Támogatási kérelem alapján nyílik mód a bér-
leti díjak támogatására. EU-s vonatkozása is
van az önkormányzati rendeletnek: a pályá-
zatot az EU működéséről szóló szerveződés
107. cikk (1) bekezdés (EUMSZ. 107. és 108.
cikk), valamint az 1407/2013. EU bizottsági
rendelet alapján lehet benyújtani.

Tárgy

A műfüves futballpálya használatáról és bérleti díjának megállapításáról („A”)

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzat Képviselő-testületének 3/2016. (I. 25.) önkormányzati rendelete a műfüves futballpálya használatáról és bérleti díjának megállapításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nincs külön felhatalmazó jogszabályi rendelkezés megjelölve, mindössze az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdését és 32. cikk (1) bekezdés a), e) és g) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A helyi rendelet óránként 3000 Ft-ban állapítja meg a használati díjat, elektromos árammal együtt 4000 Ft-ban. Részletesen szól ugyanakkor a mentességekről is.

Tárgy
A műfüves futballpálya használatáról
és bérleti díjáról („B”)

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzat
Képviselő-testületének 4/2018. (III. 9.) önkormányzati rendelete a műfüves futballpálya használatáról és bérleti díjáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Külön felhatalmazó rendelkezést nem hivatkozik meg, csupán az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés a), e) és g) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A használati díj óránként 5000 Ft. Ingyenes a sportkörnek, az oktatási és nevelési intézményeknek: a tanulók hétköznapi 8.00 és 16.00 óra között vehetik igénybe a létesítményt.

Tárgy

A multifunkciós műfüves sportpálya használati rendjéről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzat
Képviselő-testületének 4/2015. (IV. 1.) önkormá-
nyozati rendelete az
multifunkciós műfüves sportpálya használati.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó ren-
delkezést, mindössze az Alaptv. 32. cikk (1)
bekezdését hivatkozza meg.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Alaptv. hivatkozott rendelkezése nem fel-
hatalmazást tartalmaz, hanem a helyi jogal-
kotási hatáskört általánosságban jelöli meg.

Megjegyzés: Valójában két Mellékletből áll az önkormány-
zati rendelet, amelyek a sportpálya használati
rendjéről és a fizetendő díjakról szólnak.

Tárgy

Teniszpálya használatáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzat Képviselő-testületének 7/2011. (IV. 25.) önkormányzati rendelete a tenispálya használatáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény:

16. § (1) bekezdés „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Ötv. hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri szabály volt.

Megjegyzés:

Nem zárható ki ez a tárgykör sem a helyi önkormányzati rendeletalkotás köréből.

Tárgy

Időszakosan üzemeltetett műjégpálya belépődíjának megállapításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 30/2014. (XI. 18.) önkormányzati rendelete az időszakosan üzemeltetett műjégpálya belépődíjának megállapításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés a) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: —

Megjegyzés: Szabályozható ez a tárgykör helyi önkormányzati rendelettel.
Svédországban viszonylag gyakori a jégpályák fenntartását szabályozó helyi rendelet.

HELYI KÖSZOLGÁLTATÁSOK

Helyi közszolgáltatások

A rendszerváltás óta jelen van a magyar igazgatási szóhasználatban az a dilemma, hogy milyen legyen a magyar közigazgatás: alapvetően szolgáltató legyen-e vagy maradjon meg a hagyományos beavatkozó jellegűnek. Szinte minden önkormányzati választás előtt felerősödik ez a kérdésfelvetés és általában a nyeresre pályázók a szolgáltató közigazgatás erősítése mellett törnek lándzsát. Ez az elmozdulás kétségkívül megfigyelhető a helyi önkormányzati rendeletalkotás gyakorlatában és materiájában is, ahol is a hagyományos közszolgáltatások mellett egyre több olyan feladatot felvállal az önkormányzat, amely korábban szóba sem került. A hagyományos közszolgáltatások (pl. víz, csatornaszolgáltatások, távhőellátás) változatlan jelenléte mellett változások is bekövetkeztek ezen a területen. A kötelezően igénybeveendő kéményseprés „kieséséről” van itt szó elsősorban, amely nagy vitát váltott ki a megszűnésekor. Ugyanakkor mégsem állítható, hogy a „kéményügy” teljesen el is tűnt volna a helyi szabályozás területéről, hiszen annak egyik fontos részszelevénye változatlanul önkormányzati rendeletekkel (ha nem is sokkal) szabályozott. Ezt az egycsatornájú (termofor) kémények felújításának a támogatásáról alkotott helyi rendeletek is igazolják.

Megjelentek viszont teljesen új típusú önkormányzati rendeletek is, amelyek egyértelműen jelzik az önkormányzatok helyi közszolgáltatások nyújtásában vállalt új típusú szerepvállalását. Ezek a helyi jogszabályok gyakorlatilag és zömükben bérbeadásokban fejeződnek ki, amelyek vagy terem-bérleti díjak meghatározásában öltenek testet (Faluház eszközeinek bérleti díjai, vagy rendezvénysátor bérbeadása), vagy pedig valamilyen „tevéleges” szolgáltatásokat is megjelenítenek. Ilyen helyi rendeletek például a következők: A kapacitás kihasználása érdekében végezhető szolgáltatásokról és azok díjairól; Az önkormányzati tulajdonban álló gépek bérleti díjáról. Más helyi rendeletek kifejezetten hiányt pótolnak, s ilyenként komoly segítséget jelentenek a helyi lakosság számára. [Ebben a körben említhető például az önkormányzat által elvégeztetett (bér) kaszálás.]

A személytaxi szolgáltatásokkal kapcsolatban évek óta problémák merülnek fel: ezek megoldásában – helyesen – több helyütt vállalnak részt a helyi önkormányzati rendeletek is.

Az elektromos töltőállomások gomba módra szaporodnak az országban, nyilvánvalóan a rájuk vonatkozó (központi és helyi) jogi szabályozás is csupán a kezdeti lépéseket tette (teszi) meg. Ugyanakkor egyre szaporodtak a tárgykör rendezését felvállaló helyi rendeletek is, amelyek kétségtelenül nem ok nélkül kerültek magalkotásra.

Szinte egyedülálló (országosan is) az a helyi önkormányzati rendelet, amely a nyilvános illemhely(ek) használati rendjét szabályozza.

Tárgy

Közzolgáltatások végzésére kizárólagos jog biztosításáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 5/2015. (I. 30.) önkormányzati rendelete a közzolgáltatások végzésére kizárólagos jog biztosításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontja:
„A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között.
a) rendeletet alkot;”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A Alaptörvény idézett rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma.

Megjegyzés: A hasonló tárgyú helyi önkormányzati rendeleteknél ügyelni kell arra, hogy a pályázók között a rendelet ne tegyen hátrányos megkülönböztetést, s kerülni kell a helyi „hatalmi monopólium” kialakulását is.
Megjegyezzük, hogy a helyi közzolgáltatáshoz való kötelező csatlakozásról Németországban is alkotnak helyi jogszabályokat.

Tárgy

Egyes szolgáltatási díjak és helyiségek igénybevétele alkalmi díjainak megállapításáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2015. (XI. 30.)
önkormányzati rendelete az egyes szolgálta-
tási díjak és helyiségek igénybevétele alkalmi
díjainak megállapításáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg külön felhatalmazó rendelke-
zést, mindössze az Mötv. 13. § (2) bekezdé-
sére utal.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Mötv. idézett rendelkezése nem felhatal-
mazás, hanem „helyben biztosítható közfel-
adatok körében ellátandó helyi önkormány-
zati feladat” megjelölése.

Megjegyzés: Itt egy nagyon széles tárgykört szabályozó
helyi rendeletről van szó, amely rendezi a
földhasználat (kert, szántó) díjait, a szállítási
díjakat, de szól a kölcsönzési díjakról, a gépe-
lési és fénymásolási díjakról is, de nem fele-
kezik meg a fűkaszálás díjtételeinek megállá-
pításáról sem.

Tárgy

Árakról és díjakról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 18/2008. (XIII. 18.) önkormányzati rendelete az árakról és díjakról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdését említi meg felhatalmazó rendelkezésként.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Ötv. idézett rendelkezése nem felhatalmazó rendelkezés, hanem a helyi önkormányzati jogalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma volt.

Megjegyzés: Az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény 7. §-a jó alapot adna az újrászabályozás átgondolásához. (Már persze ha arra egyáltalán szükség lenne.)

Az e tárgyú helyi önkormányzati rendeletekkel kapcsolatos (Uniós) elvárás az, hogy tegye lehetővé az állam (önkormányzat) hatósági és tulajdonosi szerepe közötti világos különbségtételt.

Tárgy

A kapacitás kihasználása érdekében végezhető szolgáltatásokról és azok díjairól

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 10/2018. (V. 30.) önkormányzati rendelete a kapacitás kihasználása érdekében végezhető szolgáltatásokról és azok díjairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 25. § (3) bekezdése: „Ha a képviselő-testület a költségvetési rendeletet a költségvetési év kezdetéig vagy az átmeneti gazdálkodásról szóló rendelet hatályvesztéséig nem alkotta meg, és az átmeneti gazdálkodásról rendeletet nem alkotott, vagy az átmeneti gazdálkodásról szóló rendelet hatályát veszítette, a polgármester jogosult a helyi önkormányzatot megillető bevételek beszedésére és az előző évi kiadási előirányzatokon belül a kiadások arányos teljesítésére.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A megjelölt törvényi rendelkezés nem „felhatalmazása” a megalkotott önkormányzati rendeletnek.

Megjegyzés:

A helyi rendelet bő felsorolást ad:

- tűzifa fűrészelés,
- motorfűrészelés: 3000 Ft/m³
- fűnyírás, bozótvágas
- 500 m² alatt 3000 Ft
- 500 m² alatt 7 Ft/m²
- egyéb gépi szállítás,
- szolgáltatás: 3000 Ft/óra

- szántás, magágykészítés, tárcsázás, kukorica, napraforgóvetés is ide tartozik.
- Az igényeket a polgármesternél kell benyújtani, az engedélyezés is az ő hatásköre. A megrendelést, teljesítést az igénylő az aláírásával igazolja.

Tárgy

Az önkormányzat által végzendő kaszálás szabályairól

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2017. (VIII. 11.)
önkormányzati rendelete az önkormányzat
által végzendő kaszálás szabályairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Alaptörvény megjelölt rendelkezése nem
felhatalmazás, hanem a helyi rendeletalkotás
előtt utat engedő feladatkör megjelölés.

Megjegyzés: Lenne jövője az e tárgyú helyi önkormány-
zati rendeletalkotásnak, annál is inkább mivel
sok helyi lakos – már csak életkoránál fogva
is – rá van szorulva ilyen, vagy ehhez hasonló
helyi szolgáltatásokra.

Tárgy

Az önkormányzati tulajdonú gépjárművek bérleti díjáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 18/2015. (XI. 27.)
önkormányzati rendelete az önkormányzati
tulajdonú gépjárművek bérleti díjáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nincs megjelölve semmilyen központi jogforrás (sem helyi jogalkotási hatáskört és feladatkört biztosító, sem pedig felhatalmazást tartalmazó).

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Ez a megoldás nem felel meg a 61/2009. (XII. 14.) IRM. rendelet 52. § (4), 53. § (1) bekezdésében foglaltaknak, de ugyanígy az 55. § (5) bekezdésében írtaknak sem.

Megjegyzés: A helyi rendelet gyakorlatilag a községi önkormányzat gépjárműveinek bérbeadását reguláló „szabályzat”, amely tételesen rögzíti, hogy mely gépet milyen bérleti díj fejében lehet igénybe venni. A rendelet mellékletét képezi egy ún. „gépkocsi bérleti szerződés nyomtatvány” is.

Tárgy

A hivatali helyiségen kívüli házasságkötés díjáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2017. (IV. 27.) önkormányzati rendelete a hivatali helyiségen kívüli házasságkötés díjáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az anyakönyvi eljárásról szól 2010. évi I. törvény 96. § a) és b) pontja:

96. §-a: „Felhatalmazást kap a települési önkormányzat, hogy

a) rendeletben határozza meg a hivatali helyiségen kívüli, valamint a hivatali munkaidőn kívül történő házasságkötés és bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése engedélyezésének szabályait,

b) rendeletben állapíthassa meg a hivatali helyiségen kívüli, valamint a hivatali munkaidőn kívül történő házasságkötés és bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése esetén a többlétszolgáltatás ellentételezéseként az önkormányzat részére, valamint az anyakönyvvezető részére fizetendő díj mértékét.”

A közszolgálati köztisztviselők jogállásáról szóló 2011. évi CXIX. törvény 93. § (3) bekezdése:

„Munkaszüneti napra rendes munkaidő”

a) a rendeltetése folytán e napon is működő munkáltatónál vagy munkakörben,

b) az idényjellegű,

c) társadalmi közszükségletet kielégítő vagy külföldre történő szolgáltatás nyújtásához – a szolgáltatás jellegéből eredően – e napon szükséges munkavégzés esetén,

d) külföldön történő munkavégzés során

foglalkoztatott kormánytisztviselő számára osztható be.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Megjegyzés:

Jó megoldás az is, hogy az ún. „rendes munkaidő”-t is konkrétan meghatározzák.

Ezek a helyi önkormányzati rendeletek számos problémát vetettek fel a gyakorlatban. Közülük a fontosabbak:

- Illetékfizetési kötelezettséget állapítottak meg. (Pedig ezek illetékmentesek.)
- a munkaidőn kívüli házasságkötés díját ÁFA köteles szolgáltatásként tüntették fel;
- nem voltak figyelemmel arra, hogy a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése iránti szándékot mely képviselő-testület anyakönyvvezetőjénél kell bejelenteni. [Jóllehet ezt az At. 31. § (1) bekezdése egyértelműen meghatározza].
- Az At. 96. §-ában foglalt felhatalmazáson túlterjeszkedve ruházati költségtérítést is megállapítottak és döntöttek az anyakönyvvezetőt segítő személy díjazásáról is.
- a díjakat függelékben, nem pedig mellékletben szabályozták, jóllehet ennek normatív tartalma van.
- sokáig még az 1982. évi 17. tvr. fogalmait használták.
- Jelentkezett az a probléma is, hogy több helyi rendelet a házasságkötésre és a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére összefoglalóan az „anyakönyvi esemény” meghatározást alkalmazta. Ezt a fogalmat azonban az At. 3. § b) pontja már tágabb értelemben határozta meg. Így már ez a gyakorlat viszont nem pusztán fogalommeghatározási hibát jelent (jelentett), hanem ténylegesen a törvényi felhatalmazáson való túlterjeszkedést is.

Tárgy

Közművek önerős építésének önkormányzati támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 10/1992. (V. 21.)
önkormányzati rendelete a közművek önerős
építésének önkormányzati támogatásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi
LXV. törvény:

16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a
törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Az Ötv. 16. § (1) bekezdése nem felhatalmazó rendelkezés, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma volt.

Megjegyzés:

A tárgykörben mód van az egyes közműépítésekre vonatkozó önálló rendeleti szabályozásra, de támogatható az is, ha az önkormányzat képviselő-testülete átfogó helyi önkormányzati rendeletbe foglalja a közműépítések támogatásának rendjét. „Jó gyakorlat”-ot mutat tehát a bemutatott szabályozási forma és mód.

Tárgy

Közműfejlesztési célú lakossági pályázatokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 4/2006. (II. 1.) önkormányzati rendelete a közműfejlesztési célú lakossági pályázatokról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Sem felhatalmazó, sem helyi rendeletalkotás előtt utat nyitó hatáskört vagy feladatkört nem jelöl meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Ha nincs konkrét felhatalmazó rendelkezés, az önkormányzat rendeletének akkor is meg kell jelölnie a helyi jogalkotási hatáskört, feladatkört telepítő törvényi (alaptörvényi) rendelkezéseket.
Lásd: A jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet 53. § (2) bekezdését és 54. § (1) bekezdése.

Megjegyzés: Támogatható helyi jogalkotási irány lehet.
A „közművek” már régtől fogva tárgyai a helyi jogalkotásnak. Számos „Közműszervezési szabályrendelet”-et találhatunk már az 1945 előtti önkormányzati joganyagban is.

Tárgy

Közműnyilvántartásról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 66/2002.
(XII. 20.) önkormányzati rendelete a köz-
műnyilvántartásról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Az építésügy körébe tartozó tevékenységek
ellátásához szükséges hatósági nyilvántartá-
sok létesítésének és működésének feltételeiről
szóló 241/1997. (XII. 19.) Korm. rendelet 3. §
(1) bekezdése és 5. § (5) bekezdése. (Hatályon
kívüli.)

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Felülvizsgálatra szorul az önkormányzat ren-
delete, tekintettel arra, hogy a felhatalmazó
rendelkezés is hatályon kívül került.

Megjegyzés: a kormányrendeleti formában
adott felhatalmazás eredetileg is alkotmány-
ellenes volt.

Megjegyzés:

Maga a szabályozott tárgykör helyesen jelez
egyfajta rendezési, szabályozási igényt.
Nagyfokú „rendetlenség” van ezen a terüle-
ten, amelyen helyi önkormányzati rendeletal-
kotással is lehetne enyhíteni.

Tárgy

A víz- és csatornadíjak megállapításáról, a számlázás és a díjfizetés feltételeiről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 10/2006. (XII. 12.)
önkormányzati rendelete a víz- és csatornadíj-
jak megállapításáról, a számlázás és a díjfize-
tés feltételeiről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Az árak megállapításáról szóló, többször
módosított 1990. évi LXXXVII. törvény 7. §
(1) bekezdése: „(1) A mellékletben felsorolt
termékekre, szolgáltatásokra (a továbbiakban
együtt: termék) az ott feltüntetett miniszter,
illetve a helyi önkormányzat (a továbbiakban
együtt: hatósági ár megállapítója) legmagá-
sabb árat vagy legalacsonyabb árat (a továb-
biakban együtt: hatósági ár) állapít meg.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Bár nem említi expressis verbis a törvény-
szöveg az önkormányzati rendeletet, az adott
tárgykörben az mégis tekintetbe vehető, figye-
lemmel arra, hogy az ármegállapítás állam-
polgári jogokat és kötelezettségeket érintene.

Megjegyzés:

A díjfizetés elmulasztása miatt a közüzem
korlátozhatja a vízellátást, azonban a létfenn-
tartási ivó- és közegészségügyi, katasztrófa
elhárítási vízigények kielégítéséhez szüksé-
ges vizet ebben az esetben is szolgáltatni kell.

Tárgy

Ivóvíz és csatornaszolgáltatás díjának megállapításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 14/1994. (IV. 27.)
önkormányzati rendelete az ivóvíz és csator-
naszolgáltatás díjának megállapításáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

1993. évi CIV. törvény Melléklete

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

1. Az Ötv. idézett rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma volt.
2. Pontatlan továbbá az a megjelölés, ami csak a „Melléklet”-re utal.

Megjegyzés:

Kialakult gyakorlata van az itteni szabályozásnak, annak további megmaradása indokolható.

Már 1945 előtről találhatunk az ún. „városi vízművek”-ről helyi szabályrendeleteket. Ilyen volt pl. „A városi vízművek szervezési és üzemszabályzata és árjegyzéke” címet viselő.

Tárgy

Csatornaszolgáltatási díjról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 30/2009. (XII. 19.)
önkormányzati rendelete a csatornaszolgáltatás díjról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény melléklete:
„7. § (1) A mellékletben felsorolt termékekre, szolgáltatásokra (a továbbiakban együtt: termék) az ott feltüntetett miniszter, illetve a helyi önkormányzat (a továbbiakban együtt: hatósági ár megállapítója) legmagasabb árat vagy legalacsonyabb árat (a továbbiakban együtt: hatósági ár) állapít meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Bár nincs szó kifejezetten arról, hogy a tárgykörben önkormányzati rendeletet kellene alkotni, annak megalkotása kifejezetten kívánatos lenne.

Megjegyzés: Bátorítható e tárgykörben is a helyi önkormányzati rendeletalkotás.
Egyébként a „csatornázásról” már 1945. előtt is helyi szabályrendeletek tartalmaztak rendelkezéseket. (Voltak kifejezett „csatornamű szabályrendeletek” is.)

Tárgy

Viziközművekre rácsatlakozás szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 12/2006. (VI. 20.)
önkormányzati rendelete a viziközművekre
rácsatlakozás szabályairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Az Ötv. 16. § (1) bekezdése nem felhatalmazás volt, hanem a helyi jogszabályalkotás előtt utat nyitó hatásköri norma.

Megjegyzés:

Nem jelöli meg a helyi rendelet eredetileg a települést. („Város”)

A különböző közművekre történő „rácsatlakozások” szabályainak megállapítása gyakran történik helyi önkormányzati rendeletben. Különösen fontosak (lehetnek) ezek a közműberuházásban részt nem vett, de a szolgáltatásban érdekelt költségviselésének megállapíthatósága miatt. „Jó gyakorlat” tehát az ilyen tárgyú helyi önkormányzati rendeletalkotás.

Egyébként a „viziközművekről” már 1945 előtt is tartalmaztak rendelkezéseket a helyi szabályrendeletek.

Tárgy

Vízfogyasztás rendjéről („A”)

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 31/2014.
(VI. 30.) önkormányzati rendelete a vízfo-
gyasztás rendjéről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII.
törvény 17. § (8) bekezdése:
„A polgármester (főpolgármester) a közmű-
ves vízellátással összefüggő államigazgatási
feladat- és hatáskörében – a képviselő-testület
által jóváhagyott tervnek megfelelően – elren-
deli a vízfogyasztás korlátozását.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

A felhatalmazó rendelkezésben nincs expres-
sis verbis szó helyi önkormányzati rendeletal-
kotásról, az mégis levezethető abból, hogy a
képviselő-testületnek „jóváhagyott tervnek
megfelelően” kell eljárnia.

Megjegyzés:

Hasonló tárgyú helyi rendeletek már a tanács-
rendszerben is felbukkantak. Így például
Véménd Község tanácsa alkotott rendeletet
a „A vízszolgáltatás szabályairól”, vagy ilye-
nek voltak Domoszló és Sirok települések
tanácsainak a „Közkifolyók használatáról”
alkotott tanácsrendeletei.

Lásd még:

414/B/1999. AB határozat (ABH 2007, 2224)
906/B/2005. AB határozat (ABH 2007, 2549)
549/B/2008. AB határozat (ABH 2008, 3347)
750/B/2006. AB határozat (ABH 2008, 3202)
1016/B/2006. AB határozat (ABH 2008, 3229)

575/B/2008. AB határozat (ABH 2009, 2653)
178/2011.(XII.29.) AB határozat
(MK. 2011, évi 163. szám)
678/B/2000. AB határozat (ABH 2007, 2250)
551/B/2001. AB határozat (ABH 2007, 2257)
637/H/2000. AB határozat (ABH 2007, 2245)
964/B/2006. AB határozat (ABH 2008, 3226)
779/B/2006. AB határozat (ABH 2008. 3208)

Tárgy

Vízfogyasztás rendjéről („B”)

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 31/2014.
(VI. 30.) önkormányzati rendelete a vízfo-
gyasztás rendjéről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII.
törvény 17. § (8) bekezdése: „A polgármes-
ter (főpolgármester) a közműves vízellátással
összefüggő államigazgatási feladat- és hatás-
körében – a képviselő-testület által jóváha-
gyott tervnek megfelelően – elrendeli a vízfo-
gyasztás korlátozását.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Ennek a polgármesteri „elrendelésnek” lehet
alapja helyi önkormányzati rendelet.

Megjegyzés:

A helyi rendelet gyakorlatilag a vízkorláto-
zásról szól, valójában egy vízkorlátozási terv,
ami több fokozatban került szabályozásra.
A helyi vízfogyasztás és vízellátás rendjéről
– egyebek mellett – Olaszország és Spanyol-
ország helyi önkormányzatai is alkotnak helyi
rendeleteket.

Tárgy

Táv- és hőszolgáltatási díjról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 28/2009. (XII. 19.)
önkormányzati rendelete a táv- és hőszolgáltatási díjról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „Az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény

Melléklete:

7. § (1) A mellékletben felsorolt termékekre, szolgáltatásokra (a továbbiakban együtt: termék) az ott feltüntetett miniszter, illetve a helyi önkormányzat (a továbbiakban együtt: hatósági ár megállapítója) legmagasabb árat vagy legalacsonyabb árat (a továbbiakban együtt: hatósági ár) állapít meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Bár nincs szó kifejezetten arról, hogy a tárgykörben önkormányzati rendeletet kellene alkotni, annak megalkotása kifejezetten kívánatos lenne.

Megjegyzés: Bátorítható e tárgykörben is a helyi önkormányzati rendeletalkotás.

A távhő- és melegvízszolgáltatás már a tanácsrendszerben is helyi szabályozási tárgykör volt. Két korabeli tanácsrendeletet kiemelve: „A távhő és melegvíz szolgáltatásról” (Mosonmagyaróvár, Sopron)

Lásd még:

1/2009. (I. 9.) AB határozat

(mk. 2009. évi 23. szám)

21/2009. (II. 26.) AB határozat

(ABH 2009, 1083)

22/2009. (II. 26.) AB határozat
(ABH 2009, 1090)
42/2009. (IV. 3.) AB határozat
(ABH 2009, 1126)
59/2009. (V. 22.) AB határozat
(ABH 2009, 1152)
126/2009. (XII. 17.) AB határozat
(ABH 2009, 1297)
1297/B/2008. AB határozat
(ABH 2009, 2693)
1348/B/2007. AB határozat
(ABH 2009, 2617)
49/2011. (VI. 9.) /B/ AB határozat
(MK. 2011. június 9.)
733/E/2009. AB határozat
(ABK XX. évfolyam 6. szám)
49/2011. (VI. 9.) AB határozat
(MK. 2011. évi 61. szám)

Tárgy

Elektromos töltőállomások üzemeltetéséről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 15/2018. (V. 7.) önkormányzati rendelete az elektromos töltőállomások üzemeltetéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nincs megjelölve felhatalmazó jogszabály.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IREM. rendelet 52. § (4) és 53. § (2) bekezdésének nem felel meg az, hogy a helyi jogalkotó semmiféle „jogalapot” sem jelöl meg.

Megjegyzés: A rendelet megszegőit közigazgatási bírsággal sújtja: természetes személyeket 50 000 Ft-ig, jogi személyeket 500 000 Ft-ig terjedően bírságolja.

Tárgy

Kéményseprő-ipari szolgáltatásról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 6/2013. (IX. 27.) önkormányzati rendelete a kéményseprő-ipari szolgáltatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló 2012. évi XC. törvény 13. § (1) bekezdés 2. pontja:
[Hatályon kívüli]

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Központi jogszabályváltozás folytán a felhatalmazó rendelkezés és a helyi önkormányzati rendelet is felülvizsgálatra szorul.

Megjegyzés: —

Tárgy

Egycsatornás kémények (termofor kémények) felújításának támogatásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 44/2003. (VIII. 28.) önkormányzati rendelete az egycsatornás kémények (termofor kémények) felújításának támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV törvény 16.§ (1) bekezdése: „A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

„A lakáscélú állami támogatásról szóló módosított 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet felhatalmazása alapján:”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

1. Az Ötv. hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtti utat nyitó hatásköri norma volt.

2. Kormányrendelet nem adhat felhatalmazást önkormányzati rendeletalkotásra. Egyébként annak sem jelölte meg a pontos rendelkezését az önkormányzati rendelet.

[Magyarán nem felel meg a Jat. 5.§ (1) bekezdésében írtaknak.]

Megjegyzés:

A „kéményseprés” témakörében ez a tárgykör megmaradt a helyi önkormányzati rendeletalkotás területén. Ez ugyanis független attól, megszűnt-e a kötelezően igénybeveendő kéményseprő szolgáltatás vagy sem.

Tárgy

A kéménybélelés pályázati úton történő támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 14/2019. (VI. 13.)
önkormányzati rendelete a kéménybélelés
pályázati úton történő támogatásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdésére és az Mötv. 13. § (1) bekezdés 12. pontjára utal.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A meghivatkozott rendelkezések nem felhatalmazások.

Megjegyzés: Pályázni lehet a támogatásra, a bekerülési költség 30%-át lehet elnyerni, de legfeljebb 200 000 Ft-ig. A támogatás alapját szerződés képezi.

Tárgy

A víztározó tóhasználati díjának mértékéről

A rendelet megjelölése: Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 9/2019. (VII. 31.) önkormányzati rendelete a víztározó tóhasználati díjának mértékéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, mindössze az Alaptv. 32. cikk (1) bekezdését említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás.

Megjegyzés: A helyi rendelet a tóhasználati díj mértékét 1500 Ft/nap/1 főben határozza meg. Korábban ugyanitt helyi rendelet határozta meg a horgász napidíj mértékét is.

Tárgy

Közösségi Ház terembérleti díjainak megállapításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzat
Képviselő-testületének 17/2013. (VIII. 19.)
önkormányzati rendelete a Közösségi Ház
terembérleti díjának megállapításáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Magyarország Alaptörvény 32. cikk (1)
bekezdés e) pontja:

„A helyi önkormányzat a helyi közügyek inté-
zése körében törvény keretei között
(...)

e) gyakorolja az önkormányzati tulajdon
tekintetében a tulajdonost megillető jogokat.”

(2) bekezdése:

„Feladatkörében eljárva a helyi önkormány-
zat törvény által nem szabályozott helyi társa-
dalmi viszonyok rendezésére, illetve törvény-
ben kapott felhatalmazás alapján önkormány-
zati rendeletet alkot.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései
nem felhatalmazások, hanem a helyi önkor-
mányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó
hatásköri szabályok.

Megjegyzés:

Lehet önkormányzati rendeletalkotás tárgya
a terembérlet. Ennek nincs még számottevő
gyakorlata, de bízhatunk a kialakulásában.

Tárgy

A Faluház működési szabályairól és eszközeinek használati díjáról

A rendelet megjelölése: Községi Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2016. (III. 11.) önkormányzati rendelete a Faluház működési szabályairól és eszközeinek használati díjáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Felhatalmazásként az Mötv. 42. § (1) bekezdését jelöli meg: „A képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át: 1. a rendeletalkotás.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A hivatkozott rendelkezés nem felhatalmazás.

Megjegyzés: Az önkormányzati rendelet Mellékletben részletesen szabályozza a Faluház igénybevételeinek, használatának a rendjét, technikai és konyha eszközeinek bérleti díját.

Tárgy

A rendezvénysátor bérleti díjáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2017. (V. 31.) önkormányzati rendelete a rendezvénysátor bérleti díjáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg külön felhatalmazó rendelkezést, mindössze az Alaptv. 32. cikk (1) bekezdésére tesz utalást.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem felhatalmazás.

Megjegyzés: Egy rövid önkormányzati rendeletről van szó, valójában csak a bérleti díjat állapítja meg. (50 000 Ft/nap).

Tárgy

Önkormányzati tulajdonú víziközműből szolgáltatott ivóvízért fizetendő vízdíjról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 37/1999. (XII. 17.)
önkormányzati rendelete az önkormányzati
tulajdonú víziközműből szolgáltatott ivóvízért
fizetendő vízdíjról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Az árak megállapításáról szóló 1990. évi
LXXXVII. törvény 7. §-a:
1990. évi LXXXVII. törvény
„7. § (1) A mellékletben felsorolt termékekre,
szolgáltatásokra (a továbbiakban együtt: ter-
mék) az ott feltüntetett miniszter, illetve a
helyi önkormányzat (a továbbiakban együtt:
hatósági ár megállapítója) legmagasabb árat
vagy legalacsonyabb árat (a továbbiakban
együtt: hatósági ár) állapít meg.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Bár nincs szó kifejezetten arról, hogy a tár-
gykörben önkormányzati rendeletet kellene
alkotni, az mégsem zárható ki.

Megjegyzés:

Fenntartható helyi jogalkotási irány.

Tárgy

Közkifolyók használatának rendjéről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2017. (VI. 9.) önkormányzati rendelete a közkifolyók használatának rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 4. § (2) bekezdés a) pontja. [Hatályon kívüli.]

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A konkrét önkormányzati rendelet felülvizsgálendő, minthogy kikerült alóla a törvény felhatalmazó rendelkezése.

Hasonló tárgyú korábbi tanácsrendeleteket itt is találhatunk. Pl. Csorvás Község Tanácsa alkotott helyi rendeletet „A kifolyók használatáért járó vízdíj megállapításáról.”

Lásd továbbá „A vízfogyasztás rendjéről” szóló önkormányzati rendeletnél feltüntetett AB határozatokat.

Tárgy
Locsolási célú vízhasználatról,
a locsolási kedvezmény igénybevételének feltételeiről,
valamint a csatornaszolgáltató üzemeltetéssel
kapcsolatos feladatairól

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 31/2004. (XII. 1.)
önkormányzati rendelete a locsolási célú víz-
használatról, a locsolási kedvezmény igény-
bevételének feltételeiről, valamint a csatorna-
szolgáltató üzemeltetéssel kapcsolatos felada-
tairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII.
törvény 4. § (1) bekezdés c) pontja.
[Hatályon kívüli.]

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: A konkrét önkormányzati rendelet felülvizs-
gálandó, minthogy kikerült alóla a törvény
felhatalmazó rendelkezése.

Tárgy

A személytaxi-szolgáltatás legmagasabb hatósági díjának a megállapításáról és a díjalkalmazás feltételeiről

A rendelet megjelölése:

..... Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 12/2018. (VI. 22.) önkormányzati rendelete a személytaxi-szolgáltatás legmagasabb hatósági díjának a megállapításáról és a díjalkalmazás feltételeiről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény 7. § (3) bekezdése: „A taxiengedély érvényességi területe szerint illetékes települési önkormányzat – a fővárosban a Fővárosi Önkormányzat – képviselő-testülete a területi kereskedelmi és iparkamarával egyeztetve, a fogyasztóvédelmi hatóság és a szolgáltatásban közvetlenül érintett szakmai érdek-képviselői szervezetek véleményének figyelembevételével rendeletben megállapíthatja a személytaxi szolgáltatásért felszámítható árat és annak alkalmazási feltételeit. A személytaxi szolgáltatás díjszabását (díjtételeit) a képviselő-testület – a helyi körülmények mérlegelésével – legmagasabb hatósági árként vagy rögzített hatósági árként határozhatja meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A felhatalmazás pontos és korrekt.

Megjegyzés:

Ritkán szabályozott tárgykör, melynek lehetnek perspektívái.

Németországban gyakorta helyi szabályozás tárgya a taxitarifák megállapítása.

Tárgy

A nyilvános illemhely használati díjáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 21/2015. (XII. 16.)
önkormányzati rendelete a nyilvános illem-
hely használati díjáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** „Az Mötv. 42. § 1. pontjában kapott felhatal-
mazás alapján.,,.,,,”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Mötv. hivatkozott rendelkezése nem fel-
hatalmazás, hanem helyi önkormányzati fel-
adatkört megjelölő norma.

Megjegyzés: A helyi rendelet egységesen 100 Ft-ban hatá-
rozza meg az illemhely használat díját. (Pon-
tosabban a számítás alapja: 79 Ft+ÁFA)
„A közösségi együttélés alapvető szabályait
sértő magatartást követ el az ingatlan haszná-
lója, kezelője, ennek hiányában tulajdonosa,
aki az ingatlanon illemhely, elhelyezéséről,
karbantartásáról, tisztántartásáról nem gon-
doskodik.”

EGÉSZSÉGÜGY, VÉDŐOLTÁSOK

Egészségügy, védőoltások

A legtágabban értelmezett közszolgáltatások körébe beletartozik az egészségügyi ellátás biztosítása is. (Természetesen az oktatásügyi feladatok ellátásával együtt). Nem lehet tehát egyértelműen meghatározni a helyét: elhelyezhető lehetne a hagyományos közszolgáltatások között, de ugyanúgy a közterület használatával is rokonítható (pl. az élelmiszerárusítás közterületen helyi rendeletalkotási tárgy kapcsán), de ugyanúgy nem áll távol tőle a környezetvédelem területe sem. (Avar- és gazégetés rendje, a parlagfű elleni védekezés szabályai, a levegőtisztaság védelemmel kapcsolatos előírások stb.)

Viszonylagos önállóságra azáltal tesz szert, hogy a körébe sorolt teendők már közvetlen és effektív kapcsolatban állnak az egészségvédelem témakörével. Különösen két ilyen vonulat rajzolódik itt ki: az egyik az ún. egészségügyi körzetek meghatározása, a másik pedig a védőoltásokkal kapcsolatos teendők rögzítése.

Ami az egészségügyi körzetek kialakítását illeti, differenciált a kép: van ahol pusztán egyetlen helyi rendelet szól az egészségügyi (háziiorvosi) körzetről, másutt viszont ennek részterületei is önálló helyi önkormányzati rendeletalkotás tárgyaivá váltak. Eképpen külön rendeletek határozzák meg az iskolaorvosi körzeteket, a fogorvosi, a védőnői körzeteket. (A gyakorlatban azonban sokszor elmaradt ez a differenciált helyi reguláció és mindössze az „egységes” háziiorvosi körzet meghatározására kerül sor.)

A másik nagy terület a védőoltásokat érinti. Itt legalább négy betegség elleni védőoltás támogatásáról rendelkeznek helyi önkormányzati rendeletek: a méhnyakrák és a nemi szemölcsök elleni védőoltásokról, a HDV elleni védőoltás költségeinek átvállalásáról, a meningococcus fertőzés ellen biztosított védőoltásról és a human papillomavírus elleni védőoltás támogatásáról. Ami ezeket az önkormányzati támogatási formákat illeti: a helyi rendeletek vagy általánosságban nyújtanak támogatást a védőoltásokhoz, vagy pedig betegség-típusonként adnak anyagi hozzájárulást.

Az egészségügyi (alap) ellátást illetően adott helyen és időben komoly zavarok támadhatnak abból, hogy hiányzik adott egészségügyi körzetből a háziiorvos. Ennek a problémának próbálják elejét venni azzal, hogy a házi-

orvos helybenmaradási támogatásáról, illetőleg a rezidens támogatásáról is helyi rendeletet alkotnak.

Ha szórványosan is, de megjelentek olyan helyi rendeletek is, amelyek a méltányossági közgyógyellátás rendjét határozzák meg. Ezek a rendeletek ismét a határmezsgyére esnek, minthogy alapvetően szociális indíttatásúak. E jellegüket erősíti fel az a körülmény, hogy a rájuk vonatkozó törvényi szabályozás és a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 50. § (2) bekezdésében található meg.

Tárgy

Egészségügyi közszolgáltatásokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 42/2015. (X. 21.) önkormányzati rendelete az egészségügyi közszolgáltatásokról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 6.§ (1) bekezdése:

„A települési önkormányzat képviselő-testülete – a Kormány által kijelölt praxiskezelő által megadott szempontokat figyelembe véve – rendeletben megállapítja és kialakítja az egészségügyi alapellátások körzeteit. Több településre is kiterjedő ellátás esetén a körzet székhelyét az érintett települési önkormányzatok erre irányuló megállapodásban határozzák meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt és pontos felhatalmazás.

Megjegyzés:

Az egyes egészségügyi közszolgáltatásokról szinte minden települési önkormányzatnak van helyi rendelete; általában az „egészségügyi közszolgáltatásokról” azonban kevés önkormányzati rendelet szól. A példa is mutatja pedig, hogy az átfogó helyi rendezés sem kizárható.

Általános tapasztalat, hogy a helyi képviselő-testületek szinte kizárólag csak az egészségügyi alapellátási körzetek meghatározása

céljából alkotnak önkormányzati rendeleteket.

Megfigyelhető az is, hogy még ezek sem tartalmazznak minden olyan elemet, amelyet az Eütv. 5. § (1) bekezdése előír. Nem térnek ki az ügyeleti ellátásokra, nem utalnak a házi gyermekorvosi alapellátás körzetére, nem tüntetik fel, hogy az ellátás vegyes körzetben (háziorvosi és gyermekorvosi) történik, továbbá nem szabályozzák minden esetben az iskola-egészségügyi körzeteket sem. Elmondható, hogy általában csak a háziorvosi körzetekről rendelkeznek: különösen pedig a fogorvosi ügyeleti ellátási körzet meghatározása jelent gondot a gyakorlatban.

Az 1945 előtti önkormányzati rendeletekben ez a tárgykör a köztisztasággal együtt jelent meg. Lásd pl. „A közegészségügyről és köztisztaságról” szóló helyi szabályrendeleteket.

Nyugat-Európában is találhatunk hasonló tárgyú helyi rendeleteket. Pl. Beteggondozó intézetek házirendjéről (Németország); helyi szociális és egészségügyi ellátásról (Spanyolország).

Az egészségügyi közszolgáltatások körébe tartozik Nyugat-Európában a patkányirtás szabályainak a megállapítása is.

Tárgy

Háziorvosi körzetek megállapításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 24/2016. (XI. 30.) önkormányzati rendelete a háziorvosi körzetek megállapításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 6. § (1) bekezdése:
„6. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete – a Kormány által kijelölt praxiskezelő által megadott szempontokat figyelembe véve – rendeletben megállapítja és kialakítja az egészségügyi alapellátások körzeteit. Több településre is kiterjedő ellátás esetén a körzet székhelyét az érintett települési önkormányzatok erre irányuló megállapodásban határozzák meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Korrekt és kifogástalan a felhatalmazás.

Megjegyzés: Szinte minden önkormányzatnak van – helyesen – ebben a tárgykörben helyi önkormányzati rendelete.
Lásd még:
224/B/2006. AB határozat.
(ABH 2008, 2989)
266/B/2004. AB határozat.
(ABH 2008, 2996)

Tárgy

A házi orvos helyben maradási támogatásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 12/2017. (IX. 11.) önkormányzati rendelete a házi orvos helyben maradási támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, csupán az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdésére, a 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára és az Mötv. 10. § (2) bekezdésére utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A megjelölt jogszabályi rendelkezések nem felhatalmazások.

Megjegyzés: A helyi rendelet gyakorlatilag néhány §-ból áll, lényege az, hogy bruttó havi 25 000, Ft-ot fizetnek az orvosnak azért, hogy maradjon a településen.

Tárgy

A rezidens támogatásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 36/2018. (XII. 17.) önkormányzati rendelete a rezidens támogatásról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, mindössze az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdését, (1) bekezdés a) pontját és az Mötv. 10. § (2) bekezdését említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A helyi rendelet megalkotásának a célja nyilvánvaló: az orvos letelepedésének előkészítése és elősegítése.

Tárgy

Iskolaorvosi körzetek kialakításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 42/2015. (XII. 16.)
önkormányzati rendelete az iskolaorvosi kör-
zetek kialakításáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015.
évi CXXIII. törvény 6. §-a:
„6. § (1) A települési önkormányzat kép-
viselő-testülete – a Kormány által kijelölt
praxiskezelő által megadott szempontokat
figyelembe véve – rendeletben megállapítja
és kialakítja az egészségügyi alapellátások
körzeteit. Több településre is kiterjedő ellátás
esetén a körzet székhelyét az érintett telepü-
lési önkormányzatok erre irányuló megállá-
podásban határozzák meg.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Korrekt és pontos a felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés: Ritkábban alkotnak ebben a konkrét tárgy-
körben helyi önkormányzati rendeleteket a
képviselő-testületek, általában megelégednek
a háziiorvosi körzetek regulálásával.
Lásd még:
224/B/2006. AB határozat.
(ABH 2008, 2989)
266/B/2004. AB határozat.
(ABH 2008, 2996)

Tárgy

Vegyes fogorvosi körzetek kialakításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2017. (III. 30.) önkormányzati rendelete a vegyes fogorvosi körzetek kialakításáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 6.§ (1) bekezdése:
„6. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete – a Kormány által kijelölt praxiskezelő által megadott szempontokat figyelembe véve – rendeletben megállapítja és kialakítja az egészségügyi alapellátások körzeteit. Több településre is kiterjedő ellátás esetén a körzet székhelyét az érintett települési önkormányzatok erre irányuló megállapodásban határozzák meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Korrekt és pontos a felhatalmazás.

Megjegyzés: A fogorvosi körzetek kialakításáról ritkán szólnak („önálló”) helyi önkormányzatok rendeletei. Ahol ennek a nyomós indokai fennállnak, javasolható a rendeletalkotás. Megjegyezzük azonban, hogy a felügyeleti vizsgálatok tapasztalatai szerint több olyan helyi önkormányzat is volt (van), ahol a fogorvosi ügyeleti alapszolgáltatás tényleges hiánya miatt hiányzott az önkormányzati rendeletekből a fogorvosi ügyelet körzeteinek a kijelölése is. (Persze ennek a problémának a hátterében valójában az állott, hogy az önkor-

mányzatok el nem hanyagolható része ezt az alapellátást nem is volt képes biztosítani.)

Lásd még:

224/B/2006. AB határozat.

(ABH 2008, 3213)

266/B/2004. AB határozat.

(ABH 2008, 2996)

Tárgy

Védőnői körzetek kialakításáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2017. (III. 31.)
önkormányzati rendelete a védőnői körzetek
kialakításáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015.
évi CXXIII. törvény 6. § (1) bekezdése:
„6. § (1) A települési önkormányzat kép-
viselő-testülete – a Kormány által kijelölt
praxiskezelő által megadott szempontokat
figyelembe véve – rendeletben megállapítja
és kialakítja az egészségügyi alapellátások
körzeteit. Több településre is kiterjedő ellátás
esetén a körzet székhelyét az érintett telepü-
lési önkormányzatok erre irányuló megállá-
podásban határozzák meg.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Pontos és korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Indokolható módon gyakran jelenik meg ez a
tárgykör a helyi önkormányzati rendeletalko-
tás területén.

Tárgy

Védőoltások támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2017. (IV. 3.) önkormányzati rendelete a védőoltások támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és az Mötv. 13. § (1) bekezdés 4. pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Egyik megjelölt jogszabályi rendelkezés sem felhatalmazás.

Megjegyzés: Az önkormányzatok általában az egyes oltástípusokat támogatják. Emellett mérlegelhető lenne az is, hogy – mint a példa is mutatja – a „védőoltások támogatásáról” szóló helyi rendeletben említik meg az egyes oltásfajták támogatásának rendjét, lehetőségeit. Az 1945 előtti helyi jogban nem annyira a védőoltásokra, mint inkább a fertőző betegségek megelőzésére került nagyobb hangsúly. Ilyen helyi szabályrendelet szólt például „a fertőző betegségek körüli eljárásról és fertőtlenítésről.”

Tárgy

Gyermekek védőoltása költségeinek támogatásáról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 13/2014.
(VII. 3.) önkormányzati rendelete a gyerme-
kek védőoltása költségeinek támogatásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendel-
kezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2)
bekezdésére és az Mötv. 13. § (1) bekezdés
4. pontjára utal.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Egyik megjelölt jogszabályi rendelkezés sem
felhatalmazás.

Megjegyzés: Támogatható helyi jogalkotási irány.

Tárgy

Méhnyakrák és a nemi szemölcsök elleni védőoltás támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 6/2010. (III. 30.) önkormányzati rendelete a méhnyakrák és a nemi szemölcsök elleni védőoltás támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 18. § (2) bekezdése:
„A települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzbeli támogatást állapíthat meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Pontos és precíz felhatalmazás.

Megjegyzés: Támogatható helyi jogalkotási irány.

Tárgy

HPV elleni védőoltás költségeinek átvállalásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 18/2011. (XIII. 23.)
önkormányzati rendelete a HPV elleni
védőoltás költségeinek átvállalásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése: „A helyi
képviselőtestület a feladatkörében rendeletet
alkothat, amely nem lehet ellentétes a maga-
sabb szintű jogszabállyal.”

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi
LXV. törvény 8. § (1) bekezdés: „A települési
önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatá-
sok körében különösen ... az egészségügyi ...
feladatokról való gondoskodás.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Az idézett jogszabályi rendelkezések nem fel-
hatalmazásokat tartalmaznak, hanem a helyi
önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó
hatásköri szabályok, illetve feladatokat meg-
jelölő rendelkezések.

Megjegyzés:

Dicséretes szándék az önkormányzat részé-
ről a nevezett oltáshoz való önkormányzati
támogatás nyújtása. Ennek formája, eszköze
a helyi önkormányzati rendelet.

Tárgy

Meningococcus fertőzés ellen biztosított védőoltásról.

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 16/2017. (III. 31.) önkormányzati rendelete a meningococcus fertőzés ellen biztosított védőoltásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 132. § (4) bekezdés g) pontja:
„a települési támogatás keretében nyújtott ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Nem pontos a felhatalmazó rendelkezés idézése.

Megjegyzés:

Támogatható az e tárgyban való helyi önkormányzati rendeletalkotás.

Tárgy

Human papillomavírus elleni védőoltás támogatásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 1/2016. (I. 29.) önkormányzati rendelete a human papillomavírus elleni védőoltás támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés a) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Nem jelölt meg az önkormányzat konkrét központi felhatalmazó rendelkezést, pedig megtehetette volna. Hivatkozhatott volna pl. az A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 132. § (4) bekezdés g) pontjára is.

Tárgy

A méltányossági közgyógyellátásról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 12/1995. (VIII. 22.)
önkormányzati rendelete a méltányossági
közgyógyellátásról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** „...A szociális igazgatásról és szociális ellátá-
sokról szóló 1993. évi III. törvényben biztosít-
ott jogkörében az alábbi rendeletet alkotja...”:

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A felhatalmazás pontatlan, annak meg kell
jelölnie a felhatalmazó jogszabály pontos tár-
gyát is, valamint egyértelműen utalnia kell a
pontos §, bekezdés stb. számára is. Mindezek
itt hiányoznak. [A szociális igazgatásról és
szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tör-
vény 50. § (2) bekezdéséről lenne itt szó].

Megjegyzés: Annak adható, akinek a gyógyszerköltsége
a kérelem időpontjában érvényes öregségi
nyugdíj legkisebb összegének 20%-át megha-
ladja és a kérelmező családjában az egy főre
eső jövedelem nem haladja meg a legkisebb
öregségi nyugdíj összegének 150%-át, egye-
dülálló esetben a 200%-át. Az e célra kiadott
igazolvány 1 évig érvényes.,

TEMETŐK RENDJE, TEMETKEZÉSEK SZABÁLYAI

Temetők rendje, temetkezések szabályai

A temetők fenntartása és a temetkezési tevékenység helyi szabályozása régről fogva ismert a helyi képviselő-testületek gyakorlatában. Már 1945 előtt számos részterületét rendezték helyi szabályrendeletek (így házi ravatalozások rendjét, vagy éppen a sírásási díjakat). Ez a „differenciált” helyi reguláció tovább folytatódik a tanácsrendszerben is, újabb részterületek felé megnyitva a helyi szabályozás lehetőségét. (Régi temető lezárása, új temető megnyitása, ravatalozó használata, díszsírhelyek adományozása.) Az 1990 utáni önkormányzati rendszer részben „átmentette” a korábbi szabályozási tárgyakat, részben teljesen új rendezésre váró tárgyakat is talált. Ez utóbbiak körében különösen a következők emelendők ki: a kegyeleti eljárás szabályai és a díszsírhelyek adományozásának a rendje; a temetési helyek és az újra (meg)váltás díjtételeinek a megállapítása; a síremlékek védelme; az önkormányzat saját halottjává nyilvánításának szabályai; az urnafal használata; a szociális temetések rendje, alapvető szabályai.

A kegyeleti tevékenység jellegére tekintettel a rendelet megalkotásánál figyelemmel kell lenni a helyi életviszonyokra. Az ország különböző területein, az egyes népcsoportoknál létezhetnek olyan népszokások, hagyományok, (pl. sírhely, sírjel kialakításának adott vallási, vagy etnikai csoportra jellemző módja), amelyek a temetkezés tekintetében meghatározó jelentőségűek lehetnek. Ezért ezeknek a sajátosságoknak a feltárása, megismerése fontos lehet a rendelet tervezetének elkészítésekor, hiszen így nyílik mód a helyi életviszonyoknak megfelelő, szakmailag megalapozott helyi szabályok megfogalmazására.

A helyi rendeletben egyértelműen meg kell jelölni, hogy pontosan ki a temető tulajdonosa. A köztemető fogalmát a 1999. évi XLIII. törvény 3.§ (b) pontja határozza meg: „köztemető az önkormányzat tulajdonában lévő temető, illetőleg a temetőnek az a része, amelyben az önkormányzat a köztemető fenntartására vonatkozó kötelezettségét teljesíti.”

A rendelet, illetve a temetőszabályzat fontos része a temető látogatási szabályainak a meghatározása. [Pl. a temető nyitvatartása, a temető láto-

gatásakor tanúsítandó magatartási szabályok megállapítása (pl. állatok bevitelének tilalma, öltözet, zajkeltés), a sírok gondozásának, díszítésének alapvető szabályai, engedéllyel elhelyezhető tárgyak meghatározása, bejelentéshez, engedélyhez kötött tevékenységek].

Fontos megjegyezni azt is, hogy a helyi rendelet nem tartalmazhat szankciókat a kegyeletsértés eseteire, ugyanis azt a BTK vétségévé nyilvánította. [A BH 1998. 212. 1. A kegyeletsértés vétségét az valósítja meg, aki a halottat, vagy annak emlékét a becsület csorbítására alkalmas tény állításával, híresztelésével, illetve tényre közvetlenül utaló kifejezés használatával, avagy a becsület csorbítására alkalmas kifejezés használatával meggyalázza.]

Tárgy

Temetőkről és a temetkezési tevékenységről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 17/2017. (VIII. 29.)
önkormányzati rendelete a temetőkről és a
temetkezési tevékenységről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999.
évi XLIII. törvény 41. § (3) bekezdése:

„A települési önkormányzat, fővárosban a
közgyűlés rendeletben állapítja meg – a köz-
temetőre vonatkozóan – különösen

- a) a temető rendeltetésszerű használatához
szükséges egyéb helyi, tárgyi és infrastruk-
turális feltételeket;
- b) a temető, ravatalozó használatának és
igénybevételének szabályait;
- c) a temetési hely gazdálkodási szabályait;
- d) a sírhely méretezését, sírjelek alkalmazá-
sát, a kegyeleti tárgyak, növényzet elhelye-
zését, a sírgondozás szabályait;
- e) temetőben a kegyeleti közszolgáltatások
feltételeit, a temetési hely megváltásának
és újraváltásának díját, a temetőfenntartási
hozzájárulás díját, illetve a létesítmények
és az üzemeltető által biztosított szolgálta-
tások igénybevételének díját;
- f) a temetési szolgáltatás, illetőleg a temető-
ben végzett egyéb vállalkozói tevékenysé-
gek ellátásának temetői rendjét.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Korrekt és pontos felhatalmazás.

Megjegyzés:

A törvény a rendeletalkotásra adott felhatalmazásban nem sorolta fel taxatív módon a tárgyköröket. („...kell szabályozni különösen:”). A 42. §-a azonban már kötelező jogalkotási tárgykört szabályoz, ahol az önkormányzat köztemető fenntartására vonatkozó kötelezettségéről kegyeleti közszolgáltatási szerződés keretében gondoskodik, a temető használatának szabályait önkormányzati rendeletben kell megállapítani.

Az Alapvető Jogok Biztosa a kegyeleti jogok érvényesülésével kapcsolatban a hasonló tárgyú helyi önkormányzati rendeleteket vizsgálva több fontos megállapítást is tett. Így pl.

- a) a jegyzők gyakran elmulasztják ellenőrzési kötelezettségeiket;
- b) az önkormányzatok elmulasztják:
 - ba) a köztemető fenntartására vonatkozó kötelezettségeket;
 - bb) a temető őrzési feladataikat.

előfordul, hogy a temetőket látogatóktól – az út használatáért – „behajtási díj” fizetését írják elő.

- c) [AJB – 301/2010; ÍJ – 264/2012; AJB-1074/2013; AJB-2741/2015.]

A temetők, temetkezés rendje már a tanácsrendszerben is kiemelt szabályozási tárgykör volt. Néhány példa: „Ravatalozó használatáról”. (Nyúl, Öttevény)

„Dízsírhelyek adományozásáról”. (Mohács)

„Régi temető lezárása, új temető megnyitása (Pilisszentiván)

Lásd még:

31/2008. AB határozat. (ABH 2008, 1344)

180/2011. (XII.29.) AB határozat.

(MK. 2011. évi 163. szám)

Tárgy

Kegyeleti eljárásról, valamint a díszsírhelyekre alkalmazandó szabályokról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Közgyűlésének 32/2016. (IX. 14.) önkormányzati rendelete a kegyeleti eljárásról, valamint a díszsírhelyekre alkalmazandó szabályokról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és 32. cikk (1) bekezdés a) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény idézett rendelkezései nem felhatalmazások, hanem a helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó előírások.

Megjegyzés: Ezek a rendelkezések szervesen beépülhetnek az egységes és átfogó, „Temetőkről és temetkezési tevékenységekről” szóló önkormányzati rendeletekbe.

A tanácsrendszerben gyakori volt, hogy a tárgykör minden részterületét külön tanácsrendelettel szabályozták. Így helyi rendelet volt a halotthamvasztás rendjéről (előfordult, hogy ott is, ahol halotthamvasztó sem volt), a halottkémlelés módjáról és díjazásáról, a halottaskocsi használatáról, a halottak kötelező halottasházi ravatalozásáról, vagy éppen a sírásási díjak meghatározásáról.

Tárgy

A temetési helyek, illetve újraváltás díjairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 22/2015. (XII. 18.)
önkormányzati rendelete a temetési helyek,
illetve újraváltás díjairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: „...az 1999. évi XLIII. törvény 40. § (2) bekezdésének e) pontja: „A temető tulajdonosa, köztemető esetében az önkormányzat a temető üzemeltetésével és fenntartásával kapcsolatosan felmerült szükséges és indokolt költségek alapján állapítja meg:
a) a temetési hely, illetőleg az újraváltás díját”.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A rendelkezés pontos.

Megjegyzés: Ez a helyi rendelet valójában csak azt rögzíti, hogy a Mellékletei tartalmazzák az érdemi rendelkezéseket. Ez ugyan még önmagában nem kifogásolható, az azonban javasolható, hogy inkább egy átfogó – temetőkről, temetkezés rendjéről szóló – helyi önkormányzati rendelet megalkotására kerüljön sor, amely ezt a tárgykört is magában foglalja.
Kiemelendő továbbá, hogy a képviselő-testület szabályozási joga a köztemetőre, vagy a köztemetőként funkcionáló temetőrészletre terjed ki.

Tárgy

Síremlékek védelméről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 4/2017. (II. 24.) önkormányzati rendelete a síremlékek védelméről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény 41. § (3) bekezdése:

„A települési önkormányzat, fővárosban a közgyűlés rendeletben állapítja meg – a köztemetőre vonatkozóan - különösen

- a) a temető rendeltetésszerű használatához szükséges egyéb helyi, tárgyi és infrastrukturális feltételeket;
- b) a temető, ravatalozó használatának és igénybevételének szabályait;
- c) a temetési hely gazdálkodási szabályait;
- d) a sírhely méretezését, sírjelek alkalmazását, a kegyeleti tárgyak, növényzet elhelyezését, a sírgondozás szabályait;
- e) temetőben a kegyeleti közszolgáltatások feltételeit, a temetési hely megváltásának és újraváltásának díját, a temetőfenntartási hozzájárulás díját, illetve a létesítmények és az üzemeltető által biztosított szolgáltatások igénybevételének díját;
- f) a temetési szolgáltatás, illetőleg a temetőben végzett egyéb vállalkozói tevékenységek ellátásának temetői rendjét.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Lehet önálló helyi önkormányzati rendeletalkotás tárgya a síremlékek védelme, amely

iparkodik összegyűjteni az összes igénybevehető eszközt és módszert.

Célszerűbb azonban, ha ez a tárgykör az egységes, komplex szemléletű temetők, temetkezés rendjéről szóló önkormányzati rendeletek szerkezetébe épül be.

Nem feledhetjük persze azt sem, hogy ez utóbbiak sem teljesen problémamentesek. Így pl. a temetési helyek meghatározása, a sírbolt (kripta) építése vonatkozó szabályok, a temető fenntartási hozzájárulás díja, vagy éppen a szolgáltatások temetkezési szolgáltatók által fizetendő díjai gyakorta nem voltak összhangban a központi jogszabályi rendelkezésekkel.

Tárgy

A saját halottá nyilvánításról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 3/2014. (I. 31.) önkormányzati rendelete a város saját halottjává nyilvánításról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdésének a) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Nagyon ritkán választják ezt a tárgykört a helyi önkormányzatok szabályozásuk tárgyául. Ahol ez mégis megtörténik, ott tételesen felsorolják, hogy ki jöhet szóba „saját halott”-ként. Jelen esetben a díszpolgárt, a korábbi polgármestereket, jegyzőket sorolják ebbe a körbe, de ismeretes olyan helyi szabályozás is, amely a több ciklusban tevékenkedő települési képviselőket is ebbe a körbe sorolja. A feldolgozott esetben az önkormányzat a temetés költségeit maximum a köztisztviselői illetményalap 30%-áig téríti meg.

Tárgy

Az önkormányzat saját halottjává nyilvánításról („B”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 16/2015. (VI. 1.) önkormányzati rendelete az önkormányzat saját halottjává nyilvánításról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, csupán az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdésének a) pontjára tesz utalást.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A díszsírhelyre jogosultak közé sorolja a helyi rendelet: a díszpolgárt, a polgármestert, ha legalább egy teljes cikluson át betöltötte a megbízatását, a legalább „két ciklusos” települési képviselőt, azt a helyi köztisztviselőt, aki legalább 20 éven keresztül volt az önkormányzat köztisztviselője, munkavállalója.

Tárgy

Az urnafal használatáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 6/2015. (IV. 29.) önkormányzati rendelete az urnafal használatáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...a temetőkről és a temetkezésekről szóló. 1999. évi XLIII. törvény 41. § (3) bekezdése:
„A települési önkormányzat, fővárosban a közgyűlés rendeletben állapítja meg - a köztemetőre vonatkozóan – különösen:
a) a temető rendeltetésszerű használatához szükséges egyéb helyi, tárgyi és infrastrukturális feltételeket;
b) a temető, ravatalozó használatának és igénybevételének szabályait;
c) a temetési hely gazdálkodási szabályait;
d) a sírhely méretezését, sírjelek alkalmazását, a kegyeleti tárgyak, növényzet elhelyezését, a sírgondozás szabályait;
e) temetőben a kegyeleti közszolgáltatások feltételeit, a temetési hely megváltásának és újraváltásának díját, a temetőfenntartási hozzájárulás díját, illetve a létesítmények és az üzemeltető által biztosított szolgáltatások igénybevételének díját;
f) a temetési szolgáltatás, illetőleg a temetőben végzett egyéb vállalkozói tevékenységek ellátásának temetői rendjét.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt, pontos felhatalmazás.

Megjegyzés:

Helyesebb lenne az adott tárgykört az átfogóbb tárgyú temetők, temetkezések rendjéről szóló helyi önkormányzati rendeletekben szabályozni.

Tárgy

A szociális temetés rendjéről („A”)

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 13/2014. (XII. 3.) önkormányzati rendelete a szociális temetés rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Felhatalmazó rendelkezésként az Alaptörvény^(x) 32. cikk (1) bekezdés 8. pontját és Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIV. törvény 3. § (1) bekezdését jelöli meg, „figyelemmel a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvényben, valamint annak módosítására kiadott 2013. évi YXXXVIII. törvényben és a végrehajtására kiadott, módosított 145/1999. (X. 1.) Korm. rendeletben foglaltakra ...:

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Sajátos „felhatalmazás”, amely csak a meghivatkozott kormányrendelettel együtt lenne alkalmazható. Ez azonban így aggályos.

Megjegyzés:

—

Tárgy

A szociális temetés szabályairól („B”)

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 19/2014. (XI. 25.)
önkormányzati rendelete a szociális temetés
szabályairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999.
évi XLIII. törvény 41. § (3) bekezdése:

„A települési önkormányzat, fővárosban a
közgyűlés rendeletben állapítja meg – a köz-
temetőre vonatkozóan – különösen

- a) a temető rendeltetésszerű használatához
szükséges egyéb helyi, tárgyi és infrastruk-
turális feltételeket;
- b) a temető, ravatalozó használatának és
igénybevételének szabályait;
- c) a temetési hely gazdálkodási szabályait;
- d) a sírhely méretezését, sírjelek alkalmazá-
sát, a kegyeleti tárgyak, növényzet elhelye-
zését, a sírgondozás szabályait;
- e) temetőben a kegyeleti közszolgáltatások
feltételeit, a temetési hely megváltásának
és újraváltásának díját, a temetőfenntartási
hozzájárulás díját, illetve a létesítmények
és az üzemeltető által biztosított szolgálta-
tások igénybevételének díját;
- f) a temetési szolgáltatás, illetőleg a temető-
ben végzett egyéb vállalkozói tevékenysé-
gek ellátásának temetői rendjét.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Korrekt és pontos felhatalmazás

Megjegyzés:

Ez a konkrét tárgykör beépíthető lehet az egy-
séges és átfogó – a „Temetőkről és a temet-
kezési tevékenységről” szóló önkormányzati
rendeletekbe.

Ombudsmani jelentés szerint a hasonló tár-
gyú helyi rendeletekben gyakorta előfordul
az, hogy a képviselő-testület hatáskörét – a
köztemetés iránti kérelem ügyében – elvonja
a polgármester.

[AJB-7463/2013.]

KERESKEDELEM

Kereskedelem

A helyi kereskedelmi tevékenység folytatása régtől fogva tárgya a helyi jogszabályalkotásnak. Erős kapcsolódása volt mindig is a piac- és vásártartásról szóló helyi szabályozásokhoz, akár azt is mondhatjuk, hogy gyakorlatilag abból „nőtte” ki magát. Már jóval 1945 előtt megjelentek ezek a rendeletek, nemegyszer igencsak fontos helyi viszonyok helyi rendezését végezték el. Szabályrendeleteket alkottak a házaló kereskedelem eltiltásáról, az üzleti záróráról, a közterület fölé benyúló ponyvák engedélyezéséről, de helyi jogszabályok születtek a hídmérlegek, másképpen községi mázsa használatáról és díjazásáról is.

A piac és vásár (búcsúvásár) tartásáról rendelkező tanácsrendeletek átörökítették „előképeik” egyikét-másikát, így például a hídmérlegek használatáról rendelkező helyi előírásokat.

A mai – tárgykört érintő – helyi joganyag jórészt a piac- és vásártartás körül sűrűsödik össze, alapvetően összhangban a Nyugat-Európai szabályozási gyakorlattal. (Ahol is a hagyományos piac és vásártartás rendjéről szóló satzungok, reglementek mellett szép számmal találhatók helyi jogszabályok a bolha- és ócskapiacról is. Emellett szinte mindenütt alkottak helyi rendeleteket bizonyos alkalmakhoz kötődő vásártartások esetére, közülük is különösen az ún. karácsonyi vásártartások alkalmából.)

Az utóbbi években nálunk gombamód elszaporodtak az ún. termelői piacok, így magától értetődően megjelentek a rájuk vonatkozó önkormányzati rendeletek is. Ezutóbbiak jellegzetessége az, hogy csak a saját termékek árusítását teszik lehetővé és ezt is csak bizonyos időbeli korlátok között. (Pl. csak vasárnap 7–12 óra között.)

Ezen a területen is felbukkannak az üzleti zárórára vonatkozó helyi rendeletek, alkalmasint némi kívánnivalót is maguk után hagyva. Különösen az ombudsmani összefoglaló jelentések mutatnak rá az itt fel-felbukkanó anomáliákra. Megállapításaik lényege a következőkben foglalható össze: a kereskedelemről szóló törvény alapján az önkormányzat rendeletben szabályozhatja az üzletek nyitvatartási rendjét, míg a jegyző külön jogszabályban meghatározott veszélyes mértékű zaj esetén korlátozhatja azt. Fontos szempont ugyanakkor az, hogy a lakosság éjszakai nyugalmanak, pihenésének

a biztosítást kell alapul venni és ehhez kell igazítani a mások számára szórakozást, kellemes időtöltést biztosító vendéglátóhelyek működését.

„Felvirágozásnak” indult a játéktermek létesítésének és működésének feltételeiről szóló helyi jogszabályalkotás is, amely azonban hamar hamvába holt, tekintettel arra, hogy az állam megszüntette, pontosabban központosította a játéktermek (játékkaszinók) működését.

E szabályozási terület elemzésének zárásaként megemlíthető, hogy bizonyos joghézag is mutatkozik a helyi kereskedelmi viszonyok szabályozása terén. Így például meglehetősen mostohán szabályozottak az élelmiszerárusítás feltételei közterületen, aminek pedig környezetvédelmi és közegészségügyi vonzatai is vannak. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy azoknak a szigorú szabályoknak nyomuk sincs, amelyeket annak idején a KÖJÁL támasztott.

Tárgy

Vásár- és piac tartásának rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 20/2004. (VIII. 3.)
önkormányzati rendelete a vásár- és piac tar-
tásának rendjéről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** „A vásárokról, a piacokról és a bevásárlóköz-
pontokról szóló 55/2009. (VI. 3.) Kormány-
rendeletben foglaltakra figyelemmel.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Kormányrendeletben nem adható helyi önkor-
mányzati rendeletalkotásra felhatalmazás.
Ebben a formában is pontatlan a „felhatalma-
zás”, mivel közelebbi jogszabályi rendelke-
zést nem jelöl meg.

Megjegyzés: Kissé rokoníthatóak ehhez a tárgykörhöz
a tanácsrendszerben (s azt megelőzően is)
ismeretes ún. hídmérlegek használatáról
szóló helyi rendeletek. Ilyeneket alkotott
például Biharugra Község Tanácsa, illetve a
Hódmezővásárhelyi Városi Tanács. Ezeknek
azonban már voltak történelmi „előképei” is,
hiszen „A hídmérleg elhelyezéséről és a híd-
mérleg díjak megállapításáról”, valamint az
ún. „községi mázsa használatáról” szóló helyi
szabályrendeletek nagy számban kerültek
megalkotásra 1945 előtt is.
Nyugat-Európában is kedvelt tárgyköre a
helyi jogalkotásnak a piac- és vásártartás.
Néhány példa a szabályozásra:

„Bolha- és ócskapiac szabályozásáról”, „Karcsonyi vásár rendtartásról.”

Lásd még:

842/E/2006. AB határozat.

(ABH 2008, 3213)

77/2009. (VII. 10.) AB határozat.

(ABH 2009, 1188)

120/2009. (XI. 20.) AB határozat.

(ABH 2009, 1275)

139/2010. (VII. 8.) AB határozat.

(ABH 2010, 1106)

Tárgy

A Búcsú rendjéről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 22/2004. (X. 26.) önkormányzati rendelete az Anna napi búcsú rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: „...a vásárokról, a piacokról és a bevásárlóközpontokról szóló 35/1995. (IV. 5.) Kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján...”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Kormányrendeleti szintű szabályozás nem tartalmazhat felhatalmazást helyi jogalkotásra. Ennek megfelelően el kell végezni a megfelelő korrekciót.

Megjegyzés: Maga a helyi rendelet egyébként fontos viszonyokat és tennivalókat szabályoz. Így pl. az árusok, mutatványosok elhelyezésének rendjét, telepítésük idejét, a rendezők kötelmeit, a helyfoglalás szabályait és a helypénz fizetés rendjét.

Tárgy

A város területén gyakorolható egyes termelői és egyes szolgáltató gazdasági tevékenységről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 27/2012. (XI. 15.) önkormányzati rendelete a város területén gyakorolható egyes termelői és egyes szolgáltató gazdasági tevékenységről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére utal és a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. § (1) bekezdését említi.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Javasolható a tárgykörben a jelenleginél erőteljesebb helyi önkormányzati rendeletalkotási gyakorlat kialakítása.

A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény értelmében az üzleten kívüli kereskedelem folytatására vonatkozó tilalmat, korlátozást csak törvény, kormányrendelet állapíthat meg, ennél fogva ezen a területen nincs lehetőség helyi rendeletek alkotására. A törvény 2. § 17. pontja csupán a mozgóbolt fogalmát határozza meg egzakt módon: „kiskereskedelmi tevékenység folytatására kialakított jármű, illetve járműre szerelt vagy általa vontatott eszköz.” Ezutóbbiakat a település teljes területéről nem tilthatják ki.

A „házaló kereskedés eltiltásáról” egyébként már 1945 előtt is alkottak szabályrendeleteket.

Tárgy

Termelői piac létesítéséről és üzemeltetéséről („B”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 15/2014. (XII. 17.) önkormányzati rendelete a városi termelői piac létesítéséről és üzemeltetéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Nem zárható ki a helyi önkormányzati rendeletalkotás területéről ez a tárgykör sem.

Tárgy

A termelői piacról

A rendelet megjelölése: Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelete a termelői piacról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az Mőtv. 13. § (1) bekezdés 14. pontjában meghatározott feladatkörében eljárva, figyelemmel a vásárokról és a piacokról szóló 55/2009. (III. 13.) Korm. rendelet szabályára.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdése nem felhatalmazó, hanem helyi jogalkotási hatáskört megállapító rendelkezés. Aggályos továbbá a Kormányrendelet tartalmára történő utalás is, minthogy önkormányzati rendeletalkotásra csak törvény adhat felhatalmazást.

Megjegyzés:

A helyi rendelet szerint csak saját termék árusítható, éspedig kizárólag vasárnap 7–12 óra között. A polgármester a részletkérdések megoldásában kulcsszerepet kap.

Tárgy

Vendéglátóipari egységek éjszakai nyitvatartásáról

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2016. (VII. 27.) önkormányzati rendelete a vendéglátóipari egységek éjszakai nyitvatartásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 6. § (4) bekezdés a) pontja:

„A települési (Budapesten a kerületi) önkormányzat képviselő-testülete – a helyi sajátosságok figyelembevételével – rendeletben szabályozhatja

a) az üzletek éjszakai (22 és 6 óra közötti) nyitvatartási rendjét, valamint”

12. § (5) bekezdése:

„Felhatalmazást kap a települési (Budapesten a kerületi) önkormányzat képviselő-testülete, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat közgyűlése, hogy az üzletek éjszakai (22 és 6 óra közötti) nyitvatartási rendjét, a felügyeleti díjra vonatkozó részlet-szabályokat, a befolyt összeg felhasználásáról szóló elszámolás módját, valamint a 2. § 31. pontjában foglaltak ellenőrzését rendeletben szabályozza.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

A rendeletalkotó képviselő-testület az alapul fekvő központi jogszabályok mellett – helytelenül – feltünteti a már hatályon kívüli Alkotmány 44/A. §-át is. (Ne feledjük: az önkormányzati rendeletet 2016-ben alkották).

Megjegyzés:

Ombudsmani vélemény:

A kereskedelemről szóló törvény alapján az önkormányzat rendeletben szabályozhatja az üzletek nyitvatartási rendjét, míg a jegyző külön jogszabályban meghatározott veszélyes mértékű zaj esetén korlátozhatja azt.

Fontos szempont az, hogy a lakosság éjszakai nyugalmanak, zavartalan pihenésének a biztosítását kell alapul venni és ehhez kell „igazítani” a mások számára szórakozást, kellemes időtöltést biztosító vendéglátó-helyek működését.

Megjegyezzük, hogy „Az üzleti záróráról” 1945 előtt már helyi szabályrendeletek is tartalmaztak rendelkezéseket.

Tárgy

Teraszok működésének szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzat
Képviselő-testületének 38/2015. (XI. 30.) önkormányzati rendelete a teraszok működésének szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontját és az Mötv. 143. § (4) bekezdés d) pontját említi meg.

Az utóbbi: „(4) Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben határozza meg:

(...)

d) az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés szabályait, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Az Mötv. idézett rendelkezése pontos felhatalmazást tartalmaz.

Megjegyzés:

Érdekes helyi önkormányzati rendeletalkotási tárgy. Támogatható – különösen nagyobb városokban, üdülőhelyeken – a tárgyban történő helyi jogszabályalkotás.

A tárgykör szabályozásának előképét mutatják az 1945 előtt alkotott, „A közterület fölé nyitó ponyvák engedélyezésének feltételeiről” szóló helyi szabályrendeletek.

Tárgy

Játéktermek létesítésének és működésének feltételeiről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzat
Képviselő-testületének 30/2011. (XI. 25.) önkormányzati rendelete a játéktermek létesítésének és működésének feltételeiről.

A felhatalmazó központi jogszabály: A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és egyes szervek kijelöléséről szóló 273/2010. (XII. 9.) Kormányrendelet 43. § (1) bekezdése a) pontja:
[Hatályon kívüli.]

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

1. Lényeges jogszabályváltozások miatt időszzerű lehet a felülvizsgálat.
2. Kormányrendelet nem adhatna egyébként sem felhatalmazást helyi önkormányzati rendeletalkotásra.

Megjegyzés: A tárgykör bizonyos elemeiben maradhat a helyi önkormányzati rendeletalkotás területén.

ÁLLATTARTÁS

Állattartás

Az állattartás régóta szabályozási tárgya a helyi jogalkotásnak. Már az 1945 előtti helyi szabályrendeletek regulálták ennek számos részterületét, ami önmagában is mutatja azt, hogy itt valóban egy olyan területről van szó, amely tényleg nagy odafigyelést igényel. Csak a leggyakoribb korabeli szabályrendeletek tárgyait említve: volt helyi szabályozás a legelő- és rét-gazdálkodás, a szarvasmarha és juhtartás rendjéről, a húsvizsgálat rendjéről, de a dögterek, dögművek kezeléséről is.

A tanácsrendszer helyi jogalkotása tovább élte ezt a területet, néhány korábbi szabályozási tárgytól megszabadult, másokat pedig újonnan felvett. Az utóbbiakat reprezentálták például az állatkihajtás szabályait, illetve a gyepmesteri telep használatát rögzítő helyi tanácsrendeletek. Világosan elkülönülő csoportot jelentettek a különböző állatbetegségekkel szembeni fellépést rögzítő rendeletek, közülük is különösen azok, amelyek a sertésállomány brucella mentesítéséről, a szarvasmarha állomány brucella mentesítéséről és gümőkór mentesítéséről, illetve az állatjárványok elleni védekezésről tartalmaztak rendelkezéseket.

1990 után a hagyományos nagyüzemi állattartás és a háztáji gazdaságok felszámolása következtében lényeges változás következett be az állattartás rendjének helyi szabályozása terén is. A korábbi szerteágazó reguláció beszűkült, valójában az állattartás általános rendjét szabályozó helyi önkormányzati rendeletek száma is lényegesen lecsökkent. Némi túlzással azt is mondhatjuk, hogy a helyi állattartásnak alapvetően két területe maradt meg markánsabban: az egyik az állattartás céljára szolgáló épületek védőtávolságának megállapítását rögzítő és az ebtartás különböző részterületeinek rendezésére vonatkozó helyi szabályozás. Az utóbbiak körében főképpen a következő tárgyú önkormányzati rendeletek érdemelnek említést: az ebtartásról, az eb- és macskatartásról, az ebrendészeti hozzájárulás mértékéről és kiszabásáról, a kutyafuttató területek kijelöléséről, az ebek egyedi azonosítóval való ellátásáról szólóak.

Az állattartás körében vissza-visszatérő gond volt az állatok hajtásakor a közterületen okozott szennyeződés eltakarítása, jóllehet erről az Alkotmánybíróság már egy korai határozatában egyértelműen állást foglalt:

„A szennyeződés naponkénti eltakarítására vonatkozó állattartói kötelezés nem tekinthető alkotmányellenesnek ... A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 8. § (1) bekezdése a települési önkormányzat külön kiemelt feladatává teszi a köztisztaság és településtisztaság biztosítását. A községi Képviselő-testület tehát alkotmányos jogkörében eljárva, a magasabb szintű jogszabályok előírásainak megfelelően rendelkezett a közterületet szennyező állati ürüléknek – a szennyezés okozásáért felelős állattartót terhelő – eltávolíttatásáról.”

(246/B/1997. AB. határozat. ABH 1997, 876)

Tárgy

Állatok tartásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzat
Képviselő-testületének 18/2012. (IX. 26.) önkormányzati rendelete az állatok tartásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem hivatkozik konkrét felhatalmazásra, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés a) pontját jelöli meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Az állattartás mindig kedvelt tárgyköre volt a helyi jogalkotásnak, így pl. a tanácsrendszerben is. Néhány konkrét rendelet-tárgy ebből a korból:

„Az állatkihajtás szabályozásáról”. (Mezőfalva)

„A legeltetés szabályairól”. (Tét)

„A gyepmesteri telep használatáról és gyepmester működéséről”. (Ecsefalva)

Külön kiemelést érdemel, hogy az állatbetegségekkel szembeni fellépés is megjelent a tanácsrendeletek tárgyköreiként. Ilyenek pl.:

„A sertésállomány brucella mentesítéséről”;

„A szarvasmarha állomány gümőkormenteségének megőrzéséről” szóló tanácsrendeletek.

„Állatjárványok elleni védekezésről.” (Ez gyakorta tárgya ma is a Nyugat-Európai helyi jogalkotásnak.)

A ma hatályos – állattartásról szóló – önkormányzati rendeletekkel kapcsolatban a megyei Kormányhivatalok leginkább a kedvtelésből tartott állatok tartására vonatkozó helyi ren-

delkezések deregulációjának a fontosságára hívták fel a figyelmet, illetőleg arra, hogy a haszonállatok tartására vonatkozó korlátozókat – az új szabályozásoknak megfelelően – hatályon kívül kell helyezni.

Lásd még:

29/2007. (V. 17.) AB határozat.

(ABH 2007, 942)

403/B/2006. AB határozat.

(ABH 2007, 2566)

49/2007.(VII.3.) AB határozat.

(ABH 2007, 967)

1423/B/2007. AB határozat.

(ABH 2007, 3318)

115/2009.(XI.20.) AB határozat.

(ABH 2009, 1247)

1161/B/2004. AB határozat.

(ABH 2009, 2524)

722/B/2007. AB határozat.

(ABH 2009, 2612)

18/2010.(II.18.) AB határozat.

(ABH 2010, 1020)

23/2011.(III.30.) AB határozat.

(MK. 2011 évi 34. szám)

146/2011.(XII.2.) AB határozat.

(MK. 2011. évi 143. szám)

Tárgy

Állattartás körében a közösségi együttélés alapvető szabályainak meghatározásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzat
Képviselő-testületének 28/2016. (V. 27.) önkormányzati rendelete az állattartás körében a közösségi együttélés alapvető szabályainak meghatározásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1988. évi XXVIII. törvény 49. § (6) bekezdése: „Felhatalmazást kap a települési, fővárosban a kerületi önkormányzat képviselő-testülete, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat közgyűlése, hogy a kedvtelésből tartott állatok tartásának szabályait rendeletben határozza meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Korrekt a felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés: Viszonylag gazdag helyi joganyaggal találkozhattunk az állattartás területén már a tanácsrendszerben is. Ide sorolhatók pl. a dögterek, dögkutak fenntartásáról, a vágóhidak üzemeltetéséről és a húsvizsgálat rendjéről szóló helyi jogszabályok.

Voltak helyi rendeletek azonban a marhavásárokról, a szarvasmarha és juhtenyésztésről is, de volt olyan helyi rendelet is, amely komplexen az állattenyésztés teendőit foglalta jogszabályi keretekbe. Kissé távolabbról ugyan, de idevehetők még (1945 előttről) a legelő- és rétgazdálkodás rendjéről szóló és a

legeltetési bizottságok működési rendjét szabályozó helyi jogszabályok is.

Támogatást érdemlő helyi jogalkotási irány.

Az önkormányzatok számára az állatok számának korlátozását a vonatkozó jogszabályok [1998. évi XXVIII. törvény; 2008. évi XLVI. törvény, a 41/2010. (II. 26.) Korm. rend.; 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet] nem teszik lehetővé.

A 253/1997. (XII. 20.) Korm. rend. 36.§ (5) bekezdése szerint „Az állattartó építmények elhelyezésének feltételeit – a közegészségügyi és az állategészségügyi, továbbá a környezetvédelmi követelmények figyelembevételével – a helyi építési szabályzat állapítja meg.” E rendelkezés alapján az állattartó építmények elhelyezésével kapcsolatos külön önkormányzati rendelet elfogadására nincs lehetőség. Az Eltv. 6.§ (5) bekezdése szerint állattartást csak állategészségügyi, közegészségügyi, állatjóléti, környezetvédelmi, illetve természetvédelmi indokkal lehet korlátozni.

Tárgy

Állattartók támogatásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2014. (IV. 29.) önkormányzati rendelete az állattartók támogatásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés a) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Lehet újabb iránya az „állattartásos” rendeleteknek a fentebb bemutatott tárgy.

Tárgy

Az állattartás céljára szolgáló épületek védőtávolságáról

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 25/2012. (XI. 30.) önkormányzati rendelete az állattartás céljára szolgáló épületek védőtávolságáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, csak az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és az Mötv. 8. § (1) bekezdésére utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Részletes rendelkezéseket tartalmaz arról, hogy a különböző állatok (nagytestű, kistestű haszonállat, apró haszonállat) elhelyezésére szolgáló épületek milyen távolságra lehetnek a lakóépülettől, az ásott kúttól, fúrt kúttól, a csatlakozó vízvezetéktől és a vízvezetéki kerti csaptól.

Tárgy

A mezőgazdasági haszonállatok tartásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 32/2012. (XII. 20.)
önkormányzati rendelete a mezőgazdasági
haszonállatok tartásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** „...Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a)
pontjában meghatározott eredeti jogalko-
tói hatáskörében, a helyi önkormányzatok-
ról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1)
bekezdésében kapott feladatkörében eljárva
– (figyelemmel az OTÉK-ról szóló 253/1997.
(XII. 20.) Korm. rendelet 36. § (5) bekezdé-
sére...”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Aggályos a felhatalmazó rendelkezés idézett
megjelenítése, tekintettel arra, hogy a tényle-
gesen figyelembeveendő rendelkezéseket nem
törvényi, hanem kormányrendeleti szabályok
tartalmazzák.

Megjegyzés: A helyi rendelet egyébként helyes és pártfo-
golható rendelkezéseket tartalmaz a tartási és
közegészségügyi feltételekről.
A tanácsrendszerben is találunk hasonló tár-
gyú helyi jogszabályt. Pl. Békéscsaba Város
Tanácsa rendeletet alkotott az ebtartásról és
a haszonállatnak nem minősülő egyéb állatok
tartásáról.

Tárgy

Ebtartásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 16/1999. (VI. 23.)
önkormányzati rendelete az ebtartásról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg sem hatáskört, sem feladatkört, sem pedig felhatalmazást tartalmazó jogszabályi rendelkezést.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A helyi jogalkotás előtt utat engedő (alap) törvényi rendelkezéseket akkor is meg kell jelölni, ha nincs külön a tárgyra vonatkozó – konkrét felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés: Sajátos „változata” volt ennek a szabályozási tárgynak a tanácsrendszerben gyakran alkotott helyi tanácsrendelet, amely „A felügyelet nélkül hagyott ebekkel kapcsolatos eljárásról” szólt. (Füzesgyarmat). Volt ahol a baromfiak és az ebek tartását szabályozták egy rendeletben (Szomód), másutt a gyepmesteri telep használatát és a gyepmester működését foglalták helyi regulákba. (Ecseghalva)

Tárgy

Az ebtartás szabályairól

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 6/1997. (VI. 10.) önkormányzati rendelete az ebtartás szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály: Se helyi jogalkotási hatáskört jelölő rendelkezést, se feladatkört telepítő rendelkezést nem jelöl meg, amiképpen konkrét felhatalmazó rendelkezést sem.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Helytelen megoldás, legalább a jogalkotói hatáskört és a helyi feladatkört megjelölő rendelkezést mindig meg kell hivatkozni. Egyébként „tartalmas” rendeletről van szó, amely szól a bejelentési kötelezettségről, a nyilvántartás, a tartás szabályairól, a szájköcsár előírásáról, az állatvédelemről és a kóbor ebekkel kapcsolatos eljárásról.

Tárgy

Eb és macskatartás szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 3/2014. (II. 10.) önkormányzati rendelete az eb és macskatartás szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 49. § (6) bekezdése: „Felhatalmazást kap a települési, fővárosban a kerületi önkormányzat képviselő-testülete, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat közgyűlése, hogy a kedvtelésből tartott állatok tartásának szabályait rendeletben határozza meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt a felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés:

A két állat tartására vonatkozó helyi szabályok ritkán jelennek meg egy – integrált tárgyú – helyi önkormányzati rendeletben. Lehet, hogy célszerűbb lenne átfogó, komplex, „Kedvtelésből tartott állatok tartásáról” szóló rendeletet alkotni, amelyben az említett állatok, de még más állatok is helyet kaphatnának.

A tanácsrendszerben a veszethez való elleni védőoltásokról szóló helyi rendeletek (is) reprezentálják ennek a tárgykörnek a helyi joganyagát.

Tárgy
Ebrendészeti hozzájárulás mértékének,
kiszabása feltételeinek, kedvezmények, mentességek
körének, megfizetése szabályainak meghatározásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 17/2015. (IX. 29.) önkormányzati rendelete az ebrendészeti hozzájárulás mértékének, kiszabása feltételeinek, kedvezmények, mentességek körének, megfizetése szabályainak meghatározásáról

A felhatalmazó központi jogszabály: Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 49. § (5) bekezdése:
„Felhatalmazást kap a települési, fővárosban a kerületi önkormányzat képviselő-testülete, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat közgyűlése, hogy az ebrendészeti hozzájárulás mértékét, kiszabásának feltételeit, a kedvezmények, mentességek körét, illetve a megfizetésének szabályait rendeletben határozza meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Korrekt a felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés: Az egyértelmű törvényi felhatalmazás ellenére nagyon kevés helyi önkormányzati rendeletet találunk a tárgykörben. Nyilvánvalóan vannak még tehát lehetőségei ezen a területen a helyi jogszabályalkotásnak.
Van viszont már ma is olyan helyi önkormányzati rendelet, amely kifejezetten szól az ebrendészeti hozzájárulással kapcsolatos

szabályok megsértéséről. Eszerint megsérti a szabályokat:

„a) az eb eladása esetén az eladó,

b) az eb vásárlása esetén a vevő,

c) az az ebtulajdonos, aki az eb elhullását 15 napon belül nem jelenti be a Polgármesteri Hivatalba”.

Tárgy

Kutyafuttató területek kijelöléséről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 10/2016.
(III. 10.) önkormányzati rendelete a kutyafut-
tató területek kijelöléséről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló
1998. évi XXVIII. törvény 49. § (6) bekezdése:
„Felhatalmazást kap a települési, fővárosban
a kerületi önkormányzat képviselő-testülete,
illetve a fővárosi önkormányzat által közvet-
lenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi
önkormányzat közgyűlése, hogy a kedvtelés-
ből tartott állatok tartásának szabályait rende-
letben határozza meg.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Korrekt a felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés:

Sajátos, érdekes tárgyú helyi önkormányzati
rendeletéről van szó. Pártfogolható irányát
jelzi a helyi jogszabályalkotásnak.

Tárgy

Az ebek futtatására kijelölt területekről („B”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 23/2015. (X. 30.)
önkormányzati rendelete az ebek futtatására
kijelölt területekről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó ren-
delkezést, mindössze az Alaptv. 32. cikk (2)
bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdés a) pont-
jára tesz utalást.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: Az önkormányzati rendelet pontosan meg-
jelöli azt a területet, ahol mód van a kutyák
futtatására. Érdekes módon azonban gyakor-
latilag semmiféle szankciót nem rögzít.

Tárgy

Az ebrendészeti hozzájárulásról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata Képviselő-testületének 10/2019. (III. 28.) önkormányzati rendelete az ebrendészeti hozzájárulásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Az állatok védelméről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 49. § (5) bekezdése:

„Felhatalmazást kap a települési, fővárosban a kerületi önkormányzat képviselő-testülete, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat közgyűlése, hogy az ebrendészeti hozzájárulás mértékét, kiszabásának feltételeit, a kedvezmények, mentességek körét, illetve a megfizetésének szabályait rendeletben határozza meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Alapesetben 6000 Ft, veszélyes ebeknél 20000 Ft ez a hozzájárulás. Mentes a hozzájárulástól az ebnyilvántartásban szereplő és CHIP-pel ellátott eb, amely az összes előírt oltással is rendelkezik.

Tárgy

Az ebek egyedi azonosítóval való ellátásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 28/2012. (XI. 10.) önkormányzati rendelete az ebek egyedi azonosítóval való ellátásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Csak az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdését és az 1990. évi LXV. tv. 16. § (1) bekezdését hivatkozva meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A megjelölt rendelkezések nem felhatalmazások.

Megjegyzés: Az ebet 3-6 hónapos korában kell(ett) ellátni egyedi azonosítóval, bizonyos ideig az önkormányzat ezt térítésmentesen biztosította.

HELYI RENDÉSZETI ÜGYEK

Helyi rendészeti ügyek

Valójában itt egy „felfejlődő” helyi szabályozási területről van szó, amely a helyi rendészettel kapcsolatos ügyek széles skáláját öleli fel. Ezt illusztrálják a már néhány települési önkormányzatnál megalkotott átfogó, komplex szemléletet tükröző, a helyi települési rendtartást rögzítő önkormányzati rendeletek is, amelyek a tűzgyújtás szabályait, az ároktisztítás rendjét, az alkalmi árusítások módját, a hirdetmények kihelyezésének rendjét egyetlen helyi jogszabályba iparkodnak belefoglalni. Gyakori azonban az is, hogy alapjában véve a környezetvédelem vagy a közterület használat tárgyköréhez tartozó helyi – rendészeti jellegű – teendők kapnak helyet a települések helyi rendészetről szóló rendeletében.

Különösen az 1990-es évek elején élenkült fel az a vita, amely az ún. önkormányzati rendőrség megteremtéséről szólt, s melynek előképei Belgiumban, Németországban, Olaszországban megtalálhatóak voltak. Végül az erről szóló polémia elhalkultak, bár teljesen máig sem ültek el. Mindenesetre ad némi alapot e „helyi” rendőrség újragondolásához az a tény, hogy az e területen jelentkező feladatok megoldása az esetek el nem hanyagolható részében feltételezi a helyi sajátosságok és specialitások pontos ismeretét. Egyértelműen mutatják ezt a tárgykörben eddig született helyi önkormányzati rendeletek tárgyai is. Melyek is ezek? A türelmi zónák kijelölése; a helyi tűzijátékok megrendezésének szabályai; a mezei őrszolgálat szabályai, a kerékbilincs alkalmazásának rendje. Rajtuk kívül itt említhetők még a már viszonylag hosszabb múltra visszatekintő közterület felügyeletekre, illetve a hozzájuk kapcsolódó kamerás megfigyelésre vonatkozó előírások is. Mára mindezek kiegészültek – a technikai fejlődés következményeként – egészen új „részterületekkel” is, mint pl. a sebességkorlátozó küszöbök („fekvőrendőr”) kiépítése, a drónok megjelenése, vagy éppen az elektromos helyi közlekedési eszközök megjelenése. (Elektromos bicikli, roller stb.)

Azt is mondhatjuk akár, hogy ezen a területen már együtt van jelen a múlt és a jövő: a mezőőrökre vonatkozó szabályozás mellett a korszerű S.O.S. segélyhívó telefonrendszer kiépítésnek teendői is megjelentek.

Említhetnénk persze ugyanilyen relációban az üzletek éjszakai nyitvatartásának korlátozását vagy az I. és II. kategóriába tartozó játékkaszinók

üzemeltetését is, vagy éppen a szőlőskerti közösségekre vonatkozó (korszerű) magatartási szabályok előírását is. (Ez utóbbi a csősz intézményének újraélesztését tűzte ki céljául, amely az 1945 előtti időkből a hegyrendőri és hegymesteri „intézményre” emlékeztet, akik jogosultak voltak bizonyos szőlőrendészeti tilalmak bevezetésére is.)

Látható tehát, hogy ez a terület gazdagon kínál fel lehetőségeket a helyi önkormányzati rendeletek alkotására, amelyekhez ideális keretet adna az, ha a képviselő-testületek gyakrabban élnének a „Közbiztonsági Alap” létrehozásának a lehetőségével. („Jó gyakorlat”-nak tartjuk tehát az erről szóló helyi önkormányzati rendeletek megalkotását.)

Tárgy

A települési rendtartásról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 6/2008. (VI. 5.) önkor-
mányzati rendelete a települési rendtartásról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** „...a 2000. évi XLIII. törvény (3) bekez-
dése...”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** A felhatalmazó központi jogszabály tárgyát is
(nemcsak a számát) pontosan meg kell jelölni.
Ez a jelen esetben elmaradt.
[Lásd: Jat. 5. § (1) bekezdés]
Egyébként ilyen – idevonatkozó – rendelkezés
e megjelölés alatt nem is található.

Megjegyzés: Itt egy komplex tárgyú helyi önkormányzati
rendeletéről van szó, amely – egyebek mel-
lett – a tűzgyűjtés szabályait, az ároktisztítás
rendjét, az alkalmi árusítások módját, a hir-
detmények kihelyezésének a rendjét is meg-
határozza.

Tárgy

Községi rendtartásról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 3/2015. (III. 28.) önkormányzati rendelete a községi rendtartásról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés c) pontja:

„A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében

(...)

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Általánosságban ígéri a rendelet címe, hogy a „rendtartásról” fog szólni, ehhez képest viszont csak a környezetvédelemről szóló törvény egyik – helyi rendeletalkotásra felhatalmazó – rendelkezését idézi.

Megjegyzés:

Indokolt lehet pedig a tárgykörben a komplexebb tárgyú helyi önkormányzati rendeletalkotás.

1945 előtt hasonló szabályozásokat tartalmaztak a „községrendezésről” és az „utcarendezésről” szóló helyi szabályrendeletek.

Németországban és Ausztriában gyakorta találkozhatunk a közrend, közbiztonság szabályozásával. Ausztriában a mezőrendészet, a tűzrendészet és a helyi építésrendészet, közlekedésrendészet is „önálló életre kelt”; ezek

a szabályozások persze erősen végrehajtási karakterűek.

Lásd még:

483/B/2005.AB határozat. (ABH 2007, 2532)

1113/B/2004.AB határozat.

(ABH 2008, 3041)

78/B/2009.(VII.10. AB határozat.

(ABH 2009, 1200)

611/B/2000. AB határozat.

(ABH 2009, 1097)

62/B/2011. (VII.13.) határozat.

(MK. 2011. évi 80. szám)

Tárgy

Városi Rendészetről

és a Közterületi Térfigyelő Rendszerről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 34/2013. (XII. 20.)
önkormányzati rendelete a Városi Rendészetről és a Közterületi Térfigyelő Rendszerről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, sem a helyi jogalkotás előtt utat nyitó hatásköri normát vagy feladatkört.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Különösen beváltak a térfigyelő „rendszerek”, melyek használatáról szólhatnak helyi önkormányzati rendeletek is. (Könnyen alapjogokat is érinthet azonban a szabályozás, s erre ügyelni kell).

A helyi rendészet (helyi önkormányzati rendőrség) helyi rendeletalkotás tárgya pl. Belgiumban, Németországban, Olaszországban. Belgiumban a községi rendőrség létszámának megállapítása is önkormányzati rendeletben történik.

Tárgy

A Közbiztonsági Alap létrehozásáról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 1/2015. (III. 30.) önkormányzati rendelete a Közbiztonsági Alap létrehozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó központi jogszabályi rendelkezést, mindössze az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdésére és az Mötv. 13. § (1) bekezdés 17. pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Gyakorlatilag ez az egyetlen önkormányzati rendelet szól ma a Közbiztonsági Alap létrehozásáról.

Tárgy

Közösségi együttélés alapvető szabályairól

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 5/2017. (V. 26.) önkormá-
nyozati rendelete a Közösségi együttélés
alapvető szabályairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Az Mőtv. 143. § (4) bekezdése:

„Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat
képviselő-testülete, hogy rendeletben hatá-
rozza meg:

(...)

- d) az öngondoskodás és a közösségi felada-
tok ellátásához való hozzájárulás, továbbá
a közösségi együttélés alapvető szabályait,
valamint ezek elmulasztásának jogkövet-
kezményeit;
- f) az önkormányzati képviselőnek, a bizott-
sági elnöknek és tagnak, továbbá a tanács-
noknak járó tiszteletdíjat és természetbeni
juttatást;
- g) a nagyobb gazdasági teljesítőképességű,
lakosságszámú települési önkormányzat
számára előírt kötelező feladat- és hatáskör
vállalását;
- h) a polgármester általi forrásfelhasználás
mértékét;
- i) azon vagyonelemeket, amelyekre a helyi
önkormányzat vagyongazdálkodási jogot léte-
síthet, továbbá a vagyongazdálkodási jog meg-
szerzésének, gyakorlásának, valamint a
vagyongazdálkodás ellenőrzésének szabályait.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás

Megjegyzés:

Az Alapvető Jogok Biztosa több esetben megállapította, hogy az önkormányzat szabálysértési rendelete, amely szankcionálta a gubérálást, formailag ugyan nem kifogásolható, de egy demokratikus jogállamban semmiféle jogszabály – különösen egy önkormányzati rendelet – nem tilthat indokolatlanul és önkényesen valamely magatartást. Az Alkotmánybíróság gyakorlatára figyelemmel nem sorolható a legitim jogkorlátozási célok körébe a városkép védelme, a helyi lakosok közérzete, ugyanis az ilyen szubjektív indokokra alapozott korlátozásokkal a közterületen zajló tevékenységek túlnyomó többségét is szankcionálni lehetne.

Megállapította továbbá, hogy a hajléktalanok üldözése és kirekesztése nem járható út; a kilátástalan helyzetben lévő emberek teljes mértékben kiszolgáltatottak a jogi magyarázat nélküli, mindenféle igazolást és eljárási garanciát nélkülöző, azonnali hatállyal végrehajtott intézkedésekkel szemben.

Az ombudsmani jelentések szerint egyébként (2012. szeptember 1-éig) Magyarország 3175 települése közül 699 helyi önkormányzat alkotott a tárgykörben helyi rendeletet. 40 településen tiltották a gubérálást, 10 helyen a néma koldulást, 9 településen a kéregetést, a „nem rendeltetésszerű közterület használatot” pedig 522 településen. Az Alkotmánybíróság 2012-ben az ezt lehetővé tevő Mötv. szabályát is megsemmisítette.

Ugyanakkor azonban nem lehet figyelmen kívül hagyni az Alaptörvény XXII. cikk (3)

bekezdését, amely szerint: „Tilos az életvitelszerű közterületen tartózkodás”. Erre alapozta az Alkotmánybíróság a III/1628-0/2018. számú határozatát, amely gyakorlatilag az ombudsmani jelentések tartalmát is figyelmen kívül hagyta.

[AJB-6727/2012; AJB-7704/2012; AJB-0687/2013; AJB-0687/2014].

Lásd még: 7/2017. (VI. 18.)

AB határozat. (MK 2017. évi 56. szám) 3/2016. (II. 22.) AB határozat.

(MK 2016. évi 22. szám)

3120/2014. (IV.24.) AB határozat.

(ABK 2014/14)

3229/2013. (XII.21.) AB határozat.

(ABK 2013/24)

Tárgy

A prostitúció kezelésének egyes közrendvédelmi helyi szabályairól („A”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 41/1999. (XII. 16.) önkormányzati rendelete a prostitúció kezelésének egyes közrendvédelmi helyi szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvény-módosításokról szóló 1999. évi LXXV. törvény 8. § (2) bekezdése.

„Az önkormányzat rendeletében a 7. §-ban meghatározott védett övezeteken kívül a közterület más részein, illetve az ott működő egyes nyilvános helyeken is megtilthatja a prostituáltak tevékenységét.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

A helyi rendelet gyakorlatilag „csak” az ún. „védett” övezeteket sorolja fel. Megjegyezhető, hogy ez a tárgykör csak elvétve jelent meg egy-egy önkormányzat rendeletében.

Tárgy

A prostitúció helyi kezeléséről („B”)

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 14/2001. (VII. 12.) önkormányzati rendelete a prostitúció helyi kezeléséről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvényt módosításokról szóló 1999. évi LXXV. törvény 62. § (3) bekezdése:

„A települési önkormányzat képviselő-testülete, fővárosban a fővárosi közgyűlés – a kerületi önkormányzatok képviselő-testületével egyeztetve – a prostitúció folytatásának további szabályait, így különösen a közterületnek a védett övezeten kívüli területen védetté nyilvánított más részeit, a védett övezeten kívül működő egyes, védetté nyilvánított nyilvános helyek meghatározását, a prostitúció tömeges megjelenésének tartalmi követelményeit, a türelmi zóna kijelölésének részletes szabályait rendeletben állapíthatja meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

A tárgykörben meglehetősen visszafogott helyi jogalkotási gyakorlat alakult ki. Általában megegyeztek a helyi szabályozások abban (s ide sorolható az iménti is), hogy a rendeletben foglaltak betartatását a rendőrségre bízták.

Tárgy

A tűzijátékok használatának korlátozásáról („B”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 21/2018. (X. 31.) önkormányzati rendelete a tűzijátékok használatának korlátozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés c) pontjában és 48. § (1) bekezdése:”

„46. § (1) A települési önkormányzat (Budapest a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében:

(...)

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz.”

„48. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete, illetve a fővárosi önkormányzat esetén a fővárosi közgyűlés önkormányzati rendeletben – törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott módon és mértékben – illetékességi területére a más jogszabályokban előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozó környezetvédelmi előírásokat határozhat meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazások.

Az azonban megjegyezendő, hogy a kormányrendeletek tartalmának figyelembevételét elrendelő utalás aggályokat támaszt.

Megjegyzés:

Néhány településen nemcsak állami ünnepeken, de családi események alkalmával is szerveznek tűzijátékokat. Ezek rendezettebb mederbe terelését szolgálja a jelen önkormányzati rendelet.

Tárgy

A tűzijátékok használatának szabályairól

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 16/2014. (XI. 27.)
önkormányzati rendelete a tűzijátékok hasz-
nálatának szabályairól.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Mötv. 143. § (4) bekezdés d) pontja:
„Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat
képviselő-testülete, hogy rendeletben hatá-
rozza meg:
(...)
d) az öngondoskodás és a közösségi felada-
tok ellátásához való hozzájárulás, továbbá
a közösségi együttélés alapvető szabályait,
valamint ezek elmulasztásának jogkövetkez-
ményeit.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Elvértve szabályozzák ezt a társadalmi viszonyt
önkormányzati rendeletek. Jelen esetben egy
sommás (tehát kritikával illelhető) szankciót
kapcsolnak hozzá: „Aki az e rendeletben
meghatározott rendelkezéseket megszegi,
200 000 Ft-ig terjedő közigazgatási bírságot
fizet.”

Tárgy

A kerékbilincs alkalmazásáról és a járművek elszállításával kapcsolatos szabályokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 17/2001. (XII. 10.)
önkormányzati rendelete a kerékbilincs alkalmazásáról és a járművek elszállításával kapcsolatos szabályokról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

„...a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény 20.§ (1) és (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás, valamint a kerékbilincs alkalmazásával és a járművek elszállításával kapcsolatos szabályokról szóló 143/1995. (XI. 30.) Korm. rendelet alapján...”

„20. § (1) A felügyelő – az üzemben tartó értesítése mellett – elszállítással eltávolíthatja a közterületen szabálytalanul elhelyezett járművet, ha az a közúti forgalom biztonságát vagy a közbiztonságot veszélyezteti.

(2) A felügyelő a helyi közúton közterület-használati engedély nélkül tárolt, hatósági jelzéssel nem rendelkező azon járművön, amely a közúti forgalomban csak ilyen jelzéssel vehet részt, értesítést helyez el, amely tartalmazza a (3) bekezdés szerinti jogkövetkezményre történő figyelmeztetést.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Korm. rendelet nem adhat felhatalmazást helyi jogalkotásra.

A törvény két idézett rendelkezése viszont helyi rendelet alkotását (is) lehetővé teszi.

Megjegyzés:

—

Tárgy

S.O.S. segélyhívó telefonrendszer kiépítéséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 21/2015. (VIII. 31.)
önkormányzati rendelete az S.O.S. segélyhívó
telefonrendszer kiépítéséről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és a 32. cikk (1) bekezdés a) pontját említi meg.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem felhatalmazások, hanem helyi önkormányzati rendeletalkotás előtt utat nyitó hatásköri szabályok.

Megjegyzés: Megfontolandó, hogy a megoldásra váró feladat megkívánja-e a helyi önkormányzati rendeleti formát.

Egyébként már hasonló tárgyú helyi tanácsrendelet-alkotásra is sor került. Így volt tanácsrendelet pl. „A rendkívüli események jelentési rendjéről és a biztonságot növelő szolgálat szabályairól”. Volt helyi rendelet ezen kívül a kőbányában végzett egyedi nagy-robbantások alkalmával követendő eljárásról is. (Nagyharsány)

Kicsit távolabbi asszociációval itt említhetjük talán még az 1945 előtti légmentesített kapcsolatos helyi szabályrendeleteket is.

Tárgy
Sebességkorlátozó küszöbök kialakítása
lakossági kezdeményezés alapján

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 21/2017. (VI. 22.) önkormányzati rendelete a sebességkorlátozó küszöbök kialakítása lakossági kezdeményezés alapján.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és a 32. cikk (1) bekezdés a) pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: Nagyobb városokban, forgalmas üdülőhelyeken időszerű lehet a tárgyban az önkormányzati rendeletek alkotása.
Lásd még: 62/2011. (VII. 13.) AB határozat. (MK. 2011. évi 80. szám)

Tárgy

Házzszámozás rendjéről

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 23/2014. (X. 8.) önkormányzati rendelete a házzszámozás rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

Mötv 143. § (3) bekezdése:
„Felhatalmazást kap a települési, a fővárosban a fővárosi önkormányzat, hogy rendeletben állapítsa meg a közterületek elnevezésének, valamint az elnevezésük megváltoztatására irányuló kezdeményezés és a házzszám – megállapítás szabályait.,,

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Korrekt a felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés:

Mára tipikus helyi jogalkotási tárgygyá vált.

Tárgy

Játéktermek engedélyezéséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 6/2010. (IV. 20.) önkormányzati rendelete a játéktermek engedélyezéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az Adó – Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalról szóló 273/2006. (XII. 23.) Kormányrendelet 12. § (3) bekezdés a) pontja:
[Hatályon kívüli]

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Kormányrendelet nem adhat és korábban sem adhatott volna felhatalmazást helyi önkormányzati rendelet alkotásra.

Megjegyzés:

1. Az időközben bekövetkezett központi jogszabályváltozásokra tekintettel időszerű lenne a felülvizsgálata.
2. Nem jelöli a helyi rendelet eredetileg a települést („Város”)

Tárgy

Az I. és II. kategóriába tartozó játékkaszinók üzemeltetéséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 432018. (IX. 26.) önkormányzati rendelete az I. és II. kategóriába tartozó játékkaszinók üzemeltetéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Felhatalmazó rendelkezésként az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdését jelöli meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptv. 32. cikk (2) bekezdése nem felhatalmazó rendelkezés, hanem a helyi rendeletalkotás előtt utat nyitó norma.

Megjegyzés: Az önkormányzati rendelet szabályozza, hogy a kaszinók az ifjúsági, gyermek, oktatási vagy nevelési intézmény, ifjúsági klub, továbbá egyházi és egészségügyi intézmény 500 méteres körzetében nem létesíthetők. (Valójában másról nem is szól a helyi rendelet.)

Tárgy

Pilóta nélküli légi jármű repültetési hozzájárulás feltételeiről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 35/2015. (VI. 29.) önkormányzati rendelete a pilóta nélküli légi jármű repültetési hozzájárulás feltételeiről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és a 32. cikk (1) bekezdés a) pontjára utal.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Központi jogszabály felhatalmazása nélkül nem vezethető be helyi adó, díj vagy hozzájárulás.

Megjegyzés: Lásd: a felhatalmazás minősítésénél írtakat.

Tárgy

Mezei őrszolgálatról („A”)

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 3/2015. (II. 25.) önkormányzati rendelete a mezei őrszolgálatról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A fegyveres biztonsági őrségről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény 16. § (1) bekezdése:

„(1) A települési (községi, városi, megyei jogú városi, fővárosi kerületi, fővárosi) önkormányzat a közigazgatási területéhez tartozó termőföldek – ide nem értve az erdőt, a halastavat – őrzéséről mezei őrszolgálat létesítésével gondoskodhat. Több települési önkormányzat közös mezei őrszolgálatot hozhat létre.”

„19.§ (2) A megalakítási, fenntartási és működési költségek felét, de legfeljebb a külön jogszabályban meghatározott összeget a központi költségvetés biztosítja hozzájárulásként az agrárpolitikaért felelős miniszter által vezetett minisztérium fejezetéből.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Nincs *expressis verbis* felhatalmazás a helyi önkormányzati rendeletalkotásra, a szabályozási tárgykör mégis igényelheti ezt a formát.

Megjegyzés:

„Bevett” szabályozási tárgyról van szó, amelyet önkormányzati rendelet útján szabályoznak az önkormányzatok. Régtől fogva jelen vannak hozzá hasonló helyi rendeletek a magyar közigazgatási gyakorlatban. Lásd: szőlőrendészeti tilalmakról; szőlőhegyi rend

megállapításáról és a hegyrendőrség szervezéséről; hegyrendőri szabályzatról.

Van ahol a mezőőr „helyszíni bírságolási” jogát is helyi önkormányzati rendeletbe foglalják:

„(1) Aki a katasztrófák elleni védekezéssel összefüggésben elrendelt általános vadászati, halászati, legeltetési tilalmat megszegi, a közösségi együttélés szabályait sértő magatartást követ el.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt jogsértés esetén a mezőőr helyszíni bírságot szabhat ki.”

Tárgy

Mezei őrszolgálatról („B”)

A rendelet megjelölése: Községi Önkormányzat
Képviselő-testületének 11/2018. (XI. 29.) ön-
kormányzati rendelete a mezei őrszolgálatról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

Az Mötv. 17. § (1) bekezdése, valamint a fegyveres biztonsági őrségről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról (Mötv.) szóló 1997. évi CLIX. törvény 16. §. (1) bekezdése és 19. § (1) bekezdése:

„Az Mötv. 17. § (1) a települési és fővárosi önkormányzat a helyi közbiztonságról, vagyónának, más értékének védelméről kényszerítő eszköz alapján jogosult szervezet létrehozásával is gondoskodhat.”

„Az Mötv. 16. § (1) A települési (községi, városi, megyei jogú városi, fővárosi) önkormányzat a közigazgatási területéhez tartozó termőföldek – ide nem értve az erdőt, a halastavat – összeséről mezei őrszolgálat létesítésével gondoskodhat. Több települési önkormányzat közös mezei őrszolgálatot hozhat létre.”

„19. § (1) Az önkormányzati mezei őrszolgálat megalakítási, fenntartási és működési költségeit a földhasználó, ha ez ismeretlen, a tulajdonos által kifizetett mezőőri járulék-ból és a központi költségvetés által biztosított hozzájárulásból kell fedezni. A mezőőri járulék mértékét és megfizetésének módját a települési, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat, a mezei őrszolgálat létesítéséről és működéséről szóló helyi önkormányzati rendeletében szabályozza.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Korrekt és pontos alapot teremtenek a központi jogszabályi rendelkezések a helyi rendeletek megalkotásához.

Megjegyzés:

Ezek a rendeletek általában részletezik a mezőőr jogait, kötelességeit, meghatározzák – hektáronként – a mezőőri járulék összegét. (1000 Ft körüli összeg a „bevett” gyakorlat). A tárgyban született helyi jogszabályok – helyesen – figyelembe veszik az EP és az ET. 2006/123/EK. irányelvét.

Tárgy

Az üzletek éjszakai nyitvatartásának korlátozásáról és az azzal összefüggő felügyeleti díjról

A rendelet megjelölése: Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2016. (III. 22.) önkormányzati rendelete az üzletek éjszakai nyitvatartásának korlátozásáról és az azzal összefüggő felügyeleti díjról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 12. § (5) bekezdése:

„Felhatalmazást kap a települési (Budapesten a kerületi) önkormányzat képviselő-testülete, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat közgyűlése, hogy az üzletek éjszakai (22 és 6 óra közötti) nyitvatartási rendjét, a felügyeleti díjra vonatkozó részletszabályokat, a befolyt összeg felhasználásáról szóló elszámolás módját, valamint a 2. § 31. pontjában foglaltak ellenőrzését rendeletben szabályozza.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos és korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

Valójában itt egy ún. „nemleges” helyi rendeletről van szó, mivel:

- a) Nem szabályozza a 22 és 6 óra közötti nyitva tartás korlátozását;
- b) Nem vezet be felügyeleti díjat a többletfeladatokkal kapcsolatban;
- c) Nem állapít meg részletszabályokat az üzletek működésével összefüggésben elkövetett jogellenes cselekmények ellenőrzésének módjára vonatkozóan

Tárgy

Az üzletek nyitvatartási rendjéről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 19/2015. (XI. 28.) önkormányzati rendelete az üzletek nyitvatartási rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 6. § (4) bekezdése és 12. § (5) bekezdése:

„6. § (4) A települési (Budapesten a kerületi) önkormányzat képviselő-testülete – a helyi sajátosságok figyelembevételével – rendeletben szabályozhatja

- a) az üzletek éjszakai (22 és 6 óra közötti) nyitvatartási rendjét, valamint
- b) a világörökségi területen működő, szeszes italt kimérő, árusító kereskedelmi, illetve vendéglátó üzletek 24 és 6 óra közötti nyitva tartásával összefüggő – a közbiztonság, illetve a köztisztaság fenntartásához kapcsolódó – többletfeladatokhoz igazodó összegű felügyeleti díjat.”

12. § (5) „Felhatalmazást kap a települési (Budapesten a kerületi) önkormányzat képviselő-testülete, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat közgyűlése, hogy az üzletek éjszakai (22 és 6 óra közötti) nyitvatartási rendjét, a felügyeleti díjra vonatkozó részletszabályokat, a befolyt összeg felhasználásáról szóló elszámolás módját, valamint a 2. § 31. pontjában foglaltak ellenőrzését rendeletben szabályozza.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

Pontos és korrekt felhatalmazás.

Megjegyzés:

A kisipari üzletek, műhelyek nyitvatartásáról
már a tanácsrendszerben is alkottak helyi ren-
deleteket.

Tárgy
A hagyományos-i kolbász
tanúsító védjegy használatának rendjéről

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 2/2014. (VII. 3.) önkormányzati rendelete a hagyományos-i kolbász tanúsító védjegy használatának rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Nincs megjelölve, csupán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és az Mötv. 13. pontját említi meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A megjelölt rendelkezések nem meghatalmazások.

Megjegyzés: Igazi határesetnek számít ez a helyi önkormányzati rendelet.

Tárgy

A szőlőskerti közösségekről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 5/2010. (I. 28.) önkormányzati rendelete a szőlőskerti közösségekről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Felhatalmazó rendelkezésként az Ötv. 16.§ (1) bekezdését jelöli meg.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Ötv. megjelölt rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi jogalkotási hatáskört biztosító norma.

Megjegyzés: A rendelet célja a „szőlőskertek” történelmi hagyományainak, eredeti funkcióinak, használatának, hasznosításának a biztosítása. Céljának tekinti a szőlőskerti önszerveződési közösségek megteremtését is. Újraéleszti a csősz intézményét, akinek a foglalkoztatását az önkormányzat támogatja.

A tulajdonosok ügyelnek a szőlőskert rendjére, a parlagfű mentesítésre, a kerítések, kutak rendben tartására. Az ingatlan tulajdonosa a szőlőskertben lévő ingatlanán csak zárt területen tarthat kutyát, csirkét vagy más jószágot.

1945 előtt különösen sok helyi szabályrendelet érintette ezt a területet. Pl. hegyrendőri és hegymesteri szabályzatokat alkottak, de volt külön helyi rendelet a szőlőrendészeti tilalmakról is.

Tárgy

A viziállások létesítésének és fennmaradásának szabályozásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 6/1999. (XII. 17.) önkormányzati rendelete a viziállások létesítésének és fennmaradásának szabályozásáról.

A felhatalmazó központi jogszabály: „A helyi önkormányzatokról szóló többször módosított 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdésében biztosított jogkörében, figyelemmel a 4/1981. (IV. 4.) OVH, a 2/1985. (III. 28.) OVH rendelkezésekre és a 72/1996. (V. 22.) Korm. rendeletre figyelemmel...”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Törvényen kívül semmilyen más jogforrás nem adhat felhatalmazást helyi önkormányzati rendelet alkotására. Erre tekintettel az idézett felhatalmazó rendelkezések felülvizsgálatra szorulnak.

Megjegyzés: Fontos előírása a helyi rendeletnek, hogy a tulajdonos távollétében a viziállásokat bárki használhatja.

ADATKEZELÉS, ÖNKORMÁNYZATI HATÓSÁGI ÜGYEK

Adatkezelés, önkormányzati hatósági ügyek

Itt a helyi önkormányzati rendeletalkotásnak egy egészen új, s fokozatosan „felfejlődő” területéről van szó, amely nyilvánvalóan szoros összefüggésben áll a magyar jogállam/jogállamiság létrejöttével. Ezért hiába is keresnénk az idetartozó helyi rendeletek előképeit az 1945 előtti és az 1945 – 1990-es évek közötti helyi jog anyagában. Hasonló tárgyköröket találunk ugyan mind az 1945 előtti szabályrendeleti jogban (Községi kötelekbe való felvétel rendjéről; a község területére történt be-, illetve kiköltözés kötelező bejelentéséről), mind pedig a tanácsrendeletek sorában is (a kötelező lakcímbejelentés szabályairól), ezeket azonban nem a „jogállamiság” elvárásai keletkeztették, sokkal inkább az etatista államok rendészeti kívánalmai.

Az adatvédelemhez, a polgárok személyi, lakcím és értesítési cím adatainak nyilvántartásához tehát jogállami környezetre volt szükség, amely megfelelő garanciák biztosításával kellő védelmet jelentett az állammal szemben. Jól illusztrálja ezt az 1992. évi CXVI. törvény 33. § (2) bekezdése is: „Önkormányzati rendelet alapján a helyi nyilvántartás csak a 17. § (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott adatokat adhatja át a képviselő-testület, a polgármester vagy a jegyző hatáskörébe utalt hatósági ügyekhez, illetve hatósági nyilvántartás vezetéséhez”. Ugyanezt a védelmet biztosítja az információs önrendelkezési jogról és az információ szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 5. § (3) bekezdése is: „Az (1) bekezdés a) pontjában, a (2) bekezdés b) pontjában, valamint az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés c) és e) pontjában meghatározott adatkezelés (a továbbiakban: kötelező adatkezelés) esetén a kezelendő adatok fajtáit, az adatkezelés célját és feltételeit, az adatok megismerhetőségét, az adatkezelő személyét, valamint az adatkezelés időtartamát vagy szükségessége időszaki felülvizsgálatát az adatkezelést elrendelő törvény, illetve önkormányzati rendelet határozza meg”.

A közigazgatási eljárások egyszerűsítése, korszerűsítése értizedek óta „napirenden” van. Ennek egyik közvetlen megnyilvánulási formája volt az a törekvés, hogy az ügyintézési határidők lehetőség szerint észrevehe-

tően rövidüljenek le. Már az 1970-es években találhatunk ezért olyan helyi tanácsrendeleteket, amelyek felsorolást adtak az azonnal, a három, a nyolc, a 15 napon belül intézendő államigazgatási ügyek köréről, s ezeket mind az akkori ügyfélszolgálati irodákban, mind pedig a lakóházak közösségi pontjain kifüggesztették. Ennek a „hagyománynak” a folytatásai a mai, rövidített ügyintézési határidőkről szóló önkormányzati rendeletek, amelyek az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 50. § (3) bekezdésében írt felhatalmazás nyomán kerültek megalkotásra.

Tárgy

Adatvédelemről és adatszolgáltatásokról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 7/2000.
(III. 20.) önkormányzati rendelete az adatvé-
delemről és adatszolgáltatásokról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:**

A polgárok személyi adatainak és lakcímének
a nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. tör-
vény 2. § (4) bekezdése:

[Hatályon kívül]

„33. § (2) bekezdése: Önkormányzati rende-
let alapján a helyi nyilvántartás „csak a 17. §
(2) bekezdésének b) pontjában meghatározott
adatokat adhatja át a képviselő-testület, a pol-
gármester vagy a jegyző hatáskörébe utalt
hatósági ügyekhez, illetve hatósági nyilván-
tartás vezetéséhez.”

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:**

—

Megjegyzés:

Egyértelmű a törvényi felhatalmazó rendel-
kezés: utat nyithat mindez a mainál élénkebb
helyi önkormányzati rendeletalkotási gyakor-
lat kibontakozásához.

Lásd még: 76/2009. (VII. 10.) AB határozat.
(ABH 2009, 1174)

Tárgy

A polgárok személyi adatainak és lakcímeinek nyilvántartásával kapcsolatos adatigényles rendjéről

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 14/2013. (VI. 3.) önkormányzati rendelete a polgárok személyi adatainak és lakcímeinek nyilvántartásával kapcsolatos adatigényles rendjéről.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 33. § (2) bekezdése:
„Önkormányzati rendelet alapján a helyi nyilvántartás csak a 17. § (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott adatokat adhatja át a képviselő-testület, a polgármester vagy a jegyző hatáskörébe utalt hatósági ügyekhez, illetve hatósági nyilvántartás vezetéséhez.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Nem expressis verbis felhatalmazás, de alapítható rá helyi önkormányzati rendeletalkotás.

Megjegyzés:

Erősödhet ezen a területen is a helyi önkormányzati rendeletalkotási gyakorlat.

1945 előtt ez a tárgykör a rendészet területére tartozott. A helyi rendelet-tárgy pedig „A község területén történt be- illetve kiköltözés kötelező bejelentéséről” szólt. Volt helyi szabályrendelet azonban még a város területén tartózkodó külföldiek nyilvántartásáról is, illetőleg a községi kötelékbe való felvétel díjáról is.

Lásd még: 76/2009. (VII. 10.) AB határozat. (ABH 2009, 1174)

Tárgy

A polgárok személyi, lakcím, és értesítési cím adatait tartalmazó helyi nyilvántartásból történő adattovábbításról

A rendelet megjelölése: Megyei Jogú Város
Önkormányzata Közgyűlésének 20/2018.
(VI. 27.) önkormányzati rendelete a polgárok
személyi, lakcím, és értesítési cím adatait tar-
talmazó helyi nyilvántartásból történő adatto-
vábbításról.

A felhatalmazó központi jogszabály:

A polgárok személyi adatainak és lakcímének
nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. tör-
vény 33. § (2) bekezdése:

„Önkormányzati rendelet alapján a helyi nyil-
vántartás csak a 17. § (2) bekezdésének b)
pontjában meghatározott adatokat adhatja át
a képviselő-testület, a polgármester vagy a
jegyző hatáskörébe utalt hatósági ügyekhez,
illetve hatósági nyilvántartás vezetéséhez.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Nem expressis verbis felhatalmazó rendelke-
zés, de alapítható rá helyi önkormányzati ren-
deletalkotás.

Megjegyzés:

A helyi rendelet mindösszesen 1. §-ból áll:
„A helyi nyilvántartásból a jegyző a polgárok
személyi adatainak és lakcímének nyilván-
tartásáról szóló törvényben meghatározott
adatot adja át a Közgyűlés, a polgármester,
a jegyző hatáskörébe utalt önkormányzati és
államigazgatási hatósági ügyekben a hatósági
nyilvántartás vezetéséhez.”

1945 előttről is említhetünk helyi rende-
letalkotási tárgyat: A község területén a be- és
kiköltözés kötelező bejelentéséről.

Tárgy

A kötelező adatkezelés szabályairól

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 13/2016. (VI. 10.) önkormányzati rendelete a kötelező adatkezelés szabályairól.

A felhatalmazó központi jogszabály:

„...az információs önrendelkezési jogról és az információ-szabadságról szóló 2011. évi CXII. tv. 5. § (3) bekezdése:

„Az (1) bekezdés a) pontjában, a (2) bekezdés b) pontjában, valamint az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés c) és e) pontjában meghatározott adatkezelés (a továbbiakban: kötelező adatkezelés) esetén a kezelendő adatok fajtáit, az adatkezelés célját és feltételeit, az adatok megismerhetőségét, az adatkezelő személyét, valamint az adatkezelés időtartamát vagy szükségessége időszaki felülvizsgálatát az adatkezelést elrendelő törvény, illetve önkormányzati rendelet határozza meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése:

Pontos, precíz felhatalmazás.

Megjegyzés:

Néhány megye helyi önkormányzatainál vált csupán ez a tárgykör szabályozás tárgyává. Van olyan helyi rendelet, amely szerint az adatvédelmi felelős az érintett tájékoztatását csak akkor tagadhatja meg, ha azt törvény lehetővé teszi. (Ilyen esetben azonban közölnie kell az indokot és a jogorvoslat lehetőségét.)

Tárgy

A rövidített ügyintézési határidőről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 8/2018. (II. 23.) önkormányzati rendelete a rövidített ügyintézési határidőről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 50. § (B) bekezdése
„50. § [Az ügyintézési határidő]
(...)
(3) A (2) bekezdés c) pontjában meghatározott ügyintézési határidőt törvény, rövidített határidőt jogszabály állapíthat meg.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: A felhatalmazó rendelkezés nyilvánvalóan lehetővé teszi e helyi önkormányzati rendelet számára is a rövidebb ügyintézési határidő megállapítását.

Megjegyzés: Nagy lehetőségek állnak az e tárgyú helyi jogszabályok alkotás előtt.

Tárgy

Az elektronikus ügyintézésről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 18/2005. (XI. 7.) önkormányzati rendelete a közigazgatási hatósági eljárásban az elektronikus ügyintézésről.

A felhatalmazó központi jogszabály: A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 160. § (1) bekezdése: (Hatályon kívüli)

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: –

Megjegyzés: A felhatalmazó rendelkezés mindössze 2. §-ból állt, valójában mindenütt megengedi az elektronikus ügyintézés, ahol azt jogszabály kifejezetten nem zárja ki.

Tárgy

Közigazgatási hatósági ügyek elektronikus ügyintézéséről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 12/2005. (X. 18.) önkormányzati rendelete a közigazgatási hatósági ügyek elektronikus ügyintézéséről.

A felhatalmazó központi jogszabály: A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 28/B § (1) bekezdése: (Hatályon kívüli)

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Jogszabályváltozás folytán a helyi önkormányzati rendelet ma már felülvizsgálatra szorul.

Megjegyzés:

1. Központi jogszabályváltozás folytán időszzerű a felülvizsgálat.
2. Nem jelöli a helyi rendelet eredetileg a települést. („Város”)

Tárgy

Elektronikus út kizárásával intézhető ügyekről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 25/2013. (IX. 27.)
önkormányzati rendelete a elektronikus út
kizárásával intézhető ügyekről.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, pusztán az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére és 32. cikk (1) bekezdésére utal.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: A jelenleginél nagyobb számban lenne mód és lehetőség ebben a tárgykörben a helyi önkormányzati rendeletek alkotására.

Tárgy
Hatósági eljárásban alkalmazandó
egyeb eljárási szabályokról

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 43/2005. (X. 24.) önkormányzati rendelete a hatósági eljárásban alkalmazandó egyes eljárási szabályokról.

A felhatalmazó központi jogszabály: A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 28/B. § (2) bekezdése [Hatályon kívüli].
33. § (1) és (9) bekezdése: [Hatályon kívüli].

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Jogszabályváltozás folytán a helyi önkormányzati rendelet már felülvizsgálatra szorul.

Megjegyzés: Lásd: a felhatalmazás minősítésénél írtakat!

Tárgy

Végrehajtás fogantatosításával kapcsolatos hatáskörökről

A rendelet megjelölése: Város Önkormányzata
Képviselő-testületének 33/2017. (XI. 30.) önkormányzati rendelete a végrehajtás fogantatosításával kapcsolatos hatáskörökről.

A felhatalmazó központi jogszabály: Az általános közigazgatás rendtartásáról szóló 2016. évi CL. törvény 134. § (1) bekezdése:
„A végrehajtást – ha törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati hatósági ügyben helyi önkormányzat rendelete másként nem rendelkezik – az állami adóhatóság fogantatosítja.”

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Korrekt felhatalmazó rendelkezés.

Megjegyzés: A törvényi felhatalmazás egyértelműen utal arra, hogy önkormányzati rendelet is „másként” rendelkezhet. Itt hasonló dolog történt. Célszerű lenne, ha az önkormányzatok ezt a törvényi meghatalmazást súlyának megfelelően kezelnék és élénkebb helyi rendeletalkotási gyakorlatot folytatnának.

EGYÉB

Tárgy

A locsolási kártalanításról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata Képviselő-testületének 21/2013. (XI. 27.) önkormányzati rendelete a locsolási kártalanításról.

A felhatalmazó központi jogszabály: Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése.

A felhatalmazó központi jogszabály minősítése: Az Alaptörvény megjelölt rendelkezése nem felhatalmazás, hanem a helyi rendeletalkotás előtt lehetőséget nyitó feladatkör-megjelölés.

Megjegyzés: A Mátrai Erőmű Zrt. által a vízszintsüllyedés miatt locsolásra fordított ivóvíz többletdíja ellentételezését célozza meg ez a helyi önkormányzati rendelet. Az önkormányzat a számára átutalt kártérítési támogatási keretből juttat támogatást annak, aki a helyi rendeletben pontosan meghatározott ingatlanon állandó bejelentett lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkezik. A támogatás alapja kérelem.

Feltétel az is, hogy az ingatlanhoz tartozó udvar, kert gondozott, megművelt legyen.

A támogatás összege az ivóvízfogyasztás mennyiségétől függ. Csatolni kell a kút meglétét igazoló bizonyítékot. A kártalanítás összegét kategóriánként (5 m³-ig; 5-9 m³-ig; 9-15 m³-ig; 15m³ felett) a képviselő-testület állapítja meg. (Kifizetés: a döntést követő 20 napon belül.)

Tárgy
Önkormányzati rendeletek
jogharmonizációs záradékkal való ellátásáról

A rendelet megjelölése: Község Önkormányzata
Képviselő-testületének 11/2009. (VIII. 12.)
önkormányzati rendelete az önkormányzati
rendeletek jogharmonizációs záradékkal való
ellátásáról.

**A felhatalmazó központi
jogszabály:** Nem jelöl meg konkrét felhatalmazó rendelkezést, de – helyesen – utal a belsőpiaci szolgáltatásokról szóló 2006/123 EK irányelvre.

**A felhatalmazó központi
jogszabály minősítése:** –

Megjegyzés: Nem zárható ki ez a tárgykör sem a helyi önkormányzati rendeletalkotás területéről.

TÁRGYMUTATÓ

A település jeles polgáraitól	86
A téli rezsicsökkentés keretében biztosított tüzelőanyag szállítási költségeihez nyújtott támogatásról.....	151
Földrajzi nevek megállapításáról, karbantartásáról és a házszám keletkezéséről és megállapításáról	212
Gyermek és ifjúsági Önkormányzat választásáról	69
Taxiállomások igénybevételének rendjéről („B”)	231
Továbbtanuló fiataloknak adható támogatásokról.....	496
„..... Tisztes Iparosa” kitüntető cím adományozásáról.....	90
„A Város Örökös Aljegyzője” cím adományozásáról	88
„Nem dohányzó” közterületek kijelöléséről	218
„Nemzedékek Kézfogása” elnevezéssel az újszülött gyermekek, a házasságot kötő fiatal párok és az alacsony nyugdíjjal rendelkezők támogatásáról	172
„Rendezett falu – Takaros ház” elismerő cím alapításáról és adományozásáról	96
„Tiszta udvar, rendes ház év” elismerő cím alapításáról és adományozásáról	98
A évi költségvetésről	373
A „Főkertész” cím alapításáról	260
A „Tiszteletbeli képviselő” cím adományozásáról	87
A bankszámla hozzájárulásról	436
A barlanglakások helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításáról	302
A belváros környezetkímélő forgalmi rendjéről.....	322
A Búcsú rendjéről.....	629
A Civil Alapról.....	115
A fák védelméről.....	264
A Faluház működési szabályairól és eszközeinek használati díjáról.....	580
A fás szárú növények telekhatáron történő telepítésének szabályairól..	268
A fenntartói pótlékról.....	47

A foglalkoztatási jogviszonyt létesített polgármestert megillető cafeteria-juttatás szabályairól	50
A forgalmi rend bevezetéséről.....	321
A gazdálkodás átláthatóságáról („B”).....	379
A gazdasági programról.....	445
A gazdasági programról.....	448
A gépjárműadó törvény hatálya alá nem tartozó egyéb járműadókról	423
A hagyományos-i kolbász tanúsító védjegy használatának rendjéről	687
A hátrányos helyzetű tanulók tanulmányi ösztöndíj támogatásáról	175
A házi segítségnyújtás intézményi térítési díjáról	136
A háziorvos helyben maradási támogatásáról.....	594
A helyben központosított közbeszerzési eljárások részletes szabályairól	459
A helyi adók megállapításáról és a helyi adókkalkulációs mértányossági eljárásról.....	427
A helyi Esélyegyenlőségi szövegről.....	48
A helyi járatú tanulói bérlettámogatásról.....	177
A helyi kulturális kínálat bővítésére irányuló kezdeményezések támogatásáról.....	505
A helyi lakosok fürdőbelépőjének támogatásáról	528
A helyi vállalkozások részére nyújtható bérfejlesztési támogatásról.....	454
A hivatali helyiségen kívüli házasságkötés díjáról.....	560
A hivatalos külföldi kiküldetések szabályozásáról.....	61
A játszótér használatának szabályairól.....	228
A játszótér használatáról	227
A kapacitás kihasználása érdekében végezhető szolgáltatásokról és azok díjairól.....	556
A kedvezményes élelmiszervásárlási lehetőség igénybevételének feltételeiről.....	185
A kérelembeadás pályázati úton történő támogatásáról	577
A kerékbilincs alkalmazásáról és a járművek elszállításával kapcsolatos szabályokról	673
A kistermelővé válás helyi támogatásának szabályairól	456
A kiszolgáló és lakóút céljára történő bejegyzésről.....	365
A kiszolgáló út megvalósítási költségeinek áthárításáról	366

A könyvtár beiratkozási díjának megállapításáról, igénybevételenek szabályozásáról.....	508
A Környezetvédelmi Alapról	256
A kötelező adatkezelés szabályairól.....	698
A kötvénykibocsátás eredményeként keletkezett szabad pénzeszközök felhasználásáról	384
A közbeszerzési értékhatár alatti beszerzésekről	460
A közbeszerzési szabályzatról.....	458
A Közbiztonsági Alap létrehozásáról.....	665
A közkifolyók használati rendjéről.....	246
A közpénzekből nyújtott támogatás rendjéről	389
A közterület bontás utáni helyreállításáról.....	224
A közúti forgalmi rend változtatásáról.....	320
A különleges személyszállító szolgáltatást nyújtó járművel végzett személyszállítási szolgáltatásokról	330
A különösen magas építmények települési adójáról	424
A lakosság és a helyi fiatalság megtartásának elősegítéséről.....	184
A lakossági esővíz-hasznosítás támogatásáról	280
A lakossági komposztálás támogatásáról.....	273
A lakossági közműfejlesztési hozzájárulásról („B”).....	434
A legeredményesebb tanulók elismeréséről.....	92
A légúti allergiás megbetegedést okozó gyomnövények visszaszorításáról	298
A locsolási kártalanításról.....	707
A méltányossági közgyógyellátásról	606
A mezőgazdasági haszonállatok tartásáról	647
A mikrovállalkozások létrehozására és fejlesztésére nyújtandó támogatásról	451
A mini bölcsőde ellátásról.....	169
A Minőségi Otthon Csereprogram támogatásáról	475
A műfüves futballpálya használatáról és bérleti díjának megállapításáról („A”).....	543
A műfüves futballpálya használatáról és bérleti díjáról („B”).....	544
A multifunkciós műfüves sportpálya használati rendjéről	545
A nehéz helyzetbe került természetes személyek lakáshitel-törlesztésének támogatásáról.....	141
A népesség megtartó erő fokozása érdekében az önkormányzat által nyújtandó lakáscélú támogatásokról.....	480

A névadó és házassági évforduló megünnepléséről.....	26
A nyelvvizsga megszerzésének támogatásáról	493
A nyilvános illemhely használati díjáról	586
A Nyugdíjasházban lévő lakások bérletéről	474
A Pályázati Alapokról.....	392
A Panzió épületének bérleti díjáról	535
A parlagfű, valamint más allergén növények irtásáról és visszaszorításáról.....	295
A polgármester általi forrásfelhasználás mértékéről.....	387
A polgárok személyi adatainak és lakcímeinek nyilvántartásával kapcsolatos adatigénylés rendjéről.....	696
A polgárok személyi, lakcím, és értesítési cím adatait tartalmazó helyi nyilvántartásból történő adattovábbításról	697
A prostitúció helyi kezeléséről („B”).....	670
A prostitúció kezelésének egyes közrendvédelmi helyi szabályairól („A”)	669
A rendezvénysátor bérleti díjáról.....	581
A rezidens támogatásról	595
A rövidített ügyintézési határidőről.....	699
A saját halottá nyilvánításról	617
A sebességkorlátozó küszöbök lakossági kezdeményezés alapján történő létesítésének szabályairól	328
A sportlétesítmények bérleti díjának pályázati támogatási rendszeréről	542
A sporttal kapcsolatos feladatokról és a helyi sport támogatásáról.....	538
A sporttevékenység-naptárról.....	541
A szálláshely szolgáltatók adminisztrációs kötelezettségéről.....	537
A személyi ösztönzés rendszeréről.....	430
A személytaxi-szolgáltatás legmagasabb hatósági díjának a megállapításáról és a díjalkalmazás feltételeiről.....	585
A személyszállítási díj kedvezményéről	258
A Szent Márton Esélyegyenlőségi Támogatási Program működéséről	183
A szociális földprogram működésére vonatkozó Szervezeti és Működési Szabályzatról.....	198
A szociális földprogramok	197
A szociális temetés rendjéről („A”).....	620
A szociális temetés szabályairól („B”).....	621

A szociálpolitikai kerekasztal létrehozásáról	121
A szőlőskerti közösségekről	688
A szünidei gyermekékeztetésről.....	191
A táborozóhelyek használatáról	529
A talajterhelési díjról	438
A talajvédelem helyi szabályairól.....	283
A tanácsnok tiszteletdíjáról és költségtérítéséről.....	46
A taxiállomások igénybevételéről („A”).....	229
A telephely kialakítás támogatásáról	245
A települési adóról.....	421
A települési rendtartásról	661
A téli rezsicsökkentésről „A”	149
A téli rezsicsökkentésről „B”	150
A temetési helyek, illetve újraváltás díjáról.....	614
A termelői piacról.....	632
A Turisztikai Alapról	531
A tűzijátékok használatának korlátozásáról („B”).....	671
A tűzijátékok használatának szabályairól.....	672
A vagyonkezelés szabályairól („B”).....	399
A választókerületek, a polgármester, az alpolgármesterek részére meghatározott keretek felosztásáról.....	39
A vállalkozásfejlesztési és befektetés-támogató programról („A”)	446
A vállalkozásfejlesztési és befektetés-támogató programról („B”)	447
A vállalkozások munkahelyteremtő támogatásáról.....	452
A Vállalkozói Alapról	449
A vállalkozóvá válás helyi támogatásának szabályairól.....	450
A Város Alapokmányáról.....	13
A város érdekében végzett munka elismeréséről.....	82
A város természeti értékeinek védelméről	301
A város területén gyakorolható egyes termelői és egyes szolgáltató gazdasági tevékenységről	630
A Városi Könyvtár beiratkozási díjának megállapításáról	510
A Városi Könyvtár és Művelődési Ház könyvtári beiratkozási díjáról.....	507
A városnév használatáról	18
A Várostartörténeti Alapokról.....	14
A víz- és csatornadíjak megállapításáról,a számlázás és a díjfizetés feltételeiről	565

A víziállások létesítésének és fennmaradásának szabályozásáról.....	689
A víztározó tohasználati díjának mértékéről.....	578
A zajjal járó szabadtéri munkák rendjéről.....	287
Adatvédelemről és adatszolgáltatásokról	695
Adósságkezelési szolgáltatásról.....	390
Államháztartáson kívüli források átvételéről és az önkormányzat által államháztartáson kívülre nyújtott támogatásokról	393
Állatok tartásáról	641
Állattartás körében a közösségi együttélés alapvető szabályainak meghatározásáról.....	643
Állattartók támogatásáról.....	645
Allergiát okozó gyomnövények elterjedésének visszaszorításáról és a magánterületek karbantartásáról („B”)	297
Általános iskolai és felsőoktatási hallgatók ösztöndíjáról	499
Árakról és díjakról	555
Átruházott hatáskörök gyakorlásáról	42
Autóbusszal végzett különcélú menetrend szerinti személyszállítási szolgáltatás végzésének feltételeiről („A”)	332
Autóbusszal végzett különcélú menetrend szerinti személyszállítási szolgáltatás végzésének feltételeiről („B”)	333
Avar és kerti hulladék nyílttéri égetéséről.....	293
Avar és kerti hulladék nyílttéri égetéséről, valamint a szabadtéri tűzgyújtás szabályairól	294
Az „Év Családja” díj alapításáról	89
Az „Év Vállalkozása” elismerésről.....	455
Az állati hulladékok eltávolításáról.....	299
Az állati melléktermékek elhelyezésének rendjéről	300
Az állattartás céljára szolgáló épületek védőtávolságáról	646
Az allergiát okozó gyomnövények elterjedésének visszaszorításáról és a magánterületek karbantartásáról („A”).....	296
Az anyakönyvvezető közreműködésével tartott névadó ünnepségek megtartásának szabályairól.....	27
Az átláthatóságról	378
Az átmeneti gazdálkodásról.....	377
Az ebek egyedi azonosítóval való ellátásáról.....	656
Az ebek futtatására kijelölt területekről („B”)	654
Az ebrendészeti hozzájárulásról.....	437
Az ebrendészeti hozzájárulásról.....	655

Az ebtartás szabályairól	649
Az egyéb szálláshelyek minőség fejlesztési támogatásáról	534
Az egyszeri háztartási cikkek támogatásánakhelyi szabályairól.....	139
Az egyszeri támogatás megállapításáról	142
Az elektromos közlekedési járművek használatáról.....	336
Az elektronikus ügyintézésről.....	700
Az elővásárlási jog megállapításáról	367
Az emlékmű, botlókő, emléktábla és magyarázó tábla állítás rendjéről.....	99
Az építési és bontási hulladék kezeléséről.....	274
Az erdei iskola díjtételeiről.....	498
Az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatások	386
Az I. és II. kategóriába tartozó játékkaszinók üzemeltetéséről	678
Az Idegenforgalmi Alapról	533
Az Időskor életjáradékkal történő önkormányzati támogatásáról.....	180
Az Ifjúságpolitikai Alapról	170
Az ingatlanok gondozásáról, tisztántartásáról	259
Az ingatlanon belüli csatorna rákötéseknek a szociális rászorultság elvé alapján való támogatásáról	140
Az önkéntes közseggyarapító munkák szervezéséről.....	116
Az önkormányzat által végzendő kaszálás szabályairól.....	558
Az önkormányzat saját halottjává nyilvánításról („B”)	618
Az önkormányzati adóbevallások elektronikus benyújtására vonatkozó eljárási szabályokról	425
Az önkormányzati adóhatóság által nyilvántartott jelentősebb összegű tartozással rendelkező adózók listájának közzétételéről	431
Az önkormányzati adóhatóság hatáskörébe tartozó adók megfizetésének módjáról.....	429
Az önkormányzati beruházások előkészítéséről és megvalósítási rendjéről	457
Az önkormányzati biztosról	380
Az önkormányzati földrészletek hasznosításáról	248
Az önkormányzati forrásátadásról	381
Az önkormányzati képviselői vagyonynyilatkozatok nyilvántartásáról és ellenőrzéséről.....	40
Az önkormányzati segélyekről	152
Az önkormányzati tulajdonú gépjárművek bérleti díjáról	559

Az országzászlóra vonatkozó előírásokról, valamint	
a középületek és közterületek fellobogózásáról	21
Az újonnan-ba költöző polgárok köszöntéséről.....	25
Az urnafal használatáról	619
Az uszoda használatáért fizetendő díjakról	
és a nyilvántartás rendjéről.....	526
Az útépitési együttműködésről.....	313
Az üzletek éjszakai nyitvatartásának korlátozásáról	
és az azzal összefüggő felügyeleti díjról.....	684
Az üzletek nyitvatartási rendjéről.....	685
Babaváró Program bevezetéséről	159
Bankszámla hozzájárulások	56
Beépített és beépítetlen ingatlanok rendjéről.....	358
Behajthatatlan követeléssel kapcsolatos eljárásról, valamint	
a követelés elengedésének eseteiről és módjáról.....	391
Beiskolázási segélyről	173
Belterületen a faültetés rendjéről	263
Bevételek felhasználásának részletes szabályairól	383
Bizottsági megnevezéseket tartalmazó önkormányzati rendeletek	
módosításáról.....	44
Bölcsődei elhelyezésről, annak igénybevételéről	
és helyi feltételeiről.....	167
Bölcsődei térítési díjakról.....	168
Célcsoport együttműködését ösztönző természetbeni juttatás:	
utalványban történő támogatás helyi szabályairól	154
Civil szervezetek, alapítványok, egyházak pénzügyi támogatásáról.....	132
Csaba baba életkezdési támogatásról	164
Csaba Kártyáról	160
Családalapítási támogatásról.....	165
Csatornaszolgáltatási díjról.....	567
Csekély összegű támogatásokról	155
Digitális esélyegyenlőséget biztosító támogatásról	201
Díjak, kitüntető címek alapításáról és adományozásáról.....	79
Díszpolgári cím alapításáról és adományozásának rendjéről	83
Eb és macskatartás szabályairól.....	650
Ebrendészeti hozzájárulás mértékének, kiszabása feltételeinek,	
kedvezmények, mentességek körének, megfizetése szabályainak	
meghatározásáról.....	651

Ebtartásról.....	648
Egészségügyi közszolgáltatásokról.....	591
Egycsatornás kémények (termofor kémények) felújításának támogatásáról.....	576
Egyes reklámhordozókra vonatkozó településképi követelményekről és az ahhoz kapcsolódó településképi bejelentési eljárásról.....	110
Egyes szolgáltatási díjak és helyiségek igénybevétele alkalmi díjainak megállapításáról.....	554
Elektromos töltőállomások üzemeltetéséről.....	574
Elektronikus út kizárásával intézhető ügyekről	702
Életmentő cím alapításáról és adományozásáról	91
Elővásárlási jog létesítése a településrendezési célok megvalósítása érdekében	114
Első lakás megszerzésének önkormányzat által nyújtott támogatásáról	467
Emlékdíj alapításáról és adományozásáról.....	81
Emlékmű, botlókő, emléktábla és magyarázó tábla állítás rendjéről	515
Emléktábla elhelyezéséről.....	514
Építési Alapból igényelhető támogatásról	343
Építési engedélyezési eljárás során szükséges parkolóhely biztosítási kötelezettség teljesítéséről.....	240
Építési engedélyezési eljárás során szükséges parkolóhely kialakításáról és megváltásáról.....	242
Építési Szabályzatról, valamint a Szabályozási Terv jóváhagyásáról....	344
Építési tilalom elrendeléséről	346
Építészeti – Műszaki Tervtanácsról.....	341
Érdemes Diák és Érdemes Sportoló kitüntetés alapításáról és adományozásáról	93
Értéktár működéséről.....	503
Étkeztetés jogosultsági feltételeinek meghatározásáról.....	187
Európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatások feltételrendszeréről.....	200
Fák védetté nyilvánításáról.....	265
Falfirkák eltüntetésének támogatásáról.....	304
Fás szárú növények megóvásáról.....	266
Fiatal Házasok Otthona működéséről	158
Fiatal Házasok Otthona működéséről	473
Fiatalok életkezdési támogatásáról.....	171

Filmforgatási célú közterület használatáról.....	222
Földadóról	420
Földrészek hasznosításáról	247
Füstköd – (szmog) riadó intézkedési tervről	290
Gépjármű várakozó helyekről	238
Gumikerekes kisvonat működéséről és térítési díjairól.....	335
Gyermekek napközbeni ellátásáról.....	190
Gyermekek vállalását segítő önkormányzati támogatásról	163
Gyermekek védőoltása költségeinek támogatásáról	601
Gyermekevédelem helyi rendszeréről	157
Gyógyfürdő és kemping szolgáltatási díjairól	525
Használt lakás vásárlási támogatásáról	468
Hatósági eljárásban alkalmazandó egyes eljárási szabályokról.....	703
Házasságkötés előtt álló párok megajándékozásáról.....	29
Háziorvosi körzetek megállapításáról	593
Házszámolás rendjéről.....	676
Háztartási szennyvízzel kapcsolatos kötelező helyi közfoglaltatásról.....	275
Háztartási tevékenységgel okozott légszennyezés egyes sajátos szabályairól.....	292
Helyettes szülői ellátás kistérségi szinten történő biztosításáról	162
Helyi adókról.....	409
Helyi kötődés erősítéséről	84
Helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól.....	314
Helyi közutak nem közlekedési célú igénybevétele esetén fizetendő díjakról.....	319
Helyi közutak védelméről.....	316
Helyi népszavazás kezdeményezéséhez szükséges választópolgárok számáról.....	70
Homlokzatfelújítási Alap létrehozásáról és felhasználásának szabályairól.....	348
HPV elleni védőoltás költségeinek átvállalásáról.....	603
Hulladékgazdálkodási tervről	269
Human papillomavírus elleni védőoltás támogatásáról.....	605
Idegenforgalmi adóról.....	419
Időskorú polgárok köszöntéséről.....	30
Időskorúak egyszeri támogatásáról.....	179

Időszakosan üzemeltetett műjégpálya belépődíjának	
megállapításáról.....	547
Ifjúsági Tábor rendjéről.....	530
Igazgatási szünetről.....	37
Iparüzési adóról.....	417
Iskolai jubileumi díjakról.....	491
Iskolakezdési támogatásról és az idősök részére biztosított	
étkezési utalványról.....	176
Iskolaorvosi körzetek kialakításáról.....	596
Ivóvíz és csatornaszolgáltatás díjának megállapításáról.....	566
Járda építésének és felújításának szervezéséről	
és önkormányzati támogatásáról.....	362
Járművek behajtási engedélyeinek kiadási	
és felülvizsgálati rendjéről.....	324
Járművek közlekedésének helyi korlátozásáról.....	325
Játéktermek engedélyezéséről.....	677
Játéktermek létesítésének és működésének feltételeiről.....	636
Karácsonyi támogatásról.....	156
Kedvezményes építési telek vásárlásának feltételeiről.....	353
Kedvezményes telekértékesítési programról.....	352
Kegyeleti eljárásról, valamint a dízsírhelyekre alkalmazandó	
szabályokról.....	613
Kéményseprő-ipari szolgáltatásról.....	575
Kempingezőhelyek használatáról.....	536
Képviselő-testület által adományozható elismerésekről.....	78
Képviselői Alap.....	38
Kiadások készpénzben történő teljesítésének eseteiről.....	385
Kiemelkedő teljesítményt nyújtó diákok és tanárok elismeréséről.....	94
Kiszolgáló út és lakóút céljára történő lejegyzésről.....	226
Kitüntető zászló alapításáról és adományozásának rendjéről.....	77
Kivágott fák és zöldfelületek pótlásáról.....	267
Költségvetési gazdálkodás hosszú távú szabályairól.....	376
Költségvetési stabilitást biztosító rendelkezésekről.....	382
Költségvetési zárszámadásról.....	375
Középületek, közterületek fellobogózásáról.....	210
Közfoglalkoztatásban való részvétel helyi feltételeiről.....	125
Közyűlés egyes hatáskörei gyakorlásának a polgármesterre	
átruházásáról.....	41

Közigazgatási hatósági ügyek elektronikus ügyintézéséről.....	701
Közkifolyók használatának rendjéről	583
Közműépítésekről („A”).....	349
Közműépítésekről („B”).....	351
Közműfejlesztési célú lakossági pályázatokról.....	563
Közműfejlesztési hozzájárulásról („A”).....	432
Közműnyilvántartásról	564
Közművek önerős építésének önkormányzati támogatásáról.....	562
Közművelődési feladatokról.....	501
Közös önkormányzati hivatalban foglalkoztatott közszolgálati tisztviselők jogviszonyának egyes kérdéseiről	52
Közösségi együttélés alapvető szabályairól.....	666
Közösségi Ház terembérleti díjainak megállapításáról.....	579
Község nevének felvételéről és használatáról.....	213
Község tulajdonában lévő szolgálati lakások bérletéről	477
Községi rendtartásról	662
Közszolgálati Tisztviselők Napjának munkaszüneti nappá nyilvánításáról	36
Közszolgáltatások végzésére kizárólagos jog biztosításáról.....	553
Közterület – felügyelet intézkedési jogköréről	216
Közterület használatáról, valamint az utcai ideiglenes zöldség-gyümölcs árusítás szabályairól	215
Közterületek a rendeltetéstől eltérő célú használatának szabályairól	214
Közterületek elnevezéséről és a házszám-megállapítás szabályairól.....	211
Közterületek felbontásáról és közúton folyó munkákról	225
Közterületek használatának rendjéről	207
Közterületen történő szeszesital fogyasztás és dohányzás rendjéről	220
Közterületi magánfejlesztések szabályozásáról	223
Közterületi térfigyelő rendszerről	217
Köztisztaság fenntartásáról	257
Köztisztviselői illetményalapról	53
Köztisztviselőket megillető juttatásokról és támogatásokról	55
Közutak igazgatásáról	309
Közútkezelői hatáskörök átruházásáról.....	318
Külföldi kiküldetés teljesítéséről és költségeinek elszámolásáról	62
Külterületi területek, utak használatáról és karbantartásáról.....	317
Kutyafuttató területek kijelöléséről	653
Lakás célú támogatás odaítélésének feltételeiről.....	469

Lakásért életjáradék program bevezetéséről	470
Lakbérek megállapításáról	465
Lakhatás önkormányzati támogatásáról.....	476
Lakóépületek energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználásának növelését célzó hitelprogramban kedvezményezett beruházások támogatásáról	483
Lakóingatlan életveszélyessé nyilvánítása esetén nyújtható támogatásokról	482
Lakossággal való kapcsolattartás helyi formáiról és azok szabályairól	34
Lakossági járdaépítési kérelmek elbírálásáról és annak egyes feltételeiről	364
Lakossági kezdeményezésű utépítésekről	310
Lakossági tüzelőolaj – felhasználás támogatásáról	146
Legszebb Konyhakertek Programlétrehozásáról.....	97
Leltározás gyakoriságáról	394
Levegő védelméről („A”).....	288
Levegő védelméről („B”)	289
Locsolási célú vízhasználatról, a locsolási kedvezmény igénybevételének feltételeiről, valamint a csatornaszolgáltató üzemeltetéssel kapcsolatos feladatairól	584
Magánéros út- és csapadék vízelvezető rendszer karbantartásának, építésének szervezéséről és a hozzájárulás rendszeréről.....	279
Magánszemélyek kommunális adójáról	416
Méhnyakrák és a nemi szemölcsök elleni védőoltás támogatásáról.....	602
Menetrend szerinti helyi autóbusz-közlekedés díjáról	329
Meningococcus fertőzés ellen biztosított védőoltásról.	604
Mezei őrszolgálatról („A”)	680
Mezei őrszolgálatról („B”)	682
Mezőgazdasági terménysegélyről.....	196
Műemléki és helyi védelem alatt álló építészeti értékek felújításának anyagi támogatásáról.....	356
Munkahelyek megtartása érdekében nyújtható bérleti díjkedvezményekről	453
Munkahelyi étkeztetés megszervezéséről.....	186
Művészeti alkotások közterületi elhelyezéséről.....	512
Művészeti Ösztöndíjról.....	511

Muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről	506
Nagycsaládosok ingyenes építési telekhez juttatásának feltételeiről	354
Nagykorúak köszöntéséről és egyszeri támogatásáról	28
Nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatásról	277
Nem magyar állampolgárok által fizetendő szolgáltatási díjról	494
Nemzeti ünnepek koszorúzási rendjéről.....	23
Nemzetközi kapcsolatok szabályozásáról.....	59
Nyelvvizsgadíj-térítés és német nyelvi ösztöndíj szabályairól	492
Olimpiai részvételi jogot szerzett sportolók jutalmazásáról.....	95
Önkormányzat jelképeiről.....	20
Önkormányzat rendelete az építményadóról	411
Önkormányzati adatvagyon hasznosításának és működésének szabályairól.....	402
Önkormányzati adóbevallások benyújtására vonatkozó adóeljárási szabályokról.....	426
Önkormányzati fenntartású óvodák és bölcsődék nyitvatartási rendjéről	490
Önkormányzati gyermekétkeztetés intézményi térítési díjáról.....	188
Önkormányzati ingatlanok hasznosításának díjairól.....	404
Önkormányzati képviselőknek, bizottsági elnököknek és tagoknak járó tiszteletdíj megállapításáról	45
Önkormányzati médiumokban történt hirdetés díjáról	439
Önkormányzati rendeletek előkészítésében való társadalmi részvételtől.....	33
Önkormányzati rendeletek jogharmonizációs záradékkal való ellátásáról.....	708
Önkormányzati törzsvagyon átminősítéséről	400
Önkormányzati tulajdonban lévő, rendeltetésszerű használatra alkalmatlan ingatlanok ház, lakássá történő átalakításáról és bérbeadásáról	471
Önkormányzati tulajdonú víziközműből szolgáltatott ivóvízért fizetendő vízdíjról.....	582
Önkormányzati Újság hirdetési díjszabásáról	63
Önkormányzati vagyontárgyak értékesítését és hasznosítását célzó eljárások helyi szabályairól	403
Otthonteremtési támogatásról	472

Otthonvédelmi Alap létrehozásáról, valamint az azzal való rendelkezés és gazdálkodás szabályozásáról	161
Óvodába történő felvételtől, a kötelező felvételt biztosító óvodáról	489
Parkolás szabályairól, az ingatlanon belüli gépjármű-elhelyezési kötelezettség pénzbeli megváltásáról, a Parkoló Alap képzéséről és felhasználásáról	233
Parkolási rendről	234
Parkoló helyek telken kívüli kialakításáról	236
Pénzbeli és természetbeni támogatásokról	134
Pénzkezelés rendjéről	388
Pihenő célú bértelkek hasznosításáról	249
Pilóta nélküli légi jármű repültetési hozzájárulás feltételeiről	679
Polgármester, alpolgármesterek és a jegyző kötelezettségeiről és jogairól	43
Polgármesteri Hivatal ügyfélfogadásáról és munkarendjéről	57
Polgármesteri Hivatalban foglalkoztatott köztisztviselők 2017. évi illetménykiegészítéséről	54
Polgármesteri Hivatalról	35
Pro Urbe kitüntető érem és díj alapításáról	80
Rendezvények megtartásának a rendjéről	524
Rendkívüli élethelyzetbe került családok támogatásáról, valamint a krízishelyzet kezelésére vonatkozó szabályokról	192
Rendkívüli esőzés és vihar miatt magánszemélyek lakásingatlanában keletkezett károk enyhítéséről	481
Rendkívüli időjárás következtében a magánlakásbankkeletkezett károk enyhítésére biztosított központi támogatás felhasználásáról	194
Rövidített ügyintézési határidők megállapításáról	58
S.O.S. segélyhívó telefonrendszer kiépítéséről	674
Sebességkorlátozó küszöbök kialakítása lakossági kezdeményezés alapján	675
Síremlékek védelméről	615
Sportegyesületek pályázati úton történő támogatási rendszeréről	540
Sportolók ösztöndíjáról	539
Strandok rendjéről és a belépődíjakról	527
Súlykorlátozáshoz kötött behajtás rendjéről	327
Szakiskolai tanulmányi ösztöndíjról és a középfokú oktatásban résztevők támogatásáról	500

Személyes gondoskodást nyújtó integrált szociális intézményben biztosított szolgáltatások térítési díjáról.....	137
Szervezeti és Működési Szabályzatról.....	31
Szeszesital közterületen történő fogyasztásának korlátozásáról.....	219
Szobor elhelyezéséről	513
Szociális alapon nyújtott munkavállalói lakásvásárlási támogatásról ...	479
Szociális célú barnaszén támogatásról	147
Szociális célú szén juttatási szabályairól.....	145
Szociális és gyermekjóléti ellátásról és a szociális és gyermekjóléti igazgatásról.....	128
Szociális földprograma ház körüli gazdálkodás élénkítéséért	199
Szociális ösztöndíj adományozásáról	174
Szociális szolgáltatásokról	123
Szociális tűzifa támogatásról.....	143
Szociálisan rászoruló felnőttek és gyermekek részére pénzben és természetben nyújtandó ellátásokról és szolgáltatásokról	181
Szociálisan rászoruló lakosok lignitben való részesítéséről	148
Szolidaritási Alapról.....	122
Szomszédjogról	368
Talajterhelési díjról	281
Támogatások nyilvánosságának biztosításáról.....	133
Támogatások rendjéről	126
Tankönyvtámogatásról és a kiemelkedő tanulók jutalmazásáról	495
Tanyagondnoki szolgálatról.....	195
Társasházak felújításához nyújtandó önkormányzati támogatások	355
Táv- és hőszolgáltatási díjról	572
Tehetséggondozási Alap létrehozásáról.....	504
Telekadóról („A”)	413
Telekadóról („B”)	415
Településfejlesztési, településrendezési és településképpel kapcsolatos feladatokkal összefüggő partnerségi egyeztetés szabályairól	111
Települési Értéktár megalapításáról („B”).....	17
Települési Értéktár működéséről („A”)	16
Települési környezet, a helyi építészeti értékek és a településkép védelméről	255
Települési szilárd hulladék kezelésével kapcsolatos közszolgáltatásról.....	271
Települési támogatásokról.....	130

Településkép védelméről	107
Településképi bejelentési eljárásról.....	108
Településképi véleményezési eljárásról.....	109
Településrendezési feladatok megvalósítását biztosító jogosítványokról.....	113
Temetőkről és a temetkezési tevékenységről	611
Tenispálya használatáról.....	546
Teraszok működésének szabályairól.....	635
Termelői piac létesítéséről és üzemeltetéséről („B”)	631
Területrész törzsvagyomból való kivezetéséről	401
Testvérvárosi kapcsolatok létesítéséről.....	60
Tó- és Szabadidőközpont igénybevételének szabályozásáról.....	523
Történelmi Emléknapról	15
Turisztikai szálláshely térítési díjáról	532
Üdülőhely és közterület rendjéről.....	521
Újszülött gyermekek és házasulandó személyek támogatásáról.....	166
Újszülöttek városi polgárrá fogadásáról	24
Ünnepségek rendjéről.....	22
Útépítési Alapról („A”).....	311
Útépítési alapról („B”).....	312
Útépítési együttműködésről.....	359
Útépítési érdekeltségi támogatásokról	360
Üzemképtelen járművek közterületen való tárolásának szabályairól	243
Vagyonkezelés szabályairól („A”)	398
Vagyonról és a vagyon feletti tulajdonosi jogok gyakorlásáról	395
Választási kampányról	64
Választási plakátok elhelyezésének tilalmáról	65
Választókerületek fejlesztésére fordítható önkormányzati pénzalap felhasználásáról	67
Választókerületek, valamint a polgármester, alpolgármesterek részére meghatározott keretek felosztásáról	68
Várakozási terület használatának szabályairól	241
Városfejlesztéshez és a városrehabilitációhoz kapcsolódó feladatok ellátásáról	106
Városi Rendészetről és a Közterületi Térfigyelő Rendszerről	664
Városrehabilitációs Program támogatásáról.....	105
Vásár- és piac tartásának rendjéről.....	627
Vasúti kedvezményes utalványról.....	178

Védett övezet kijelöléséről.....	221
Védőnői körzetek kialakításáról.....	599
Védőoltások támogatásáról	600
Végrehajtás foganatosításával kapcsolatos hatáskörökről.....	704
Vegyes fogorvosi körzetek kialakításáról.....	597
Vendéglátóipari egységek éjszakai nyitvatartásáról	633
Vezetői pótlék megállapításáról.....	49
Vízfogyasztás rendjéről („A”)	569
Vízfogyasztás rendjéről („B”)	571
Viziállások létesítésének és fennmaradásának szabályozásáról és mederhasználati díjáról.....	232
Viziközművekre rácsatlakozás szabályairól.....	568
Zaj- és rezgés elleni védekezés helyi szabályairól.....	285
Zöldterületek és fás szárú növények telepítésének szabályairól	261